YİNE DERTLİ DERTLİ İNİLİYORSUN

2. BASKI

MAHMUT ERDAL

YİNE DERTLİ DERTLİ İNİLİYORSUN

MAHMUT ERDAL

Ozanlar - Öyküler ve Şiirler

Yine dertli dertli iniliyorsun isimli eserimi tüm insanlık adına gerçekleri yazıp söyleyen ozanlara adıyorum

AĞUSTOS 1995

2. Baskı : MATRİS MATBAASI 230 49 84 ANKARA

İsteme Adresi

Zafer Mah. Yıldırım Beyazıt Cad. Pınar Sok. 1/3
Tel : 551 22 57 - 590 66 18 Yenibosna-İSTANBUL

Cihan Sok. 16/10
Tel : 231 78 14 Sıhhiye-ANKARA

ÖNSÖZ

Elinizde tuttuğunuz bu kitabı ben düzenledim. Okuduğunuz her satırsa bizimle ilgili. Benim kimliğim önemli değil. Aslında ben, Anadolu'nun sayısız köylerinde yaşayan, sayısız Anadolu insanından biriyim. Adım da önemli değil. Ahmet olmuş, Mehmet olmuş, Mahmut olmuş.. Tümümüzün yaşamı bir, çilesi bir... Yıllar yılı bugüne dek gelen vurdu, giden vurdu. Hep ağlattılar, hep ağladık. Gülmeyi reva görmediler bize. Ölüm fermanları yazıldı katlimize. Urganlar attılar boynumuza. Yanarak öldürüldük.

Ben bir rastlantı sonucu Çamşıhı'nın Şahin Köyünde doğdum. HALK ezgilerinin, ağıtların dertli türkülerin yurdu olan Divriği'nin Çamşıhı beldesinin Şahin köyünde 1938 yılında dünyaya geldim.

Rahmetili babamı on-onbeş yaşında Yemen cephesine götürmek isterlerken jandarmalar döve döve sakat bırakmışlar. Annem doğuştan sakatmış. Köyde kağnı arabalarının boyunduruk kayışındaki telleri söker, bir tahtaya gerer, saz yapardım. Saza merakım böyle başladı.

Okuduğunuz serüveni yaşayarak bugüne geldim İnanıyorum ki, Türkiye'nin Hakkari'sinden Edirne'sinden binlerce Mahmut aynı olayları yaşadılar, yaşıyorlar, yaşayacaklar. Tümü de toplumun acılarını isteklerini sözle, sazla anlatacaklar ve o toplum adına yöneticilerden bir şeyler isteyecekler. Biz istedik de ne oldu. Seçilinceye değin yüzümüze bakarak bizden birşeyler isteyenler, seçildikten sonra gözlerini bizden kaçırıp kulaklarını tıkadılar. Ne sazımız dinlendi ne de sözümüz.

Peki, varılan sonuç ne? yanıtı bence açık, sonuç ortada... Geçimden vazgeçtik. Can güvenliğimizin olmadığı koşullarda kültür güvencemizi çoktan yitirdik. Yanlış uygulamaların kol gezdiği yönetimlerden umudu iyice kestik.

Binlerce yıl öncesinin tutucu kısıtlayıcı şeriat düzenine prim verilirken eşitlikli Alevi inancına ateşlerle gidiliyor. Öldürenin değil, neredeyse ölenlerin suçlandığı bir ülkedeyiz.

Bu kitap daha çok sazla sözle iç içe geçen elli yılı aşkın bir yaşamın öyküsüdür. İlk günlerdeki heyecanım bu gün yoktur. Bir zamanlar umut doluydum. Arkamızdan, yığınla demokratik ve laik düzen gençliği ellerinde sazlarla geliyordu. Biz de ustalarımızın ardından böyle yürümüştük. Derken, o gün bu günlere ulaştı. Çok seslilik adı altında devlet, özgür bıraka bıraka sanat adı altında yoz ve temelsiz bir akımı özgür bıraktı. Halka hizmet adı altında, onun yarattığı sayısız değerlerin yerini değersizler aldı. Artık Pir Sultan'ların, Emrah'ların, Karacaoğlan'ların ve Halk ezgilerinin yerini "oynama şıkıdım şıkıdım"lar, "kız hepsi senin mi?"ler, "bandıra bandıra" lar alıyor. İşte özel TV'lerin meyvesi. Devlet TRT'si onları kendi ağırbaşlı tutumuna çekeceğine, kendisi de onların hafif meşrepliğine büründü.

Ben MAHMUT ERDAL, sizlerden biriyim. Yine de umudumu yitirmedim. İnanıyorum ki oğullarımız ve kızlarımız er geç ellerinde pırıl pırıl sazlarıyla o güzel kültürümüzü yaşatacaklardır.

MÜRŞİDE ERİŞ

Bundan yıllarca evvel Denizli'nin Germiyancık ilçesine bağlı Çamlık köyünde öyle bir eşkiya türemişti ki, eli kanlı yol keser, bel keser daha çok zenginlerden alır yoksullara verirdi. Günün birinde bu Harami (halk dilinde eşkiya, soyguncu anlamına gelen bir deyim) insafa gelir. Yaptıklarından hicap duyar tövbe edip dağlardan inip köyüne döner. Başlar sorup soruşturmaya. Acaba günahlarımdan nasıl arınırım diye.

Yine o tarihlerde Karacahöyük'te Hünkar Hacı Bektaş-ı Veli'nin ünlü kişiliği her tarafta söylenir. Birileri Haramiye öneride bulunurlar: Derler ki "Git o büyük zat'a müşkülünü danış, bakalım sana ne diyecek." Bunun üzerine Harami kalkıp yollara düşer. Günler sonra bugünkü adıyla Hacıbektaş ilçesine gelir. Ve dergahtan içeri girmek üzereyken kapıda ak sakallı bir zat'ın elinde kuru bir çam ağacıyla yerleri karıştırdığını görür. Harami tam Pir'i soracağı sırada, Hazreti Pir "Müşkülün nedir? harami" der. Harami Pirin ayaklarına kapanır, aşkı niyaz eder. Müşkülünü Pir'e bir bir anlatır. Hazreti Pir haramiye döner, der ki. "Sen şu elimdeki kuru çam ağacına benzemişsin. Ne zaman ki bu ağaç yeşerirse, senin de günahların af olur. Var git geldiğin yere aç doyur yoksul giydir, hayır işle. Bir de yol çatına bir bostan ek, gelene gidene yedir. Bu çam ağacını da bostanın belli bir yerinde toprağa göm, ne zaman ki bu kuru çam ağacı yeşerirse, bilesin ki günahların af oldu".

Harami (Karakesici Şemsettin) Pirden destür ister, kalkıp geldiği yere gitmek için yola koyulur. Günler sonra memleketine varır. Hazreti Pirin dediklerini birer birer yerine getirir. Bir de yol çatına bir bostan eker. Pirden alıp getirdiği kuru çam

ağacını bu bostana diker. Ama aradan yıllar geçer Hazeti Pirin verdiği kuru çam ağacı bir türlü yeşermez. Birgün bir atlı köyden şehire komşusunu gammazlamak için giderken. Harami ısrar eder! Eylen, bostan ye'de öyle git" der. Şehire komşusunu gammazlamaya giden atlı Harami "bostanın başına çalınsın, benim şehirde acele işim var" der. Ve yoluna devam eder. Haraminin kafası bozulur, kendi kendine "zaten bu ağacın yeşereceği yok"der. Ve mavzerini kapar basar tetiğe "günahım doksan dokuz idi, yüz olsun" der. Ve atlıyı atından alaşağı eder. Mavzerini asar omzuna tam gideceği zaman Hazreti Pirin kendisine verdiği kuru çam ağacına son bir defa daha bakayım der. Varır ki ne görsün: Ağaç yeşermiş. Söker ağacı kökünden, düşer yollara. Hünkarın huzuruna varır. Aşk-ı niyaz edip ağacı Pire sunar.

Pir buyurur ki; "Harami, kuru bir ağaç gibiydin şimdi yeşerdin, insanlar dalından, yaprağından, gölgenden, meyvenden faydalanacaklar" der. Ve harami Şemsettin yıllarca Pirin Dergahına hizmet eder. Kendisine Kemerbest bağlanır. Dergahta dördüncü postnişın olarak ödüllendirilir. Ayrıca Hacı Bektaş-ı Veli Velayetnamesinde de Denizli'deki Haraminin adı geçer.

Günlerden bir gün, Harami Şemsettin, Pirin huzuruna çıkar der ki; "Ya Pirim, dileğim odur ki ömrümün geri kalan günlerini memleketimde geçireyim." Hazreti Pir, Harami Şemsettine destür verir. Ve uğurlanır. Günler sonra memleketi olan Germenciğin Çamlık köyüne varır. Orada evlenir. Resul Bali, Yusuf Bali, Mürsel Bali adında üç oğlu olur. Aradan yıllar geçer artık harami oğullarına der ki; "Ben ölünce naaşımı kuru çamın yeşerdiği yere defnedesiniz! ve günü saati gelir. Harami Şemsettin Hakka yürür, çocuklar babalarının vasiyetini yerine getirirler. Bir zaman Resul Bali, Yusuf Bali Çamlık köyünde kalır. Mürsel Bali Pirin dergahına gelir. Babası gibi oda dergâhta hizmete başlar. İnsanlar fanidir, günün birinde Hazreti Pir'de Darı Dünyadan, Darı Bakaya (Öbür dünya) göç eder.

BALIM SULTAN

Aradan çok geçmez, Hazreti Pirin Postuna Balım Sultan oturur. Balım Sultan da bu arada Hacı Bektaş-ı Veli'nin felsefesini yayar. O günün padişahı olan II. Beyazıt'da Hacı Bektaş-ı Veli'nin felsefesine ilgi duyar ve Balım Sultan'ın tarikatına girer. Tabi bu halk arasında büyük yankılar uyandırır.

Padişahın bir tarikata girişini fırsat bilen ve halkın sırtından geçinmek isteyen bir takım uyanıklar, başlarına bir sarık, sırtlarına hırka giyerek, derviş olur çıkarlar bir anda. O kadar çoğalırlar ki, adım başı derviş. Halktan padişaha tepki başlar. Bunu padişah engelleyemez. Balım Sultan'ı makamına çağırır "Ya Sultanım, her geçen gün mantar gibi türeyen bu Dervişliği nasıl önleyeceğiz" der. Balım Sultan sarayda padişaha bir öneride bulunur: "Padişahım, tüm valiliklere birer name gönder, falan tarih, falan günde ne kadar Derviş varsa, İstanbul'un Beyazıt Meydanında toplansın, hem icazet verilecek, hem de ödüllendirilecekler"de. Toplantıdan bir gün evvel meydana bir çadır kurulur. Çadırın içine bir kaç koyun, birde kasap koyarlar. Sabahın erken saatlerinde dervişler gelmeye başlar. Yer gök Derviş kesilir. Bu arada çadırın içinde bir kaç koyun kesilir. Kanlar çadırdan dışarıya doğru akmaya başlar. Balım Sultan, çıkar kürsüye seslenir dervişlere: "Bu yola baş koyup serini verenler gelsin" der. Bir kaç Derviş serini vermek için girer içeri. Oraya toplanan sahte Dervişler zannederler ki çadırdan içeri giren dervişleri kesiyorlar. Bir anda başlarlar kaçmaya. Beyazıt Meydanı boşalır. Balım Sultan padişaha "Buyurun padişahım" der. Padişah Yıldırım Beyazıt çadırın içine girer ki, oniki tane derviş serini vermek için bekliyor. Ba-lım Sultan hazretleri padişaha derki; "işte padişahım, gerçek dervişler bunlardır."

YAVUZ SULTAN SELİM

Bu arada bazıları Trabzon'da vali olan Yavuz Sultan Selim'i devamlı tahrik ederek; "Padişah baban gidip bir Alevinin müridi oldu, O'nun tarikatına girdi" derler. Bunun üzerine Yavuz kalkar Trabzon'dan İstanbul'a gelir, bir gece babası II. Beyazıt'ı ve kardeşlerini öldürtür. Şiilik meselesini ele alır.

Yavuz Şiilik ve Bektaşiliğin kendisi için büyük tehlike olduğunu düşünür. Özellikle Safevi Devleti ve Anadolu'da çok sayıda taraftarı olan Şah İsmail'in varlığı kendisini rahatsız eder.

Yavuz Selim bu tehlikeyi ortadan kaldırmak ister. Ona göre de Şah ismail'in Anadolu'daki varlığını öğrenmek için adamlarını gönderir. Bunları tespit ettirir ve katledilmeleri için emir verir. Verilen emirlere göre, büyük bir katliam başlatır.

Alevi inançlı insanları yediden yetmişe kılıçtan geçirir. Canını kurtarıp kaçanlar; kuş uçmaz, kervan geçmez dağların kovuğuna sığınrlar. Asırlar boyu şehire inemezler. O gün bu gündür kendisine gelemeyen Aleviler üstelik çirkin iftiralarada maruz kalırlar.

HÜSEYİN ABDAL

Bütün baskılara rağmen, dergâhta hizmete devam eden Harami Şemsettin'in oğlu Mürsel Bali evlenir. Bir oğlu dünyaya gelir. İsmini Halil Karababa Sultan koyarlar. Böylece Harami Şemsettin'in soyundan bir halka daha oluşur Dergah'da yıllar bir birini kovalar, gün geçer zaman geçer devran yürür, Halil Karababa Sultan'da evlenir. Hüseyin Abdal dünyaya gelir. O da dedeleri gibi büyüyünce dergâhta hizmete başlar.

Yine bir gün Dergahin Meşrebi toplanır. Aralarında bir karar alırlar. Hüseyin Abdal'ı huzura çağırır derler ki "Ya Derviş, gidesin Anadoluya talip, muhip edinesin. İnsanlara doğruluğu, dürüstlüğü öğretesin. Dört kapı kırk makamı öğretesin. Mümin canların gönlünden kopan Halk lokmasını Dergahımıza gönderesin" deyip Hüseyin Abdal'ın soy seceresi geyik derisi üzerine yazılıp dergâh tarafından mühürlenip tastik olunur, eline verilir. Hırkası giydirilip, Anadolu'ya gitmesi için yola koyulur.

Dergâhdan Himmet alıp yola çıkan Hüseyin Abdal, Anadolu'da şehirleri, köyleri geze geze, Divriği'nin Höbek köyüne gelir. Bu köyde bir kaç yıl kaldıktan sonra, oradan kalkıp Höbek köyünün yakınındaki Avşar köyüne geçer ve o köye yerleşir. Orada evlenir. Bir de oğlu olur, ismini "Ali Baba" koyar.

Zaman geçer, Hüseyin Abdal Hakka yürür, kabrinin üzerine türbe yaparlar ve Avşar köyünün ismini, halk arasın da "Tekke Köyü" diye adlandırırlar. Bir anlamda ziyaret yeri olur. Oğul Budala Ali Baba Türbeye gelen ziyaretçilerin verdiği hakullahla geçimini temin eder. Gün gelir Ali Baba'da evlenir Mahmut ve İbrahim isminde iki oğlu olur. Mahmut, Malatya'nın Akçadağ Kazasının Körsüleymanlı köyünde Kasımoğlu Aşiretlerinden Hacey Hatun'la evlenir. Hacey Hatun'dan dört oğlu, bir de kızı dünyaya gelir. Oğullarına Ali, Süleyman, Haydar ve Kamber, kızlarınada Elif ismini koyarlar.

ALEVİLİKTE DEDELİK VE TALİPLİĞİN ANLAMI

Alevilik'te talipliğin anlamı Mürşide ikrar verendir. Bir talip bir Mürşidin evladı sayılır. Dede, talipten, talip dededen kız alıp vermez. Bu Alevilik'te bir kuraldır. Dedeyle talip arasında, saygı ve sevgi bağı gibi, kopmaz bir bağ vardır. Dede talibi Dar-ı Mansur edip sorguladığı zaman der ki; "talip, girdiğin bu yol ateştendir, yalın ayak yürüyebilirmisin. Yediğin Hak lokması demirdendir , yutabilirmisin"

Dede, canları cem edip toplar bir araya, yola girecek talibi diker ortaya der ki; "Ey komşular bu can Muhammet Ali'nin, Hacı Bektaş-ı Veli'nin yoluna girecek. İzin verir misiniz? İçinizde bu candan ağrınıp incineniz var mı?" Şayet komşulardan biri kalkar da "ben bu yola girecek olan cana izin vermiyorum, beni incitti" derse, orada bir halk mahkemesi kurulur, jüri üyeleri oluşur, incinen can bağışlamazsa gereken ceza verilir.

Dede başlar öğüt vermeye Der ki "Ey talip elinle koymadığını kaldırma, gözünle görmediğini sakın ola gördüm deme, kulağınla duymadığını duydum deme, eline, beline, diline sahip ol, incinirsende incitme.

Bir kiliseye, bir camiye eli kanlı katil, yetim hakkı yemiş, her türlü pisliğe bulaşmış kişi girer, ibadet eder. Ama o günahkâr kişi Alevi cemine girip ibadet edemez. Alevilik kuralında günahkâr kişi, günahını sırtında bir ceset taşırmış gibi taşır. Çünkü, Pir ona der ki; "Önce git, kul hakkını öde de öyle gel. Bu kapıdan doğru kul sığar, eğri kıl sığmaz. "

SORMAK İSTERSEN

Eğer bizi bizden sormak istersen
İlimle felsefe, irfanımızdır
Girip cemimizi görmek istersen
Saz ile muhabbet erkanımızdır

Bezmi cemimizde kem söz söylenmez
Kov kıybet edilip bühtan eylenmez
Semahlar dönülür iman peylenmez
Deyiş, duvazımız, kur'anımızdır

İrşad olan kişi kisbi kâr eder
Zehiri nûş etse beden bal eder
Sorgular pirimiz müşkül halleder
Çünkü yargıcımız Sultanımızdır

Hakikat marifet sırrını bilmek
Kul sığar kıl sığmaz kapıdan girmek
Gizli bir esrardır ölmeden ölmek
Mühürlü tasdikli peymanımızdır

Berrak akar gider yosun tutmayız
Tenimiz pak, beş vakitte kokmayız
İnsanlara ayrı gayrı bakmayız
Can taşıyan Adem cananımızdır

MAHMUT ERDAL, cin atına binenler
Tükenmiş fitili yanıp sönenler
Küfeye giderken yoldan dönenler
Bizden soyutlanmış Mervanımızdır...

ÇAMŞIHI

Divriği beylerinden İman Bey'le kardeşi Osman Bey tarafından Mahmut Ağa'ya subaşılığı verilir. Bir vadi gösterilir; "bu vadide köyler oluştur, ziraat yaptır, devletin payını da ver" derler. Mahmut Ağa kabul eder. Kardeşi İbrahim ve Dedesi H.Abdal'ın talipleri ile yakın aralıklarla köyler kurarak bu vadiye yerleşirler. Vadiye, (büyük dedeleri Eşkiya Karakesici'nin çam ağacını yeşerttiğinden ötürü) "Çamşıhı" adını verirler. Köylere de kendi çocuklarının adını verirler. Örneğin Hacı Ağa'nın köyü, Çakır Ağa'nın köyü, Mamo Ağa'nın köyü, Çamo Ağa'nın köyü, Aziz Ağa'nın köyü, Balo Ağa'nın köyü, Eyüp Ağa'nın köyü, Kaygusuz köyü ve Dişbudak köyü. Bu köylere genel olarak o yörede "Çamşıhı" denir.

Bir zaman dünyaya eşkiya geldim
Aslım karakesici Hüseyin Abdal
Yeşerttim kösevi kereme erdim
Aslım Karakesici Hüseyin Abdal.

Abdal oldum hırka giydim dalıma
Kemerbest bağladım ince belime
Gece gündüz yalvarırım pir'ime
Aslım karakesici Hüseyin Abdal.

Horasan'dan gelir bizim aslımız
Bektaş-ı Veli'ye çıkar neslimiz
Ehli beyti sevenlerdir dostumuz
Aslım karakesici Hüseyin Abdal.

Denizli'den geldim Tekke köyüne
Talip mürüt irşad olup sevine
Evlatlarım hırka giye övüne
Aslım karakesici Hüseyin Abdal

Tekkem gayet ulu evkaf aldırdım
Yemedi bostanı münkir öldürdüm
Doksan dokuz idi yüz olsun dedim
Aslım karakesici Hüseyin Abdal

Haydar Hüseyin'den içtim bir dolu
Pirini sevenler sürsün bu yolu
İmdat senden ola Bektaş-ı Veli
Aslım karakesici Hüseyin Abdal...

O yıllarda bu köylerde karasabanla ziraat yapılır. Yanlızca arpa buğday yetişir. Harman sonu Padişahın kollukları gelir ölçüm yapar, yarı yarıya öşür dedikleri payı alırlar. Bu böyle bir kaç yıl devam eder. Sonraki yıllarda kıtlık olur mahsül alamazlar Osmanlının ekonomik düzeni git gide bozulur. Baskı başlar, halk isyan eder. Bu arada, Padişah tarafından isyanın elebaşısı Mahmut Ağa'nın kellesi istenir. Mahmut Ağa kaçar, Akcadağ'da kayınbiraderleri Kasım oğlu Aşiretine sığınır. Bakar ki onları da tehlikeye atıyor, bir gece sessizce intihar ederek kendini öldürür. Şu anda kabiri Akcadağ'ın Körsüleymanlı köyündedir.

(Rahmetli Uğur Mumcu'nun isyanları araştırmasında, **Köse** Sultan ve Mahmut Ağa'dan bahsedilir.)

Anadolu'da halk, açlık ve sefaletten inim inim inlerken birde Yemen Harbi çıkar.

Türkülerin, ağıtların yurdu sayılan Çamşıhı, Anadolu'ya türkü yağdırırdı. Her ağacın dibinden ot değil türkü, her kayanın dibinden su değil ağıt fışkırırdı. Dokuz parça köy, bir-iki mezra, Çamşıhı denilen bölgeyi oluşturuyordu. Camşıhı köyleri, birbirlerine yaya gidilse on, on beş dakika çekerdi. Bölgede herkes birbirini tanır, ayrı gayrı demeden, birbirlerinin misafiri olurlardı.

BU NASIL YEMEN

Tamey Ana, bu köylerden birinden, Şahin köyündendi. Tembel bir kocanın, dört horantanın (çoçuk) yükünü tümü ile o taşıyordu. Yıllar da tüm acımasızlığı ile baskısını Tamey Ana'nın sırtına bindirmişti. Anadolu köylüsünün nedenini bilmeden Yemen yollarında öldüğü yıllardı. Yoksulluk eskilerden beri tanışlarıydı. Bir yandan da Osmanlı'nın çöküşü gelmiş, eşkiya bu nedenle ortaya çıkmıştı. Tamey Ana ne yapsındı?

Yemen'de ne işimiz vardı? Yıllar sonra, Ulu Atatürk'ün Yemen türkülerini dinlerken gözlerinin yaşardığını ve bu soruyu sorduğunu tarihler yazıyor. Tamey Ana, Çamşıhı'dan da Yemen için asker toplandığını duymuştu. Daha yaşamın ne olduğunu bilmeyen ondört-onbeş yaşlarındaki iki oğluna Mustafa'yla Mahmut'a dağlara kaçıp, gizlenmelerini söylemişti.

İki kardeş, Yemen'den kurtulmak için kaçıp, dağlara sığınmak istediler. Daha menzillerinin yarısına ulaşamadan da yakalandılar. Onbeş yaşındaki Mustafa, üzerlerine doğrulan namludan korkmadı. Korktuğu şey kardeşi idi. Yalvardı jandarmalara:

– Ne olursunuz, beni vurun. Ama kardeşime dokunmayın. O, hem hasta hem de çok küçük.

Jandarmalar, Mustafa'nın cevabını beline indirdikleri ve birkaç kemiğini kırdıkları dipçikle verdiler Mahmut'u ise alıp götürdüler. Mustafa aldığı bu yaranın acısını yıllar yılı çekti. Mahmut ise o günden sonra bir daha görülmedi. Yolda mı, Yemen'de mi öldü bilinmiyor.

Tamey Ana, Mustafa'yı dağda buldu. Yaralı oğlunu sırtına alıp köye indirdi. Mustafa, o acılar içinde Mahmut'un yitirilişini anlattı. Köy kadınları biraraya geldiler. Kerbela'dan beri

acılara alışkın olan Çamşıhı kadınlarının ağıtları bu kez yiten Mahmut'la, yaralı Mustafa'ya döküldü.

Bu nasıl iş idi geldi başıma
Haber verin yarenime eşime
Gösterin yolları düşem peşine
Kanlı Yemen, Mahmut'umu geri ver...

Çağırsam duyar mı, uzaktır aram
Bedel öde derler var mı ki param
Acep kime gidem, kimlere soram
Kanlı Yemen, Mahmut'umu geri ver...

Tamey Ana'nın sıkıntıları bitmedi. Ne Mustafa'nın acısı dindi, ne Mahmut geri döndü. Hayırsız kocanın yüküde caba...

Kocası Kamber, gündüzleri tavandaki ışık deliğini kapatıp uyur, alacakaranlıkta ise kalkıp keklik avına gider. Karısının çektiği sıkıntılar umurunda değildir. Gözü bir av tüfeğindedir. (Onu almak için de birkaç parça tarlasını satışa çıkarır). Bu durum Talip Haydar'ın kulağına gider. Haydar köyü Bulak'tan kalkıp Şahin Köyü'ne gelir. «Benim pirimin tarlalarını başkası almasın» diye muhtar senediyle tarlaları dedesi Kamber'den satın alır ve köyüne döner.

Zavallı Tamey Ana'nın artık malda mülkte gözü yoktur. Toplaşır Çamşıhı'nda dertli analarla ağıtlar yakıp söyler, bütün günleri göz yaşıyla geçer.

Yine bu sinemde bir ateş yanar
Cesette damarlar, sızlar da gezer
Yavrusun yitiren garip analar
Çıkar da Yolları gözler de gezer...

Giydirmedi felek, yeşili alı
Kuruttu bahçemde fidanı, dalı
Ben gibi kırılsın kanadı kolu
Felek ava çıkmış, bizlerde gezer

Soyka seferberlik ciğerim dağlar
Bir karış bebeler potin mi bağlar
Derde düşmüş yavru durmadan ağlar
Ninniler bacısı sızlar da gezer

Tamey Ana, bu acılara fazla dayanamadı. Sakat kalan Mustafa'sını ve onun küçükleri Fitoz ile Haney'i kocası Kamber'e emanet edip, Alevi deyimi ile Hakk'a yürüdü.

Üç öksüz, kâh evde, kâh rahmetli Tamey Ana'nın kardeşleri, yani dayılarında; kimi zaman aç, kimi zaman tok büyüyüp giderken, babaları Tamiş adında bir dul kadınla yeniden evlendi. Bu kadından da iki oğlu oldu. Ali ve Battal... Tamey Ana'nın üç öksüzüne bu kez de üvey ana zulmü başladı. Öyle ki kendi çocuklarına buğday ekmeği yedirirken, öksüzlere arpa ekmeği yedirirdi.

Jandarmanın sakat bıraktığı Mustafa'da bu sakatlığın izleri belinin iyice eğilmesiyle belirginleşti. Mustafa gündüz gözüyle düş görmeye başlamıştı. Uyanıkken kendisine sanki bir yılan musallat oluyor, kuyruğunu sağ gözüne sokacakmış gibi devamlı elini gözüne çarpıyordu. Bu durum birkaç yıl böyle devam etti. Bir gün komşulardan birisi Mustafa'ya akıl verdi:

– Divriği'nin Arake Köyü'nde "Şembaz Pir" adında bir ziyaret var. Oraya git, iyi olursun derler.

Mustafa düşer yollara. Sora sora Bağdat bulunur da Arake bulunmaz mı? Yaz ayları, Çaltı Suyu coşmuş... Yüzme bilmediği halde kendisini suya bırakır. Sanki birileri onu elinden

tutup ziyarete götürür. Girer içeri, ıslak elbisesi ile türbeyi öper. Günlerdir uyumayan Mustafa'yı bir uyku basar. Yatar uyur. Kaç gün uyuduğu bilinmez. Uyanır ki ne yılan, ne de yılanın kuyruğu kalmıştır. Dönüp köyüne gelir. Bir zaman sonra komşu Çakırağa Köyü'nden İsmihan'la evlenir. İsmihan'ın ilk kocası da Yemen Savaşı'nda ölmüştür.

Gün olur, ay dolanır, yıl geçer. Ömür kısa, derken günün birinde babaları Kamber'in ölümü gelip çatar. Üvey ana Tamiş kendi iki çocuğunu alıp Adana yöresine pamuk işçiliğine gider. Çukurova'nın sıtması kimi bırakmış ki onları bıraksın? Tamiş'in öz çocukları, Mustafa'nın üvey kardeşleri; bu amansız hastalığa tutulanca, Tamiş geri döner. Sıtmalı Battal yollara dayanamaz. Yolda ölür, bir köyün garipler mezarlığına defnederler.

Tamiş ağlaya sızlaya düşer yollara, gelir köyüne. Çok sürmez, ardından küçük oğlu Ali'yi de köyde kaybeder.

Sakat olan Mustafa, benim babamdı.

Dedem Kamber'den yok pahasına tarlaları alan talip Haydar, bir gün çıkıp gelir. Babama der ki: "Dede, bana bir dua et, ben de sana tarlalarını geri vereyim."

Babam duasını eder. O da tarlaları babama verir. Yapmış olduğu köy muhtar senedini yırtıp atar, babamın elini öper ve himmet alıp köyüne gider.

Anam İsmihan'a "İso Ana" derlerdi. İlk çocuğu bir kız olur. Adını rahmetli Babam, annesinin adı olan Tamey koyar. Sakat olan babam köyde eski Türkçe öğrenip, muska yazmaya başlar, "El benden inayet Allah'tan" diyerek. Zamanla ünü yayılır. Öyle ki sevdalılar, sevdiğine kavuşamazsa "Bir umudum kaldı, Kambur Hoca'da" diye türküler yakarlarmış. İlk kız Tamey üç yaşına girmişti. İso Ana bir kız daha dünyaya getirmiş. İsmini Zöhre koyarlar. Rahmetli babama kimi zaman "Kambur Dede", kimi zaman da "Kambur Hoca" derlermiş.

Ablalarım, bu deyimlerden etkilenmiş olacaklar ki babama "Dede" derlerdi.

Günler şöyle böyle geçip gidiyor derken, ablam Zöhre altı yaşına girer. Oğlan yok. Rahmetli babam "oğlum olsun" diye yeniden evlenmeye karar verir. O yıllarda yörede erkek çocuğu olmayanlara "ocağın kör olacak, malını mülkünü başkaları yiyecek" derlermiş. Rahmetli Babam, Çamşıhı'nın Kaygusuz köyünde evde kalmış otuz beş yaşlarında Haney diye birine evlenme teklifinde bulunur. Haney de bu teklifi kabul eder. Ayrıca bir mecidiye başlık parası ve aralarında gün tayin ederler Babam köyüne döner. Tabii İso Ana, olan biteni duymuş olacak ki, ağlayıp kargışlar yağdırır. Ne fayda? Babam bir mecidiye başlık parasını denkleştirir, yola çıkar. Şahin Köyü ile Kaygusuz'un arasında "Mamo Ağa'nın köyü" diye bir köy var. Rahmetli Babam, o köye girmek üzereyken, köyün girişinde Kelhacıgil'in Mamo'nun hanımları kavgaya tutuşurlar. Bu kumaların kavgası canına takettiği Mamo da sopayı kaptığı gibi hanımlarını önüne katar, kovalamaya başlar. Kadınlardan birisi komşulara kaçarken diğer biri babama gelir sığınır. "Dede beni kurtar" der. Mamo elinde sopa, yaklaşır. Babam Mamo'ya "vurma!" der. İmam Hüseyin'i aldım, önüne geldim. Hakkı seversen dur.

Mamo deyneği bırakıp ve babama: "Dede, aha deyneği bıraktım. Ama iki evliliğe heves edenlerin babalarının sinine.........!" der. Rahmetli Babam:

– Ula Mamo, bu nasıl küfür? Bak ben başlık parası yatırmaya gidiyorum, der.

Bunun üzerine Mamo:

– Dede, elin ayağını öpem, her gün bana üç öğün söv... ama ikinci defa evlenme tek. Ocağın kör kalsın der.

Bunun üzerine babam düşünmeye başlar: "Bu evlilik benim hakkımda hayırlı olsaydı, bu kavga benden beş dakika önce ya da beş dakika sonra olurdu" der. Evlenmekten vazgeçer, dönüp köyüne gelir.

Bundan bir süre sonra İso Ana, hamile kalır. Evimizdeki direkte yazılı tarihe bakılırsa, 12 Nisan 1938'de ben dünyaya gelmişim. Yemen cephesinde kayıp olan, bir daha geri dönmeyen amcam Mahmut'un adını bana koymuşlar.

Yaz günü olduğunu hatırlıyorum. Tahminen beş altı yaşlarındaydım. Bir gün akranım çocuklarla yalın ayak oynarken, sol ayağımın topuğunda bir ağrı başladı. Eve geldim, Anama: "Ayağım ağrıyor" dedim. "Geçer birazdan" dedi, ama geçmedi. Ağrı gittikçe artmaya başladı. Bir yandan da şişiyordu. Köyümüzde Çöte Hüseyin adında kerpetenle diş çeken birisi vardı, Onu çağırdılar. Ayağımın şiş bölümünü ustura ile yardı. "Bir şey yok" dedi. O gece sabaha kadar uyuyamadım, ağladım.

Rahmetli babamın umudu ve tek oğluydum. Beni eşeğe bindirdi, ayağıma toprak sürmek için üç saatlik bir mesafede Höbek Köyü'ndeki "Yılancık Ocağı"na götürdü. Oradan toprak alıp sürdüler. Köye döndük. ayağım dizime kadar şişti ve mosmor oldu. Başladılar köyde kimileri, "Bunu doktora götürürseniz ayağını keserler" demeye. Her kafadan bir ses geliyordu. Zavallı babam şaşırıp kalmıştı. Kimileri de "Kangal Hamamı" dediğimiz Çermiğe götürmesini söylediler. Bu kez altı yedi saatlik yolu yine eşek sırtında o halimle gitmek zorunda kaldım.

Nihayet vardık Çermiğe. Ağrıyan ayağımı suya soktular. Suyun sıcak olduğunu hissediyordum. Yedi sekiz santim boyunda, o sıcak suda yaşayan balıklar yarama öyle bir hücum ettiler ki, ayağım dizkapağıma kadar balıktan gözükmüyordu. Sanki bir kısmı cerrah, bir kısmı pansumancı, bir gayret içinde elbirliği edip yarayı açtılar. Suda kan gözükmeye başladı. Rahmetli babam ayağımı sudan çıkardı. Yaramdan öylesine bir cerahat boşaldı ki, bir saat evveline kadar patlayacak gibi olan ayağımın şişi indi. Babam beni tekrar eşeğe bindirdi. Yola koyulduk, yolda ayağımda bir kaşıntı başladı, köye geldik. Birkaç gün sonra ayağım iyileşti.

BABAMA "DEDE" DERDİM

Babam, kardeşi Mahmut'un ondört yaşında askere götürülmesinden olacak ki, ne düşünmüşse yaşımı nüfusa 1941 doğumlu olarak bildirmiş. Ben de ablalarım gibi babama dede derdim.

Sefalet diz boyuydu. Bir taraftan seferberlik... Arazisi az ve verimli olmayan civar köylerden biri gelir biri giderdi. Arpa ararlardı... Ögütüp çoluğuna çocuğuna ekmek yapmak için... Bir taraftan tahsildarlar, jandarmalarla köyü basar yol parasıdır ve mal davar sayımı yaparlardı. Hiç unutmam bizim köyde Mustafa Dayı vardı. Sayımcılar köyü basınca Mustafa Dayı'nın tek bir eşeği vardı, eşeğin ayaklarını bağlar odaya yatırır, üzerine bir yorgan örter, sayımcılar evi ararken Mustafa Dayı'ya "Bu yataktaki kim" diye sorarlar, Mustafa Dayı da "Babam hasta yatıyor" der. Sayımcı yorganı kaldırır ki yatan eşek... Mustafa dayıyı üç dört köy ötede karakola götürürler, bir ton sopa atarlar. Bu konu bir zamanlar Çamşıhı'nda söylendi ve gülündü.

Çocukluğum da çok yaramazdım. Anam arpa ununu buğday ununa katar, yuvarlak pılık ekmeği yapar, sandığa kilitlerdi. Köyümüz o yıllarda seksen hane kadardı. Buğday ekmeği ancak altı yedi evde bulunurdu. Anamın sandığa kilitlediği ekmeği ne eder eder, elimi sokar çıkarır, hem yerdim, hem de arkadaşlarıma verirdim. Anam biraz saftı. Benim bu durumlarımı görür, illallah der, basardı bedduayı. "Oğlan kara kara yanasın" derdi. Akşam olunca da yatakta bağrına basar "Ağzım dilim kitleneydi" Ağzımdan çıkan koynuma yayıla deyip gönlümü alırdı.

ANAM

Gökyüzünde yıldızlardan yücesin
Bad-ı sabah mısın yel misin Anam
Sözlüklerde kelimesin hecesin
Nefes mi dudak mı dil misin Anam

Kum toprakta höllüğümü eledin
Ninni çaldın beşiğime beledin
Benimle ağladın benimle güldün
Derya mı deniz mi sel misin Anam

Kur'an methin eyler ismi şanında
Huriler kim olur senin yanında
Emsalsiz bir koku gelir teninde
Lale mi sünbül mü gül müsün Anam

İsmin destan olur türküde sazda
Gül açar yüzünde baharda yazda
Mecnunlar koşturur saç sakal dizde
Leyla mı sahra mı çöl müsün Anam

Üzerimden ayrılmasın gözlerin
Pamuk gibi elin nurlu yüzlerin
Baş koyunca uyku verir dizlerin
Salıncak mı yoksa sal mısın Anam

MAHMUT ERDAL- der ki başım tacında
Toka olsam zülüfünün saçında
Gönlümüdeki has bahçenin içinde
Fidan mı yaprak mı dal mısın Anam

AŞIK HÜSEYİN

O yıllarda Çamşıhı'nın dokuz pare köyünden yanlızca bizim köyde ilkokul vardı. Öteki köylerin çocukları da bizim köye gelip, tek öğretmen olan Hamdi Turgut'a teslim edilirdi.

Babamın bir dayısı vardı: Battal Karababa... Bu akrabamız saz çalardı. Ayrıca köyümüzde yine akrabamız Aşık Ali Metin'de saz çalardı. Bende de saza karşı ilgi uyandı. Çamşıhı'nın Dişbudak Köyü'nde Aşık Hüseyin Karababa diye bir akrabamız daha vardı. Sazını elinden hiç bırakmazdı. Çamşıhı köylerini sazıyla dolaşır dururdu. Aşık Hüseyin'in bir özelliği vardı, köpekten çok korkardı. Ufak bir köpek yavrusu görse "Şunu tutun ben geçeyim" derdi. Büyükler O 'na "Sen kocaman adamsın, ufak bir köpek yavrusundan niye korkuyorsun" derlerdi. O da "Ben ufak köpekten korkmuyorum, bunun gibileri havladığı zaman sesine büyük köpekler gelir, beni parçalar" derdi. Sık sık bize misafir olurdu. Yatarken, sazı ile beraber yatardı. Sabah erkenden uyanır uyanmaz yataktan doğrulur, alır sazını eline başlardı, çalıp söylemeye...

Ahu direk direk göklere çıkmış
Gamda gördüm yine garip bülbülü

dediği zaman bir hoş oluyordum. O ne güzel çalıp söylemeydi. O günleri anımsıyorum da, bu güne dek dinlediğim çalıp okuyanların hiçbirinde bu güzellikleri duyamıyorum.

Yeri gelmişken Aşık Hüseyin'in kendisinden dinlediğim bir anısını yazmadan geçemiyeceğim.

Daha önce de belirttiğim gibi; Aşık Hüseyin köpekten çok korkardı. O yıllarda, Çamşıhı'nın Purunönü köyünden Mehmet Ağa, Aşık Hüseyin'e, "Gel seninle dedeliğe gidelim, ben Dede, sen de Zakirim ol, ne kazanırsak bölüşelim" der.

Mehmet Ağa heybesini, Aşık Hüseyin de sazını omuzlar Divriği'nin Tuğut Köyü'ndeki talipleri Ağah Efendi'lere gitmek için yola düşerler Beş altı saat yürüdükten sonra varırlar Tuğut Köyü'ne. Agah Efendi'nin konağına girerlerken Aşık Hüseyin konağın kapısında iki davar köpeği görür.

Akşam olur... Köylüler, "Dedeler gelmiş" diye Agah Efendi'nin konağında toplanırlar. Aşık Hüseyin çalıp söyler yatma zamanı gelir, köylüler evlerine dönerler. Ev sahibi Agah Efendi, dede Mehmet Ağa ile Aşık Hüseyin'in yatağını konağın üst katına yaptırır. Aşık Hüseyin akşamdan tuvalete gitmeyi ihmal eder.

Mehmet Ağa iriyarı, yüzelli kiloya yakın; tam tersine Aşık Hüseyin'de kısa boylu, zayıf biriydi. uzatmayalım... Dedeler yatarlar. Geceyarısı olur, Aşık Hüseyin sıkışır... Tuvalete gidecek... Gündüzden kapıda gördüğü davar köpekleri aklına gelir. Vazgeçer. Fakat iyice sıkışınca odanın içinde bir kab arar, bulamaz. Yanlız bir turşu küpü bulur. İçine pislemeyi düşünür. Sabah olunca Mehmet Ağa turşusuz ekmek ağzına koymaz diye ondan da vazgeçer. Son çare olarak, Aşık Hüseyin pencerenin camını açar, arkasını verir dışarıya doğru ihtiyacını giderir. Sabah olur... Konağın duvarının yüzündeki pisliği köylüler farkeder. Derler ki "Büyük dedenin kıçı buraya sığmaz, muhakkak, küçük dedenin işidir bu"...

Kambur Dede'nin eline geçen bir tek oğluydum. Biraz da nazlı büyümüşüm. Köye dedeler gelirdi. Yanlarında zakirleri olurdu. Dizlerinin dibine oturur, dinlerdim. Okula gitmek hiç umrumda değildi.

SAZ ÇALMAYA BAŞLADIM

Kağnıların boyunduruk kayışlarının içindeki telleri çıkarır, bir tahtaya gerer ve kendime saz yapardım. Okuldan kaçardım, Hamdi öğretmen beşinci sınıfta okuyan çocukları peşime takar, beni buldurur, karğa tulumba edip, okula götürürlerdi. Teneffüste yine kaçardım.

Rahmetli babam Kambur Hoca, "Bu yaramaz oğlan okumaz" derdi. Edemedi bana ufak bir saz aldı. O günden sonra ben de Aşık Hüseyin gibi sazla yatar, sazla kalkardım. Köyde cenaze olsa bile, ben elimde sazla giderdim. Büyükler beni kovalardı, kaçardım. Sazımın düzenini bazan Battal Karababa'ya, bazan da Ali Metin'e yaptırırdım.

Akrabamız olan Ali Metin, benden altı yedi yaş büyüktü. Ben saz çalmayı yeni yeni öğrenirken, Ali Metin kendisini dinlettirirdi. Halk ezgilerinde bir deyim vardır. Örneğin; Kırşehir yöresinde Bozlak, Ege yöresinde Zeybek, Karadeniz yöresinde kemençe ve tulumla çalınan hareketli halk türküleri Orta Anadolu'da Arguan ağzı Çamşıhı ağzı diye adlandırılır. Bir de usta deyişlerinde Deli Derviş diye adlandırdığımız makam vardır. Aşık Ali Metin bu makamı çok güzel çalıp okurdu. Daha sonra Ali Metin'in kasetine okuduğu bu makam Arif Sağ ve Yavuz Top tarafından çalınıp söylendi.

İNSANLIĞA HİZMET ETMEK

İnsanı vazifem arzum emelim
İnsanlığa hizmet etsem ne mutlu
Rahmet suyu ile toprak temelim
İnsanlığa hizmet etsem ne mutlu

Dere akar bu topraklar sulanır
Günler gelir geçer dünya dolanır
Fikir sermayedir hem faydalanır
İnsanlığa hizmet etsem ne mutlu

Beyhude kendini ateşe yakma
Gezme cahil ile sözüne bakma
Gönül beytullah'tır incitip yıkma
İnsanlığa hizmet etsem ne mutlu

Kudretin var ise gezme avare
Gayretin yok ise Allah ne vere
Ara ilmi Fenni bulursun çare
İnsanlığa hizmet etsem ne mutlu

Hangi mahlukta var sendeki kudret
Keramet diyorlar işte marifet
Bırak kinciliği biraz da sabret
İnsanlığa hizmet etsem ne mutlu

Gel Metini oku bilene kadar
Bir mürşidi kamil olana kadar
Beşikten mezara gidene kadar
İnsanlığa hizmet etsem ne mutlu....

ABDAL MUSA'YA

Elmalı Şehri'nde Tekke Köyü'nde
Erler gelir pirim Abdal Musa'ya
Hünkar Hacı BektaşVeli soyunda
Pirler gelir Pirim Abdal Musa'ya

Bozulmaz taktirin yazdığı yazı
Atası yanında Hasan-ı Gazi
Dergahından mahrum eyleme bizi
Yollar gelir pirim Abdal Musa'ya

Nefes etti dağlar taşlar yürüdü
Dur dağını kara duman bürüdü
Kaygusuz sultandır Pirin müridi
Dağlar gelir Pirim Abdal Musa'ya

Budala Sultan aşk badesin içiyor
Çan ile baş ile serden geçiyor
Yılanlar ip olmuş odun taşıyor
Marlar gelir Pirim Abdal Musa'ya

Metiniyem elmalının illeri
Derde derman verir halk nefesleri
Yeşil gölün uçar suyun selleri
Çağlar gelir Pirim Abdal Musa'ya

ALİ RIZA YALÇIN

Bu bir gerçektir; Çamşıhı'nda eğilip yerden iki taş alıp bir birine vurduğun zaman müzik oluşur, sevda türküleri oluşur. Bazen de hüzünlü ağıtlar oluşur. Hele de Çamşıhı'nın Gülveren Köyü'nde Ali Rıza Yalçın yazıp söylemişse.

Ali Rıza Yalçın küçük yaşta gurbet ellere düşer. Düşerde içinden bir türlü Çamşıhı özlemini atamaz. Hasretini kalemine döker, der ki:

Kısmet olur Çamşıhı'na gidersem
Gözüme Fatmana düzü görünür
Mübarek toprağa niyaz edersem
Karşıda bir şirin yazı görünür

Dokuz pare bir arada köyleri
Şemsettin Sultan'dır ulu soyları
Bektaşı Veli'den gelir huyları
Kuduretten yeşil eli görünür

Coş eylemiş çalınıyor sazları
Oniki İmamlara var niyazları
Semah döner gelinleri kızları
Allı turnaların teli görünür

Kırkların meyine benzer demleri
Baş tacı ederler mihman canları
Coşup figan eder ağlayanları
Gözüne Kerbela çölü görünür

Kurban olam otağına yurduna
Doyamadım yiğidine merdine
Türküleri derman olur derdine
Bülbül gibi ahu zarı görünür

Ali Rıza eremedim sırrına
Gafil olup hor bakılmaz birine
Er evladı sığınmıştır pirine
Gahi deli gahi dolu görünür...

BATTAL KARABABA

Doğduğum köye yörede bazan Şahin Köyü, bazan da Hacı Ağa'nın Köyü derlerdi. Sazımın akortunu yaptırdığım babamın dayısı Battal Karababa uzun boylu, yakışıklı biriydi. Hem saz çalar hem de çok güzel şiirler yazardı. Battal Karababa'nın yedi tane oğlu vardı. Oğullarından biri olan Mehmet Ali Karababa da babasından saz öğreniyordu. Ben kara düzen öğrenirdim. Mehmet Ali Karababa Veysel düzeni diye adlandırdığımız bağlama düzeni öğreniyordu. Bilahare Mehmet Ali Karababa bağlama düzenini çok güzel çalmaya başladı.

Bağlamada sarma diye bir makam vardır. Mi perdesinden çalınır. En güzelini Türkiye'de Mehmet Ali Karababa çalar. Bunun tartışmasıda olmaz. Ne var ki Mehmet Ali Karababa geçim şartlarından olacak ki, mesleğini fazla sürdüremedi. Benim hem akrabam, hem de saz üstadım olan rahmetli Battal Karababa'nın kendi yazdığı bir şiirini kitabımda yayınlamakla mutluluk duyuyorum:

Biri dağdan biri bağdan
Çok konuşma dur efendi
Sonra sana deli derler
Kıymetini bil efendi

Gel meclise topluma uy
Söylenen kelamları duy
Boş kafana bir şeyler koy
Bilmediğin sor efendi .

Vefasız dostlara yanma
Her duyduğun söze kanma
Sen kendini alim sanma
Bir noktada dur efendi

Kömüş doyar obur doymaz
İpeğe çul yama uymaz
Bakarkördür kulak duymaz
Anlaşması zor efendi

Her gün başka telden çalar
Dertsiz başın derde salar
Bazı insan hayvan olur
Uzat yesin pür efendi

Biz kardeşiz fazla atma
Topal ile yola gitme
Deli ile sohbet etme
Başın derde kor efendi

KARABABA budur hali
Meyve vermez kara çalı
İşte böyle dünya hali
İlme kafa yor efendi...

SAZ GETİRİŞİM

Kış aylarıydı. Bir gün "köye aşık gelmiş" dediler. Aşık, rahmetli Hacı Ağa'nın oğlu Ali Efendi'lere inmişti. İlk kez bir aşık görüyordum. Bu da yıllar sonra elini öptüğüm, birlikte saz çaldığım rahmetli Davut Sulari idi. Davut Sulari'den o gece öylesine etkilendim ki içim içime sığmıyordu. Davut Sulari rahmetli babama "Bu çocuğu yanıma ver. Hem benimle dolaşsın, hem de bir şeyler öğrensin" dedi. Babam ise "olmaz, hem küçük, hem de okulu var" diye karşı çıktı.

İlkokulu güç bela bitirdim. Yine kış aylarıydı. Rahmetli babam bana on lira verdi. Dedi ki, "yanına bir arkadaş bul, Sincan Köyü'ne git. O köyde Ağa Dayı diye biri var. Parayı kendisine ver, benim de selamımı söyle. Sana bir saz versin" dedi.

Sevinçten deliye dönmüştüm. Arkadaşı kim arar. Parayı aldığım gibi doğru Sincan Köyü'ne gittim. Ağa Dayı saz yapımı ve saz çalmasıyla çok ünlüydü. Hatta bir gün Ankara Radyosu'ndan değerli hoca rahmetli Muzaffer Sarısözen Ağa Dayı'yı Yurttan Sesler'de misafir sanatçı olarak anons ederken, "sazı insan gibi konuşturan" demişti.

Rahmetli babamın vermiş olduğu on lirayı kendisine verdim ve kendimi tanıttım. Ağa Dayı, babamı çok severdi. Vereceği sazın perdelerini bağladı, tellerini taktı ve bana, "geç oldu gidemezsin. Kış günü, bugün burada yat. Yarın gidersin" dedi.

Mümkün mü? Nasıl kalırdım? Köye varıp sazımı gösterecektim. Sazı aldığım gibi yola düştüm. Sincan Köyü ile bizim Şahin Köyü arasında Eşke Köyü var. O köy de bizim kirvelerimizin köyü. Onlar da bana:

– Kirve, Gel, gitme... Biraz önce köye kurtlar saldırdı. Köpeği parçaladılar, dediler.

Ben, yine aldırmadım. Bu sırada kar da hafiften yağmaya başlamıştı. Bir yandan da karanlık çöküyordu. Yollara düştüm. Eşke ile bizim köyün arasında Aşık Ali Metin'lerin kışın çalışmayan değirmenleri var. Oraya yaklaştığımda yolun sağında kurt ulumaları başladı. Baktım, yedi sekiz kurt bana yüz metre mesafede bir yürüyorlar, bir çömeliyorlar. O anda sanki başımdan kaynar sular döküldü. O kadar korktum ki. Şaşkınlıkla ne yapacağımı düşünürken, bir yandan da sazı kılıfından çıkarıp tezeneyle var gücümle tellerine vurmaya başladım. O sesle sanki suvari atlar gibi önümden geçip değirmenin yan tarafında kavaklığa daldılar. Bir ara o kavaklıktan tuhaf sesler gelmeye başladı. Bir fener ışığı gördüm. Karşıdan bana doğru geliyordu. Sanki o anda dünyalar benim olmuştu. Yaklaştılar ki Ali Metin'in babası Haydar Ağa ile Ali Metin'in küçük kardeşi Cemal... Haydar Ağa, benim korkmuş olduğumu anladı:

– Ne oldu Mahmut? diye sorunca, ben olanı biteni anlattım. Ayrıca kavaklıkta acayip sesler duyduğumu söyledim. Haydar Ağa:

– Öyleyse kurtlar koyunu yemiştir, dedi.

Cemal gündüzden, koyunları değirmenin yanındaki kavaklığa götürmüş, ağaçların burcunu yedirmek için. Gündüz olduğunda güneş vurunca değirmenin arkının buzları çözülmüş. Zavallı koyun çamura saplanmış. Bir daha da çıkamamış. Haydar Ağa, ağılda koyunların birinin olmadığını görünce oğlu Cemal'i yanına alıp elindeki fenerle kavaklığa bakmaya geliyorlarmış. Tabi, beni de kurtlardan kurtarmış oldular. Dönüp birlikte kavaklığa gittik. Zavallı koyunun sadece yünleri kalmış. Sazı Sincan'dan bizim köye getirişim böyle oldu.

PİR SULTAN ABDAL

Kış aylarında köyümüzde her akşam bir evde toplanır, aralarında asırlar boyu, nesilden nesile süre gelen Kerbela vakası, ayrıca Eba Müslüm'ün çocuklarına yapılan Yezidin zulmü anlatır ve ağlarlardı. Başlardı aşıklar Pir Sultan Abdal'dan deyişler, duvazlar çalıp söylemeye. Pir Sultan Abdal sevgisi ta o yıllarda oluştu yüreğimde. Anlatırlardı Pir Sultan'ı. Osmanlının zulmüne boyun eğmeyen, korkusuz ve yürekli ozan, canı pahasına halkın emeğini ve alın terini, padişah fermanına rağmen zaptiyelere vermemek için direnen Pir Sultan Abdal, Sivas'ın Yıldızeli ilçesinin Banaz köyünde elinde sazı, köyleri tek tek dolaşır. Halka, devrin bozuk düzenini anlatır. Yolu Sofular köyüne uğrar. Sofular köyünde Hızır isminde biri Pir Sultan Abdal'ın peşine takılır. Pir Sultan'ın köyü olan Banaza gelir. Yıllarca Pir Sultan'a hizmet eder. İlim irfan öğrenir. Günün birinde Hızır, Pir Sultan'a bir dilekte bulunur. Der ki "Ya pirim, ben sizde ilim irfan gördüm, bilmediğimi öğrendim, himmet ette gideyim, okuyup büyük adam olayım, bu bozuk düzene karşı çıkayım." Pir Sultan Abdal köylüyü toplar. Der ki "Komşular, Hızır can bizden himmet ister, gidip büyük adam olması için. Ola ki bir gün gele beni astıra" deyince Hızır: "Aman pirim bu nasıl sözdür, yıllarca karnımı doyurdun, sırtımı giydirdin, bana çok şeyler öğrettin" der. Günlerden bir gün Pir Sultan Abdal, Hızar'a destur verir ve onu İstanbul'a yolcu eder.

Aradan yıllar geçer, sofu köylü Hızır İstanbul'da okur, büyük adam olur ve Sivas'a Vali olarak tayin edilir. Bu arada Pir Sultan Abdal, önceden olduğu gibi sazı elinde, köyleri dolaşarak, haksızlığı ve zulmü anlatır. Sivas'ta Kara Kadı'yla, Sarı Kadı, Vali olan Hızır paşa'ya sürekli Pir Sultan'ı gammazlar dururlar. Hızır Paşa zaptiyelerini gönderir, Pir Sultan

Abdal'ı alır getirirler. Hızır Paşa Pir Sultan'a gıyam eder, elini öper yumuşak bir tavırla der ki: "Ya Pirim Hakkınızda şikayetler var, halkı ayaklandırıyormuşsunuz. Bu tür eylemlerden feragat edin" deyince, Pir Sultan şöyle der: "Hızır sen giderken yemin etmiştin, ikrar vermiştin, haksızlığa karşı olacaktın. Yetim hakkı yiyenlere, zulüm edenlere, sömürenlere karşı çıkacaktın. Ne oldu sana böyle?" Hızır Paşa: "Ben buranın paşasıyım, tüm asayiş benden sorulur" deyince Pir Sultan Abdal kalkıp köyüne dönmek ister. Hızır Paşa gönder-mez "Benim misafirim ol" der. Bunun üzerine Pir Sultan, "Ne senin evinde çuluna basarım, ne de senin ekmeğini yerim. Çünkü yediğin ekmekte yetimin hakkı, mazlumun ahı var" deyip köyüne döner.

Yürekli ozan susar mı hiç. Gecesini gündüzünü halka adamış Koca Pir Sultan Abdal eylemlerini daha çok arttırır. Bu arada Kara Kadıyla, Sarı Kadı rahatsız olur, valiye giderler, derler ki "Paşam, bu Pir Sultan denen rafızıyı susturun, yoksa başımıza büyük belalar açacak." Hızır Paşa kolluk kullarını gönderir, koca ozanı elleri zincirli getirtip Toprakkale zindanına attırır. Pir Sultan Abdal yıllarca zindanda çile doldurur. Bir gün Hızır Paşa, Pir Sultan Abdal'ı huzuruna getirtip: ", bana üç beyit söyleyeceksin, içinde «Şah» sözcük geçmeyecek. O zaman seni azad ederim. Bu ülkeyi terk eder, başka yerlere gidersin. Bizde senden kurtulmuş oluruz. Yok eğer okuduğun beyitlerin içinde «Şah» sözcüğü geçerse seni idam ettiririm." der. Başlar koca ozan beyitlerini okumaya:

Alacağın olsun ey Hızır paşa
Bizim Şah gelirse sana da koymaz
Kurban olam kalem tutan ellere
Katip arzi halim yaz şaha böyle
Sizde şah diyeni öldürürlerse
Bende bu yayladan Şaha giderim

Hızır Paşa bunları duyar ve kadılara emir verir. Kadılar da zaten bahane arıyorlar. Pir Sultan Abdal'ın idamına karar verirler. Denir ki: "Haftaya cuma günü Sivas'ın şimdiki Buğday Meydanında, Pir Sultan Abdal idam edilecek" Tabi ki bu haber Banaz köyüne de ulaşır. O tarihte vasıta yok. Banaz ve civar köylüler Sivas'a gitmek için yollara dökülürler. Pir Sultan'ın müsahibi, yani yol kardeşi Ali Baba da Pir Sultan için kır çiçekleri toplar ve Sivas'a varır. Sivas'ta sabahın seher zama-nı Buğday Meydanında mahşeri bir kalabalık, koca ozanın idamını görmek için toplanır. İdam sehbası kurulur. Pir Sultan Abdal'ı kolları zincirlere bağlı olarak getirirler. O günün Kara Kadı ve Sarı Kadısı fetva çıkarırlar: "Her kim ki bu isyancı rafızi'yi taşlamazsa, şu kadar kırbaç vurulacak" Kimileri taş atarken, yol kardeşi (müsahibi) Ali Baba'da gelirken yolda topladığı kır çiçeklerini atar. Pir Sultan bunu görür üzülür ve şöyle der:

Şu kanlı zalimin ettiği işler
Garip bülbül gebi zareler beni
Ellerin attığı taş değil ama
İlle dostun gülü yareler beni

Dar günümde dost düşmanım belli oldu
Bir derdim var idi şimdi elli oldu
Ecel fermanı boynuma takıldı
Gerek asa gerek vuralar beni

Pir Sultan abdal'ım can göğe ağmaz
Haktan emrolmassa ırahmet yağmaz
Şu ellerin taşı hiç bana değmez
Dostun bir tek gülü yareler beni

Koca ozanı idam ederler. Hırkasının cebinden tütün tabakası, tesbihi, bir de ev halkına yazılmış namesi çıkar:

Bize de Banaz'da Pir Sultan derler
Bizi de kem kişi bellemesinler
Padişah katlime ferman dilemiş
Elim çözüp kolum bağlamasınlar

Eğer Ali baba söze uyarsa
Emir hüdanındır beyler kıyarsa
Ela gözlü yavrularım duyarsa
Çıkıp ele, karşı ağlamasınlar

Pir Sultanım coşar coşar akarım
Çıkar çıkar şah yoluna bakarım
Gidip Erdebil'i mekan tutarım
Daha gelir diye bellemesinler

Devrimleri halkın gönlünde efsaneleşen, ideali uğruna canını hiçe sayan koca ozanın idam edildiğine halk bir türlü inanmaz. Pir Sultan yaşıyor derler. Birileri ben Pir Sultan Ab-dal'ı biraz önce Kızılırmak'ın üzerindeki eğri köprüde gördüm, diğer biri çıkar ben Pir Sultan abdal'ı bir saat önce sazı omuzunda, Eğridir Belinden Banaz'a doğru giderken gördüm der.

O gün bu gündür devrimleri gönüllerde yer eden koca ozanın peşinde ellerinde saz, yalın ayak ateşler üstünde semah dönerek yürümektedirler.

PİR SULTAN ABDAL'A

Ozanların mürşidisin pirisin
Yanar bu bağrımda közün Pir Sultan
Bence sen bir evliyalar erisin
Kıblegahtır bana yüzün Pir Sultan

Karşı koydun paşasına ağasına
Tükürdün düzenin kör kadısına
Eyvallah etmedin can pahasına
Güçsüzden yanaydı özün Pir Sultan

Sen gibi az gelir evliya erler
Can gözü kapalı göremez körler
Ateşler içinde semah dönerler
Daha nice oğlun kızın Pir Sultan

Ehli irfan olan sevgini taşır
Yazarlar çizerler ederler neşir
Mahşere dek dilden dile dolaşır
Deyişin destanın sözün Pir Sultan

Bir takım beyinsiz kadere kail
Kıymetin bilemez ne anlar cahil
Sadece şu kanlı Sivas'ta değil
Cihanda çalınır sazın Pir Sultan

Felsefen düşüncen güçsüzden yana
Can feda eyledin candan canana
MAHMUT ERDAL gibi nice ozana
Pusula olmuştur izin Pir Sultan

Ne varki kendilerine yıldızlar kadar uzak olan Pir Sultan Abdal'ı istismar ederek çıkar sağlayan bazı çömezler gazetelerde dergilerde özgeçmişini anlatırken kendilerini Pir Sultan'a benzetirler. Beyanlarında Ozan Yalan söylemez derler. Kendileri hiç gerçek konuşmazlar, güya yazdığı şiirlerden dolayı iki

defa idamla yargılanmış, yok efendim yıllardır hapishanede yatmış, işkence görmüş. Bu tür beyanda bulunan çömezler hangi adliyede yargılanmış, hangi hapishanede yatmış, hangi karakolda işkence görmüş merak ediyorum.

Bu tür yalanları halk bir gün anlayacak, ama ne var ki tükürecek yüzü bulamayacaklar.

SİLEMEMİŞTİR

Nefsine kul olmuş kibirli kişi
Özümden benliği silememiştir
İçi fitne fesat, melektir dışı
O kendi kendini bilememiştir

Ben bilirim diye atıp tutsa da
Riya olur el etekler öpse de
Üçyüz altmış beş gün kusur etse de
Birgün bile özür dilememiştir

Dokunur mideye çiğ yeme pişir
Bedeni, beynine yük eder taşır
Beyhude yorulur döner dolaşır
İstenen noktaya gelememiştir

Her aşık çalamaz aşkın sazını
Kendi söyler kendi dinler sözünü
Turab olup yol etmeyen özünü
Bir mürşitten ilham alamamıştır.

MAHMUT ERDAL der ki kıramam karşı
Bile bile yemem muhannet aşı
Sevgi harmanında taneyle taşı
Hakkın kalburunda elememiştir

KAMBUR HOCA

On üç-on dört yaşlarındaydım. Rahmetli Babam Kambur Hoca, hasta olanlara muska yazardı. Evimize hemen hemen her gün, değişik yörelerden insanlar dertlerine çare aramak için gelirlerdi. O yıllarda, bizim oralarda teşekküllü hastahane, doktor yoktu. Gelenler daha çok akıl hastalarıydı. Bir defasında içeri orada yatıyordum. Birden üzerimden yorganı çeken bir deli "Kalk ulan! Ne yatıyorsun" dedi. Uykudan uyandığım için çok korkmuştum. Rahmetli Babama "burası tımarhane mi?" diye bağırmıştım. Daha sonraları da bu gibi durumlarla karşılaştığım oluyordu.

Şimdi düşünüyorum da, rahmetli Babam Kambur Hoca'ya çare bulmak için gelenlerin derdi, sanki o elli-altmış sayfalık el yazması "Arapça" bir kitabın içindeydi. Yarım asıra yakın bir zaman geçti aradan, fazlada bir şey değişmedi. Bu gün dünyada gelişen bilgisayar çağında, ülkemizde yine bir takım insanlar hacıda, hocada medyumlarda çare aramaktadırlar.

ZARALI NURİ

Akşam üzeriydi. Yine iki misafir geldi. Gelen misafirlerden Ali Efendi temiz giyimli biriydi. Karısı Elmas'ın alnında sırayla dizilmiş altın, altınların üzerine bağlanmış siyah bir puşu vardı. Aşiret oldukları her hallerinden belli oluyordu. O gece bizde kaldılar. Yemek yenildikten sonra, Babamın dayısı Battal Karababa sazıyla bir şeyler çalıp söyledi. Bu arada Ali Efendi'de kendi köyünde türkülere konu olan yaşanmış bir öyküyü anlattı:

Zara'ya bağlı Çaypınar köyünde Nuri adında, yetim bir yağız delikanlı vardır. Aynı köyde komşusu olan Gülizar'a sevdalanır. Gülizar'da Nuri'yi sever. Ancak kızın babası, Nuri'nin fakir olmasından dolayı bu evliliğe karşı çıkar. Nuri ve Gülizar kavli-karar eder kaçarlar. Olayı tatlıya bağlamak için (bizde misafir olan) Ali Efendi araya girer. Sonunda Gülizar'a annesinin ve babasının elini öptürüp barıştırır.

Aylar sonra Nuri'nin askerlik zamanı gelir çatar. Nuri kazası olan Zara'ya gider. Şubeye teslim olur. Şubeden Eskişehir'e gönerilir.

Gülizar, bazen babasının, bazen de köyün bir ucunda olan kendi evinde kalır. Bu arada köyün muhtarı Ahmet, Gülizar'a göz koyar. Her fırsatta Gülizar'a aşkını ilan eder. Gülizar yüz vermez. Bu bir süre devam eder. Sonunda Ahmet, Gülizar'ın kendi evinde kaldığı bir gece, gizlice camdan girer ve silah zoruyla Güzilar'a sahip olur.

Sabah olur. Gülizar düşünür, taşınır ve en sonunda Nuri'ye mektup yazmaya karar verir. Mektubunda başından geçenleri anlatır ve mektubu postaya verir.

Mektubu alan Nuri'nin dünyası yıkılır. O gece silahıyla birlikte firar eder. Doğru köye gelir.

Köylüler Nuri'nin izinli geldiğini düşünerek hiç bir şeyden şüphelenmezler. Bir iki gün sonra, köylüler köy meydanında toplanırlar. Havadan sudan konuşurlarken, muhtar Ahmet, sabah erkenden Zara'ya gideceğini söyler. Nuri, muhtara "arkadaşlarıma mektup yazdım, geçerken eve uğra da mektupları vereyim, Zara'da postaya atarsın" der. Muhtar Ahmet sevinir. İçinden "bu arada Güzilar'ı da görmüş olurum" der.

Sabah erkenden muhtar Ahmet atına binip Nuri'nin kapısına gelir. "Nuri mektupları getir, gidiyorum" der. Nuri silahıyla birlikte dışarı çıkar. "Seni ırz düşmanı" diyerek basar tetiğe. Muhtar yere düşer. Nuri, can çekişen muhtarın beynine bir kaç kurşun daha sıkar.

Daha sonra Nuri silahıyla birlikte Zara'da jandarmaya teslim olur. Zara'da güvenli hapishane olmadığından dolayı, Nuri'yi Sivas hapishanesine götürürler.

Nuri'yi Sivas hapishanesinde daha büyük belalar bekler. Sivas'da birkaç kişinin canına kıymış, mahkumlardan haraç yiyen, gardiyanlara illallah dedirten ve yer altı babası olan kanlı Nuri vardır.

Bir gün kanlı Nuri, Nuri'ye "ayağındaki şu ayakkabıları verde birkaç gün giyeyim" der. Nuri çıkarır ayakkabılarını verir. Aradan birkaç gün geçer. Nuri ayakkabılarını ister. Kanlı Nuri "şimdiye kadar kim bana verdiğini geri istemiş" der. Üzerindeki şişi çıkartıp Nuri'ye saldırmaya başlar. Nuri, ranzanın üzerindeki yorganı alıp kendisine siper eder. Bu arada kanlı Nuri dengesini kaybedip yere düşer. Nuri hemen bu fırsattan yararlanıp şişi elinden alır ve rast gele saplar. Kanlı Nuri'yi hemen hastaneye götürürler. Hapishane yetkilileri kanlı Nuri'nin adamlarının Nuri'yi öldürebileceğini düşünerek Nuri'yi Yozgat hapishanesine sürgün gönderirler.

Bu olaylar köye ulaşır. Zavallı Gülizar genç yaşında solmaya başlar. Köy halkı Güzilar'ı uyarıp; "senin kocan artık öm-

rünün sonuna kadar hapishaneden çıkmaz, kendini heder etme, biriyle evlen" derler.

Bu arada köyde bir tanıdık vasıtasıyla, Kangal'ın Kocakurt köyünde bulunan Hüseyin'e Gülizar'a bakması için haber gönderilir. Hüseyin iki gün sonra çıkıp gelir. Bir vesileyle Gülizar Hüseyin'e gösterilir. Gülizar bu evliliğe yanaşmaz. Kocası Nuri'yi bekleyeceğini söyler. Ancak Nuri'nin dayısı Sabri'nin baskısıyla Hüseyin'le evlenmek zorunda kalır. Hüseyin Gülizar'ı alıp kendi köyün olan Kocakurt'a götürür.

Daha sonra Adana'ya yerleşirler. Aradan yıllar geçer.-Çocukları olur.

Yozgat hapishanesinde, ömür boyu hapise mahkum olan Nuri, bir yolunu bulup hapishaneden kaçar. Köyüne gelir. Karısı Gülizar'ın köyde olmadığını öğrenince araştırmaya başlar. Sonunda Kocakurt köyünden Hüseyin'le evlendiğini öğrenir. Düşer yollara.

Nuri'nin hapishaneden kaçtığını duyan Hüseyin'in annesi Haney'i bir telaş alır. Hemen oğluna bir mektup yazar. Mektubunda "karın Gülizar'ın eski kocası Nuri hapishaneden kaçmış. Aman kendine sahip ol" der.

Tesadüfe bakın ki, Haney mektubu postaya vermek için Kangal'a giderken ve Nuri'de Kocakurt köyüne gelirken yolda karşılaşırlar, tabi birbirlerini tanımıyorlar. Nuri yaşlı kadına "anne nereye gidiyorsun?" diye sorar. Yaşlı kadın da "gelinimin eski kocası Nuri hapishaneden kaçmış, oğluma bir kötülük eder diye mektup yazdırdım, götürüp Kangal'da postaya vereceğim" der.

Nuri'nin tam aradığı fırsat. "Anne sen yaşlısın, yorulma, ben bir yere uğrayıp geri döneceğim. Mektubunu ver dönüşte atayım" der. Yaşlı kadın tanımadığı Nuri'ye mektubu verir ve dua ede ede köyüne döner.

Nuri mektubun üzerindeki adresi okur. (Mektup bir kıraathane aracılığıyla Hüseyin'e verilecektir). Hüseyin'i hiç tanımayan Nuri, Armağan İstasyonundan trene binip, Adana'ya gider. Mektupta yazılı kıraathaneye gidip oturur. Kahveciye Hüseyin'i sorar. Kahveci de Hüseyin'in çalıştığını, akşamları ara sıra uğradığını söyler. Nuri akşam olunca tekrar kahveye gider. Beklemeye başlar. Hüseyin kahvenin önünden geçerken kahveci "Hemşerim, Hüseyin şu giden adam" der. Nuri kalkar, Hüseyin'i takip eder. Böylece evini öğrenmiş olur.

Bir gece Nuri, elinde silahla bir yolunu bulup eve gizlice girer. Yatak odasına geçip lambayı yakar. Bu arada Hüseyin ve Gülizar uyanır. Gülizar Nuri'yi karşısında görünce şaşırır ve başlar ağlamaya. Nuri "bak ben senin namusun için elimi kana buladım, katil oldum, ama sen beni bekleyemedin" der. Gülizar tüm olanları anlatır. Kendisini dayısı Sabri'nin zorla evlendirdiğini söyler. Nuri daha önce içinde «Sakın kimsenin üzerine atmayın. Bunu yapan Zara'lı Nuri» yazılı bir kağıt hazırlamıştır. İkisini de silahla öldürür ve bu kağıdı cesetlerin üzerine bırakır.

Nuri bir süre yakalanmaz. Köylerde çerçicilik yapar. Bu defa da dayısı Sabri'yi öldürmeyi kafasına koyar. Bir gün silahı ile birlikte köyüne döner. Tarlada çift süren dayısı Sabri'ye Nuri'nin geldiği haberi verilir. Sabri, Nuri'nin kendisini öldüreceğini anlar. Bir kurnazlık düşünür. Kendisine haber getirene "sen köye dön, Nuri'ye jandarmalar geliyor de. Nuri nereye saklanayım derse, bacayı gösterin. Bacaya girince de bacanın önünü kerpiçle örün" der. Sabri'nin dediklerinin aynısını yaparlar. Sonra Sabri tarladan köye döner. Nuri bacanın içindeyken yukarıdan bacanın içini mavzerle tarar. İşte bu gerçek öykü türkülerle noktalanır:

Taştan idi duvarımın yapısı
Bana düşman idi köyün hepisi
Söyleyin dayıma muradı ola
Kitli kaldı yeğeninin kapısı

ALİ ERTEKİN

Başlangıçta da belirttiğim gibi Çamşıhı Köylerinde ilkokul sadece bizim Şahin Köyü'nde vardı. O tarihlerde civar köylerin çocukları bizim köydeki okula gelirlerdi. Başveren Köyü'nden Ali Ertekin de bunlardan birisi idi. Bir gün öğretmen Hamdi Turgut, Ali Ertekin'in babası Yakup'u okula çağırıp şöyle der:

– Bu çocuk çok zeki, ne yap yap onu okut...

Yakup zavallı ne yapsın? O denli yoksul ki, yemeğe ekmek bulamıyor. Hamdi öğretmen yardımcı olur. Ali'yi Divriği'de Nuri Demirağ Ortaokulu'na yazdırırlar. Ama doğru dürüst kalabileceği bir yer bulamazlar. İki gün birinin evinde, üç gün birinin evinde zavallı Ali aralar da kalır. Bakımsızlıktan hastalanır. Yakup oğlu Ali'yi alıp köyüne getirir. Bu sırada Ali'nin annesi ölür. Ali'nin babası Yakup aradan çok geçmez ikinci bir hanımla evlenir. Her geçen gün Ali'nin hastalığı gözlerine vurur. Ne doktora götürecek biri, ne de doktora verilecek para, üvey analık zulmü bir taraftan. Ali'nin gözleri yavaş yavaş kapanır. Ali artık yataklara tutsak olur. Başlar derdini şiirlerine dökmeye:

Daha değmemiştim on beş yaşıma
Bu nasıl dert idi geldi başıma?
Ne kadar da düştün benim peşime
Benim ile davan ne idi felek?

Bu derdin elinden ağrıdı gözüm
El kızı analık geçmiyor sözüm
Kara topraklara yazaydın yazım
Benim ile davan olmazdı felek

Komşudan komşuya gidemez oldum
Yuvasız kuşlar gibi arada kaldım
Bir annem var idi elimden aldın
Analık eline bıraktın felek

Ali Ertekin'im köyüm Başveren
Ağlamadan geçmez halimi gören
Kesildi mümkünüm kalmadı çarem
Derdime bir çare olmadın felek...

Ben çalıp söylemeye Ali Ertekin'in türküleri ile başladım. Bazen de Çamşıhı'nın mahalli türkülerini ve Pir Sultan Abdal'ın deyişlerini çalıp söylerdim. Ancak, beni en çok Ali Ertekin'in türküleri etkilerdi. Sonradan Ali'nin babası Yakup'da öldü. Analığı da Ali'yi bir damın deliğinde tek başına bırakıp gidince, Ali'yi arasıra yoklamaya giderdim. Başveren Köyü'nde, bir göz damda bir yatak, bir su kabı... Komşular bir şeyler verirse yer, vermezse aç yatardı. Ali'ye üzülür dururdum. Ama elimden bir şey gelmezdi. Elimden gelen tek şey, yörenin dertli türkülerini, ezgilerini ve deyişlerini çalıp söylemekti.

O yıllarda Çamşıhı yöresinde Aşık Veysel'den de çok bahsedilirdi. Türküleri çalınıp söylenirdi. Aşık Veysel'i de çok merak ederdim. Bir gün Aşık Veysel'i görmeyi kafama koydum.

AŞIK VEYSEL'İ ZİYARETİM

Derler ya, arayan ya belasını ya da mevlasını bulur. O günlerde köyümüze her yıl olduğu gibi yine Sünnetçi Selman gelmişti. Selman Şarkışla'nın Emlak Yöresinin Alakilise Köyündendi. Rahmetli babam Kambur Hoca'yı çok severdi.

Rahmetli babama yalvardım, beni Sünnetçi Selman'ın yanına katıp Aşık Veysel'e göndermesi için... Babamı güç bela ikna ettim. Henüz önüç-ondört yaşındayım, babam beni Selman'a emanet ederek yanına kattı. Sazımı kılıfına koyup yola revan olduk. Güneş İstasyonu'ndan Selman'la beraber trene bindik, beş altı saat sonra Sarkışla'da indik. Birkaç saat yol yürüdükten sonra Sünnetçi Selman'ın köyü olan Alakilise'ye vardık. Alakilise Köyü on-onbeş tane Emlak köylerinden biriydi. Aşağı yukarı yüzelli hane vardı. Köyün yarısına yerliler, diğer yarısına da Abdallar diyorlardı. Misafir olduğum ev sahibi, Sünnetçi Selman Abdallar'dandı. Akşam oldu. Köyün Abdallar tarafı "aşık gelmiş" diye Selman'ın evinde toplandılar. Hoş beşten sonra sofra kuruldu, kaçak rakılar, şaraplar dizildi masaya, sıra çalıp söylemeye geldi. Orada denildi ki "Önce bizim aşıklar misafire hoş geldin desinler" Aşık dedikleri Neşet Ertaş'ın akrabaları idi. Neşat Ertaş'ın babası rahmetli Muharrem Ertaş, Alakilise Köyü'nden Keskin'e göçmüştü.

Uzatmayalım, kimi sazını aldı, kimi klarnetini, kimi kemanını derken başladılar çalmaya. Ben kendi kendime "bunların yanında ne çalıp ne söyleyim ki, sanki sazları konuşturuyorlar" diye düşündüm. Onların aşıklarının çalıp söyleme fasılları bitti. Sıra bana geldi. "Evet aşık, seni dinleyeceğiz" dediler. Aldım sazımı üsdatlardan öğrendiğim Pir Sultan Abdal'dan, Sıtkı Baba'dan, Çamşıhı'ndan, Arğuvan'dan derken birşeyler çalıp

okudum. Çalıp okumam çok hoşlarına gitmiş olacak ki, Ali Ertekin'in "Benim İle Davan Ne İdi Felek" türküsünü defalarca dinlediler.

O gece öyle geçti. Sabah oldu. Ben aşık Veysel'in köyü olan Sivrialan'a bir an evvel gitmek istediğimi söyledim. Mümkün müdür? Başladılar davete, o diyor "benim misafirim olacaksın", bu diyor "benim misafirim olacaksın". O sıralar yerlilerle Abdalların arası pek yokmuş, beni yerliler götürmek istedi. Abdallar tarafı bırakmadı. Benim yüzümden bir de münakaşa ettiler. Alakilise Köyü'nde bir hafta kaldım.

Nihayet Sünnetçi Selman, oğlu Derviş'i yanıma verdi, Aşık Veysel'in köyüne gitmem için. Saz omuzumda Derviş yanımda Alakilise'den yola çıktık. Sivrialan Köyü'ne giderken Aşık Ali İzzet'in Köyü Hüyük'den geçiliyor. Hüyük köylüleri omuzumda sazı görüp bir de Çamşıhı'lı olduğumu öğrenince beni bırakmadılar. Aşık Ali İzzet'in misafiri oldum. Gayem aşıklardan bir şeyler öğrenmekti. Aşık Ali İzzet orta boylu saçları ağarmış. O yıllarda elli yaşlarındaydı. Saz çalıp söylemesi pek ahım şahım değildi. Ama şiirleri çok düşündürücüydü. Bana hatırası şu ezgi idi:

Kader torbasına elim uzattım
Tecelli kağıdım karalı çıktı
Ölüm defterine bir yol göz attım
Dertlerim içinde sıralı çıktı

Aman dağlar oy
Yaman dağlar oy
Neden benim iki gözüm
Durmaz ağlar oy

Uğradığım pınar baştan kuruyor
Kader lamba yakmış beni arıyor
Kime iyilik etsem bir taş vuruyor
Dostum düşman oldu ileri çıktı
(Nakarat)

Kader böyle Ali İzzet ne yapsın
Böyle gelmiş böyle gider ne yapsın
Hasta can veriyor doktor ne yapsın
Ciğer parça parça yaralı çıktı
(Nakarat)

Alakilise Köyü'nde olduğu gibi, Aşık Ali İzzet'in evinde kalırken de "Çamşıhı'ndan aşık gelmiş" diye, beni bir iki gün de Hüyük Köyü'nde misafir ettiler.

Beni Hüyük Köyü'nden alıp Aşık Hüseyin'in köyü olan Sarıkaya'ya götürdüler. Ne var ki, Aşık Hüseyin birkaç yıl evvel Hakka yürümüş. Misafir olduğumuz ev Aşık Hüseyin'in eviydi. İki katlı bir konaktı. Yetişkin oğulları vardı. Odaya girdiğimde duvarın yüzünde eski Türkçe olarak yazılmış bir kaç şiir gördüm. Aşık Hüseyin'in oğullarına ricada bulundum, bir kaçını yazayım diye... Oğulları okudu ben yazdım:

Hey şahin bakışlım bülbül avazlım
Bir eli kadehli bir eli sazlım
İşte ben gidiyom kal ahu gözlüm
Ne sen beni unut ne de ben seni

Yolda harami var engel arada
Unutma sevdiğim demde sırada
Gidiyorum ama gönlüm burada
Ne sen beni unut ne de ben seni

Hüseyni'yem der ki gül benzim soluk
Anlımıza yazılmıştır ayrılık
Vallahi sevdiğim gönüller birlik
Ne sen beni unut nede ben seni...

Çamşıhı'ndan çıkalı şöyle böyle on gün olmuştu... Hala Alakilise Köyü'ne yaya iki saat çeken Aşık Veysel'in köyü Sivrialan'a bir türlü gidemiyorum. Daha önce belirttiğim gibi, Şarkışla'nın Emlak köyleri Çamşıhı'nın bir benzeri, saza söze çok meraklılar. Hele de dertli, hüzün verici türkülere. Ne zaman yüzümüz güldü ki? Hep ağlattılar, hep ağladık, gelen vurdu, giden vurdu.

Neyse, uzatmayalım. Aşık Veysel'in köyü benim bulunduğum Sarıkaya köyüne yaya bir saat çekiyormuş. Alevi deyimiyle Himmet isteyip, kalkıp, Sivrialan Köyü'ne gitmek üzereyken, kapıdan kırk-kırkbeş yaşlarında, iriyarı biri girdi. Bana "hoş geldin Pirim" deyip, elimi öpmek istedi. Kendisi Hüseyin Abdal Talibi olduğunu söyledi. Hüseyin Abdal, bizim bağlı bulunduğumuz ocak, yani ecdadımız.

Gelen kişi, daha sonra isminin Azapların Ali olduğunu, kendisinin Sivrialan Köyü'nden olduğunu, beni evine götürmek için geldiğini söyledi.

Aşık Hüseyin'in oğullarından ve komşularından müsade isteyip, talip Ali, Sünnetçi Selman'ın oğlu Derviş ve ben Sivrialan Köyü'ne gitmek için yola koyulduk. Biraz yürüdükten sonra, yolun sol tarafında bir un değirmeni, güzel bir bahçe gördüm. Ali bana "İşte burası Aşık Veysel'in" dedi ve ekledi: "Veysel çok günlerini burada geçirir, bu görmüş olduğun ağaçların dallarını, yapraklarını birer birer yoklar, sever, koklar. Anlayacağın bunlara aşıktır" dedi. Biz bunları konuşurken köye yaklaştık.

Sivrialan Köyü, hafif meyilli bir tepenin yüzüne kurulmuş. Talip Ali'nin evi köyün girişinde. Evin önünde güzel bir çeşme, kapıda mal, davar... Talip Ali'nin köyde varlıklı olduğu belli. Hanımı, çocukları bana hoş geldin Pirim deyip elimi öptüler. Ve eve buyur etiler. Odaya girdiğimde el dokuması taban ve makat halıları sanki insanın yüzüne gülüyorlardı.

Fakat, ben bir an evvel Aşık Veysel'i görüp elini öpmek istiyordum. Bu arada köylüler birer birer Talip Ali'nin evine gelmeye başladılar. Kimileri "hoş geldin" diyor, kimileri dede diye elimi öpmeye kalkıyorlar. Derken bir hayli kalabalık oldu. Arada bir Talip Ali'nin kulağına eğilip Veysel Baba'yı göreyim diyorum. Talip Ali "Acele etme dede" dedi. Ve çok sürmedi. Kısa boylu bir hanımın kolunda başında foter, ağzında piposu, bir elinde baston, bir eli hanımın kolunda birileri içeri girdi. O sırada odadakiler hep ayağa kalkıp "buyur, aşık baba" dediler. Anladım ki gelen Aşık Veysel'di. Kalkıp elini öptüm ve kendisine karşı mahcup olduğumu söyledim. Bana "üzülme dedi. Misafirin küçüğü büyüğü olmaz, misafire hoş geldin demek, bizde adettir" dedi. Ayrıca erenlerin küçüğü büyüğü olmaz deyip halimi hatırımı sordu. Daha sonra kendisine saz öğreten Çamşıh'lı Ali Dede'yi sordu. Ben de "O Hakka yürüdü" dedim. Üzüldü.

Ali Dede o yıllarda Emlak köylerinde, Taliplerin arasında dolaşırken, sık sık Sivrialan Köyü'ne uğrar, Aşık Veysel'e saz çalmayı öğretirmiş. Daha sonraları "Aşık Veysel'in Hayatı" adlı kitabında sazı Çamşıhı'lı Ali Dede'den öğrendiğini belirtmiş.

Aşık Veysel halk kültürü almış, ağır başlı, espirili biriydi. Gezip dolaştığı yerlerden bazı anılarını anlatır. Hemen peşinden "Yalan söylüyorsam gözüm kör olsun" derdi. Halk arasından bazan duyardım, "Aşık Veysel gözlerinin kör olduğuna üzülmüyor" diye... Bazıları da der ki doktorlar Aşık Veysel'e gözlerinizi açalım dermiş... Fakat Veysel kabul etmezmiş... Bu

tamamen yanlış. O gün Ali'nin evinde Veysel Baba'nın dizinin dibinde oturuyordum. Bana "haydi bakalım küçük dede, bir şeyler çal söyle... seni dinliyelim" dedi. Ben de sazımı alıp, bir kaç parça deyiş okudum. Daha sonra Ali Ertekin'in yaşamını anlattım ve Ali'nin şu türküsünü okudum:

Bu derdin elinden ağrıdı gözüm
El kızı analık geçmiyor sözüm
Kara topraklara yazaydın yazım
Benim ile davan olmazdı felek

Ben bunları çalıp okurken, Veysel mendilini çıkardı. Öyle içten ağlıyordu ki sanki göğsünden bir inilti geliyordu.

Sivrialan Köyü'nde bir hafta kaldım. Veysel Baba beni hiç yalnız bırakmadı. Büyük başıyla kalkıp yanıma gelirdi. Bazan ben giderdim. Çekinerek, bazı şeyler sorardım. Anlatırdı.

İkinci eşinin Sivas'ın Hafik kazasının Yalıncak Köyü'nden olduğunu, büyük oğlu Ahmet'i bazan gittiği yerlere beraber götürdüğünü, köyde olduğu zamanlar bahçesiyle uğraştığını, küçük oğlu Bahri'nin Pamukpınar Öğretmen Okulu'nda okuduğunu söylerdi.

Nihayet Çamşıhı'na dönme zamanım gelmişti. Talip Ali beni ata bindirdi. Yanıma da oğlu Süleyman'ı kattı. Şarkışla İstasyonu'nda trene bindim, Çamşıhı'na geldim.

Aradan yıllar geçti. Ben Ankara'ya yerleştim. Bir gün duydumki, Aşık Veysel Ankara'ya gelmiş. Aradım buldum. Büyük oğlu Ahmet yanındaydı. Alıp misafir ettim. Akşam oldu, sofrasını kurdum, başladı içmeye... Aradan biraz zaman geçti, rahmetli Feyzullah Çınar içeri girdi. Veysel Amca'nın elini öpüp sofraya oturdu. Ne var ki Feyzullah grip olmuş, iki de bir burnunu çekiyordu. Bir ara Veysel Baba, Feyzullah'a "sana bir

şey söyleyeyim mi" dedi. Feyzullah da "buyur baba" dedi. Veysel "bir çaput getirin de şunun burnuna tıkayım da daha da hışıkdamasın" dedi.

Gece Veysel Baba'nın espirileriyle geçerken, Veysel Baba geç oldu, kalkalım dedi ve gitmek istediğini söyledi. "Hayır" dedim. "Yatağın hazır"... Bana şöyle dedi: "Yavrum Mahmut, ben evde kalmam, döner dolaşır İtfaiye Meydanın'da Köprülü Oteli vardır. Orada bana bir oda ayrılmıştır, Ankara'da olam olmıyam, o oda kimseye verilmez, ben orada kalırım". Öyle deyince taksi çağırıp kendisini uğurladım.

Yine rahmetli Veysel Baba'yla bir anımı tazelemek istiyorum Birgün Sivas'da Alemdar Sineması'nda bir konserdeyiz. (Rahmetli Veysel Baba, Aşık Mahsuni, Şahturna, rahmetli Feyzullah Çınar, Kul Ahmet). Konser başladı, Kul Ahmet sahnede, bizler de kulisteyiz. Şahturna Veysel'e "Veysel Amca" dedi. Veysel de "ne var kızım" dedi? Şahturna "akşam otelde annemi yanına göndereyim mi?" deyince Veysel de "gönder bir tadına bakalım,eğer tatlıysa kalır, yok eğer acıysa hayrını gör"diye espiri yaptı.

Bu vesileyle Aşık Veysel'in hatırasına yazdığım bu şiirimle kendisini şükranla anıyorum.

GÖÇTÜ DEDİLER

Sordum soruşturdum kendi kendimi
Senin de devranın geçti dediler
Sitem tezgahında ördüm bendimi
Sığmadı göz yaşım taştı dediler

Banaz yaylasında eğridir beli
Çağırdım duymazsın nerdesin Ali
Çok aradım sordum koca Veysel'i
O sadık yarine göçtü dediler

Yandım kandillerde fitilsiz yağsız
Süründüm yerlerde elsiz ayaksız
Bir sahraya düştüm uçsuz bucaksız
Mecnun da bu yoldan geçti dediler

Sardı dişlisine düzenin çarkı
Bildirmedi bile zamanı farkı
Gördüm ki bir eser derin su harkı
Ferhat Şirin için eşti dediler

Türlü kazanlarda kaynadım piştim
Dost elinden zehri nuş edip içtim
Candan yaren için yandım tutuştum
Ağlamış gözleri yaştı dediler

Bedence insansın ruhun insansa
Ezme karıncayı madem bir cansa
Sen gelip geçici dünya bir hansa
Herkes ektiğini biçti dediler

Bırak MAHMUT ERDAL, ürsün ürenler
Utansın anlına leke sürenler
Sözde Ehlibeyte ikrar verenler
Bir de bühtan edip puştu dediler...

ONBEŞ YAŞINDA EVLENDİM

Onbeş yaşlarına girdiğimde rahmetli babam, beni halam Fitoz'un kızı Şirin ile evlendirdi. Bir yıl sonra bir kızımız oldu. Babam, torununun adını Menekşe koydu. Menekşe iki yaşında iken, köye bir kızamık salgını geldi. Yirmiüç çocuğu alıp götürdü. Menekşe de bu çocukların içindeydi.

Bu yıllarda köyümüze ilk radyo da geldi. Rahmetli Hacı Ağa'nın oğlu Ali Efendi'nin getirdiği bu radyo bize öylesine yabancıydı ki, ilk günler "bu kutunun içinde bir adamın olduğuna" inanmıştık. Sonra, "kömbe"sini (bir nevi börek) yapan radyoyu görmeye giderdi. Akşam olduğunda Ali Efendi'lerin oda tıklım tıklım dolardı. Hele de Neriman Tükefçi "Duman duman olmuş karşıki dağlar" dediğinde, ya da Aliye Akkılıç "Kurtulamam kader senin elinden" dediğinde köy ayaklanırdı. Benim de ilk ateşlenmelerim o dönemde başlamıştı.

1955 yılıydı. Ekinler de o yıl oldukça iyi olmuştu. Rahmetli babam, üç petek buğdayı harman sonunda samanlığa koydu. Üzerini de kapattı. Bir gün babamı gelip yakın köylere muska yazmaya götürdüler. Ben bunu fırsat bilip, samanlığı açtım. Peteklerin birini boşaltıp köyde birine sattım. Ayağımda lastik ayakkabı, üzerimde yamalı pantolon, omuzumda saz'a doğru Güneş İstasyonu'ndan bindim trene. Ver elini Ankara... Kompartmanda saz çala çala gittim Ankara'ya. Kirvem Hüseyin Kaya, o sıralarda TBMM'de odacı idi. Akşam beni aldı, evine götürdü. Sazımı da dinleyince bana "Meclis Başkanı Koraltan'dan Muzaffer Sarısözen'e yazılmış bir kart alacağını" söyledi. O akşam komşuları da geldiğinde ben sazla Ali Ertekin'in türkülerini çalıp okudum. Hayatını da anlattım. Kendisi de analıktan çok çekmiş olan kirvem duygulandı. Bana:

– Kirve, köye döndüğünde Ali Ertekin'i bana bir gönder. Ben onun gözlerine bir baktırayım dedi.

Bir gün sonra da Muzaffer Sarısözen'e verilmek üzere bana bir kart getirdi ki, gerçekten Meclis.Başkanı Refik Koraltan yazmıştı. Ertesi gün ben sazı alıp doğruca Radyoevi'ne gittim. O zamanlar yayınlar canlı yapılırdı. Müracaat bölümünde Muzaffer Sarısözen ile görüşeceğimi söyledim. "Bekle" dediler. Şöyle böyle iki saat kadar bekledim. Sonra zayıf, kibar görünümlü, gözlüklü bir bey geldi. Kapıdakiler:

– Hocam! Bu çocuk seni bekliyor, dediler. O da,

– Al sazını gel bakalım deyince arkasından yürüdüm. Beni odasına çıkardı. Çıkarıp Koraltan'ın kartını verdim. Okumadan yırttı attı. Sonra bana, "çıkar bakalım sazını" deyince ben sazı çıkarıp Sıtkı Baba'nın "Ah çekip ağlamak bana mı düştü?" parçasını çalıp okudum. Rahmetli Sarısözen:

– Evladım, işte tavsiye mektubu budur. Bu parçayı akşam canlı yayında çalıp okuyacaksın. Yarın da Cebeci'de konservatuvara geleceksin, dedi. O anda yerde mi gökte miyim şaşırdım. Radyoda türkü söyleyeceğim ha? Akşam üzeri Yurttan Sesler saati yaklaştı. Sarısözen, "gel bakalım benimle" dedi. Sazımı aldım, düştüm peşine. Yine ayağımda kara lastik, üzerimde yamalı pantolon. Salona benzer bir yere girdik. Ortada, iki ayaklı mikrofon. Bir yanda ufak bir masa. Rahmetli Sarısözen, oturdu masanın başına. Onun da üzerinde küçük bir mikrofon. Sanatçılar girmeye başladılar. O gün orada yüzlerini görüp sonradan tanıdıklarımın arasında Nezahat Bayram, Osman Özdenkçi, Muzaffer Akgün, Neriman Sarısözen, Nida Tüfekçi, Aliye Akkılıç, Mustafa Geceyatmaz'ı hatırlıyorum. Kırmızı ışıklar yandı ve başladı Yurttan Sesler. Parçayı kendisi anons ediyor; "Filan bölgeden, filandan alınan..." di-

ye. Sıra bana geldi. Rahmetli eğildi mikrofona; "Sayın dinleyiciler! Şimde de Divriği'nin Çamşıhı bölgesinin Şahin Köyünden Mahmut Erdal, sizlere Aşık Sıtkı'nın bir deyişini çalıp söyleyecek..." dedi. O anda benim dizlerim zıngır zıngır titriyordu. Neyse, çalıp okudum. Derken ışıkların kırmızısı söndü. Sarı ışıklar yandı. Bu demekti ki "Yurttan Sesler" bitti. Rahmetli, bana ertesi gün saat onda Cebeci'deki konservatuvara gelmemi söylemişti. Çıkıp yine Altındağ'daki kirvemiz Hüseyin Kaya'nın evine gittim. Kirvemin annesi, hanımı, çocukları beni radyodan dinlemişler. Öyle mutlu olmuşlardı ki tarif edemem.

Ertesi gün, sabahleyin yine sazımı alıp konservatuvara gittim. Memur beni Hoca'nın odasına götürdü. İçeri girince "gel bakalım yavrum..." dedi. Masasının üzerinde sonradan teyp olduğunu öğrendiğim bir şey gördüm. Teyple ilk karşılaşmam o gün oldu. Teybi çalıştırdı. Bizim Çamşıhı köylerini, kimlerin saz çalıp okuduklarını, ne biliyorsam çalıp söylememi emretti. Ne biliyorsam hepsini çaldım, o da teybe aldı. Bir daha Ankara'ya gelirsem kendisini kesinlikle görmemi istedi. Elini öpüp ayrıldım. Kirvemin evine gittim. O günlerde TBMM'si başkanı olan Divriği'li Refik Koraltan'ın himayesi altında Gençlik Parkı'ndaki Göl Gazinosu'nda bir Divriği gecesi düzenlendi. O gecede bende bir şeyler çalıp söyledim. Hiç unutmam, konserin arasında bağış toplanırken, sipiker "Camcı Musa Güler'den beş yüz lira" deyince yer yerinden oynadı. O zaman beş yüz lira çok büyük paraydı. Bu konu bir zamanlar Ankara'daki Divriği'liler arasında söylenip durdu.

Yapılan konserin bilet geliri, toplanan bağışlardan oluşan parayla Maltepe Gençlik Caddesinde bir binanın giriş katında daire alındı. Maksak Divriği'den gelipte imkanı olmayan yoksul çocuklara öğrenci yurdu olacaktı. Ve gerçekleşti.

Kısa zamanda tahminen onüç-ondört öğrenci yerleşti. Ara sıra giderdim. Aralarında Hüseyin adında bir öğrenci var-

dı. Tıpkı bir hatip gibi konuşurdu. Diğer arkadaşları bir alkış tutturur, Hüseyin hemen sandalyenin üzerine çıkar ve "benim emekçi kardeşlerim, eli nasırlı bacılarım, emeğinizi yiyenlerden, alın terinizi içenlerden bir gün mutlaka hesap soracağız" derdi. Hüseyin'den bunları dinlerken bazen ağladığım olurdu.

Bir zaman sonra gördüm ki serveti nerde edindiği bilinmeyen Hüseyin'in altında son model Mercedes, her gün ayrı bir hatunla, Kızılcahamam yollarında. Bir gün kendisine rastladığımda "hani düzenden hesap soracaktın, ne oldu sana böyle" deyince, tıpkı bugünkü politikacılar gibi "bırak Mahmut Ağabey, o gün öyle icap ediyordu, bugünde böyle icap ediyor" deyip geçti. Daha öncede söylediğim gibi Kirveme köye döneceğimi söyledim. Kirvem de ısrarla Ali Ertekin'i kendisine göndermemi söyledi ve ben köye döndüm.

Köye dönüp birkaç gün kaldıktan sonra, Ali Ertekin'in köyü Başveren'e gittim. Köylülere durumu anlattım. Kirvem Hüseyin Kaya, Ali Ertekin'e bir kaç kuruş göndermişti. Onu da köylülere verdim. Köy hali.... Kimi beş kuruş, kimi on kuruş aralarında topladılar. Ali'nin yanına Abidin adında birisini kattık, gönderdik Ankara'ya. Ankara'da Abidin, Ali'yi, Hüseyin kirveyi bulup teslim ediyor ve ertesi gün de dönüp geliyor köye... Eeee! O yıllar Milletvekillerinin forsu büyük. Kirvem, birisinden bir kart alıp Ali Ertekin'i Numune Hastanesi'ne yatırıyor. Aşağı yukarı yirmi gün sonra Ali, kendine geliyor. Gözleri de görmeye başlıyor. Doktorlar, Ali'nin tedavisinde geç kalındığını söylüyorlar. Yine de Ali, dolaşabiliyordu. Hüseyin Kirve, Ali'ye üst baş gibi kimi ihtiyaçlarını alıyor. Biletini de alıp köye gönderiyor. Köy yeri... Ali, hiçbir iş göremiyor. Geliri de olmayınca çok geçmeden daha perişan oluyor. Bu defa Bakırköy cüzzamlılar bölümüne yatıyor. O gün bugündür Ali ya Bakırköy'de ya da Elazığ'da yatıp duruyor. Ama şiirleri sürüp gidiyor:

Öldüğümde bir soranım olursa,
Viran bağlar, solmuş yaprak, gül benim
Varisimdir mirasıma konarsa
Kuru ağaç, boynu bükük dal benim

Kurtulamam zalim kader kışından
Bir bilseniz neler geçti başımdan
Sel misali gözlerimin yaşından
Coşan ırmak, akan dere, göl benim

Dertli derler dolaşırım dillerde
Bütün ömrüm geçti gurbet ellerde
Ağlayarak nice gezdim yollarda
Göz yaşımdan çamur olan yol benim

Ertekin'im can tatlıdır bezilmez
Anladım ki kara yazı bozulmaz
Derdim çoktur kalem ile yazılmaz
Bu dünyada çok dert çeken kul benim..

CAN TATLIDIR BEZİLMEZ

O günlerde bir kızımız daha oldu. Adını da rahmetli İso Anam kendi anasının adı olan "Meryem" koydu. Ben, gene sazımı aldım, düştüm yollara. Trene binip ertesi gün Ankara'ya indim. Bu sırada babam hastalanmış, "Mahmud'umu bulun, bana getirin" diye sızlanmaya başlamış. Ben, yine Radyoevi'ne gittim. Rahmetli Sarısözen, beni görünce yine bir parça okutturacağını söyledi. Aynı gün Radyoevi'nde Şemsi Belli ile tanıştım. Kendisi, o günlerde "Adım Adım Anadolu" (bir adı da Dağarcık) adında bir program yapıyordu. Teybine çok şeyler de çalıp okudum. 1956-57 yılbaşında Sarısözen, "bir Çamşıhı'lı sanatçımız var" diye beni yeniden anons etti:

Bir çift turna gördüm yolda yorulmuş
Avcı vurmuş kanatları kırılmış
O da benim gibi yarden ayrılmış
Bir de benim için ötün turnalar

Bir çift turna gördüm Dökme Dağı'nda
O da geçti Çamşıhı'nın sağında
Öğlen üzeri, kuşluk çağında
Bir de benim için ötün turnalar...

Yazgının garipliğine bakın ki, ben radyoda bu türküyü çalıp söylerken, babam, köyde yaşama gözlerini yumuyor... Bir iki gün sonra acı olayı duyunca hemen köye döndüm. Anam da hasta idi. Divriği Demir Madenleri'ne sıhhi tesisatçı olarak işe alındım. Altı ay sonra anam da öldü. İşime gidip geliyorum. Kimi akşamları Divriği'nin ileri gelenlerini saz çalıp eğlendiriyorum. Sonra askerlik çağı gelip çattı.

BUDA ALEVİ İMİŞ

Eşim ve üç yaşındaki kızım Meryem'i köyümüzde yine akrabalarımızla evli ablalarım Tamey'le Zöhre'ye emanet edip, sazımla beraber askere gittim. Acemi eğitim yerim olan Balıkesir'de Tabur Komutanı sazımı yanımda görüp oğlu Olcay'a saz öğretmemi emretti.

Askerlikte emir önde gelir. Başüstüne deyip bir kaç gün sonra başladık oğlu Olcay'a saz öğretmeye. Olcay yedi sekiz yaşlarındaydı. O günler yaz tatiliydi. Aradan iki ay gibi bir zaman geçti. Tabur Komutanının tayini Ankara'ya çıktı.

Bir gün Komutan çağırdı beni yanına. "Bak oğlum, benim tayinim çıktı. Dağıtımında nereye gitmek istersin?" diye sordu. Bende memleketim Divriği'ye yakın olsun diye Erzincan olsun komutanım dedim. Sınıfım mühimmat olduğu için Erzincan'ın kazası Tercan'a dosyamı hazırlatıp elime verdi.

Bindim trene ver elini Tercan. Yol iki gün sürdü. Nihayet Mercan İstasyonunda trenden indim. Askeriyenin nerede olduğunu sordum. Tarif ettiler. Akşam üzeriydi, yanımda sazımla nizamiyeden içeri girdim. Gitmiş olduğum birlik yaz olduğu için bir düzlüğe çadırları kurmuşlar tatbikat halindeydiler. Selam verdim, hoş geldin dediler. Memleketimi sordular. Sivas'lı olduğumu söyleyince, Kayseri'li, İsmet isminde biri, hemşehrim diye bana yakınlık gösterdi. Tabi sazım da yanımda. Karavana yendikten sonra bitişiğimizdeki çadırda konuşma-lar başladı. İsmini sonradan öğrendiğim Amasya'lı Durmuş diye birini araya almışlar söyle lan, annenle kaç sefer yattın? Bacınla nasıl bilmem ne yaptın?

O sırada yanımdaki bana yakınlık gösteren Kayseri'li İsmet'e, biz de gidip dinleyelim dedim. İsmet, bana gidelim

hemşerim bak Aleviler neler yapıyormuş. İsmet'le birlikte konuşulan çadıra girdik. On-onbeş kişi kadar asker vardı. Bir ara sustular. Bana orada da hoş geldin dediler. Çünki ilk günümdü. Tekrar konuya geçildi, biri başladı. "Ben Alevi köyüne misafir oldum. O gün mum söndü günüymüş. Kadın erkek bir evde toplandılar. Geç vakit oldu, mumları yaktılar, birde horoz getirdiler, horozu bıraktılar, horoz mumları söndürünce herkes bir kadına yapıştı. Ben de bir kadına yapıştım. Entaresinden bir parça kestim. Sabah oldu, köyün en güzel kızıyla ben yatmışım" dedi. Bu arada bir-iki şey daha söylendi.

Kendi kendime düşündüm; "Mahmut Erdal memleketine yakın olsun diye istiyerek geldiğin yer böyle bir yermi olmalıydı." Zaten Kerbela'dan beri alışkındık bu tür çirkin iftiralara.

Bir ara benden saz çalmamı istediler. "Bakın arkadaşlar, ben Aleviyim. Şu anda aranızda oluşumun nedeni vatanımı ve namusumu korumam içindir. Deminden beri yakıştırdığınız bu tür çirkin iftiraları değil bir insan, köpek dahi yapmaz." Bu sözümün üzerine birer birer ayrıldılar. Bana hemşehri diye yakınlık gösteren Kayseri'li İsmet'te ayrıldı. O gece Amasya'lı Durmuş'un çadırında yattım. Sabaha kadar gözüme uyku girmedi. Sabah Bölük Komutanı ve subaylar geldi. İçtima yapıldı. Herkes görevine dağıldı. Aldım dosyamı elime, doğru bölük komutanına. Bölük komutanının postası, milli güreşçi Erzurum'lu Nihat Kabanlı idi. Komutanın postasına komutanı göreceğimi söyledim. Kapıyı vurup içeri girdim. Selam verdim ve dosyamı masasına koyup ve hemen "komutanım biz bu vatanın evladı değilmiyiz" dedim. Komutan bana "ne demek istiyorsun?" dedi. Ben yine "komutanım, biz bu vatanı namusumuz için koruyoruz" deyince, komutan (iri yapılı, sert bakışlı) sinirlendi ve ayağa kalktı. Beni de ilk görüyor. Bana yine "sen ne demek istiyorsun" dedi. Akşam olup bitenleri kendisine birer birer anlattım. Kapıdan postasını çağırdı. Nöbetçi subayını

bana bul dedi. Biraz sonra nöbetçi subayı geldi. Bölüğü topla diye emir verdi. Bölük on dakikada toplandı. Er olarak yüzotuz kadardı. On kadar da ast subay vardı. Komutan içtima halindeki bölüğe "bu memlekete Aleviler Orta Asya'dan gelip, örf-adetleri hiç bozulmamış, Arap'ın İslamiyetle birlikte bizlere zorla kabul ettirmeye çalıştıkları gerici, yobaz davranışları reddetmiş ve en az bizler kadar namuslarına düşkün özbe öz Türklerdir. Ve bundan sonra böyle bir şey duyarsam, gerisini siz düşünün" dedi. Bölüğün kantinini bana teslim etti. Ta ki teskeremi alana kadar. Alevilik-Sünnilik diye tek bir kelime dahi geçmedi. Terhis olduktan bir kaç yıl sonra Anadolu turnesi düzenledim. Ekibizimde kimseye ücret ödettirmeden askerlik yaptığım bölükte bir konser yaptım. Zaten bir şeyler yazıp karalamaya da asker ocağında, sıla hasreti çekerek başladım:

Bu hasretlik gül sinende ok ise
Bildirme yadlara derdin çok ise
Hısım akrabadan fayda yok ise
Ellerin koynunda gez garip garip

Gözlerimden akan yaş ile kandır
Bu da gelir geçer sayılı gündür
Yazdığın mektupta derdini bir bir
Al kalem eline yaz garip garip

Mahmut Erdal, böyle dünyanın hali
İçim gam, kasavet kederle dolu
Elim yakandadır bekletme yolu
Gönder mektubunu tez garip garip...

VER ELİNİ ANKARA

Günler geldi geçti. Ben, 5 Şubat 1963 yılında teskeremi aldım ve Mercan İstasyonu'ndan trene bindim. Kendi kendime düşler kura kura geliyordum. Bizim köyde her şey elle yapılırdı. Ne traktör, ne biçerdöver, ne de bir başka makine... Hiçbir şey yoktu. Bir çift öküzle tarlayı üç kez sürmek benim için çok zordu. "Ya Rabbim! Benim nasibimi başka yerlerde aç..." diye diye Güneş İstasyonu'nda indim. Köye geldikten sonra ayağıma gene o kara lastikleri geçirip sazı aldım ve ver elini Ankara. Cebeci Mezarlığı'nın yanında başka bir Hüseyin Kirveme misafir oldum. Hüseyin Kirve, kaçak et keser dağıtırdı. Ahırı ve evi bitişikti. Gündüzleri gider iş arar, akşamları onlara gelirdim. Cebimde para pul kalmamıştı. Ben de ne yapacağımı şaşırmıştım.

Bir gün Gençlik Parkı'ndan çıkıp Asri Mezarlığa gideceğim. Cebimde dolmuşa, otobüse binecek param yok. Karnım aç. Neredeyse düşüp bayılacağım. Samanpazarı'ndan yukarı beş on adım gidip bir duruyorum. Kendi kendime düşündüm ki "Hüseyin Kirveden otuz lira borç alırım. Yirmi yedi lirasıyla tren bileti alır, üç lirasını da ekmeğe verdim mi, köye dönerim". Böyle düşler kurarken, sanki özellikle koymuşlar gibi, baktım yerde beş lira. Eğilip aldım. Derken karşıda bir lokanta gördüm, girdim. Bir kuru fasulye ve pilav yiyip kendime geldim. Gözlerim açıldı. Hesabı istedim. Yirmibeş kuruş. On kuruş da dolmuşa verdim. Geldim gene misafir kaldığım eve.

Ertesi sabah erkenden kalkıp dolaşmaya çıktım. Sonra Yurttan Sesler'in başlamasına az bir süre kala Radyoevi'ne gittim. Müracaat bölümünde sanatçıların dağılmasını bekliyordum. O sıralarda da Yıldıray Çınar, Grafson firmasıyla anlaşma yapmış. Türkü arıyor ki gidip plağa okusun. Ben bunları

düşünürken, rahmetli Osman Özdenkçi merdivenlerden indi. Beni görünce:

– Seninle işimiz olacak dedi.

Benim içimi bir sevinç kapladı. "Acaba ne olacak?" diye düşünürken, merdivenlerden Yıldıray Çınar ve Cemil Demirsipahi de indi. Osman Özdenkçi, Yıldıray Çınar'a dönüp:

– İşte sana türkü, hem de en âlâsı dedi.

Çıktık. Cemil Demirsipahi'nin arabasına binip Maltepe'deki evine gittik. Ne biliyorsam hepsini teybe okudum. Cemil Demirsipahi, çıkarıp bana on lira verdi ve:

– Al dedi. Ben sana harçlık veriyorum. Söylediğin türkülerden seçeceğiz. Yıldıray, plağa kaç tanesini okursa, ben onlar için sana telif parası da alacağım.

Parayı alıp evden çıktım. Onlarsa teyplerine okuduğum türkülerin notalarını çıkarıyorlardı. Benim de dört türkümü alarak İstanbul'a plak yapmaya gidiyorlar. "Mahmut Erdal'dan alınmıştır" diye de plakların üzerine yazıyorlar. Bu türküler şunlardı:

1– Bad-ı sabah selam söyle o yare,

2– Kader torbasına elim uzattım,

3– Çoktan beri dostu gördüğüm yoktu,

4– Diyar diyar gezdim koştum efendim,

5– Ah çekip ağlamak bana mı düşmüş.

BU PARA TELİF HAKKIDIR

Aradan yirmi gün geçti. Misafir kaldığım evin önüne siyah renkli, Chevrolet marka bir araba gelip durdu. Şoförü, Ulus'taki Modern Çarşı'da Mihran Bey'in beni beklediğini söyledi. Gittim. Orası, Mihran Bey'in plak deposuymuş. Girdim. Mihran Bey, beni görünce yanına çağırdı. "Otur bakalım şuraya" dedi, oturdum. Çıkarıp bana onbin lira para verdi. O zamanlar en büyük para yüz liraydı. Mihran Bey:

– Bu para, Yıldıray Çınar'ın firmamıza okuduğu ve sizden aldığı türkülerin telif hakkıdır. Ayrıca, seninle anlaşma da yapmak istiyorum. Plak başı sana beşbin lira vereceğim deyip, onbin lira verdi. Oradan ayrıldım, doğru misafir kaldığım kirvemin evine. Kirveme:

– Ben hanımımı ve çocuğumu gidip getireceğim. Sen en kısa zamanda evde bize bir bölme yap, dedim.

Oradan çarşıya çıkıp yatak, koltuk, radyo, dolap vb. getirip, Hüseyin Kirve'ye bıraktıktan sonra trene atlayıp köye gittim. İki üç gün kaldıktan sonra iki kat yatak, biraz çul çuval trenin bagajına atıp eşim, kızım ve ben geldik Ankara'ya. Hüseyin Kirve de başladı bize bir gecekonduya. Allah için güzel de bir ev yaptı. Bu arada Şemsi Belli, her perşembe günü benden bir türkü yayınlıyordu. Böylece adım yavaş yavaş yayılmaya başladı.

Bu arada radyoda da sevilmeye başladım. Rahmetli Turan Feyzioğlu, Sivas milletvekiliydi. Ankara'nın Bahçelievler semtinde oturduğunu öğrendim. Evinin adresini bulunca kalkıp gittim. "Beni Radyoevinde bir işe koy" diye yalvardım. Feyzioğlu, adımı not etti. "İlgileneceğim" dedi. Radyonun yönetim kurulu başkanı o günlerde Prof.İsmet Giritli idi. Radyoevi Mü-

dürü Rahmetli Yılmaz Hiçyılmaz'a söylemiş. Rahmetli de bir gün bana dedi ki:

– Sana şimdilik bir görev verelim. İleride bir şeyler yaparız...

Ben büyük stüdyoda görevlendirildim. Mikrofonları indirip kaldıracaktım. Stüdyonun temizliği de bana verilmişti. İşlem yapıldı ve ben işe başladım. Bu iş altı ay kadar sürdü. 1965 yılında yöre sanatçıları (o zamanki adıyla mahalli sanatçılar) için sınav açıldı. Bu sınavı mahalli sanatçı olarak ben kazandım. Neşet Ertaş'la programlar yapıyorduk.

HACI BEKTAŞ-I VELİ

O günlerde Ankara'nın en seçkin semti olan Kızılay'da ilkkez olmak üzere bir Hacı Bektaş gecesi düzenlenmişti. Düzenleme komitesi başkanı Dr.Ali Haydar Ulusoy'du. Yazıhanesi Sıhhiye'de idi. Programa çıkaracakları sanatçılar listesine beni de yazmışlardı. Anma gününde sazımı aldım. Ali Haydar Ulusoy 'un yazıhanesine gittim. Dairenin her yanı tıklım tıklımdı. Gördüklerim arasında şimdi rahmete ulaşanlardan Ruhi Su, Davut Suları, Aşık Daimi olmak üzere şu anda bu alandan ayrılan Nurettin Dadaloğlu vardı. Ayrıca Alevi ileri gelenlerinden avukat Cemal Özbey ve Ali Kaya'yı da gördüm. Benim bulunduğum odadan birkaç kişi benim bir şeyler çalıp söylememi istediler. Ben önce şu deyişi okudum:

VELİDİR VELİ

Ele bele dile sahip ol diyen
Hünkâr Hacıı Bektaş Velidir Veli
Kurt ile kuzuyu birlik eyleyen
Hürkâr Hacı Bektaş Velidir Veli

Ser çeşme gözünde çağlayıp akan
Karanlık gönüle meşale yakan
Vücudu aleme bir gözle bakan
Hürkâr Hacı Bektaş Velidir Veli

Zengin yoksul eşit kılıp tay eden
Damlayı göl ummanları çay eden
Bir lokmayı kırka bölüp pay eden
Hürkâr Hacı Bektaş Velidir Veli

Ademin kendisi incil ve kuran
Akıl naçarıdır şek şüphe süren
Tanrı varlığını insanda gören
Hürkâr Hacı Bektaş Velidir Veli

MAHMUT ERDAL, benliğinde var olan
Erdemiyle insanlığa yar olan
Ozanlara mürşüt olan pir olan
Hürkâr Hacı Bektaş Velidir Veli

Sonra birkaç deyiş daha ekledim. Tam o sırada, üzerinde askeri bir parka olan kısa boylu birisi elimi öpmek istedi. Bana hayran olduğunu, tanışmak istediğini söyleyip kendisini "Ben Aşık Mahsuni" diye tanıttı. Bende kendisinden birşeyler dinlemek istediğimi söyledim ve ricada bulundum. Sazını alıp:

İste gidiyorum çeşm-i siyahım

Aradımza dağlar sıralansa da...

deyişini okudu. Öylesine duygulandım ki, "böylesine bir gecede sen niye yoksun" deyince bana. "Beni kim ne yapsın dedi. Hemen Cemal Özbey'e durumu ilettim. Olumlu karşıladılar ve "ilk konuşmadan sonra o arkadaş çıksın" dediler. Konser saati yaklaşınca topluca büyük sinemaya gittik. Yanımda Mahsuni de vardı. Kuliste rahmetli Daimi, Ali Ekber Çiçek, Nurettin Dadaloğlu bir araya gelip demlenmeye başladılar. Onlar, o dönemde bize göre ünlü sanatçılardı. Mahsuni ağlamaya başladı. Ben nedenini sorunca:

— Mahmût Ağbey, bir şunlara bak , bir de bize bak...

dedi. Ben herhalde Mahsuni de içmek istiyor diye düşündüm. Bir tanıdıkla bir küçük rakı aldırdım. Biz de böylece ufak ufak içmeye ilk kez o günlerde başladık. Ne ise, konser başladı. Açılış konuşmaları bittikten sonra sunucu Aşık Mahsuni'yi sahneye çağırdı. Mahsuni, bana yazıhanede okuduğu

"İşte gidiyorum çeşm-i siyahım" dan bir dörtlük okuyup indi. Yanıma gelip benim adresimi aldı. Terhisine onbeş gün kaldığını, tezkeresini alınca geleceğini söyledi ve gitti.

Bir akşam eve geldiğimde eşim salonda biri seni bekliyor dedi. İçeri girdim ki Mahsuni dediği gibi, tezkeresini alıp dönmüştü. Mahsuni ile bir hafta evde çalıp söyledik. İstanbul'a gi-

delim, sana plak yaptıralım dedim. O zamanlar kaset falan yok, sadece üç dört tane plak firması vardı. Onlar da Yahudiler'in tekelindeydi. Örneğin Sahibinin Sesi, Gafson Odeun gibi... Benim bağlı olduğum firma Garfsondu.Mahzuni ile geldik Mihran Bey'in yanına. Ben Mansuni'yi Mihran Bey'e tanıtıp, çok güzel çalıp okuduğunu söyledim. Mihran Bey, Mahsuni'yi şöyle bir süzdükten sonra "Ben seninle sonra konuşurum" dedi. Oradan ayrıldık, doğru Tahtakale'ye. Mahzuni'yi baştan ayağa bir donattık. Yeni elbiselerini giyip başına da fötr geçirince, Mahzuni çakı gibi oldu. Birlikte yeniden Mihran Bey'in yazıhanesine döndük. Mihran Beyle görüşmeye girdim. Mihran Bey:

— Mahmut, bizim firmada hep ad yapmış sanatçılar var. Ben öyle adı sanı olmayan birisini ne yapayım? Burada Zeki Müren, Muzaffer Akgün, Nezahat Bayram, Ahmet Sezgin var. Bu çocuk, bunların içinde ne yapar?

Ben Mihran Bey'e hiç olmazsa iki plak yapması için ısrar ettim. Mihran Bey, müdürünü çağırdı. Mahsuni'nin iki plak yapmasını söyledi. Bizi ertesi gün için çağırdılar. Otele dönüp yattık ve sabahleyin dedikleri saatte stüdyoda olduk. Mahsuni'nin ilk plaklarında şu dört parça yer almış oldu:

- *Yine bahar geldi, nedir yaradan?*
- *İşte gidiyorum çeşm-i siyahım*
- *Nenni bebek*
- *Bizim elde çamur yola ne diyem?*

Mahzuni'ye plak başı iki bin liradan, dört bin lira verdiler. Anakara'ya dönünce Mahsuni, Kırıkkale'ye gideceğini söyle-di. Ordan da köyüne gidip çocuklarını getirecekti. Bir gün sonra akşam eve geldim ki, Mahsuni, bizim evde ağlıyor. Me-ğer Kırıkkale'de parasını çarptırmış. Kendisini teselli edip "ca-nın sağ olsun" dedim. O akşam yine çalıp söyledik. Bir ara Mahsuni yaşantısından bazı bölümler anlatmaya başladı. Amcasının

kızı Döndü ile evlilik yaptığını, Süheyla isminde bir kızlarının olduğunu, daha sonra boşandığını, astsubay okulundan bazı nedenlerle atıldığını, daha sonra halkın İtalyan kızı diye efsaneleştirdiği Suna'yı, Ankara'nın Bentderesi'nde pana-yır çadırlarında, halka attırırken görüp aşık olduğunu anlattı.

Sabah oldu; üç bin lira bende vardı, iki bin lirada komşulardan borç buldum. Mahsuni'ye verdim ve onu memleketine yolcu ettim. Aradan yirmi gün kadar geçti. Bu arada Mahsuni'nin okumuş olduğu iki plak piyasaya çıktı ve ortalığı kasıp kavurdu. Bu sefer Mahsuni'ye plak yaptırmak istemeyen Mihran Bey bana haber üstüne haber göndermeye başladı. Mahsuni'yi bulsun getirsin diye. Mahsuni'nin köyüne mektup yazdım. On gün sonra Mahsuni bir arkadaşıyla çıktı geldi. Mahsuni arkadaşını, "İşte Mahmut Ağabey, benim can yoldaşım, vefakâr dostum Maksudi, asıl adı Osman Dağlı" diye tanıttı. O gün benim misafirim oldular. Osman Dağlı bir derin derya idi. Sabah oldu Mahsuni ile Osman Dağlıyı İstanbul'a yolcu ettim. Mahsuni, bu sefer üç plak yapar. Plak başı beş bin lira olmak üzere toplam onbeş bin lirasını alır ve Osman Dağlı'yla beraber tekrar memleketine döner. Aradan bir hafta geçtikten sonra, eşi Suna, Oğlu Emrah ve Osman Dağlı ile çıkıp geldi.Ankara'da başladık Mahsuni'ye ev aramaya. Abidinpaşa Kartaltepe semtinde yirmi lira aylık kira ile bir ev bulu-duk. Mahzuni evine birşeyler aldı ve yerleşti.

İsmimiz günden güne biraz daha parlıyordu. Plaklar, konserler derken, Mahsuni ile ben Anadolu turnesi düzenledik. Kadromuzda Şahturna, Kul Ahmet, Leyla Karahan ve Leyla Dinç de vardı. Gideceğimiz yerler belli oldu. Bir minibüs kiraladık. Organizatörümüz Konya-Cihanbeyli'den Saim isminde biriydi. İlk konserimiz Çorum'da başladı. Halktan konserimize o kadar çok ilgi vardı ki, tarif edilemez. Çorum'dan Merzifon'a geçtik, oradan da Amasya, Sivas, Erzincan ve Erzurum der-

ken, Kars'a kadar uzandık. Çok ilgi gördük. Kazandığımız paraların bir kısmını bazı okullara bağışladık. Ancak Kars'taki konserde halk ikiye bölündü. Bir grup "Aşıklar karşılaşsın" diye tutturdu. Mecbur kaldık. Önce Şahturna'yla, Aşık Reyhani sahneye çıktı, atıştılar, Aşık Reyhani centilmenlik yaptı; Şahturna'nın elini öpüp sazını ona uzattı. Bu arada salonda bir kavga koptu. Polisler güç bele yatıştırdı. Kapıya çıktık. Ekibimizi dolaştıran minibüsün dört tekerleğini yere indirmişlerdi. Ekimibimizi otele polisler götürdü.

Sabah oldu arabamızın lastiklerini yaptırıp Kars'tan Tunceli'ye gittik Tuncelinin bütün kazalarını gezdik. Tunceli ve kazalarında yaptığımız konserlerin hasılatını okullara bağışladık.

Bir gün Çukurova'dayız. Kadirli'den Ceyhan'a, oradan Osmaniye'ye geçtik. Osmaniye'de konserin başlama saatinden gece bire kadar ışıkları kestiler. "Bunlar komünisttir." diye. Çaresiz mum ışığında konser yaptık. Oradan Gaziantep derken Malatya'da turnemizi noktaladık ve döndük Ankara'ya. Çok sürmedi o başlattığımız kavga, açtığımız çığır tekrar kapandı.

ÇIĞIR KAPANDI

Ne var ki sonraki günlerde şöhret sarhoşları ne oldum delisi oldular. hani, derler ya çingeneyi padişah yapmışlar. Bir ormandan geçerken "bu ağaçlar ne güzel kalbur kasnağı olur" demiş.

Ancak elinde tuttuğum, bağrıma basıp dost sandığım, daha sonra gerçek yüzünü öğrendiğim kişiliksiz kimselerden bağrıma taş yedim. Ne var ki bir takım cehalet sürüsü gerçekleri anlamadan, dinlemeden, şerefsizlerin yanında yer alıp katlime yargısız infaz kararı verdiler.

Bir halk deyimi vardır. Yaşlı bir teyze yol boyunca giderken kendi kendine "Köroğlu gözün kör olsun.. Köroğlu gözün kör olsun diye söylenirken Köroğluna rastlar Köroğlu yaşlı teyzeye; Köroğlu sana ne yaptı" diye sorar. Yaşlı teyze de Köroğlu'na "ne bileyim oğul, herkes diyor bende diyorum" der.

AĞLAYAMADIM

Yürü kahpe dünya olmaz olaydın
Derdimi bir dosta söyleyemedim
Her girgat geldikçe attım içime
Şöyle bir doyası ağlayamadım

Yaren için altın değerim pul ettim
Yüzümü yerlere serdim çul ettim
Göz yaşımı nehir ettim sel ettim
Dere kadar bile çağlayamadım

Yeter MAHMUT ERDAL eyleme zarı
Sanki ne değişti o günden beri
Velhasılı şu göt atmış kaderi
Sağlam bir kazığa bağlayamadım

Gerçek Anadolu Aleviliğinin bir kuralı vardır. "Sakın ola görmediğini gördüm deme". Önemli bir halk deyimi daha vardır: "Herkes emelini sırtında taşır".

ZIRLASIN DURSUN

Kuru bok eteğe bulaşmaz derler
Gam etme zırlayan zırlasın dursun
Önünde gerçeği görmeyen körler
Dönüp etrafında turlasın dursun

Cehaletin ufaklısı irisi
Taşırlar beyinde veba vürüsü
Bir takım boşboğaz zevzek sürüsü
Kendi kendisine dırlasın dursun

Yeter MAHMUT ERDAL gel etme zarı
Şerefsizin olmaz namusu arı
Bühtan meraklısı bir kaç soytarı
Bulmuşken bir kemik hırlasın dursun

Yazacak çok şeyler var. yazmak istemiyorum. Yazmasam da koyun postuna bürünüp baş kesen kurtlar plaklarında, kasetlerinde sağa, sola çamur atarak gündemde kalmaya çalıyorlar. Sivas'ta laiklik uğruna ateşler üzerinde semah dönerken yanarak can veren o güzel insanların bedenlerini kendilerine malzeme yapan bir takım mervanlar, neredeyse ehlibeyit soyundanım deyip asâlet şeceresi alacaklar.

NAZ EDİP DURUR

Düne kadar bağenmezken düzeni
Bu gün ekranlarda caz edip durur
İşçi konserinde halkın ozanı
Kırk elli milyona naz edip durur

Çektiği yokluğu unuttu varda
Sinsice dolaşır izi yok karda
Karısı pavyonda kızları barda
Ahlaktan namustan söz edip durur

Düzene entegre oluştu erken
Havyara alıştı çökelik yerken
Çamurlu yollara ne diyem derken
Şimdi uçaklarda poz edip durur

Emekçiden yana ozandı hani
Cüzdan kabarınca bitlendi kanı
Gecekonduların çatı anteni
Sömürü düzene göz edip durur

MAHMUT ERDAL, gerçek eylerim beyan
Limitet şirketi kayınço yeğen
Daha dün Veysel'e kör aşık diyen
Bu gün Pir Sultan'ı koz edip durur

Bir gerçeğin altını çizerek yazmak istiyorum. Henüz küçüktüm. Yöremizde aşıklar Pir Sultan Abdal'dan deyişler çalıp söylerlerdi Ta o yıllarda oluştu yüreğimde Pir Sultan sevgisi.

Kendini halkına adamış, haksızlığa göğüs germiş, canı pahasına Hızır Paşa'ya taviz vermeyen, hatta "Alacağın olsun ey Hızır Paşa, bizim Şah gelirse sana da koymaz" diyen yürekli ve erişilmesi güç olan koca ozanın bir ömür boyu sazımla sözümle methüsenasını yaptım. 1970 yılında Ankara'da yüce ozanın hakkında tüm bildiklerimi muhabir Kamuran Özbir aracılığı ile başkent gazetesinin yazı işleri müdürü Mustafa Bey'e anlattım. Anlattığım bu öykü daha sonra filim senaryo-

suna dünüştürülüp İstanbul'da Fer Film'in sahibi Fahriye Tamkan'a verildi. Senaryo, Türk sinemasının güçlü aktörü Fikret Hakan'ın başrol oyunculuğuyla gerçekleştirildi.

Bunları yazarken ödül alayım diye düşünmedim. O yüce ozana nacizane hizmetim olduysa ne mutlu bana.

Hırsızın arsızı ev sahibini susturur derler, doğrudur. Elinizde tuttuğunuz "Yine Dertli Dertli İniliyorsun" isimli kitabımın ikinci baskısını düzenlemek için ankara'da bulunuyordum. 1995'in altıncı ayın sonlarına doğruydu. Ankara'nın Sıhhiye semtinde Divriği Kültür Merkezi'ne uğradım. Masanın üzerinde bir el ilanı gördüm. İlanda Pir Sultan Abdal Derneği'nin 19 Mayıs Stadyumu'nda Sivas şehitlerinni anma gününü duyuruyordu. Divriği Kültür Merkezi'nden kalkıp kendi kendime hayal kurarak Kızılay'daki Pir Sultan Abdal Genel Merkezine gittim. Yolda gidreken kurduğum hayal şöyleydi: Hem hazırlamış olduğum kitabıma bir kapak resmi alırım, hem de -o kadar saygısız değiller ya- Mahmut Erdal böyle bir gecede sende sazınla sözünle bir şeyler çalıp söyle derler diye düşündüm. Düşündüklerim çıkmadı. Sen kimsin, adın nedir, niye geldin? diye soran bile olmadı. Gördüm ki o dergahı duygu sömüren sülükler sarmış. O anda şiirimden bir dörtlük aklıma geldi.

Ne var ki yolda kurduğum hayallerim söz konusu dahi edilmedi orada bulunanların bazıları burnunun ucuyla hoş geldin dedi bazılarıda görmemezliktin geldi o anda sordum kendi kendime MAHMUT ERDAL burada bulunan beyler henüz dünyada yokken sen sazın elinde Anadolu'nun köylerinde kasabalarında Pir Sultan Abdal'ın deyişlerini çalıp söylüyordun. zulüme ve hakkızlığa karşı çıkmış idâli uğruna boynunu yağlı urgana uzatan koca ozanın dergahıda mı? Düzene entegre olmuş diye düşündüm ve şiirimde bir dörtlük aklıma geldi.

Sürer gider hanedanın varlığı
Tilki kümes bekler kurt karanlığı
Hırsız servetine katar varlığı
Yoksul çöplüklerde eşinir durur

Gördüm ki o dergahda beni kim ne yapsın koca ozan Pir Sultan Abdal'ın adını kullanarak düzenledikleri konserlerde ceplerine elli altmış milyon koydukları demirbaş ozanları varken.

Orada bir telefon etmem gerekiyordu daha telefonun yanına varmadan haddini bilmezin birisi telefonu meşgul etme diye bağırdı o anda neler hissettim bilemezsiniz koca ozan Pir Sultan Abdal kapıdan içeri girseydi kalkıp yapışırdım yakasına şöyle derdim dergahını kan emen sülükler sarmış o anada öyle sanıyorum ki koca ozan duygu sömürüsü yapan bu sülükleri kapı dışarı edip siz bu dergaha yaramazsınız derdi.

Şimdi soruyorum yönetici beylere Pir Sultan Abdal güçsüzün yanında yer aldığına göre orasıda bir ozan dergahı olduğuna göre hangi gün bir gariban ozanı çağırıpda odununu kömürünü alabildin mi yemeye ekmeğin varmıdır diye sordularmı örnek gösterebilirler mi?

Ola ki okurlarım Mahmut Erdal bunları yazarken kişisel bir takım kızgınlıklarla yazmış diye düşünebilirler benim ne şöhrette ne şanda nede parada gözüm yoktur ayrıca şunu da belirmek isterimki bunları yazarken tabii ki Pir Sultan Abdal'ın devrimlerine gönül vermiş canlara sözüm yoktur.

Benim kavgam; pis emellerini camide olsun, cem evinde olsun, dergahta ve derneklerde olsun duygu sömürüsü yapan sızıntı, ayrık otlarıyla. Ayrık otu arsız bir ot türüdür. Eşeklerin semerinde kullanılır. Kolay kolay çürümez. Bir gün eşeğin biri sırtında semeriyle kavun karpuz tarlasından geçerken, sırtındaki semerden kuru bir ayrık otu yere düşer ve kavun karpuz teveklerinde ricada bulunur. Şuracıkta kıçımın sığdığı kadar bir yer verin. Teveklerde olur, idare edelim derler. Aradan bir kaç gün geçer. Bakarlarki o kurumuş ayrık otu yeşermiş. Açılır ve günden güne sahasını genişletir. Kavun-karpuz tevekleri, ayrık otuna "sen bizden kıçının sığacağı kadar yer istedin. Şimdi meredeyse bizi kovacaksın". Ayrık otunun cevabı şu olur: "İşinize gelirse". Bu sülükler tıpkı ayrık otuna benzerler.

Bazıları derlerki bırak canım bunları, ne yaz nede söyle, ayıp olur. Asıl ayıp bunlara seyirci kalmaktır. İşte Alevi felsefesinin güzelliği de buradadır. Gerçeklerin karşısında susmamak. Eğer Hazreti Hüseyin Yezidin karşısında susmuş olsaydı, bu gün insanların gönlünde simge olur muydu? Tıpkı Pir Sultan Abdal'da öyle. Haşa ki kendimi onlara benzetmek haddime mi yalnız ömrüm el verdikçe son nefesime kadar, ta ki pislikler temizleninceye dek susmayacağım, onun için diyorum ki;

ÇIKARIM UĞRUNA

Çıkarım uğruna bozuk düzene
Uyarsam namussuz şerefsizim ben
Kendin beğenmişe it kadar kıymet
Duyarsam namussuz şerefsizim ben

Gerçek insanlarla cem olsam günde
Kıvrılır yatarım dost eşiğinde
Namerdin serdiği yün döşeğinde
Uyursam namussuz şerefsizim ben

Arın MAHMUT ERDAL, bühtan dan kinden
El etek öptün de ne buldun dinden
Bu saydıklarımın bir tek birinden
Cayarsam namussuz şerefsizim ben

Kapanmış bir yarayı açmak istemiyorum. Şayet açıpta kanatırsam kendisini zamanın Pir Sultan'ı diye tanıtanlar insanların tükürük gölünde boğulurlar.

Bu sayfayı kalemine saygı duyduğum Osman Dağlı'yla beraber yazdığım bir şiirle kapatmak istiyorum:

Bücür Mervan Hakka kirli özünle
Varamazsın demedim mi geri dön
Dostun cemalini şaşı gözünle
Göremezsin demedim mi geri dön

Namus pazarladın şöhrete üne
Körler diyarında dolaştın yine
Yalan dolan ile Ali cemine
Giremezsin demedim mi geri dön

Gerçek bir Alevi bühtan eylemez
Görmediğini gördüm diye söylemez
Döner çarkı devran neyi neylemez
Bilemezsin demedim mi geri dön

Faş eyledin namusunu arını
Çıkar için koz kullandın karını
Halkın yararına elde malını
Veremezsin demedim mi geri dön

Ellerde dolaşan kirli parasın
Her iki cihanda yüzü karasın
Bu sargıyla Kerbelanın yarasın
Saramazsın demedim mi geri dön

Düşme MAHMUT ERDAL, kedere gama
Çul pare olur mu ? ipeğe yama
O karayüz ile sen bu katara
Yaramazsın demedim mi geri dön...

OSMAN DAĞLI

Yine o günler Mahsuni'nin evinde kalan Osman Dağlı, bir sabah elbiselerini kor valizine "yüzünü şeytan görsün" diyerek Mahsuni'nin evinden ayrılıp bize geldi. Osman Dağlı tanıdığım kadarıyla son derece dürüst, riyasız bir insandı. Konuşmayı fazla sevmeyen, bütün derdini şiirlerine döken, hatta bazı şiirlerini Aşık Mahsuni'ye "kendi şiirin gibi oku" diyen yürekli biriydi. Osman Dağlı aşağı yukarı, altı ay kadar misafirim oldu. "Beni ailem müftü olmam için Şam'a göndermek istedi. Fakat kabul etmedim. Sünni olduğum halde Dürüstlüğü Alevi felsefesinde buldum. Bu düşüncemden ve yazdığım şiirlerden dolayı beni altı yedi yılldır köyüme sokmuyorlar. Ne ailemi görebiliyorum, ne de çocuklarımı... İşte gördüğün gibi aralarda sığıntı gibiyim". Osman Dağlı bir gün valizini toplayıp Almanya'nın yolunu tuttu. Bende şiirleri hatıra kaldı. İşte bir kaçı:

NE SEFALET KALKAR

Ne sefalet kalkar, ne kavga biter,
Yurdum da bir düzen kurulmadıkça,
Ne işsiz tükenir, ne ekmek yeter
Bakan, köylü gibi yorulmadıkça

Bıçak kemiktedir, olanlar yeter,
Burjuva borusu başımda öter
Ne Kıbrıs kurtulur, ne mektup biter
Nato'nun zinciri kırılmadıkça

Köylü eker biçer, kendisi yemez
Aracı, tefeci insaf eylemez
Dünyada insanlık huzur göremez
Kurtuluş Savaşı verilmedikçe

OSMAN DAĞLI'm bir gün ölürsen şayet
Yurdunu oğluna eyle emanet
Ne yasa hükümlüdür, ne de adalet
Haksızın hesabı görülmedikçe

GEÇME HA GEÇME

Sana nasihatım var, eğlen yolcu
Çürük köprülerden geçme ha geçme
Mertlere haramdır nağmerdin suyu,
Abu hayat olsa içme ha içme

Mürşid olmayınca müşkül çözülmez
Dibi görünmeyen gölde yüzülmez
Hakkın pazarında ayrı gezilmez
Bir seni, bir beni seçme ha seçme

İnsan, dükkân dükkân şehre misaldir
Keramet ehlinin keremi boldur
Senden sana gitmek bir uzun yoldur
Kendini bilmeden göçme ha göçme

Kul Osman Dağlı'ya bir gün elveda
Verdiğini alır Cenab-ı Hüda
Hey Yolcu! ektiğin kalır dünyada
Mevsime ermeden biçme ha biçme

SOYAN SOYANA

Uyanık ol kardeş füze çağında
Bak seni bin yıldır soyan soyana
Kula kul olmanın zamanı geçti
Gidip haber versin duyan duyana

Tezek dumanında kör oldu babam
Okulsuz köprüsüz köyüm ve obam
Onlar hep efendi, biz ise çoban
Alın terim ile doyan doyana

OSMAN DAĞLI'm, kara günler sayarım
Bozuk düzen yıkılmalı diyorum
Her gün bir köşede bin taş yiyorum
Hasıl insanlığa kıyan kıyana

Osman Dağlı, Almanya'ya yerleşti. Ara sıra Almanya'ya gittiğim zaman görüp dertleşiyoruz. O yıllarda halk ozanlarına, halk sanatçılarına büyük bir ilgi vardı. Rahmetli akrabamız Feyzullah Çınar bir gün bana "gel seninle bir plak dükkânı açalım" dedi. Olumlu karşıladım. Ankara'da dükkân araştırmaya başladık ve Ulus semtinde Anafartalar Çarşısı'nda bir boş dükkân bulduk. Kirası seksen liraydı. Tüm sermayemiz de beş bin liraydı. Beş bin liranın üç bin lirasıyla dükkâna raf, vitrin aldık, kalan iki bin lirayla da plak aldık. O yıllar plak iki buçuk liraydı. İki ay kadar ortaklığımız devam etti. Daha sonra bazı nedenlerle ayrıldık.

KUL AHMET

Ne varki Aşık Kul Ahmet bizimle turneye çıkmadan iki ay önce hanımı Fatma'yı kalp·krizinden kaybetmişti. İki yetimini öksüzler yurdunda koyup bizimle gelmişti. Kul Ahmet "hem turnede gezerim, hem de münasip birini bulursam evlenirim" diye düşünüyordu. Kul Ahmet biraz saftır ama, çok güçlü şiir yazar. Bakın ne diyor bir şiirin de:

Bir şah olsam hükmederdim cihana
Batıl meclisleri yıkar giderdim
Mektepler yaptırıp bütün köylere
Cehaleti kökten söker giderdim

Fabrikalar kurar idim her yerde,
İkiliği koymaz idim bu serde
Ayrı gözle bakmaz idim bir ferde
Cihana bir gözle bakar giderdim

Gerçek insanları bilirdim Allah
Ondan başkasına tapmazdım billah
Ne Kâbe kalırdı, ne de Beytullah
Oraya bir bostan eker giderdim

Bir olurdu fakir, zengin her zaman
Bütün hastalara olurdum derman
Ne gavur kalırdı, ne de Müslüman
Hepsini bir yola çekip giderdim

İnsanlardan başka olmazdı cennet,
Yok olurdu İsa, Musa, Muhammet
Kalkardı dünyadan din ve tarikat,
Mezhebin bağını söker giderdim

Görseydim o günü, yüzüm gülerdi
Tüm dünya insanı bayram ederdi.
Ne bir silah , ne bir atom kalırdı,
Bir derin kuyuya döker giderdim

Kul Ahmet der varlığımız bitmezdi,
Sofu inat edip Hacc'a gitmezdi,
Ayrı ayrı devlet icap etmezdi
Dünyaya bir bayrak diker giderim...

Kul Ahmet bu şiiri, sahnede çalıp söylerdi. Arasıra polisler gelir, Kul Ahmet'i götürür, daha sonra bırakırlardı. Bazen aramızda kırıcı olmayan şakalar olurdu. Örneğin, bir gün bir şehirden öbürüne giderken, yolda esmer vatandaşlar göç etmiş gidiyorlar... Eşeğin sırtında bir çocuk. Çocuğun kucağında bir ufak köpek yavrusu, Mahsuni Kul Ahmet'e şöyle der "Şuraya bak, beni senin üzerine bindirmişler."

Bir günde Kul Ahmet sahnede "biliyorsunuz dostlar, benim karım öldü. Bildiğiniz, münasip biri var mı? " derken, seyircilerden biri, "benim teyzem var, ne veriyorsun?" diye seslendi. Kul Ahmet, "kardeşim, burada pazarlık olurmu? Otele gel anlaşalım" deyince seyircileri bir gülmedir aldı.

Yine bir tarihte Aşık Veysel Amasya'ya konsere giderken arabada Aşık Kul Ahmet yanında. Kul Ahmet biraz saf. Bir ara Aşık Veysel'in gözlerinin görmediğini unutmuş olacak ki, tam Ferhat'ın Şirin için yardığı kayaların yanından geçerken

Kul Ahmet Aşık Veysel'e "Veysel Baba, Ferhat'ın yardığı kayaları görüyor musun?" deyince, Aşık Veysel'de "Ulan serseri, tabi görüyorum, ben senin gibi körmüyüm" der.

Aşık Kul Ahmet'in evi Ankara'da Hacı Bayram Camii'nin yanındaydı. Kul Ahmet istemeyerek de olsa, caminin önünden gelip geçer. Bir gün yine caminin önünden geçerken, namazdan çıkan yobazın birisi, Kul Ahmet'in yakasına yapışır; "Neden gelip namaz kılmıyorsun"der. Kavgaya tutuşurlar. Bu arada, yobazın karısı da atar çarşafı üzerinden, kocasıyla bir olur, Kul Ahmet'e çullanır. Sonunda karakolluk olurlar. Karakolda ifadeleri alınır ve bırakılırlar. Evine dönen Kul Ahmet, sarılır kaleme, başlar yazmaya:

Bu gün azğın bir yobaza rastladım
Dövecektim çocukları düşündüm
Alnının çatına bir balyoz gibi
Vuracaktım çoçukları düşündüm

Yeşil sarık ile sarmış başını
Şeytan ile birlik etmiş işini
Elimin tersiyle bütün dişini
Kıracaktım çoçukları düşündüm

Her türlü fitnelik kaynar kanında
Bir tazıya benzer eşi yanında
O haram leşini mescit önünde
Serecektim çoçukları düşündüm

Kul Ahmet'im lanet Mervan soyuna
Mayasını katmış milcen suyuna
Yediden yetmişe bütün soyuna
Sövecektim çoçukları düşündüm

BİR TÜRLÜ

Yıllar yılı her nedense kendimi
Çözem dedim çözemedim bir türlü
Göz yaşımla göl eyledim bendimi
Yüzem dedim yüzemedim bir türlü

Müşkülüm danıştam mürşide varıp
Yüzümü ayaklar altına serip
Nefis illetini prese verip
Ezem dedim ezemedim bir türlü

Mey diye nuş ettim yaren zehrini
Saldım ummanlara yelken behrini
Arınıp günahtan gönül şehrini
Gezem dedim gezemedim bir türlü

Dost için harcadım elde varımı
Göklere çıkardım ahu zarımı
Kısaltıp Dilimi dudaklarımı
Büzem dedim büzemedim bir türlü

Anlamak zor zamanenin piçini
Kavun değil kolayasın kıçını
Dost sandığın insanların içini
Sezem dedim sezemedim bir türlü

MAHMUT ERDAL : dönüp bakmadım geri
Kutsal saydım helal emeği teri
Kalem alıp ele, tüm gerçekleri
Yazam dedim yazamadım bir türlü...

AŞIK İBRETİ

Ankara'da oturuyordum. İbreti Baba'nın adını ilk defa yıllar önce rahmetli Feyzullah Çınarı'ın kırkbeşlik bir plağında duymuştum. son dörtlüğünde şöyle diyordu:

İbreti, nadanla etme ülfeti
Anlamak istersen ilmi hikmeti
Dost kapısın bekle eyle hizmeti
Aşktan başka din ve iman gerekmez

Plak yapmak için İstanbul'a gelmiştim. Bir arkadaş İbreti Baba'dan söz etti. Zaten o muhterem zatı görmek istiyordum. Arkadaşa İbreti Baba'nın evini biliyormusun diye sordum. Yenibosna'da oturuyor dedi. Arkadaşla bindik bir taksiye. Yenibosna'da bir gecekondunun önünde durduk ve o gün İbreti Baba'nın konuğu olduk. Gördüğüm kadarıyla yüzü nurlu, gerçek bir Alevi, mazbut bir aile reisiydi. Yoksulluğun sillesini yemiş, tüm yaşamı boyunca haksızlığa karşı çıkmış, aydınların dostu, hürafa düşmanı İbreti Baba elinde keseriyle dut ağacını oyup saz yaparak geçimini sağlıyordu.

Yetmiş iki huri bilmem
Verselerde yine almam
Çünkü ben hakkında gelmem
Geçimi dar bir insanım

Şiirlerinin her dörtlüğü sayfalarca kitap yazılacak kadar zengin. İbreti Baba bakın bir şiirinde ne diyor:

Aklım ermez ahret eylencesine
Saygım var insanın düşüncesine
Hayal cennetinin has bahçesine
Yobaz sürüsünü sürdüm de geldim

Kendisinden önceki üstatlar gibi gerici akımı ince bir dille yeren bu çağın ozanı bakın iki dörtlüğünde şöyle diyor:

Elimde dut dalı sazım
Gerçeklere toprak tozum
Sanman beni kitapsızım
Canlı kitap özüm benim

İbreti pulca fakirim
Bez deyil atlas dokurum
Kur'an-ı Türkçe okurum
Ki anlansın sözüm benim

İbreti Baba'nın birazda yaşamından söz edelim. 1919 yılında Kayseri'nin Sarız ilçesinin Kırkısrak köyünde doğar. İbreti Baba'nın asıl adı Hıdır Gürel. Onbeş yaşında hayata ayakkabı tamirciliğiyle başlar. daha sonra bir ara terzilik yapar ve onu da bırakır. Fotoğrafçılık yapar. O yıllarda Sarız'da elektrik olmadığından Maraş'ın Elbistan kazasına göçer. İşini orada sürdürür. 1967'de Alevi-Sünni olayları çıkar. Dükkanı yağma edilir. Zorunlu olarak Sarız'a geri döner. Bir kaç yıl Sarız'da kaldıktan sonra 1972 yılında İstanbul'a göç eder. Bu kez saz yapıp satmaya başlar. Son görüştüğümde İbreti Baba yine saz yapımıyla uğraşıyordu.

Bir de duydum ki 1976 yılında ani bir kalp krizi geçirip hakka yürümüş. O gün bu gündür hayalimde. Eğer ozanlarla

anılarımı bir kitaba dönüştürürsem köşenin birisi İbreti Baba'ya ait olacak. Hayalim gerçekleşti. İbreti Baba'ya yer vermek benim için onur oldu.

İNSANCASINA

Biraz yaklaş bana hasbuhal için
Konuşup anlaşak insancasına
Herkesi kardeş bil iyice geçin
Sakın tepikleme hayvancasına

İnsan bir nesildir sanma ki ayrı
Ana bir baba bir değildir gayrı
Kardeşin kardeşe dağmesin şerri
Gel anlayış göster irfancasına

Kalbini her fena fikirden arıt
Aklı vicdanınla işini yürüt
Zengini fakiri yanında bir tut
Kibir mağrur olma şeytanasına

Kamile hürmet et kemalı için
Cahilden nefret et o halı için
Bütün kötülğün zavalı için
Zulme karşı çık kalkancasına

Hak ver hak sözüme iyici anla
Yine ne dersen de birazcık dinle
Mutlak İBRETİ'yi haklarsın sonra
Kalbini dar tutma zindancasına

SATAR MI SATAR

Yalancı kalleşle eyleme ülfet
Seni uçuruma iter mi iter
Daima kamile sen eyle hizmet
Düşersen elinden tutar mı tutar

Vefa ummak olmaz cahil soyundan
Çünkü vazgeçemez kötü huyundan
Hayır gelmez onun hiçbir şeyinden
Aşına soğuk su katar mı katar

Gerçeğe haldaş ol vadından dönme
Her olmazın sözüne kanma
Vefasız cefaya katlanır sanma
Menzile varmadan yatar mı yatar

Kaynasın kazanın aşk ateşinden
Canın sıkılmasın adû taşından
Yorulmadan yürü dostun peşinden
Kul diye pazarda satar mı satar

İBRETİ ceht eyle insanca yaşa
Gelmedik hal yoktur sağ olan başa
Gerek elli yaşa gerek yüz yaşa
Son deminde toprak yutar mı yutar

YERİMİZ MEYHANE

Evvelden bade-i aşk ile mestiz
Yerimiz meyhane, mecit gerekmez
Saki-i kevserden kandık elestiz
Kuran'ı natık var samit gerekmez

Cennet irfan imiş remzini bildik
Bai bismillahtan dersimiz aldık
Cemâl'i dilberi aşikâr gördük
Cennetteki huri gılman gerekmez

Gelmişiz.cananın asitanına
Sıtkıyla sarıldık dost dağmanına
Canla, baş koymuşuz aşk meydanına
Hayvan kesmek gib kurban gerekmez

Bize lazım değil müftü fetvası
Ehl-i aşk olanın var aşinası
Ademi hor görüp olmayız asi
Secdeden ar eden şeyten gerekmez

Biliriz abdesti savmı salatı
Kelime-i şahadet haccı zekatı
Taklit ile olmaz hak farziyatı
Riya ile olan iman gerekmez

Biliriz mevlayı vicdanımızda
Allah aşikardır seyranımızda
Kuş dili okunur irfanımızda
Arabi farisi lisan gerekmez

Yürekte gizlidir bizim derdimiz
Taklide bağlanmaz hiç bir ferdimiz
Nefsimiz iledir daim harbimiz
Cahil-ü nadanla kavga gerekmez

İBRETİ nâdanla etme ülfeti
Anlamak istersen ilmi hikmeti
Dost kapısın bekle eyle hizmeti
Aşktan başka din ve iman gerekmez

AŞIK ŞAHTURNA

Şahturna ile tanışmam tahminen 1966-67 yıllarındaydı. Ankara'nın Cebeci sırtlarında bahçeli, güzel bir gecekonduları vardı. Ben daha önce oturduğum Asri Mezarlık semtinden Abidinpaşa'ya taşındığımda evlerimiz yakınlaştığı için, birbirimize yaya gider gelirdik.

Şahturna, o yıllarda daha yeni yeni çalıp söylerdi. Bir yerlere gittiği zamanda babası Musa Dayı rahatsız olduğu için, annesi Medine Hala götürürdü. Evde herkes, Medine Halaya "Kele" diye seslenirdi. Bizlerde alışmıştık ona "Kele" demeye.

1968 yılında düzenlediğim bir turnede Şahturna, Leyla Karahan, Leyla Dinç ve anneleri ile birlikte Mahsuni ve Kul Ahmet de vardı. Mahsuni'nin yevmiyesi ikiyüz, Şahturna'nın yevmiyesi yüzelli liraydı. Kul Ahmet, Leyla Karahan ve Leyla Dinç'in yevmiyeleri de yüzer liraydı. Konser biletlerimiz beş liradan satılıyordu.

Turnemizin onuncu günüydü. Yirmibeş kuruş, elli kuruş ve bir liradan oluşan epey bozuk para birikmişti.

O günkü konserimiz Amasya'da idi. Konser bittikten sonra otele döndük. Mahsunu ve Kul Ahmet'in yevmiyesini verdikten sonra Şahturna'nın annesi "Kele"yi, Leyla Karahan'ın annesi Medine Hanımı ve Leyla Dinç'in annesi Cemile Hanımı bir odaya topladım. Kızların yevmiyeleri olan toplam üçyüz elli lira bozuk parayı, yatağın üzerine boşaltarak, kendiniz paylaşırsınız dedim ve odadan çıktım. Biraz yaşlılık, biraz da hesap kitap bilmediklerinden olacak, parayı birtürlü paylaşamadılar. En çok cazgırlığı da "Kale" yapıyordu. Kendisi ne kadar fazla da alsa, diğerlerine siz fazla aldınız diyordu. Gece saat üç oldu, bunlar hala paraları paylaşamamışlar. Bir taraftan bozuk

para sesleri, diğer taraftan kendi sesleri. Otelci ikide bir çıkıp "yapmayın, etmeyin, elinizi ayağınızı öpeyim, müşteriler uyuyamıyor" diyordu. Yine de o gece bozuk paraları paylaşamadılar. Sabahleyin Tokat'a giderken, arabanın içinde, ekipte saz çalan çocuklar bölüştürdüler.

Turnemize güle oynaya devam ediyordu. Mahsuni ile anlaşıp, muhabbet olsun diye Kul Ahmet'e "Şahturna'nın annesi Kele'ye biraz takıl" dedik. Kul Ahmet., Kele'nin karşısına geçip bıyıklarını sıvazlıyor, saçlarını düzeltiyordu. Bir değil, iki değil. Kele dayanamadı, beni çağırıp çekti bir kenara "Mahmut kurban, o deve Kul Ahmet'e söyle aklını başına alsın, ben atın yerine eşeği bağlamam" dedi.

Anadolu'yu bir baştan bir başa dolaştıktan sonra Ankara'ya döndük. Turneden döneli birkaç gün geçmişti ki, Şahturna'yı annesi Kele ile birlikte Cebeci'deki Tıp Fakültesi'nin göz kliniği başhekimi Cavit Bey'e götürdüm. Cavit Bey'e "Şahturna ile beraber Almanya'ya gideceğiz. Almanya'da yapılacak bir ameliyatla gözlerinin açılma ihtimali var mı?" diye sordum. Cavit Bey, Şahturna'yı muayene ettikten sonra üzülerek bana "maalesef" dedi.

Rahmetli Aşık Musa Pervani, Şahturna ve ağabeyi Hasan ile beraber Almanya'ya gittik. Aşağı yukarı iki ay Almanya ve Avusturya'da konserler vererek, hasret giderdik. O zaman anladım ki, her ozana yansıdığı gibi halkın derdi bir ozan olarak Şahturna'ya da yansımıştı.

Beraberce Ankara'ya döndük. Aradan çok geçmedi. Şahturna Adana'da bir konserinde sahnede; sazıyla, sözüyle düzeni eleştirirken, polisler tarafından tutuklandı. Aşağı yukarı altı ay içerde kaldı. İçerde kaldığı süre içerisinde yakın arkadaşlarından başka halktan hiçkimse gidipte "sen bizim mücademizi savunduğun için buradasın, bir ihtiyacın var mı?" diye soran olmadı. Bu durum ozanların tarihlerden beri alınyazısı değil, çilesiydi.

Şahturna daha sonraları düzene kızdığı kadar, vefasızlığa da küsüp, aldı sazı eline ver elini Almanya deyip, Almanya'nın Berlin şehrine yerleşti. Kars'lı biriyle evlenip çoluk çocuğa karıştı.

KOYAN UTANSIN

Yol yordam bilmeyen köylü vatandaş
Seni bu hallere koyan utansın
Kırık ekmek bir tas yağsız aş
Şükreyle haline diyen utansın

Bir ekmeği kırka böldün pay ettin
Çalıştın da emeğini zay ettin
Tahta beşiklerde yavru büyüttün
Ağlayan sesini duyan utansın

Ayağı nasırlı yüzü çapaklı
Korkarmı çakaldan aslan yürekli
Yürüyün elleri kazmalı kürekli
Siz yürürken size vuran utansın

Şah Turna'yım bu günleri görenler
Fikrinin uğrunda mutlu ölenler
Kul hakkını çalıp çırpıp yiyenler
Sizi insan diye soyan utansın

FEYZULLAH ÇINAR

Çamşıhı denince akla gelenlerden biri de Feyzullah Çınar'dır. Saz çalıp türkü söylememiz Rahmetli Feyzullah Çınar'la aynı yıllara rastlar. Feyzullah Çımar'ın ayrı bir özelliği vardır. Usta malı söylerken karşı tarafa hitabı çok güzeldi. Deyişleri söylerken cümleleri sanki konuşur gibiydi. Deyişlerini genellikle Ağâhi Baba'dan, Sıtkı Baba'dan, Derviş Kemal'den ve İbreti'den okurdu.

Bir ara Feyzullah Çınar'la İstanbul Unkapanı'nda hamallık yaptık. Aylarca sırtımızda soğan, patates çuvalı taşıdık.

Konu Feyzullah Çınar'dan açılmışken rahmetlinin bir anısını yazmadan geçemeyeceğim. Yıl 1956. Beraber çalıştığı yakın köylüsü Cuma adında bir arkadaşla ortaklaşa ikibuçuk liraya bir milli piyango bileti alırlar. Çekilişte bilete kırk bin lira çıkar. Çeyrek bilet olduğu için Milli Piyango İdaresinden on bin lira alırlar ve beşer bin lira paylaşırlar. İşi bırakır, binerler Haydarpaşa'dan kara trene. Güle oynaya Çamşıhı'na gitmek için koyulurlar yola. Yolculuk o günkü şartlarda iki gece bir gündüz sürer. Bir ara uykuları gelir, başlarlar uyumaya. O esnada tren görevlisi Cuma'nın omuzuna dokunarak biletini sorar. Cuma uyku sersemliğiyle milli piyango biletini istiyor zanneder. Cuma o günün beş bin lirasına aklını oynatır. Güçlükle köye getirilen Cuma yakınları tarafından akıl hastanesine yatırılır.

Feyzullah kendi payına düşen o günün beşbin lirasıyla koyun sürüsü aldı. Ayrıca Divriği'de bir de dükkan açtı. Yürütemedi. Yine sazını attı omuzuna, düştü Ankara'nın yollarına. Başladı plak yapmaya. Sermayesi sadece sazıydı. Daha sonra birlikte bir plak dükkanı açtık. Adını okuduğu bir eserden esinlenerek "Fazilet" koyduk. Daha sonraları kimi nedenlerle ayrıldık.

Feyzullah Çınar çoğunlukla Derviş Kemal'in deyişlerini çalıp söylerdi. Daha önce belirttiğim gibi ülkemizde ozanlara değer verilmemektedir. Feyzullah Çınar'da bunlardan biriydi. Geçim sıkıntısından dolayı Ankara Belediyesi'ne temizlik işçisi olarak girdi. Kurtuluş Parkı'nda bir bankın üzerinde kalp kirizi geçirerek hakka yürüdü.

BU MU SOSYAL ADALET?

Görmedik kimseden vefa
Derdimize yoktur deva
Ele sefa, bize cefa
Düştü sosyal adaletten

Vücudumuz bitkin, arık
Ellerimiz çatlak, yarık
Ele çizme, bize çarık
Düştü sosyal adaletten

Yalan söze olduk sağır
İçimize girdi kahır
Ele villa, bize ahır
Düştü sosyal adaletten

Altımızda yoktur döşek
Derdimizi kime deşek
Ele taksi bize eşek
Düştü sosyal adaletten

FEYZULLAHIM deme şükür
Şükür diyen kaldı fakir
Ele altın bize bakır
Düştü sosyal adaletten

DÖRT BÜYÜK

Şu dünyada en kuvvetli dört büyük
Akıl, fikir, ilim, birde çalışmak
Yer yüzünde her kuvvetin sahibi
Akıl, fikir, ilim bir de çalışmak

Komşunun yaptığına ne güzel deme
Sen de aynı insansın ona imrenme
Yapılan işleri keramet sanma
Akıl, fikir, ilim bir de çalışmak

Atom denen kuvvet bir maden idi
Topraklar altında hep yatar idi
Bunu atom diye kim icat etti
Akıl, fikir, ilim, bir de çalışmak

Yıllar yılı işte budur feryadım
Dostların dilinde söylenir adım
FEYZULLAHIM dört esasa bağlandım
Akıl, fikir, ilim, bir de çalışmak

(Bu şiirler halk ozanı Murtaza Yalçın'ın arşivinden alınmıştır.)

AŞIK DAVUT SULARİ

1967-68 yıllarıydı. Halk tarafından aşıklara büyük ilgi duyulmaya başlanmıştı. Rahmetli Davut Sulari, istanbul Taksim'deki Spor Sergi Sarayı'nı kiralar. Gazetelere ilan verir. İlanda; "Türkiye'de ne kadar aşık varsa meydan okuyorum, gelsinler atışalım" der.

Verilen tarihte aşıklar atışacak diye salon tıklım tıklım dolar. Ne var ki, Rahmetli Davut Sulari'nin irticayen söylemesi çok kuvettli olduğundan, hiç bir aşık cesaret edipte karşısına çıkamaz.

Gazetede ilanı okuyan Aşık Kul Ahmet, gizlice gelip seyircilerin arasında bir yere oturur. Bu arada Davut Sulari tetbili kıyafetini giyer, kolunda kocaman bir kehribar, tesbih başında, kulah sırtında, abasıyla çıkar sahneye. Sazıyla meydan okur. Ne var ki, aşık yok. Aşık Kul Ahmet'in yanında oturan seyirci, Kul Ahmet'i tanır, ayağa kalkıp "Kul Ahmet burada" diye bağırır. Kul Ahmet'i paldır küldür sahneye götürür. Tabi Kul Ahmet'in sazı da yok. Seyircilerden biri atlar arabasına, evinden bir saz alıp gelir ve Kul Ahmet'in eline verir.

Rahmetli Davut Sulari başlar şiirleriyle Kul Ahmet'e soru sormaya. "Gök yüzünde kaç yıldız var, gel haber ver Kul Ahmet, denizlerde kaç balık var, gel haber ver Kul Ahmet, yerle gök arası kaç metre, gel haber ver Kul Ahmet. "Zavallı Kul Ahmet şaşırır kalır, ne bilsin gök yüzünde kaç yıldız var, ne bilsin denizlerde kaç balık var, ni bilsin yerle göğün arası kaç metre. Kul Ahmet'te cevap yok. Seyirciler Kul Ahmet'e tezavuratta bulunur. Sonunda Davut sulari sorduğu soruları şiirleriyle kendisi cevaplar. Kul Ahmet dayanamaz, mikrofonu eline alıp "sayın seyirciler, Davut Sulari benim üstadım, ne haddi-

medir ki, karşısına geçip atışayım, yanlız kendisine bir şey soracağım, gökyüzündeki yıldızların sayısını bildi, denizlerdeki balıkların sayısını bildi, yer ile göğün arasının kaç metre olduğunu da bildi, acaba şu sahnenin genişliğinin kaç metre olduğunu da bilir mi?" diye sorar. Rahmetli Davut Sulari şöyle gözlüğünün altından bir bakar, on beş metre dese, belki on altı gelecek, sonunda seyircilerin arasında, üzerinde metre olanlar sahnenin etrafına gelirler. Kul Ahmet Davut Sulari'ye "Haydi söyle, yoksa ölçeceğim" der. Davut Sulari Kul Ahmet'e sitem eder, kulağına eğilir; "bire kafir, bunu nereden düşündün" der:

Bu gün bayram günü alem eğlenir
Sen bizim yaylaya gel başın için
Dertliler oturmuş derdini söyler
Etme intizarı gül başın için

Hayran oldum baka kaldım yüzüne
Sürmeleri rastık etmiş gözüne
Koyda biraz başın uyu dizimde
Aç beyaz kolların sar başın için

Davut Sulari'yim ahtım amanda
Bir yıldız doğmuştur vakti zamanda
Seher bülbülüyüm ulu divanda
Sen benim vekilim ol başın için

AŞIK DEVRANİ

Asıl adı Hasan Tutal olan Aşık Devranı ozanlar diyarı Şarkışla'nın Hüyük köyündendir. Hüyük köyü onbeş-yirmi pare, emlak köylerinden biri. Bu yöre nice ozanlar yetiştirmiş. örneğin Agâhi Baba, Aşık Veli, Aşık Hüseyin, Kul Sabri, Aşık Veysel, Aşık Ali İzzet, Aşık Selimi ve daha niceleri. Devranı Baba da bu değerlerden biri. Ben Ankara'da ikâmet ederken kendisiyle ara sıra görüşürdüm. Kendi halinde sessiz biriydi. Fakat şiirlerinde çok sesliydi. Düzene isyan ediyordu. İçi insan sevgisiyle doluydu. Barıştan yanaydı. Bakın Aşık Devrani bir şiirinde şöye der:

NE ÇIKAR

İnsanca yaşıyak insanca ölek
Döğüşten kavgadan kandan ne çıkar
Senlik benlik duyğuları yok olsun
Boşa düşmanlıktan kinden ne çıkar

Sona ersin ulusların savaşı
Sulh olalım getirelim barışı
Aratık dinsin anaların göz yaşı
Istırapla geçen günden ne çıkar

Özgürlük yolunda yoldaş olalım
Uygarlık yolunda gardaş olalım
Tüm evren bir olsun gardaş olalım
Geçmişi unutak dünden ne çıkar

Devrani der bir araya gelelim
İnsan haklarını ele alalım
Sevmeyi ve sevilmeyi bilelim
Sen olmasan sade benden ne çıkar

HACIYLA DEĞİL

Biz kurtardık bu vatanı işgalden
Osmanlı artığı piçiyle değil
Ayşe Fatma Elif bile savaştık
Saray hatunları bacıyla değil

Elimizde kazma ayakta çarık
Taban delik deşik ökçemiz yarık
Yıktık padişahı kalktı sultanlık
Hilafet yanlısı hocayla değil

Dumlu Sakarya'dan Kocatepe'den
Düşmanı kuşattık her bir cepeden
Antep'den Aydın'dan yiğit Söke'den
Gerici yobazın gücüyle değil

Afyon'dan yedi kat çemberi söktük
izmir'de düşmanı denize döktük
Özgürlük bayrağın kaleye çektik
Halkın kanın emen öcüyle değil

Emperyalizme ilk kurşunu biz sıktık
Haksızların karşısına biz çıktık
Devrani her safsatayı biz yıktık
Dini maske eden hacıyla değil

ADINI SAMİ KOYDUK

Bu arada bir oğlum oldu. Adını Yıldıray Çınar'ın isteği üzerine ağabeyisinin adı olan Sami koyduk.

Ben kendim okuyamadım, bu nedenle çocuklarımın okumasını çok istedim. Bu hayalim Sami ile gerçekleşti. Sami ilkokul, ortaokul ve lise derken, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesini kazandı.

Aynı okulda okuyan Mastafa Timisi'nin yeğeni Melahat ile konuşup anlaşarak sözleştiler, daha sonra okulları bitince de evlendiler. Şu anda İstanbul'da aynı yazıhaneyi paylaşıyorlar.

İşlerim de yavaş yavaş düzene giriyordu. Bir yandan dükkân, bir yandan plak, bir yandan da radyo konserleri derken emlak işleri yapmaya da başladım. Ankara, İzmir, Antalya ve Avşa Adası'nda bir hayli gayrimenkuller aldım.

Bu arada Almanya'ya gidip geliyordum. Rahmetli Muhlis Akarsu ve Ayşe Şan'la birlikte Almanya'nın çeşitli kentlerinde konserler düzenledik.

İdare edecek şekilde Almanca bir şeyler öğrenmiştim. O günki konserimiz Hamburg şehrindeydi. Konserden sonra otele döndük. Gece olmuştu. Yattım ama bir türlü uykum gelmedi. Kafamda hayaller kurarken, birden aklıma Aziz Şlmşek geldi.

Aziz Şimşek aslen Maraş'lıydı. Ankara'da otururdu. Kendine has güzel bir tavrı vardı. Çok güzel çalıp söylerdi. Aziz bir ara ortalarda gözükmez oldu. Bir gün kendisinden mektup aldım. Mektubunda Almanya'ya irtica ettiğini, yolum Hamburg'a düşerse benimle görüşmek istediğini yazmıştı.

Yattığım yerden kalkıp elbiselerimi giyindim. Resepsiyondaki görevliye adresi gösterip tarif etmesini istedim. Görevli bana gideceğim yeri tarif etti. Banof istasyonuna gidip trene bindim. Tahminen beş-altı istasyon gittim. Trenden indiğimde saat gecenin üçü olmuştu. Bir taksi durdurup şoförüne elimdeki adresi sordum. Bana binmemi söyledi. Bindim.

20 kilometre kadar yol gittik. Beni tehna bir köy yolunda, iki katlı villa gibi bir evin önünde indirdi. "Aradığın ev burası" dedi. Parasını ödedikten sonra taksici gitti. Bulunduğum yer bir dağın başı, zifiri karanlık, üstelik havada çok soğuk. Kapıya yaklaştım. Çakmağı yaktım, kapıda "Hans" yazıyordu. İrticacı birisi böyle bir evde nasıl oturur diye düşündüm. Evin etrafına bir bakayım diye düşündüm. Evin etrafını gezerken yan tarafında bir kapı daha gördüm. Yine çakmağı yaktım, kapının üzerine baktım ama yazı yoktu. Bu arada "Aziz, Aziz" diye de bağırıyordum. Kapıya vurdum. Ses yok. Geri döneceğim ama, ne vasıta, ne in, ne de cin, hiçbir şey yok. Kapının koluna elimi attım. Kapı açıldı. Çakmağı yakıp, duvarın üzerindeki prizi

buldum ve lambayı yaktım. Odanın ortasında 3-4 metre boyunda bir masa, üzerinde de büyük bir satır ve yerde de uzunca hasır otları vardı. Neye yaradığını bir türlü anlayamadım.

Bu arada taksinin sesinden mi olacak, yoksa çıkartığım seslerden mi olacak, ev sahibi Hans uyanır. Eve hırsız girdiğini düşünerek polise telefon eder.

Aradan 10 dakika kadar bir süre geçti. Polis arabası geldi. Arabadan, ellerinde silah, iki polis indi. Biri bir koluma, diğeri de öbür koluma girdi. Ev sahibi Hans, karısıyla birlikte, hırsız olduğumu düşündükleri için bana saldırdılar. Ben "Türk iş koligen, Arbayıt Aziz Şimşek" deyince Hans ve karısı "Ensüül dükke bitte" deyip polislerden özür dilediler. Bir yanlış anlaşılma olduğunu söylediler. Polisler de beni bırakıp gittiler. Bu sırada polislerin geldiğini gören Aziz, yatığı kulübeden kaçıp, otların arasında gizlenir. Daha sonra Hans'ın karısı Helke "Şimşek, Şimşek komiye" diye seslendi. Aziz otların arasından çıkıp geldi. Meğer, Aziz kaçak çalışıyormuş. Eğer Aziz yakalansaydı, yurt dışı edilir, ev sahipleri de suçlu durumuna düşerlerdi.

Sabah olunca otele döndüm. Oradan Köln'e gittik.

Arif Sağ, Köln'deki Türkola'nın müzik yönetmenliğini yapıyordu. Bu nedenle sık sık Almanya'ya gidip geliyordu. Yılmaz Asöcal, bir ara "hemşerim, Arif çalsın, sen oku" diye bir öneri getirdi. Yılmaz'ın şoförü, Arif'le beni stüdyoya bıraktı. Arif, birkaç duble viski içtikten sonra, benim sazın üst bam telini çıkardı. Solak çaldığı için böyle yapmıştı. Hiç de sağ saza yabancılık çekmeden kafasını sallaya sallaya iki saatte bir kaseti duldurduk. O kaset Almanya'da çok sattı.

O günlerde Turan Dikkaya'nın yanına, yani Köln Radyosu'nun Türkçe bölümüne gidip geliyordum. Bir gidişimde çok ilginç bir olayla karşılaştım. Sakallı bir cami hocası Kuran okudu ve banda aldılar. Makinist bayandı. Sarışın, güzelce bir Alman kızıydı. Turan Dikkaya, dışarı çıktığında ikisi yalnızdı. Hoca efendi, kıza Almanca birşeyler anlatıyor, kız da durmadan öfkeyle "nayn" deyip duruyordu. Turan Dikkaya geldiğinde kız hem ağlıyor, hem de hocanın kendisine sarkıntılık ettiğini söylüyordu. Acı acı gülümsedim. Bir dakika önce elinde Kuran taşıyan ve Kuran okuyan Hoca'nın tutumu gerçek-ten düşündürücüydü.

Yüksel Özkasap'ın eşi hemşerim Yılmaz Asöcal beni Almanya'ya çağırmıştı. Hem kaset yaptırmak, hem de eşi Yüksel Özkasap'a eser almak için. O yıllarda gurbetçiler sıla için yanıp tutuşuyorlardı. "Yarim Senden Ayrılalı Hayli Zaman Oldu Gel Gel" türküsü her hafta Köln Radyosunda çalınırdı.

İki ay kadar kaldıktan sonra tekrar Ankara'ya döndüm, üçüncü çocuğumuz dünyaya geldi. Adını Selma koyduk. Günlerimiz toz pembe geçiyordu. İki yıl sonra dördüncü ve son çocuğumuz oldu, onun ismini de Erhan koyduk.

YAVUZ TOP

1967-68 Nezahat Bayram'ın, Nurettin Dadaloğlu'nun, Bediha Akartürk'ün, Selahattin Erorhan'ın, Muzaffer Akgün'ün ve Nuri Sesigüzel'in zirvede olduğu yıllar. Yavuz bu saydığım şöhretlere sazıyla turnelerde, konserlerde eşlik ederdi. Bilahare Ankara Radyosu'nun açmış olduğu sınavı kazanıp bağlama dalında radyoya başladı. Yavuz Top'la gah Ankara'nın gençlik parkında, gah turnelerde arkadaşlığımız devam ederdi.

O yıllarda bir anımı tazelemek istiyorum. Gençlik parkının lunapark gazinosunda Yıldıray Çınar'a saz çalıyoruz. Yavuz Top, muştafa özgül, Hikmet Taşan, Atilla Mayda birde ritim sazlardan Hüseyin Yıldırım var. Biraz saf olan Hüseyin Yıldırım ne yazıkki gribe yakalanmış. Gazino tıklım tık-lım dolu. Hüseyin çaldığı kaşığın sesi fazla çıksın diye yastı mikrofonu kol saatinin arasına sıkıştırır. Bu arada grip olan Hüseyin Yıldırım'ın burnu akar. Tabi o arada mendil çıkarıp silmek olmaz. Hüseyin akan burnunu koluna sürmeyi tercih eder. Ne varki her sürüşte mikrofondan acayip bir hışırtı ge-çer. Sanki bir sel felaketi gibi. Bu duruma gazinodaki seyirciler gülmekten yere yatarlar. Seyircilerin kime güldüklerinin farkın-da olmayan Hüseyin'in kendisi de güler.

Uzatmayalım. Yavuz Top Ankara Radyosu'ndaki görevini istanbul Radyosu'na aktardı. Görevine bir kaç yılda İstanbul'da devam etti. Daha sonra radyodan ayrıldı. İstanbul'un Aksaray semtinde saz kursu vermek için bir dershane açtı. Bende bu arada İstanbul'a taşındım. Ara sıra Yavuz Top'un dershanesine giderim. Bazen kendisi Şirinevler'de sazcı Fırtına Kardeşler'in atölyesine gelir, sık sık görüşürüz.

Yavuz Top halk ozanlarını araştıran çok iyi bir araştırmacı olduğu kadar, kültürlü ve saygıdeğer, ayrıca çokta espirilidir. Bir gün başından geçen bir olayı anlattı. Dershaneme saz almak için Kasımpaşa'da Ömer ustaya gittim. On adet saz siparişi verdim. Ömer usta bir hafta sonra gel al dedi. Aradan bir hafta geçti. Sazları almak için Kasımpaa'daki Ömer ustanın dükanına gittim. Ömer Usta çay söyledi. Biz çayımızı içerken kapıdan yetmiş yaşlarında elinde bir oyma saz, ak sakallı bir dede içeri girdi. Selam verdi. Ve Ömer ustaya "evladım, bu saza tel takılacak" dedi. Ve elindeki sazı Ömer ustaya uzattı. Ömer usta saza şöyle baktı ve çırağı Osman'a seslendi. "Osman bu saza göre bizde tel yoktur, git Bekir'den getir, amcanın işini görelim" dedi. Tam bu arada bende "Ömer usta beni yolcu et" deyince yaşlı dede Ömer Ustaya "ver oğlum ver şu sazı" dedi. Ömer Usta "ne oldu amca" deyince yaşlı dede "Osman gidecek, Bekir'den tel getirecek, Ömer'de takacak. Ben de o sazı elime alıp çalacağım, ay o sazın içine sıçayımki elime alam da çalam yere çarpar kırarım daha iyi" derdi.

Bunları kitabıma yazmamın nedeni ak sakallı dedenin düşüncesine kesinlikle katılmadığımı belirtmek içindir. İnsan isminden ötürü kötü olamaz. Kötü olan özdür. Bu gün öyle Osmanlar, Bekirler tanıyorum ki Aleviyim diyen nice kişiden daha yakın ve daha yatkın Alevi düşüncesine.

12 EYLÜL'LE İŞLERİM BOZULDU

Neyse, derler ya her yokuşun bir de inişi vardır. 1980 yılının 12 Eylül'ü geldi. Hem de tozu dumana katarak geldi. Anadolu kültürüne en ağır darbeyi vurarak geldi. Bu arada, benim de işlerim bozuldu. Ankara'daki çevremi, eşimi, dostumu bırakıp, İstanbul'a göçmeye karar verdim. Yaptığım yanlışlığı sonradan anladım ama olan olmuştu. Ankara'daki evimi, dükkânımı satmıştım. İstanbul'da bir daire aldım. Artan paramla "orada da bir iş yaparım" diye düşündüm. İstanbul'da Aksaray'da bir dükkân açtım. Aynen Ankara'daki gibi plak, kaset ve müzik araçları satıyordum. Çocuklar küçük olduğundan yardımları olamadı. Dükkânı da yürütemedim. Zorunlu olarak devrettim. Yenibosna'da evime yakın bir yerde bir kıraathane kiraladım. Onda da başarı sağlayamadım. Başladım önceden kazandığım ev, arsa gibi taşınmazları satıp yemeye. Hazıra dağ dayanmaz. Bu nedenle bir ara yoksulluk da çektim. Ancak, hiçbir zaman kişiliğimden taviz vermedim. Yalnızca kendime küstüm. Sazı, sözü bıraktım. Başladım bir şeyler yazmaya. Çalıştığım tüm hizmet günlerimi biraraya getirerek emekliliği kazandım. Çocuklarım okudular. Yaşamlarını oldukça iyi kazanıyorlar. Ben ve eşim de ara sıra ona, öbürüne derken torunlarımızla avunuyoruz. Eski dostlarıma yenileri eklendi. Kimi zaman onlarla biraraya gelip çalıp okuyoruz. Bu okuduğunuz yazılar da onların özendirmesiyle ortaya çıktı.

ÖZÜMDEKİ ATATÜRK

Anadolu kan ağlıyordu. Vatanı karabulutlar kaplamıştı. Bir boydan bir boya bir tarafta düşmanın işgal kuvvetleri bir taraftan osmanlının çöküşü bir taraftan Kubilay'ın gövdesiz başını mızraklara takıp şeriat isteriz diyenler.

Ufukta bir yiğit gözüktü gözleri deniz mavisi, kiprikleri ok, kaşları yalın kılıç gibiydi. Adına Mustafa Kemal dediler.

Gücünü halktan alıp vatan aşkıyla yanıp tutuşan ulu önder "Ordular ilk hedefiniz Akdeniz" diyerek düşmanı yurttan söküp attı. Osmanlının saltanatını yerle yeksan edip kara yobaza gereken dersi verdi.

Tüm arzusu demokrat batı uygarlarıydı. Yurtta ilk defa cumhuriyeti kurup T.B.M.M.'ni oluşturdu. Bu gün başkent olan Ankara o yıllarda köy gibiydi. Vasıta falan yok. Ulu önder yaverine: "Atımı hazırla şöyle bir dolaşayım" der. Atı hazırlanır, dolaşırken bakar bir çiftçi karasabanla tarlasını sürüyor. Yaklaşır çiftçinin yanına. "Kolay gelsin çiftçi" der. Çiftçi "sağ ol efendi" der. Çiftçi ulu önderi tanımaz. Ulu önder çiftçiye sorar "Neden sabana öküzle eşek koştun" der. Çiftçi "sorma beyefendi, Atatürk diye birisi çıktı. Başımıza bir de harp çıkardı. Perperişan olduk" der. Bir de küfür basar. "Öküz alacak paramız mı var" der. Ulu önder cebinden kağıt kalem çıkarır, adres yazar çiftçiye verir. "Gel sana bir öküz parası vereyim" der. Oradan ayrılır. Köşke gelir. Yaverine böyle böyle birisi gelecek, benimle görüştürün diye talimat verir. Atlı tarladan gider gitmez çiftçi işi paydos eder. Sevinerek evine gelir. Karısı yemek hazırlar. Çiftçi karısına "hele yemek kalsın, bir bey tarlaya geldi, bana öküz parası verecek" der. Ve kalkıp yola düşer. Sora sora Çankaya köyküne gelir. elindeki adresi gösterir.

Daha önce tenbihli olan yaver düşer çiftçinin önüne ve onu Ata'nın huzuran çıkarır. Çiftçi bakar ki tarlaya gelen atlı koltuğuna kurulmuş, bakışları yalın kılıç gibi. Çiftçi başlar titremeye. Yüce önder çiftçiye:

— Korkma, geç otur şöyle

Çiftçi oturur. Ulu önder:

— Evlimisin

— Evliyim paşam

— Kızkardeşin de var mı?

— Var paşam.

— Kızın da var mı?

— Var paşam

— Şimdi sana soruyorum; karın, kız kardeşin ve kızın düşmanın altında olsaydı daha mı iyiydi. Yoksa öküzle eşek mi koşsaydın daha iyiydi?

— Öküzle eşek koşmam daha iyi paşam

— İşte ben senin karını, kızkardeşini, kızını düşmanın altında kurtardım

Çiftçiye bir öküz parası verir ve:

— Bugün öküzle eşek koşuyorsun, yarın traktör koşacaksın. O günler yakındır der.

DEVRİMLERİN VAR İKEN

Şanlı atam anıtından bir çakıl
Sökemezler devrimlerin var iken
Vatan toprağına şer tohumunu
Ekemezler devrimlerin var iken

Beyni bozuk diş bilese kastına
Can veririm el değdirmem büstüne
Şeriat rozeti göğsüm üstüne
Takamazlar devrimlerin var iken

Devrimin gündemde kalkamaz rafa
Nutkunda ki sözü almaz her kafa
Özgür türk kadını kara çarşafa
Sokamazlar devrimlerin var iken

Nöbette bekçidir generalleri
Vatan bütünlüğüne koyarlar seri
Hedefin akdeniz dönüp de geri
Bakamazlar devrimlerin var iken

İlham aldık hitabından yazından
Mahşere dek geleceğiz izinden
Ödün yoktur laikliğin tezinden
Çıkamazlar devrimlerin var iken

MAHMUT EDAL, sil gönlünün pasını
Sarığa kul etme kafa tasını
Meşalen yanında gaz lambasını
Yakamazlar devrimlerin var iken

Sene 1981. Bir yakınım Divriği Demir Çelik İşletmesinden ihaleyle bir iş almıştı. İşin mahiyeti; dört kilometrelik demiryolu ırmağın karşı geçesinden bu geçesine döşenecek. Sözü geçen yakınım beni Divriği'ye çağırdı. Almış olduğu işi benim üzerime yıktı. Yani beni vekil tayin etti ve gidiş o gidiş oldu. Taaki iş bitene kadar bir daha uğramadı. İki yıl boyunca bedenen çok yoruldum. Ama manen sevinçliydim. Nede olsa memleketime bir hizmetim olmuştu.

İki yıl boyunca kafamda hep soru işareti oluşurdu. Elimizde tüm makineler olmasına rağmen, dört kilometrelik yol iki yıl sürdü. Ulu önder Mustafa Kemal Atatürk'ün başlattığı yurdu

bir yandan bir yana hiç bir makina aksamı olmadan. O sarp kayalar kazmayla, kürekle kağnı arabaları ile nasıl yapıldı çok düşündürücü. Ama ne var ki o şartlar altında insan gü7**cüyle yapılan o hizmetler unutuldu. Hakkın rahmetini demir yolunu Ardahan'dan Edirne'ye bağlatana ve bağlayana deyilde, kara treni istasyonda iki dakika durdurana okurlar. Ulu önder Mustafa Kemal Atatürk'ün tüm devrimlerini inkara kalkanlara derim ki;

DEĞİŞMEDİN

Asırlardan beri kafa yapını
Eşekler değişti sen değişmedin
İlkel kaldın yırtamadın kabını
Eşekler değişti sen değişmedin

Arap kültüründen aldığın dersin
Tarihler boyunca belasın şersin
İlime ters düşen bakar bir körsün
Eşekler değişti şen değişmedin.

Aydınlar okudu aydınlar yazdı
Arifler düşündü mantıktan süzdü
Maymunlar füzeyle fezada gezdi
Eşekler değişti sen değişmedin.

Acemin öküzü Arabın malı
İlim meyve verdi sen kaldın çalı
Başında yuları ayakta nalı
Eşekler değişti sen değişmedin

Çok sevdin cahilin fırlamasını
Karabaşlı gibi hırlamasını
Çıkıp mevkilerde zırlamasını...
Eşekler değişti sen değişmedin.

MAHMUT ERDAL der'ki bu nasıl haldı
Cehalet oynadı yobaz tef çaldı
Babandan dedenden miras mı kaldı?
Eşekler değişti sen değişmedin...

NİDA TÜFEKÇİ

Dostlar, derken geriye doğru dönüp bir bakıyorum da ne tatlı arkadaşlar edinmişim. Her birisinden yalnızca iyi anılar kaldı bana. Her birine bir parça çalıp okudumsa, bir parçalık dersler aldım kendilerinden. Benim eskilerden beri sürüp gelen ve Aleviler arasında "dede/baba havaları" diye bilinen bir semahı düzenlediğim bilinmektedir. Bu semah, Kırklar Semahı diye çoğu ocaklı Alevi bölgelerinde bilinmektedir. O da şöyle:

Yine dertli dertli iniliyorsun
Sarı turnam sinen yarelendi mi?

Bu semahı, rahmetli Nida Tüfekçi ilk kez benden duymuştu. Dinledikten sonra şöyle dediğini anımsıyorum: "Tüm halk müziğimizde ilk kez dört ayrı ritimden oluşan bir ezgi bu..." Nida Bey'den hep sevgi ve ilgi gördüm. Ölümünde bir ağabeyimi kaybetmiş gibi üzüldüm. Nur içinde yatsın. Onun halkımızın müzigine eğilirken hiçbir ayrım yapmadan en güzellerini seçtiğini izlemişimdir. Alevi müziği olduğunda gözleri parlar "elbette güzel olacak... güzel insanların müziği de güzel olur"derdi. Nida Tüfekçi'nin benim ilk kaynaktan alıp getirdiğim türkülerin sonradan bozulanlarına bakarak için için kızdığını, hayıflandığını, üzüldüğünü bilirdim. Bu arada sonradan bozulmalara ilişkin doğal olarak benim de öfkelendiğimi görür, teselli ederdi.

Söz türkülerden açılmışken bir iki şey yazmak istedim. Ben Çamşıhı'dan halkın arasından söylenen deyişlerle, ezgilerle, sevda türküleriyle başladım çalıp söylemeye. Türkülerin özünü bozmadan. İsmi üstünde; hahlk türküleri, halkın kültürüdür. Kaynak bir pınara benzer. Berekettir, duyguya bağlıdır. Örneğin:

Kurban olam gözleriin içine
Seni bana vermiyorlar suçum ne?
Ver elin elime götürem seni
Sığmadık mı Çamşıhı'nın içine

Ekin biçmeye veya tarlasını sürmeye giderken, özünü sözüne dökerek tutturur bir türkü:

Ben de çıktım Başören'in gediğine
Bir elma yolladım yâre hediye
Eğer senin bende gönlün var ise
Al bohcanı gidek köylü ne diye

Her söylenen türkünün özünde bir gerçek payı vardır. Yine, Çamşıhı'nda delikanlının birisi askerlik dönüşü Divriği demirçelik madenine işe girer. Zorunlu olarak ta Divriği'ye taşınır. Aralarında kavlikarar eden sevdalısı tutturur bir türkü:

Yüklemiş göçünü maden eline
Ne dedim sevdiğim dilim alına
Senin için düştüm elin diline
Kör ola gözlerim yardan ayrıldım
Öylemi de kara gözlüm öylemi
Senin ile benim ahtım böylemi

Gidem dedim nazlı yarim ağladı
Bir ah çekti ciğerimi dağladı
Bilmezmisin dayanamam hasrete
Soyka maden yollarımı bağladı
Öylemi de kara gözlüm öylemi
Senin ile benim ahtım böylemi

Gerçek bir sevgi ibadetten de kutsaldır. Her Mecnun'un bir Leyla'sı, her Aslı'nın bir Kerem'i vardır. Büyük ozan Pir Sultan Abdal bir dörtlüğünde şöyle der:

Pir Sultan Abdalım gamzeyi oktur
Hazeren sinemde yareler çoktur
Benim senden başka sevdiğim yoktur
İnanmasan ol Allaha sor beni

Bundan tahminen otuz yol önceydi. Bir konserde dinledim türküsünü. Bakışları da sesi kadar güzeldi. İsmini sordum, Leyla dediler. O bakışlar neler yazdırmazdı ki:

Mecnun etti bir güzelin bakışı
Yaktı bu bağrımı ateşe benzer
Yalın kılıç gibi kipriği kaşı
Gözünün ziyası güneşe benzer

Rastlamadım benzerine eşine
Sevdalanır derviş düşer peşine
Kerem edip yakar aşk ateşine
Tıpkı Aslıhan'la kardeşe benzer

Eğer böyle ise bülbülün harı
Arşa direk olur figanı zarı
Derbeder eyledi MAHMUT ERDAL'ı
İçmiş fitil gibi sarhoşa benzer

Yaşamın cilvesine bir bakın ki, aradan otuz yıl geçtikten sonra tekrar karşılaştım. O ceylan gibi bakışlardan eser kalmamış, her geçen gün Leyla'dan neler götürmemiş ki:

Hüzünlü duruşun o bakışların
Bir zalim elinden kula dönmüşsün
Solmuş gül cemalin yıkık kaşların
Gördüm ki ne halden hale dönmüşsün

Söyle pir aşkına ne idi adın?
Çok mu çile çektin neden yok tadın
İpek halılara eş değer idin
Ayaklar altında çula dönmüşsün

Tebessüm yok olmuş neşen çekilmiş
Ağarmış saçların belin bükülmüş
Hazan değmiş yaprakların dökülmüş
Özünden kurumuş dala dönmüşsün

Gül sineni çok canlara açmışsın
Karar kılmaz daldan dala uçmuşsun
Mektup gibi elden ele geçmişsin
Beş on damga yemiş pula dönmüşsün

MAHMUT ERDAL der ki bir zarif sazdın
Mevsimler içinde bahardın yazdın
Ödünsüz gururlu güzel bir kızdın
Bir kaç nikah yemiş dula dönmüşsün

Bu güzel duyguları özünü bozmadan bu güne dek taşıdım. Halkın malı olsun diye uğraşı verdim. Ne yazık ki bir takım kendini beğenmiş olan, daha dün sazı eline alan ozan ve sanatcı müsvetteleri, ezgilerin özünü bozup, kendilerine göre ticari malzeme yapıp, duygu sömürerek bir şeyler yapmak istiyorlar. Hangi biriyle uğraşacaksın. Takdiri halka bırakıyorum.

Daha sonra sevda türkülerini bu kez deyişler izledi. Çoğu Alevi erenlerinden bir ara Pir Sultan'dan, Kul Himmet'ten, Ha-

tai'den, Sıtkı Baba'dan çalıp okumaya başladım. Hele Sıtkı Baba'nın şu deyişini çok sevdim. Aynı zamanda bu türkü çok tutuldu:

Nar-ı figan ile hüsretim yara
Sinesin dağlamak bana mı düştü
Garip bülbül gibi ah ile zara
Ah ile figanlar bana mı düştü

Ah ile geçirdim ömrüm yel gibi
Eyvah, ben de gülemedim el gibi
Yaz baharda boz bulanık sel gibi
Durmadan çağlamak bana mı düştü

Sıtkı'yla ağlarım gözüm yollarda
Arz-ı halim kaldı gonca güllerde
Bazan sahralarda, bazan çöllerde
Ah çekip ağlamak bana mı düştü

O günlerde neler öğrenmemiştim ki... Dedelerin, zakirlerin dizlerinin dibinden ayrılmayan ben, Pir Sultan aşığıydım:

Bize de Banaz'da Pir Sultan derler
Bizi de kem kişi bellemesinler
Padişah katlime ferman dilemiş
Kolum çözüp elim bağlamasınlar...

Pir Sultan'ım coşar coşar ağlarım
Çıkar çıkar dost yoluna bakarım
Gider Erdebil'i mekân tutarım
Daha gelir diye beklemesinler...

BU NASIL İŞ İDİ

Yine bir türkü gelmişte Çamşıhı'ndan Ankara'ya. Türküde dert vardı, hüzün vardı:

"Bu nasıl iş idi, bu nasıl hışım,
Aradamı kaldı belalı başım".

O yıllarda Çamşıhı'nın Mamo Ağa'nın köyünde rahmetli babamın halasının oğlu Sait Karakoç vardı. Sait, yoksulluğa "kader" çaresizliğe "alın yazım" diyen birisi idi. O sırada kendisi köyün kır bekçiliğini, yetişkin oğulları da köyün davar çobanlığını yapar, aldıkları bir kaç ölçek buğdayla kıt kanaat geçinirlerdi. Köylerinde ilkokul yoktu. Mahmut'la kardeşi Süslü, komşu köydeki okula gider gelirlerdi. Gene bir gün okul dönüşü iki kardeş yolda ağaçların dibinde yetişen mantarları toplayıp eve getirir ve anaları Asiye'ye ısrarla pişirmesini söylerler. Ana yüreği, ne yapsın? Çocuklarının ısrarına dayanamaz. Pişirir mantarlı bulgur pilavını, koyar önlerine. Onlar yemekte olsunlar, derken komşu ve akraba Tamiş, oğlu Mahmut ve kızı Gülten'de içeri girer. Onlar da başlarlar mantarlı pilavdan yemeğe. O akşam öyle geçer. Gün sabaha döndüğünde başlar mı çocuklarda bir sararma, bir sancı. Bunların bir gün önce mantarlı bulgur pilavını yediğini öğrenen komşular, mantarların zehirli olduğunu anlayıp süt yoğurt yetiştirirler ama fayda vermez. Zorunlu olarak çocukları Divriği'ye yetiştirmek için istasyona gidip tren beklerler. Tren gelince Sait Karakoç, hanımını, gelinini, çocuklarını ve torununu Divriği'ne, ondan bundan zar zor para bulup faytonla hastaneye götürür. Ancak, Divriği Hastanesi yetersizdir. Hemen Sivas'a götürmelerini söylerler. Haydi, biraz daha istasyonda tren beklemeye. Ama çocukları bekleyemez. İstasyonda trenin gelişini beklerken, betonların üzerinde çırpına çırpına dördü de ölür. Tren bu kez çocukların

cenazelerini alır ve geri Güneş istasyonuna götürür. Sait Karakoç, bunun ardından sancıları gittikçe artan eşi Asiye, gelini Elmas, komşu-akraba Elif ve torunu Mahmut'u Sivas'a yetiştirir. Ancak onlar için de geç kalınmıştır. Onlar da Sivas'ta Hakk'a yürürler. Sait'in derdi bitmez. Çünkü bu kez cenazeleri köye götürecek parası yoktur. İster istemez garip Sait Karakoç'un ölülerini Sivas Belediyesi toprağa verir. Sait, köye döner. Evde konu komşuyla yapılacak tek şey kalmıştır; feryad figan edip, ağıt yakmak. Onlar da öyle yaparlar.

Bu nasıl iş idi, bu nasıl hışım
Aradamı kaldı belalı başım
Hemi yavrum gitti, hemi de eşim
Hangisinin baş ucunda ağlayım

Gelinim küsmüş de kiminen küsmüş
Almış yavrusunu bağrına basmış
Kapımı kitleyen mantarlı aşmış
Hangisinin baş ucunda ağlayım

Düzüldü tabutlar, karalı kervan
Divrik'te, Sivas'ta bulmamış derman
Verin ki kurtulam katlime ferman
Hangisinin baş ucunda ağlayım

Çok çileler çektin Asiye Kadın
Kalkıp yürümeye yok mu takatın
Hani, nerde Süslü'n nerde Mahmut'un
Hangisinin baş ucunda ağlayım

MEHMET AĞA

Bu arada Mehmet Ağa'dan da söz etmek istiyorum. Aslında Ağa filan değildi. Çamşıhı'ndaki düğünlerde kafayı buldumu yalpa vura vura "öle öle de dokuz köyün Mehmet Ağası öle" derdi. Yine bir düğünde "Öle öle de dokuz köyün Mehmet Ağası öle" deyince başka biri de "öle öle de on iki köyün Ali Şıhı öle" diye karşılık verince, Mehmet Ağa bakar ki karşısındaki daha belalı. "Eyvallah yiğidim sen benden üç köy daha fazlasın" der.

KARA ĞANİ

Kara Gani Çamşıhı'nın Gülveren köyündendi. Birgün karısı Cennet'i döver ve kapı dışarı eder. Çaresiz kalan Cennet ağlayarak köyde hatırı sayılan Mehmet Ali Ağa'ya gider. Kocası Kara Ğani'den yakınır. Cennet'i dinleyen Mehmet Ali Ağa: "Senin bir horozun var, o horozu kesersin, yanında bir de bulgur pilavı yaparsın. Ben gelir kocan Kara Ğani'ye gerekeni söylerim. Artık seni ne döver, ne de kovar." der. Cennet'de "horozu keserim ama Kara Ğani beni yine döver" der.

Mehmet Ali Ağa kalkar ayağa, Cennet'i de yanına alıp evlerine gider. Cennet horozu keser, ocağa koyar. Mehmet Ali Ağa döner Kara Ğani'ye "git bir şişe rakı getir" der. Rakı gelir ve ardından masa kurulur. Mehmet Ali Ağa Kara Ğani'ye "otur bakalım şuraya" der. Kara Ğani oturur, Mehmet Ali Ağa başlar Kara Ğani'ye "Ulan ahlaksız, herkes Cennet'i bulmak için namaz kılar, oruç tutar, hacca gider, zekat verir. Sen elindeki hazır Cennet'i döver, kapı dışarı edersin." der. Bunun üzerine Kara Ğani'de Mehmet Ali Ağa'ya "sana bir şey söyleyeyim mi, eğer o dediğin cennet te bunun gibiyse bilmem neresine ne yapayım" der.

BEKTAŞİ ERENLERİ

Bektaşi erenleriyle Hocanın köyü bir birlerine yakınmış. Hoca'yla Bektaşi kasabadan buluşduklarında, Hoca Bektaşi Baba'yı köyüne davet eder. Tam da Ramazanın ortaları. Üstelik de yaz günü. Bektaşi Baba gitse oruç tutacak. Gitmek istemez. Fakat Hoca ısrar eder. Hoca'nın önüne düşer, köye gitmek için yola koyulurlar. Bektaşi Baba yolda susar. Irmakta geçecekler, Bektaşi Baba Hoca'ya "Hoca efendi, ırmakta yıkanıp serinleyelim" der. Ve yıkanırken Hoca'ya çaktırmadan suyu içer. Ve giyinip yola düşerler. Varırlar Hoca'nın köyüne. Akşam olur. Köylüler toplanır. Bektaşi Baba'yı konuşturur gülerler. Yatma zamanı gelir. Hoca'nın karısı sahurluk için bir tepsi börek yapar, getirir odaya kor. Hoca'nın kardeşide caminin müvezinidir. Yataklar serilir. Hoca "Erenler, üçümüzde niyete yatalım, gördüğümüz rüyaları birbirimize sahurda anlatalım" der. Hocayla kardeşi müezzin uyuyunca Bektaşi erenler kalkıp böreği yer. Tekrar yatağına yatar. Sahur zamanı gelir. Hoca uyanır ve kardeşi müezzini uyandırır. Bu arada Bektaşi de uyanır, ama uyur gibi yapar. Konuşulanları dinler. Hoca kardeşi müezzine sorar. "Nasıl rüya gördün?" Müezzin başlar rüyayı anlatmaya. Der ki beni yedi kat göğün üstüne çıkardılar. Arşu alayı gördüm. Bu sefer müezzin Hoca'ya sorar. Sen nasıl rüya gördün? Tabii bu konuşmaları Bektaşi erenler dinliyor. Bu sefer Hoca başlar rüyayı anlatmaya. Der ki beni yedi kat yerin dibinde cenneti alayı gezdirdiler. Hoca Bektaşi Baba'ya seslenir erenler sen naslı rüya gördün diye sorar. Bektaşi yatağından doğrulur. Der ki "kalktım ki biladerin yedi kat göğün katında, sen de yedi kat yerin zembilinde. Bağırdım bağırdım duymadınız. Bende kalkıp böreği yedim" der.

HEY GİDİ ÇAMŞIHI

Ne güzeldi Çamşıhı'nın düğünleri... Bir köyde düğün olduğu zaman, diğer dokuz köy bir araya gelir, bir halay tutarlardı ki, al yeşil geyinmiş gelinler, kızlar yağız delikanlılar, hele de her ağacın altında kurulu sofralar... Sanki tüm güzelikler oradaydı. Yıllar Çamşıhı'ndan neler götürmemiş ki...

Arzeyledim görem dedim sılayı
Toprağı değişmiş,taşı değişmiş
Ne düğünü kalmış ne de halayı
Altınlı puşulu başı değişmiş

Türkülerin vardı oy gürcüm gürcüm
Al yeşil giyinip düzülen bercin
Yufka ekmek ile yemlik dürmecin
Sofrası değişmiş aşı değişmiş

Hüzünlü bakışlar eğilmiş kaşlar
Yıkılmış konaklar dökülmüş taşlar
İklim etkilemiş bentler barajlar
Baharı değişmiş kışı değişmiş

Hani nerde senin yeşilin alın
Neden ırğalanmaz yaprağın dalın
Bağrında büyüyen MAHMUT ERDAL'ın
Hayali değişmiş, düşü değişmiş

Mehmet Ağa iri yapılı, göbekli biriydi. Bir gün torununu kucağına alıp severken, torun "Dede, bu karnındaki ne?" diye

sorar. Dede cevap olarak "Bok yavrum" der. Bu kez de torun, "Peki Dede, ne zaman yedin bu boku?" deyince, dede "kalk ulan eşşekoğlu eşşek" der.

Yine bir gün Mehmet Ağa hanımına "kız hanım, her gün her gün para verip rakı alıp içmekten imanım gevredi. Bunun ne gereği var? Biz de başkaları gibi kaçak rakı çıkaralım." der. Hanımı da "Olur Mehmet Ağa" deyince, Mehmet Ağa, Malatya'ya iner ve bir çuval kuru dut getirir, koyar çamaşır kazanına. Bir hafta dinlendirdikten sonra yakar ocağı. Kapatır kazanın ağzını. Üstündeki sacın da kenarlarını hava sızmasın diye iyice hamurla kapatır. Ocak, kazandaki rakıyı buharlatınca ilk buhardan damlalar inmeye başlar. Bu ilk rakıya oralarda "Burun rakısı" derler. En kuvvetli rakıdır. Her babayiğit dayanamaz. Mehmet Ağa, gelen rakıyı diker kafasına. Bir daha, bir daha deyince de kesilip kalır. Kafayı bulur ama gözü doymamıştır. Dayanamayıp, seslenir hanımına "Kız hanım! Şu bakraca dolan rakıyı da teşte boşaltta, ben içinde bir güzel yüzeyim" der.

Şu bir gerçektir ki Bektaşi fıkraları kadar Alevi dedelerinde de anıları vardır. Hatta yazmakla bitmez.

DEDENİN SU AYSUNLAMASI

Divriği'nin Palha Köyü'nde Çamşıhı'lı talibin birinin koyunlarına bir hastalık tebelleş olur. Her gün iki üç tane ölür. O yıllarda baytar yok, vasıta yok, talip şaşırır kalır. Bu arada Çamşıhı'ndan bir dedede sazını omuzlar Palha Köyü'ndeki talibini ziyarete gider. Koyunları ölen, talip dedeyi görünce, eli-ne ayağına sarılır, "aman dede, seni hızır mı yolladı? Yoksa ecdadın Hüseyin Abdal mı gönderdi?" deyince Dede; "hayır-ola talip" der. Talip "koyunlara bir hastalık geldi, her gün iki üç tane ölüyor" der. Hemen tas ile suyu getirir. Dede suyu okur avsunlar. Talip avsunlu suyu ağılda koyunların üzerine seper. İçinden; "Oh be, nasıl olsa dede, su avsunladı, koyunların üzerine serptim, daha ölmez, ben de bu gece rahat bir uyku uyurum" diye düşünür. Akşam olur yatarlar. Talip sabah kalkar ağıla gider ki ne görsün, o gün daha çok koyun ölmüş. Talip döner dedenin yanına; "dede koyunlar hep ölmüş, birkaç tane musurda kalmış" der. Dede, talip "öyleyse onlara avsunladığım su değmemiştir" der.

YARİM SENDEN AYRILALI

Bir gün Netfon Plak'ın sahibi Ayhan Coşkun, bana "bir plak yapalım, ama sazların eşliğinde olsun ki bir değişiklik olsun" dedi. Ben de olur dedim. Arif Sağ, Yavuz Top, rahmetli Muhlis Akarsu, bir de Emin adında bir kemancı vardı. Erzincan yöresinden Yavuz Top'un derlediği Kul Aşık'tan alınan bir parça idi:

Yarim senden ayrılalı
Hayli zaman oldu gel gel...
Bak gözümden akan yaşım
Ab-ı revan oldu gel gel...

Sanat hayatım boyunca daha çok Çamşıhı yöresinin türkülerini çalar, söylerdim. Öte yandan Şemsi Belli, benim söylediklerimin ışığında Çamşıhı'nı o kadar güzel anlatırdı ki, yöreme bağlılığım arttıkça artardı. O anlattıkça, sanki gitmiş, dolaşmış, herkesle yeniden koklaşmış gibi olurdum. Raydodaki anlatımının sonunda da benden bir-iki parça çalardı. Dinleyenler de durmadan Radyoevi kanalıyla bana mektup yazarlar "senin bir derdin mi var?" derlerdi.

Bu arada Netfon Plak için okuduğum yukarıdaki parça tutuldu da tutuldu. Bunun üzerine Saklambaç Gazetesi benimle bir röportaj yaptı. İlgili sayfanın sorumlusu Kamuran Özbir'e anlattım, kendisi yazdı. Bölgenin semahlarını, deyişlerini tefrika etti.

O yıllarda daha çok ticarete ağırlık vermeye başladım. Ancak, benimki hesapsız kitapsız bir ticaretti. Ben pek öyle he-

sap tutamazdım. Kazanıp da yarenim yoldaşıma dağıtayım isterdim. Yaşamımda hiçbir zaman kirli paraya bakmadım. Her fırsatta çocuklarıma "yoksula yardım" düşüncemi açıklardım. Kendi bilgime ve düşünceme göre, onlara laik, adil ve demokratik bir dünyayı aşılardım.

ŞU GURBETİN KAHRI

Eş dost beni Almanya'ya çağırıyordu. Kangal'lı Mehmet Delibaş'ın arabası ile ilk kez 1969 yılında Almanya'ya gitim. Almanya'da akrabalarım, komşularım, sevenlerim beni yere göğe sığdırmıyorlardı. Kentleri dolaşa dolaşa Köln'e gittim. Köln'de yaşayan Yüksel Özkasap'ın eşi Yılmaz Asöcal vardı. Bana yakınlık gösterdi. Sahibi olduğu Türkola firmasına iki kaset yaptım. Yine o tarihlerde Köln Radyosu gurbetçileri "vatan" diye yanıp tutuşurlardı. Köln Radyosu'nda Turan Dikkaya, benimle bir röportaj yaptı. Ayrıca, iki parça okudum. Bunlar şu dizelerden oluşuyordu:

Şu gurbetin kahrı büktü belimi
Yol ver dağlar, yol ver sılaya gidem
Gariplerin kimse bilmez halini
Yol ver dağlar, yol ver sılaya gidem

Ağlayı ağlayı düştüm yollara
Derdimi söylesem esen yellere
Akibeti düştüm gurbet ellere
Yol ver dağlar, yol ver sılaya gidem

MUHLİS AKARSU

Yıllar önce idi. Rahmetli Muhlis Akarsu'nun İstanbul'da Pınar Plak adı altında bir firması vardı. Muhlis ile çok güzel, anılarımız ve geçmişimiz olmuştu. Türkiye'nin çoğu yerinde birlikte konserlerimiz olmuştu. Yıllar sonra Pınar Plak'ta buluşur, o günleri anımsar konuşur, gülüşür, hüzünlenirdik. Muhlis, büyüklerine saygılı, dinlemesini bilen, iyi saz çalan, kendisi de şiir yazan bir arkadaşımızdı. Kangal'ın Hamal Köyü'ndeki düğününe bizleri de çağırmış, o nedenle üç gün, üç gece sabahlara kadar çalmış okumuştuk. Otuz yılı aşan arkadaşlığımızda bir kez bile bizlere karşı yanlışlığını görmedim. Son olarak, Sivas yolculuğuna çıkmadan bir hafta önce, bana geldi. Halimi hatırımı sordu. Epeyce dertleştik. Sivas'ta Pir Sultan Abdal şenliklerine gideceğini söyledi. Ben de "sağlığım elverseydi de ben de gelseydim" dedim. Ne bileyim ki son yolculuğu imiş. Gidiş, o gidiş oldu. Muhlis Akarsu'yu hiç unutamıyorum. Pınar Plak da artık yok. Ama o dükkanın önün-den her geçişte içim bir tuhaf oluyor. Yaşama mı kızmalıyım? Yoksa şeriat adı altında gözü dönmüş bir sürü yobaza mı? Yoksa, bu yobazlığın bir gün ülkeyi bu duruma getireceğini bile bile gericiliğe pirim veren pis, yüzsüz politikacılara mı? Muhlis Akarsu gitti, Nesimi Çimen gitti. Oğullarımızdan, küçük ancak yeteneği dağlar gibi olan Hasret Gültekin gitti. Tüm şeriatcıları toplasan bir Asım Bezirci edermi? Bu sorunun yanıtını arıyorum.

Muhlis, bugün bedenen yok artık. Ama o pırıl pırıl, o vurduğu yerden ses getiren deyişleri hep bizlerle...

ÇİZEMEDİM BEN BENİ

İşte geldim gidiyorum dünyada
Ne yazık ki çözemedim ben seni
Haksızlık dünyada sürüp giderken
Şekil verip çizemedim ben beni

Yalan riya kılan meşreb-i şahi
Gider gariplere yükler günahı
Güzel olur erenlerin dergahı
Bir mürşide yazamadım ben beni

Akarsu'yum halden hale büründüm
Cahilin gözünde nokta göründüm
Derya idim, damlalara büründüm
Çok bulandım süzemedim ben beni

OLAMAZSIN

Deli gönül feryad etme boşuna
Hal bilmez kişiye yar olamazsın
Bir mürşide bağlamazsan özünü
Hakkın huzurunda var olamazsın

Vefasız güzelden olur mu çare
Yoruldum, derdinden öldüm bin kere
Düşme bir zalime göz göre göre
Sen insan oğlusun kör olamazsın

Akarsu, bülbüller ötmez bağında
Dumanlar eğlenir gönül dağında
Aşk ateşi yanar oldu bağrında
Yanmış yüreğime kar olamazsın

AŞIK HÜDAİ

Muhlis'in dükkanı bir tekke gibi idi. Yeni yeni gönül dostları, yol kardeşleri edinirdik. İlk kez orada karşılaştım Aşık Hüdai ile... İçeri girdiğinde hafiften göbek bağlamış, saçları dökük, gülmeyen, sıradan bir insan gibi görünmüştü. Sessiz, sakin birisi idi. Garip yapılıydı. O da gönül dostu idi. En korktuğu şey gönül kırmaktı;

Gönül çalamazsan aşkın sazını
Ne perdeye dokun, ne teli incit
Eğer çekemezsen gülün nazını
Ne dikene dokun, ne gülü incit

Bülbülü dinle ki gelesin cuşa
Karganın nağmesi gider mi hoşa
Meyvesiz ağacı sallama boşa
Ne yaprağını dök, ne dalı incit

Bekle dost kapısın sadık kul isen
Gönüller tamir et ehl-i dil isen
Sevda sahrasında Mecnun değilsen
Ne Leyla'yı çağır, ne çölü incit

Rızaya razı ol Hakk'a kailsen
Ara-bul mürşidi müşkülde isen
Hakikat şehrine yolcu değilsen
Ne yolcuyu eğle, ne yolu incit

Gel Hak'tan ayrılma, Hakk'ı seversen
Nefsini ıslah et er oğlu ersen
Hüdai, "incinir incitem" dersen
Ne kimseden incin, ne eli incit

AŞIK DAİMİ

Rahmetli Aşık Daimi, en yakın dostlarımdandı. Onun sazdaki ustalığını inkâr edecek babayiğit yoktur sanırım. Tercanlı, İmam Rıza ocağındandı. Çağın gerçeklerini anlamış, pırıl pırıl bir insandı. Bir ara plakçılar çarşısında bir iş yeri açmış, epeyce de bu alanda yararlı olmuştu. Ancak günlük ekonomik krizler burayı kapatmasına neden olmuştu. Yazdığı şiirleri çalıp okuyor, ustaların deyişlerini de büyük bir maharetle sergiliyordu. Ben İstanbul'a, O Ankara'ya gelip gittiğimizde hep birlikte olurduk. Akşam sofralarımızın tek konusu şiir ve müzik olurdu. Kimi deyişleri bugün bile en usta sanatçıların dağarcığında yer almaktadır:

Kainatın aynasıyım
Madem ki ben bir insanım
Hakkın varlık deryasıyım
Madem ki ben bir insanım

İnsan Hak'ta, Hak insanda
Arıyorsan bak insanda
Bir eksiklik yok insanda
Madem ki ben bir insanım

Tevrat'ı yazabilirim
İncil'i dizebilirim
Kuran'ı sezebilirim
Madem ki ben bir insanım

Bunca temenni dilekler
Vız gelir çark-ı felekler
Bana eğilsin melekler
Madem ki ben bir insanım

Daimi'yem harap benim
Ayaklarda türab benim
Aşk ehline şarap benim
Madem ki ben bir insanım

TANRILI AŞIK YENER

Aşık Yener'i 1968'lerde tanıdım. Şiirleri baştan sona devrim kokuyordu. Ankara'da yaşıyordu. Derken görünmez oldu. Duydum ki İstanbul'a taşınmış. Ee! İstanbul, Ankara değil. İstanbul'da salt devrim şiiri yazılmıyor. Ara sıra bilemediğin bir semtte, tanımadığın bir güzele de gönül kap-tıracaksın. Hele hele, Aşık Yener gibi biraz da çapkınlığı meziyet sayarsan, doğaldır ki, bu dilbere de şiir diliyle soracaksın;

Kız sen İstanbul'un neresindensin?

Söz aramızda, bu şiiri epeyce tuttu. Hele, nefis bir beste ile bestelenince, Emel Sayın'ın da o usta yorumu ile birleşince, Aşık Yener'in ayakları yere basmaz oldu.

Şaka bir yana, Aşık Yener'in gerçekçi deyişleri kolay kolay unutulamayacak türden:

SUÇ BİZİM

Bitmez çile, tükenmeyen sefalet
Yıllar yılı başımızda taç bizim
Vicdansızlar kanun çiğner, maharet
Gerçekleri söylememiz suç bizim

Anadolu susuz susuz kuyular
Her gün artar işsiz, güçsüz sayılar
Havyar yerken kompırador dayılar
Halk sınıfı tüm miğdemiz aç bizim

Ankara'da türlü türlü plan var
İstanbul'da açık açık talan var
On milyona köpek satıp alan var
Sorsak hele kıymetimiz kaç bizim?

Paylaşılmış denizlerle karalar
Ağalara tapulanmış buralar
Patronların, bankalarda paralar
Üretici, tüm çalışan güç bizim

Kanuni'ler önder olup askere
Seferi var Avrupa'ya kaç kere
Ecdadımın at sürdüğü yerlere
Çöpçülüğe akın eden göç bizim

Vurguncular sayfiyede Ada'da
Köşkleri var Şişli, Levent, Moda'da
Yedi nüfus kiracı tek odada
İki metre yerimiz yok hiç bizim

AŞIK YENER, bozma yine asabı
Soyun hele fırsatçılar kasabı
Elbet bir gün sorulacak hesabı
En sonunda alınacak öç bizim

ANLARSIN

Sevgili gençliğin hoş olduğunu
Yaş kırkına başlanınca anlarsın
Üç günlük dünyanın boş olduğunu
Yıllar geçip yaşlanınca anlarsın

Gayri güneş bile hep gamlı doğar
Üstüne karalı bulutlar ağar
Benim gibi saçlarına kar yağar
Mağrur başın kışlanınca anlarsın

Hayattan gam alıp yorulduğunu
Kalbinin hüzüne sarıldığını
Umut dallarının kırıldığını
Dost eliyle taşlanınca anlarsın

Aşık Yener, söyler yerli yerince
İbret al sözünden düşün derince
Değil sevmeyenler, sevdiklerince
Bir gün gelip boşlanınca anlarsın

NEJAT BİRDOĞAN VE AZİZ TATLISU

Bugün İstanbul'un Yenibosna semtinde oturduğumu söylemiştim. Ancak, günlerimin bir kesimi de en az Yenibosna kadar Avcılar'da geçiyordu. Avcılar, benim şiir ve müzik üzerine söyleşiye doyduğum yer.

Burada akrabamdan çok sevdiğim iki arkadaşım var. Birisi 1970'li yıllara dayanan dostluğumuzun sürdüğü Nejat Birdoğan... Diğeri ise bizlerden çok genç olan ve adı gibi kendisi de aziz olan Aziz Tatlısu... Aziz, gerçek anlamı ile bir bağlama ustası. Avcılar'da kendine ait saz satım ve öğretim evi var.

Burada haftanın en az iki günü, öğleden sonraları üçlü bir sohbete dalıyorduk. Denebilir ki, üçümüz de bu sohbetin aşığı olduk. Düşüncelerimize uyan her aşık, her ozan uğramadan geçemezdi. Hep birlikte oturulup sohbet edilirdi. Hele de, hocamız, üstadımız, ağabeyimiz, araştırmacı yazar Nejat Birdoğan olunca, sohbetler o kadar derinleşir ki, tüm gerçekler konuşulur, şiirlerin en güzeli okunurdu.

Ayrıca Aziz Tatlısu'nun bir de özelliği vardır. Çağdaş olan ozanların, şiirlerini, halk türkülerini ve ezgilerini güzel okuyan tüm sanatçıların kasetlerini arşivinde toplar. Ara sıra kendisi de şiir yazar. Bakın Pir Sultan şehidi arkadaşımız rahmetli Muhlis Akarsu için neler hissetmiş:

NEREDE

Bütün sevdikleri gelmiş buraya
Hani benim Akarsu'yum nerede
Dostlar dostlarını almış araya
Hani benim Akarsu'yum nerede

Gözüm yaşlı hazin hazin ağlarım
Hasretinle yüreğimi dağlarım
Lütfen deyin bana güzel dostlarım
Hani benim Akarsu'yum nerede

Dertli Aziz dostun netsin neylesin
Acısı var nasıl gönül ağlesin
Gören varsa adresini söylesin
Hani benim Akarsu'yum nerede

Nejat Birdoğan'la yıllar evvel Ankara'da ikamet ettiğim zaman tanışmıştım. Ankara'dayken de yine böyle buluşurduk. Rahmetli Aşık Daimi İstanbul'dan Ankara'ya geldiği zaman hep beraber olurduk. Nejat Birdoğan bir ara Kültür Bakanlığı'nın Milli Folklor Dairesi'nin Başkanlığına getirilmişti. Bazen ben kendisini arar, bazan da kendisi benim işyerime gelirdi. Bir ara Nejat Birdoğan Ankara'da gözükmez oldu. Duydum ki İstanbul'a taşınmış. Bilahare ben de İstanbul'a taşındım.

Aziz deyişlerin en güzelini çalar okur. Bir defasında bir deyiş okudu. Bu deyişte "Cevri" ismi geçti. Bu mahlası ilk defa duymuştum. Saz faslı bitti. Nejat Birdoğan, dost meclisinden müsaede isteyip ayrıldı. Aziz'e, "Cevri kimdir?" diye sordum. Aziz güldü. Neden güldüğünü sordum. Bana "Cevri, Nejat Bey" dedi. Anladım ki, bu güzel sözcükler, böyle ustalardan çıkar.

YÜRÜRÜZ HAKK'IN İZİNDEN

Bana Hakk'ı soran oğul
Haber al, aşık sazından
Göğsü Peygamber ağacı
Kılıfı Ali bezinden

Elif, Hakk'a nişan sapı
O gerçeğe açar kapı
Eşikten başlayan yapı
Sarı turna avazından

Şah perdeye basan parmak
Niyaz eyler Hakk'a varmak
Ezgi ezgi akan ırmak
Şah İmam'lar düvazından

Dolunca feryadı cim'e
Baş eğerek gelir ceme
Elbette sarılır dem'e
Acısı canan nazından

Sıdk ile daya bağrına
Derman yetirir ağrına
O mahbubun diyarına
Hisse götürür sızından

Cevri, bunda dilli Kuran
Hem erkanlı, yolu kuran
Dost elinde telli Kur'an
Yürürüz Hakk'ın izinden...

SATARIM

Hey Erenler! pazarım var
Hal ehline mal satarım
Dirhem terazi bulunmaz
Dolu kadeh, bal satarım

Tezgah üste söz söylerim
Sözümü sözle peylerim
Hasmın sitemin neylerim?
Ben dikensiz gül satarım

Cevher denizinde yüzdüm
Söz mülküne inci düzdüm
Aklın süzgecinden süzdüm
Edep, erkan, yol satarım

İki cihan yay bulunur
Hem güneş, hem ay bulunur
Ben gibi rüsvay bulunur
Dil ehline dil satarım

Ben sarrafım, mihenk kurdum
"Hay-Hak" dedim, dönüp durdum
Aşkın mühürünü vurdum
Dost zarfına pul satarım

Erenler, buyurun girin
Girin de yakından görün
İster sevin, ister sürün
Cevri adlı kul satarım...

AŞIK ZEVRAKİ BABA

Sene 1987. İstanbul'un Şirinevler semtinde baba dostumuz ayrıca talibimiz Fırtına kardeşlerin saz yapım atölyelerine ara sıra gider gelirim. Fırtına kardeşlerden (Sait, Süleyman, Hüseyin) son derece saygılı oldukları gibi laik aydın bir düşünceye sahipler. Kardeşlerden Sait ile Süleyman saz yapımı ile uğraşır ortanca Hüseyin ise saz kursu verir.

Yine bir gidişimde oturup sohbet ederken o sırada kapıdan başında fötr, gözünde gözlük tahminen seksen yaşlarında otuzbeş kırk kilo ağırlığında cılız birisi koltuğunda siyah bir kitapla içeri girdi. Kardeşlerden Sait buyur Zevraki Baba dedi. Zevraki gösterilen yere oturdu. Sait "bak Zevraki baba seni Mahmut Erdal'la tanıştırayım dedi" O anda Zevraki baba kalkıp boynuma sarıldı. "Senin radyoda sesini sazını çok be-ğenerek dinlerdim" dedi. Biz çayımızı içerken, Zevraki Baba'nın kırmızı şarabı da masaya konuldu. O anda sanki dünyalar Zevraki Baba'nın oldu. Kardeşlerden Hüseyin, "Zevraki Baba bir kaç şiir okuda dinleyelim" dedi. Zevraki, koltuğunun altında getirdiği siyah kaplı defterini, kendi deyimi ile "Kitab-ı Kebir"ini açtı bir kaç şiir okudu. Hele de o yaşta kitabı kebirindeki el yazısı çok etkileyeci idi. Sanki yazılar matbaa harfleri resimler ise ünlü ressamların eseri gibiydi.

O günden sonra Zevraki babayla dostluğumuz sürmekte kah Fırtına kardeşlerin iş yerinde kah Avcılar'da ki Tatlısu'nun mekanında buluşuruz. Aşık Zevraki Baba tanıdığım kadarıyla çok yönlü bir yapıya sahip, aşırı yobaz tutucu bir çevrenin için de yetişmesine rağmen kendisinin yaşam tarzı bir Bektaşi gibi... Ayrıca arada bir Bektaşi fıkrasıda anlatır. Der ki. "Bir ramazan günü bektaşi Erenler tıpkı benim gibi kafayı çeker yolun kenarına boylu boyunca uzanır. Bu esnada hoca efendi,

cemaate namaz kıldırmak için camiye giderken yolun kenarında uzanıp yatan bektaşi erenlerinin halini görür Bekta-şiye «Bre zındık, bu halinle mi sırat köprüsünü geçip cennete gideceksin» der. Bektaşi erenleri yattığı yerden doğrulur, hocaya "Hoca efendi düşündüğün şeye bak ben halimden çok memnunum, o geçeye geçmem bu geçede kalırım, sanki benim o geçede mor sümbüllü bağım mı var" der.

Aşık Zevraki maddiyata önem vermeyen gönlü zengin Neyzen Teyfik vari biri. Memleketi Kelkit'te tüm arazilerini satar gelir İstanbul'un Şirinevler semtinde bir arsa alır, arsayı müteahhite verir, kendisine düşen birçok daireleri, evi olmayan yoksullara, işi olmayanlara da dükkânları dağıtır, kendisine bir tek daire bırakır.

Aşık Zevraki biraz küfürcü. Neden küfürlü konuşuyorsun dediğimde de "Sinkaf benim ana dilimdir" der. Bir gün benim adıma bir şiir yazmış çerçeve yaptırmış alıp eve getirdi. Bunuda kitabına koy dedi. Bende kendisine bir şiir yazdım evine götürdüm. Zevraki baba birşeylerde ben karaladım eğer beğenirsen kalsın şayet beğenmezsen yırtayım dedim. Bana oku bakalım dedi. Adına yazdığım şiiri okudum. Bana şöyle dedi.

"Sen bana şiir yazmamışsın benim resmimi çekmişsin".

MAHMUT ERDAL'DAN ZEVRAKİ'YE

Sene seksen yedi Şirinevlerde
Tanıdım bir umman Baba Zevraki
Silmiş din imanı yok etmiş serde
Harcamış gerçeğe çaba Zevraki

Rastlamadım bühtanına kinine
Söv aldırmaz mezhebine dinine
Altını elması koysan önüne
Saldırır şaraplı küpe Zevraki

Zararsız bir insan kendi halinde
Halk kelamı asla çıkmaz dilinde
Yarışmaya kalksan şiir dalında
Aşılmaz bir yüce tepe Zevraki

Bazan çok benlikçi bazan da turap
Yıkılmış dünyası gönlü bi harap
Kafaya dikince kırmızı şarap
Artık gelmez ipe sapa Zevraki

Hiç umrumda değil darılsa kızsa
Uzatmış saçını aklı pek kısa
Boynuna elmastan gerdanlık taksa
Yakışır kulağına küpe Zevraki

Yaş seksene varmış puslanmış gözü
Bir türlü bağdaşmaz özüyle sözü
Takat yok ayakta dermansız dizi
Yaşamı havadan caba Zevraki

Kitab-ı Kebir'e çok vermiş emek
İçimden geçiyor Neyzen'sin demek
Götürmez ağızına bir kaşık yemek
Dönmüş kürdan gibi çöpe Zevraki

Bürünür gizlenir koyun postuna
Sözün eder toz kondurmaz üstüne
Dağıtmış malını eşe dostuna
Adını da koymuş hibe Zevraki

MAHMUT ERDAL: nazım geçer söylerim
Zevarki'siz bu dünyayı neylerim
Aziz Tatlısu'ya selam eylerim.
Koysun şarabını kaba Zevraki...

ZEVRAKİ'DEN MAHMUT ERDAL'A

Ne güzel yaratmış yaradan seni
Var mıdır soyunda Pir Mahmut Erdal
Yazdığın şiirler mestetti beni
Gönül kapım açık gir Mahmut Erdal

Ne Mekke'ye gittim ne Kudüs, Şama
Kıble diye döndüm mey konan cama
Doğuştan Alevi değilim amma
Özüm dara çekem sor Mahmut Erdal

Uğratmışsın yolun ledün şehrine
Dalmışsın ummanda meşkin behrine
Hele güncel çağdaş şiirlerine
Erişmesi bile zor Mahmut Erdal

Zannetme yağ çekip yağlandığımı
Kör cahil elinde dağlandığımı
Dost deyipte sana bağlandığımı
Her neye yorarsan yor Mahmut Erdal

Aslım Kerkit'lidir Zevraki adım
Sitem tezgahında ömür taradım
Kimliğini araştırdım aradım
Seni anlamayan kör Mahmut Erdal

Malını mülkünü eşe dosta hebe edip dağıtan, dünya malında gözü olmayan Zevraki baba yoksulluk çekmeye başlar, perişan olur, Hazıra konan avantacılar Aşık Zevraki'yi tanımaz bile. Zevraki babaki olacak gibi değil, evinin altına bir bakkal dükkanı açar. İsminide Açık bakkal kor. Bir kaç gün devam eder usanır, oturur bir şiir yazar. Yazdığı şiiri bir saç levhaya geçer, Şirinevler'de caddenin kenarına diker gölgeside oturur, bakkaldan kim ne götürürse götürsün der.

OLSA DA BİR

Dostlar gelip gam yükünü
Bölsede bir bölmesede
Bin derdimin bir tekini
Bilsede bir bilmesede

Gönül şehrinde bir şahtım
Akim kaldı ahuzardm
Kırktan sonra ara bahtım
Gülsede bir gülmesede

Dünya geçer geci eri
Tümü değmez damla teri
Bir dakikada bin müşteri
Gelsede bir gelmesede

Cahillere cürüf gerek
Alan yokki çever verek
Tursil persil peynir ekmek
Alsada bir almasada

Bunun adı aşık bir bakkal
Çalsın tilki çarpsın çakal
Ürkede çok terekde mal
Kalsada bir kalmasada

Köşe hoştur çilesiyle
Sadık dostlar hevesiyle
Bakkal elden bir vesile
Olsada bir olmasada

Eski dostlardan eser yok
Acı sözler oldu bir ok
Bağrımızda bereler çok
Delsede bir delmesede

Zevraki'ye çile uyar
Zülfün takmış çeker o yar
Yelkenlere deli rüzgar
Dolsada bir dolmasada

İNCEDEN İNCE

Aşkın gemisiyle meşkin behrine
Dalda bak neler var inceden ince
Yolun uğrar ise gönül şehrine
Kalda bak neler var inceden ince

Tebeddüle uğrar topraktan çiçek
An be an gelişen gizli bir gerçek
Görmek isterisen manevi mercek
Alda bak neler var inceden ince

Kazaya kurbanız kadere razı
Merhemden mühimdir bilmek marazı
Gözden sisi özden kini garezi
Silde bak neler var inceden ince

Yanlış hesap etme gittiğin yeri
Bağdat deyildirik dönesin geri
Kopar şakağından bir beyaz piri
Kılda bak neler var inceden ince

Yok iken cihanda can ile beden
Kimden enasırda en asil dede
Belki geçmişiz bir en ön haddeden
Ölde bak neler var inceden ince

Bölesin lokmayı giyesin hırka
Bu bir muammadır vardınmı farka
Bir yalın kat kılı yarıpda kırka
Bölde bak neler var inceden ince

Ezel evraında ebed andını
Hatırlada kır o kibrin bendini
Kâinatta önce kendi kendini
Bilde bak neler var önceden önce

Zevraki'yi güle söküp gürz açmaz
Bir kapıdır ki kıl sığar kıl geçmez
Yer yıl hedef kıl gezer bozuk göz seçmez
Gelde bak neler var inceden ince

ELBET DOĞRUDUR

Gelenler gideni aratır derler
Doğrudur ey dostum elbet doğrudur
Sevda serde sinsi saradır derler
Ağrıdır ey dostum elbet ağrıdır.

Ber kere yakayı verirsen ele
Düşürür adını dilden dillere
Çeler aklınıda salar Çöllere
Uğrudur ey dostum elbet uğrudur.

Zevraki'nin derdi hep yığın yığın
Dayanmak haddimi her yüce dağın
Böğrü değildir ağrıyan aşığın
Bağrıdır ey dostum elbet bağrıdır.

DERVİŞ KEMAL

Öteden beri Derviş Kemal'i çok merak ederdim. Hele de rahmetli Feyzullah Çınar deyişlerini okur, son dörtlüğünde "Derviş Kemal" dediği zaman çok büyük haz duyardım. Ustalıkla yazdığı bir şiirinde bakın Derviş Kemal ne diyor:

ÜÇ OLSA GEREK

Boşlukda sallanan kürre-i arzın
Dayanak noktası üç olsa gerek
Lakin hakikatı münkir yobazın
Kafasına sokmak güç olsa gerek

Münkirin farz deyip gittiği Mekke
Kazanmak içindir bir gümüş sikke
Gururla giydiği bere ve takke
Başsız gövdelere taç olsa gerek

Erenler yoluna gönül verenin
Korkusu tükenir Hakk'a erenin
Gönül kapısında kalbe girenin
Yaptığı en makbul Hac olsa gerek

Göz ile görmeden yalan söylemek
Ademi ademden tefrik eylemek
Oruçla namazla cennet peylemek
Tanrı'nın indinde suç olsa gerek

Derviş Kemal der ki yemişiz taşı
Gözümüzden döktük kan ile yaşı
Kerbelada imam Hüseyne karşı
Cihat açan yezit piç olsa gerek

Avcılar'da arkadaşım Aziz Tatlısu'da Derviş Kemal'den çalıp okurdu. Bir gün Aziz'e "Derviş Kemal'i tanıyor musun?" diye sordum. Aziz yerinden kalkıp bir tomar mektup ve şiir getirdi. Hepsi Derviş Kemal'indi. Aziz'den adresini aldım. Edirne'nin Uzunköprü kazasında Adliye baş katip emeklisiymiş. Kendisine bir mektup yazıp İstanbul'a davet ettim. Ayrıca adına bir de şiir yazdım:

MAHMUT ERDAL'DAN DERVİŞ KEMAL'E

Cemalin görmeyi gönül arz eyler
Yoktur dizlerimde fer Derviş Kemal
Dört mevsim sonunda ömrüm bağına
Yağmaya başladı kar Derviş Kemal

Söylenir beyitler, çalınır sazlar
Kulağım haberde gözüm yol gözler
Şiirde yazdığın o tatlı sözler
Tülbentten süzülmüş bal Derviş Kemal

Dostlar meclisinde sunsalar demi
Bahrin deryasında yük çeker gemi
Şu gönlümde yanan kederi gamı
Volkan dağı gibi nar Derviş Kemal

Güller açılırmış olunca seher
Bülbülün ötüşü ne tatlı meğer
İstanbul'a yolun düşmezse eğer
Ara sıra selam sal Derviş Kemal

Erenler cemine giremez körler
Keramet ehlidir Hünkarlar Pirler
Telsiz telefonsuz iletim derler
Gönülden gönüle yol Derviş Kemal

MAHMUT ERDAL ismin eylerim hece
Debreşir düşüncem gündüz ve gece
Mürşüdim ol benim duram el pençe
Özüm dara çekem sor Derviş Kemal..

Gönülden gönüle tel vardır derler ya doğrudur. Mektubumla şiirimi alıp okuyan Derviş Kemal, kendisi de beni merak edermiş. Yazdığı mektubuyla en kısa zamanda geleceğini bana bildirdi.

Ayrıca adıma yazılmış bir adet şiir gönderdi:

DERVİŞ KEMAL'DEN MAHMUT ERDAL'A

Sizi her gün anıyorum
Güzel dostum Mahmut Erdal
Size sevgi sunuyorum
Güzel dostum Mahmut Erdal

Tatlı mektubunu aldım
İnanın çok memnun kaldım
Şiirine hayran oldum
Güzel dostum Mahmut Erdal

Hiç solmasın gülleriniz
Lal olmasın dilleriniz
Dert görmesin elleriniz
Güzel dostum Mahmut Erdal

Dertleriniz şifa bulsun
Gönlünüze neşe dolsun
Mutlu günler sizin olsun
Güzel dostum Mahmut Erdal

Sözümüzü duysun Merdan
Derdinize olsun derman
DERVİŞ KEMAL size hayran
Güzel dostum Mahmut Erdal

Çok sürmedi, Derviş Kemal İstanbul'a geldi. O gün Avcılar'da Aziz Tatlısu'yun mekânında Derviş Kemal, Zevraki Baba, Aziz Tatlısu ve ben çalıp söyleyerek, şiirler okuyarak, sabahladık. Bir hafta boyunca muhabbetimiz devam etti.

Derviş Kemal son derece ağır başlı, şiirlerinde olduğu gibi kişilikli, iyi bir Bektaşi şairi. Bir hafta boyunca muhabbetinde kusursuz olduğunu sezinledim. Ayrıca, kendisine hayranlık duydum.

Nihayet üstad Derviş Kemal, bizlerden destur isteyip, gönüller bir olsun deyip memleketi olan Uzunköprü'ye dönmek istediğini söyledi. Böylece tekrar görüşmek dileğiyle Derviş Kemal'i uğurladık.

Daha önce olduğu gibi, bir hafta sonra mektubunu aldım. Sağ olsun, duygularını bir şiirle dile getirmişti. Aynen yayınlıyorum:

DOSTUM MAHMUT ERDAL'A

("Gibi"si fazla)

ŞAH'a benzer cemalinle
Er gibisin Mahmut Erdal
Kanımca sen her halinle
Pir gibisin Mahmut Erdal

Olup gerçeklere kail
Yola vermişsiniz meyil
Bakır, kalay, gümüş değil
Zer gibisin Mahmut Erdal

Adın geçer sözümüzde
Yerin vardır özümüzde
Hak'kı gören gözümüzde
Fer gibisin Mahmut Erdal

Gerçekleri sezenlere
Şiir, deyiş yazanlara
Halktan yana ozanlara
Ser gibisin Mahmut Erdal

Kuşanarak kemerbesti
Yobazlarą çektin resti
Bence yoksullara dest-i
Gör gibisin Mahmut Erda

Sensin şarap, sensin saki
Sensin fani, sensin baki
Çalışanın alnındaki
Ter gibisin Mahmut Erdal

Derviş Kemal Dost seçelim
Riyasız değer biçelim
Kulağıma; Gel içelim!
Der gibisin Mahmut Erdal

Üstad Derviş Kemal şiiri ile beni olduğumdan daha fazla yücelten bu şiirine karşılık bende birşeyler karaladım:

ÜSTAD DERVİŞ KEMAL'E

Hayranım kişisel yüceliğine
Size üsdat demem az Derviş Kemal
Yer yok benliğinde bühtana kine
Silmişsin gönlünde pas Derviş Kemal

Nazarımda daim yücedir katın
Pirlere eşdeğer ilmi sıfatın
Ayrıca nasihat baba şefkatin
Bizlere ödevdir tez Derviş Kemal

Gerçek erenlerde olur mu güman
Hoş sedalar verir saz ile keman
Deyişlerde ismin geçtiği zaman
İçimden duyarım haz Derviş Kemal

Dost deyipte yollarında yandığıma
Kul köle olurum inandığıma
Din denen illetten arındığıma
İster darıl ister küs Derviş Kemal

Vursalar başımı eğilmem taşa
İsmini gönlümde yazdırdım başa
Lezzetsiz ekmeğe tadı yok aşa
Şiirlerin olur tuz Derviş Kemal

Hayali aleme dalarsam bazı
Eleme gark eder Kerbela yası
O ki MAHMUT ERDAL, ALİ bendesi
Diyerek bağrına bas Derviş Kemal

Dedik ya, aşıkların cilvesi zehiri bal, dikeni gül eder. Gönülden gönüle yol eder. Bakın Derviş Kemal şiirinde Aşık Zevraki'ye ne diyor:

DERVİŞ KEMAL'DEN AŞIK ZEVRAKİ'YE
Varın sorun Zevraki'ye
Yine şiir yazıyor mu
Çağdaş olmuyorlar diye
Cahillere kızıyor mu

Şairlerin yüce piri
Atmış özündeki kiri
En olumlu sözcükleri
Satırlara diziyor mu

Önem vermez yersiz işe
Ne hayele ne de düşe
Cepte tesbih elde şişe
Dostan dosta geziyor mu

O'na dostum dediğimi
Sayğıyla baş eğdiğimi
Kendisini sevdiğimi
Bilmiyorum seziyor mu

Derviş Kemal dem içtik biz
Dostum Aziz di sakimiz
Bizim Üstat Zevraki miz
Ummanlarda yüzüyor mu

Aşık Zevraki gönül dostu Derviş Kemal'in adına yazdığı mektubu açar okur. Karşılığını hemen bir şiiri ile cevaplandırır:

AŞIK ZEVRAKİ'DEN DERVİŞ KEMAL'E

Şad eyledi şirin namen
Şair misin Derviş Kemal
Alabora oldum hemen
Bahirmisin Derviş Kemal

Veda ettik kine kire
Bütün kesret varır bire
Derya kurur dursa dere
Nehirmisin Derviş Kemal

Şarabımın mor biçimi
Bine bedel bir içimi
Şiirin yaktı içimi
Zehirmisin Derviş Kemal

Sarhoş dedin sanma küstük
Zaten doğma meyilmestik
Damga vurup ettin tastik
Mühür müsün Derviş Kemal

Duru meze duru meyim
Sadık sakim Aziz benim
Sen gibide gelmez deyim
Ahirmisin Derviş Kemal

Zevrakiyem sonda yaşım
Elde değil soyha başım
Tepe değilsinki aşım
Tahir misin Derviş Kemal?

AŞIK HASAN AKBURAK

Tarih 11.7.1995 evimde masamın başında bir şeyler karalıyordum. Bir ara dostlar meclisinde devamlı methisenasını duyduğu Aşık Hasan Akburak'la nasıl görüşürüm diye düşünürken kapı çalındı. Kalkıp kapıyı açtım, postacı elindeki mektubu uzattı. Adıma gönderilen zarfın sol köşesinde gönderen Aşık Hasan Akburak yazıyordu. Doğrudur derler ya gönülden gönüle yok gider diye.

Cemal cemale görüşemediğim değerli dost Yurtta Birlik gazetesinde "Yine Dertli Dertli İniliyorsun" isimli kitabımın çıktığını okur ve kitabı temin eder. İnceler ve sarılır kalemine. Başından geçen serüvenleri mektubuna kitapla ilgili görüşlerini şiirine döker, yukarıda bahsi geçen mektubu adıma postaya verir, başlar anlatmaya:

«Değerli dost Mahmut Erdal, ben 1934 yılında Edremit kazasının Mehmetalan köyünde dünyaya geldim. Ancak ilkokulu bitirebildim. Şiire merakım o yıllarda başladı. Aşıkların kitaplarını arar bulur gece gündüz demez okurdum. Ozanların şiirhleri içimden korlaşırken köyümüzde bir komşumuza aşık gelmiş dediler. Herkesten önce ben koştum. Eğilip aşkı niyaz ettim. Namına üstat Derviş Kemal dediler. O günden bu güne dek kendime rehber seçtiğim üstat Derviş Kemal'den çok şeyler öğrendim.

Daha sonraki yıllarda üstat Derviş Kemal beraberinde araştırmacı-yazar değerli Nejat Birdoğan, Prof. Atilla Erdem, Aziz Tatlısu, rahmetli Nesimi Çimen hanemde mihan oldular. O gün bu gündür köyümüze ve hanemize aşıklar, ozanlar, sanatçılar, yazarlar gelip giderler. Ne var ki unutamadığım 12 Eylülden nasibini alanlardanım. Düzeni eleştirdiğim şiirlerim-

den ötürü sorgulandım, işkence gördüm, yine haksızlığa boyun eğmedim. Bu gün dimdik ayaktayım.

Sayın dost Mahmut Erdal, bu başımdan geçen serüvenleri sizlere yazmakta kastım sizlerden bir ozan dostu olarak kitabınızın ikinci baskısında bir köşenize yerimi alırsam mutlu olurum.

Bence yücelik işte budur, başkalarının varlığını kabul etmek, güzel yazan her kaleme saygı duymak. Gönül isterki tüm günümüzün ozanları Aşık Hasan Akburak gibi hoşgörülü olup, erdemli düşünsünler. Burada yine bir halk deyimine değinek istiyorum. Geçmiş zamanda köyleri bir birine yakın olan iki aşıktan biri hakka yürür. Kara haber tez ulaşır derler, köylüler sağ olan arkadaşının ölümüne üzülecek amma ne yapalım, söyleyelim derler ve arkadaşının öldüğünü söylerler Haberi duyan aşık üzüleceği yerde oh iyi oldu der. Köylüler şaşkınlık içerisinde sorarlar. Aşık baba üzüleceğin yerde seviniyorsun. Aşık baba şu cevabı verir "Ben sazımı akort yaparken o çalıyordu" der.

Ne acıdır ki günümüzde bir takım ozanlar, aşıklar, sanatçılar bir birlerini yücelteceği yerde yerin dibine sokmak için elinden geleni yapıyorlar.

Ne diyelim, herkesin sevabı günahı kendisinin olsun. Dönelim Aşık Hasan Akburak'ın şiirleri

AŞIK HASAN AKBURAK'TAN DERVİŞ KEMAL'E

Dinle Derviş Kemal benim sözümü
Aşk ile içtiğim dolumsun benim
Ozanlık yolunda açtın gözümü
Gerçeğe uzanan yolumsun benim

Deli gönül coştu hoş oldu yine
Hasretinden yanıp kül oldu sine
El ele tutarak daldık engine
Deryalarda yüzen salımsın benim

Gözümden gitmiyor güzel cemalin
Çoktandır görmedim nicedir halin
Kısacık ömrümde parlak hilalim
Arının yaptığı balımsın benim

Fitili sendedir vücut yağımın
Gitmiyor dumanı karlı dağımın
Türlü türlü meyva veren bağımın
Bülbülün konduğu dalımsın benim

Akburakım, hasretinle yanarım
Uçan kuştan haberini sorarım
Gece gündüz demez seni ararım
Bu deyişi yazan dalımsın benim

DERVİŞ KEMAL'DEN HASAN AKBURAK'A

Can Hasan Akburak aşkla içtiğin
Dolun olmuş isem ne mutlu bana
Ozanlık yolunda değer bitçiğin
Yolun olmuş isem ne mutlu bana

Sen senle baş başa kaldığın anda
Kalemi eline aldığın anda
Şiir deryasına daldığın anda
Salın olmuş isem ne mutlu bana

Ozanlık ışığı yandıkça sende
Kıvanç aydınlığı yaratır bende
Senin ilham peteğinin içinde
Balın olmuş isem ne mutlu bana

Bilirim hasrettir senin yandığın
Duygu dolusudur bana sunduğun
Bir bülbül misali gelip konduğun
Dalın olmuş isem ne mutlu bana

Derviş Kemal halkım kepçe ben kazan
Bu kazanda nasip aldı bir ozan
Her konu her türden şiirler yazan
Kolun olmuş isem ne mutlu bana

HASAN AKBURAK'TAN MAHMUT ERDAL'A

Ne kadar güzelmiş meğer
Mahmut Erdal'ın kitabı
Mutlak okumaya değer
Mahmut Erdal'ın kitabı

Yazarı ozan erdemli
Hem bilinçli hem kıdemli
Her yönüyle çok görkemli
Mahmut Erdal'ın kitabı

Kalemiyle kazmış kuyu
Alın teri gözün nuru
İlim irfandan desturu
Mahmut Erdal'ın kitabı

Ozanlara örnek olmuş
Gönüllere posta kurmuş
En geçerli yolu bulmuş
Mahmut Erdal'ın kitabı

Akburak'ım sözün hası
Bize sundu aşkın tası
Sildi gönüllerde pası
Mahmut Erdal'ın kitabı

AŞIK SEFİL SELİMİ

Ankara'da ikâmet ederken, Sivas'ın Şarkışla kazasından hemşerimiz İhsan Öztürk sık sık Ulus'taki plak dükkanıma uğrardı. Çok saygılı hemşeriydi.

İhsan bir gelişinde bana elle yazılmış bir şiir defeterini getirdi. Aşağı yukarı seksen sayfa kadardı. Defterin üzerinde "Aşık Selimi" yazıyordu. O gün için pek ilgilenemedim. Aradan yıllar geçti, şiir defterini bir karıştırayım dedim. Aşık Selimi yıllar evel neler yazmamışki.

BİRLİSİ İNSAN

Güzelde çirkinde doluda boşta
Ruhların güç kuvvet yerlisi insan
Herkes ezber eyler söyler ilk başta
Yazının rakamın bilirsi insan

Yunus gibilere Taptuk Emre'yiz
İlk kararda üç esasta cemreyiz
Ziyarete açık saklı vermeyiz
Beytullah yolunun nurlusu insan

Cebrail'nin kanadında tüyümüz
Cennet ala kapusunda dayımız
Et kemiğin mayasında suyumuz
Anaser-i erba serlisi insan

Hakkı yaşayanın kitaptır aklı
Müsbetlerin aslı menfide saklı
Vücudun yapısı kafanın şekli
Kudret şemasının derlisi insan

Elmastan yakuttan kıymetli taşız
Rahmanın emrinde ebabil kuşuz
Zemine eş değer semaye başız
Mekansız mekanın serlisi insan

Hem keramet, hem mucize hem sihir
Gönlümüz kâbedir aşkımız mühür
Ya katre ya derya yahutta nehir
Cümle varlıkların varlısı insan

Yirmi sekiz nebi yüz on dört süre
incil tevrat zebur kurana göre
Hakkı arıyorsan her canda ara
Bütün törelerin türlüsü insan

Uğraşma didinme emenme boşa
Kendini bilmeyen aşan bu işe
Ulaşayım derken uğrarsın kışa
Kutup dağlarının karlısı insan

Sıcağında ısın ırmağında dol
Ateşine kavuş mercanını bul
Gıpta ediyorsan bir kıvılcım ol
Yedi cehennemin korlusu insan

Bir tek hedefimiz bir tek yönümüz
Evelimiz vardır yoktur sonumuz
Yabancı değiliz herkes canımız
Hakimler hakimi kârlısi insan

Sofrada kepçeyiz ocakta kazan
Sefil Seliminiz aşk ehli ozan
Beynimize Sahip yazdıran yazan
Sayesinde sözün ferlisi insan

DUYALI

Kimse bana yaren olmaz yar olmaz
Mertlik hırkasını giydim giyeli
Dünya bomboş olsa bana yer kalmaz
İnsana muhabbet duydum duyalı

İmanım hükümdar benliğim esir
Ehli beyti sevdim dediler kusur
Kimi korkak dedi, kimisi cesur
Kurt ile koyunu yaydım yayalı

Ardımdan vuranlar yüzüme güler
Ne bir hatır sorar, göz yaşım siler
Dostlar kılıcını boynumda biler
Başımı meydana koydum koyalı

Bu kızılbaş olmuş, yunmaz diyorlar
Kestiği haramdır, yenmez diyorlar
Camiye, mescide inmez diyorlar
İmam Hüseyin'e uydum uyalı

Kimi benden kağıt hüccet arıyor
Hal bilmeyen dip dedemi soruyor
Dostlar ölümüme karar veriyor
Sefil SELİMİ'yim dedim diyeli

KAYNAŞMAMASI

Ne görülmüş seydir ne duyulmuş şey
Yaprak ile dalın kaynaşmaması
Hayret vericidir vay canına vay
Bülbül ile gülün kaynaşmaması.

Kafa bir dağ ise akıl madendir
Bir yerde bir olan bir yerde bindir
Hemi hoş değildir hem de çirkindir.
Kullar ile kulun kaynaşmaması

Ustalar tezgahta ipi çul eder
Düzgün çaba dağ devirir yol eder
Bir kişiyi sağır eder lal eder
Dudak ile dilin kaynaşmaması

Kimisine güzel kimisine hor
Çorak yerde gül dermesi zor mu zor
Dereleri vadileri susuz kor
Damla ile selin kaynaşmaması.

Çoklar aza azlar çoğa süs verir
Beraberlik mahsülünü has verir
Ey SEFİL SELİMİ bozuk ses verir
Teller ile telin kaynaşmaması

HÜSEYİN ÇIRAKMAN

Aşık Hüseyin Çırakman'la tanışmam çok ileri yılllara dayanır. Yine bu gün olduğu gibi sekiz nüfus Ankara'nın Keçikıran semtinde iki odalı bir gecekonduda, bir tek sazı ile kişiliğinden ödün vermeden yaşamını sürdürmektedir.

Her meslekte ve her sanatta olduğu gibi, halk ozanı ve halk sanatçısı geleneğinde de bazı aşık ve ozanım diye geçinenler, bizlerden daha önce yaşamış değerli ozanların deyiş ve ezgilerini, mahlasına kendi isimini kullanarak, kendisininmiş gibi neşir etmektedirler. Ayrıca kendilerine maddi çıkar sağlamak için, bazı partilerin davulunu çalmaktadırlar. Ne var ki, Hüseyin Çırakman hiç bir zaman şahsi çıkarı için çalıp söylemedi. Halkın derdini dile getirdi.

GÖRSEYDİK

İnsana insanca değer
Verilse de görseydik
Saklı kalan gözönüne
Serilse de görseydik

Gergin sinir bozuk asap
Kaç koyuna kıydı kasap
Birbirini tutmaz hesap
Sorulsa da görseydik

Zevkin sınırını aşan
İthal viski ile coşan
Vurguna talana koşan
Yorulsa da görseydik.

Duvar eğri yok şavılı
Dolduran gitti bavulu
Hergün öten zam davulu
Yarılsada görseydik

Denemezdi neyin nesi
Bir olurdu halkın sesi
Gerçek olan demokrasi
Kurulsa da görseydik

Çırakman hakkını ara
Bilenlere sora sora
Yıllardır kanayan yara
Sarılsa da görseydik.

BİRİ HACI BEKTAŞ BİRİ ATATÜRK

İnsanlığa bile bile gelenler
Biri Hacı Bektaş biri Atatürk
Cehaleti karanlığı silenler
Biri Hacı Bektaş biri Atatürk

Felsefe tasavvuf dündarlarımız
İnsanı kamilde enderlerimiz
Bilimde teknikte önderlerimiz
Biri Hacı Bektaş biri Atatürk

Yunus Emre bu dergâhta
Seve seve aşkı ile ötüştü
İkisi de halkı için döğüştü
Biri Hacı Bektaş biri Atatürk

Bak Mevlana ne olursan ol demiş
Hacı Bektaş ustası nem bil demiş
Atatürk'de medeni ol gül demiş
Biri Hacı Bektaş biri Atatürk

Çırakman vecize söz bırakanlar
Dilimize türkçe öz bırakanlar
Gerçeğe götüren iz bırakanlar
Biri Hacı Bektaş biri Atatürk...

AŞIK KUL SABRİ

İleride belirttiğim gibi, Veysel Baba'yı ziyarete gittiğimde Hüyük köyünde de iki gün misafir olmuştum. Köyün yaşlı insanları yıllar evvel köylerinde değerli bir ozanın yaşam öyküsünü özet olarak anlattılar.

Sözü edilen rahmetli Aşık Ali 1851 yılında Şarkışla'nın Hüyük köyünde doğmuş, Yeni yeni bir şeyler çalıp söylemeye başlayınca, yörede kendisine bazan Aşık Ali, bazen de Garip Ali derlermiş.

Anlatılanlara göre Aşık Ali mesleğinde çok heyecanlı, dolu dolu biri imiş. O yıllarda akranları olan Sarıkaya'lı Aşık Hüseyin, Sarıkışla'lı Agah-i, Yassıpınar'lı Hilmi, ayrıca Sıtkı Baba gibi ünlü ozanlarla oturup bir sofrada muhabbet etmiş.

Günlerden bir gün Aşık Ali asmış sazını omuzuna, düşmüş yollara. Aylar sonra Hacı Bektaş-ı Veli Dergahına nayil olmuş. Dergahta bir kaç gün kaldıktan sonra dergahın meşreplerinden biri, bir sohbet anında Aşık Ali'ye "sabırlı ol evladım" demiş. Ve bundan sonra senin adın "Kul Sabri" olsun. O günden sonra Aşık Ali yazdığı tüm şiirlerinin son dörtlüğünde mahlas olarak Kul Sabri diye geçer.

Rahmetli Aşık Devrani Baba'da Kul Sabri'yi şöyle tanımlardı. Kul Sabri iri yarı, kırmızı benizli biriydi. Son zamanlarda felçli bir durumu vardı. Elleri titrer, kafasında yer yer şişlikler belirmişti.

Bundan tahminen kırk yıl evvel duyduğum bu değerli ozanın kısada olsa nayat hikayesini ve şiirlerini duyurmak bana nasip oldu.

TAYLI TAYLI

Elifi İmrandır virdim
Okudum ben baylı baylı
Bir menzilhaneye girdim
Yükleri var taylı taylı

Hırka giyer dervişleri
Kulakların mengüşları
Kırkların pinhan işleri
Çağırıyor Leyli Leyli

Üçlerin hâkipâyinden
Mücevher kânı soyundan
Cümle mestane suyundan
İçtirirler meyli meyli

Ol Hak'kı hazır bilmeyen
Kendi özünü bulmayan
Hakkınan yoldaş olmayan
Dolaştırır hayli hayli

KUL SABRİ'yem elif derdim
Elifi İmrandır virdim
Aynımda Ali'yi gördüm
Düştüm hâke paylı paylı

DAĞLAR

Güz ayları geçti goncası soldu
Ak sayalar giydi donunu dağlar
Firkat ile yaman tutmuş iniler
Çevrilmiş kıbleye yönünü dağlar

Şol yüce dağları kar geldi yastı
İşleyen yolları caddeyi kesti
Ben şad olam derken gam geldi bastı
Felek bizden aldı kinini dağlar

Ne bahtlı yar ile yayla yaylayan
İçip soğuk suyun zevkin eyleyen
İzzet ile ikram ile söyleyen
Diller feda kıldı çanını dağlar

Dağlar yarın sana boz evler konar
Ter mahbup yiğitler yoğun at biner
Hublar da doldurmuş dolusun sunar
Onlar hoş geçirir gününü dağlar

KUL SABRİ özünü gerçeğe katar
Yücesinde nice nice er yatar
Yarın yâr gelince bülbüller öter
Dinleyin bülbülün ününü dağlar

AŞIK GÖNÜLLÜ COŞKUN

Gönüllü Coşkun'un bir şiirini aşık Hüseyin Çırakman'ın "Dünün ve Bu günün Ozanları" isimli kitabında okumuştum. Şiir çok güzel bir üslupla yazılmıştı. Merak edip Aşık Hüseyin Çırakman'a telefon açtım. "Gönüllü Coşkun'u nerede buluruz" diye sordum. Hüseyin Çırakman'da; "Sen çık gel, ben Gönüllü Çoşkun'u bulurum"dedi. Bizim hanede çay içeriz hemde dertleşiriz dedi. Yeğenim Avukat İsmail Metin'i de yanıma alıp Ankara'nın Ege Mahallesi'nde bir yokuşun yüzünde yılların ozanı, laik düşünceli Hüseyin Çırakman'ın gecekonudusuna misafir olduk. Çok geçmeden Gönüllü Coşkun'da geldi. Gönüllü Coşkun bizlere göre bir hayli genç, kendisini bize tanıtırken 1955 yılında Yozgat'ın Bayatören köyünde doğduğunu, lise mezunu olup halen bir kamu kuruluşunda işçi olarak çalıştığını söyledi.

Gönüllü Coşkun, son derece saygılı, mütevazi biri tıpkı şiirlerinde olduğu gibi kendisi Hacı Bektaş-ı Veli Törenlerinde üç yıl üst üste şiir dalında birincilik almış, gelecekte daha güzel şiirler yazacağı kuşkusuz. Kendisine; "neden bu güzel duygularını bir kitap haline dönüştürmüyorsun?" diye sordum. Bana; "Sizler bizlerin üsdadı sayılırsınız, elimizden tutacaksınız" deyip bir kaç şiirini okudu. Hepsi birbirinden güzeldi. "Matbaada dizgi halinde olan kitabımda bir kaç şiirini yayımlaya bilirmiyim?" diye sordum. Son derece mutlu olacağını söyledi. Vakitte bir hayli geç olmuştu. Hane sahibi Hüseyin Çırakman'dan destur istiyip oradan ayrıldık.

KIZDI

Az önce konuştum bir softa ile
Artık gerçekleri gör dedim kızdı
Cehalet yüzünden çok çektik çile
Birazcık kafanı yor dedim kızdı

Dedim zora tercih etme kolayı
Oku öğren bütün gerçek olayı
İnsanı ayırma dinden dolayı
Gavurla Müslüman bir dedim kızdı

Düşünen herkese hor hor bakıyor
Kâfir zındık diye isim takıyor
Kadın şeytan deyip lanet okuyor
Hayır onlar bize yar dedim kızdı

Bilmem bu görüşü kimlerden almış
Gırtlağına kadar gaflete dalmış
Bir erkeğe dokuz kadın helalmiş
Yokmu sende namus ar dedim kızdı

Dedi herşey kader bunları bilek
Dedim bu çağ dışı şeyleri silek
Dedi bizi böyle ağlatan felek
Hatalısın orda dur dedim kızdı

Gören gözlerine çekmişsin perde
Aklın fikrin cennet denilen yerde
Senin aradığın huriler burda
Ölmeden birini sar dedim kızdı

GÖNÜLLÜ COŞKUN'um git bir alime
Çiğ kalma pişirsin yazık haline
O felek sandığın üç beş zalime
Elinden geldikçe vur dedim kızdı

BİZ

Güzeller güzeli güzel olana
Kem gözle bakmayız bacı deriz biz
Aşk uğrunda solup gazel olana
Gönlümüzün tahtı tacı deriz biz

Hünkar Hacı Bektaş Hazreti Ali
Onlardan öğrendik bizler bu hali
Ziyaret yerimiz dostun cemali
Oraya gidene hacı deriz biz

Kimi falcı kimi büyücü cadı
Onlardır gerçeğin yabanı yadı
Korktuğumuz şeyin cehalet adı
Ne cin peri nede öcü deriz biz

Övünmedik geçmiş zaman varına
Çalışıp umutla baktık yarına
Yirminci yüzyılın icatlarına
İlmin marifeti gücü deriz biz

GÖNÜLLÜ COŞKUN'um yalan bilmeyiz
Onun için ömür boyu gülmeyiz
İnsan olmayandan korkup yılmayız
Aslı keçi ise keçi deriz biz

HACER

Almanya'dan bazı mektup yaz bana
Nasıl iyimidir oralar Hacer
Ben bizim halleri söyleyim sana
Sorma berbat oldu buralar Hacer

Yapamadım burda el gibi isim
İşte onun için duyulmaz sesim
Geçinemez oldu çalışan kesim
Bu dert beni her gün yaralar Hacer

Hak'kın adaletin yıkıldı seti
Yemez olduk ayda bir kilo eti
Hele evsizlerin hali çok kötü
Beşyüz bine çıktı kiralar Hacer

Doğru sözün gücü yetmez yalana
İtibar çok rüşvet ile talana
Pay pay ediliyor zengin olana
Bizim bütçedeki paralar Hacer

Emperyalizm hep gireli yurda
Aslan boğuluyor çakala kurda
Ne yazık ki yine hortladı burda
Kara sese bağlı karalar Hacer

İnsanın insandan yok diye farkı
Düzeltmişti Kemal Atatürk çarkı
Bir zaman sollayıp geçmişti Markı
Şimdi pula döndü liralar Hacer

Geçen Ulus'taydım bir bilsen n'olmuş
Caddeler, sokaklar işsizle dolmuş
Cephede dedemiz boşuna ölmüş
Ellere verildi meralar Hacer

Üzdüm seni affet, ağlayıp yanma
Kaderimiz böyle derlerse kanma
Sakın bu hep böyle gidecek sanma
Arttı burda bizim naralar Hacer

GÖNÜLLÜ COŞKUN'um hayranım sana
Senden haber almak can katar cana
Az telefon etmek olur mu bana
İnsan peş peşine sıralar Hacer

AŞIK MUSA MERDANOĞLU

Aşık Musa Merdanoğlu'yla tanışmam 1970'li yıllara dayanır. Kendisi TMBB'nde memur olarak çalışıyordu. Ara sıra benim Ankara'daki plak dükkanıma gelir giderdi. Ta o yıllarda düzenin çarpıklığından şikayetçiydi. Hele de mecliste dönen dolaplara kahrolurdu.

Aşık Musa Merdanoğlu, yazdığı bazı şiirlerinden ötürü, ordan oraya sürülürdü. Yine de yılmadı, usanmadı. Bir seferinde Konya Aşıklar Bayramında Atatürk'e yazdığı övgü dolu şiirinden dolayı bir hayli hırpalanmıştı.

Aşık Musa Merdanoğlu'nun şiirleri, bir çok dergi ve antolojide yayınlandı. Dereceler aldı. Ayrıca, Ankara'da ilk "Cemevi"ni kuranlardandır.

DEVRAN SİZİNDİR

İşçim köylüm perperişan çalışsın
Yatın beyler yatın devran sizindir
Vatandaşlar hazır etsin lokmayı
Yutun beyler yutun devran sizindir

Hiç bakmayın aşsız işsiz kalana
Devam edin vurgunlara talana
Nede olsa alıştınız yalana
Satın beyler satın devran sizindir

Kimi çiflik kurmuş kimisi yalı
Boynunuza binsin halkın vebali
Biz ekmek derdinde siz yağla balı
Katın beyler katın devran sizindir

Azdırdınız derman bulmuş yarayı
Dikkat edin iyi dinlen burayı
Cebinize tomar tomar parayı
Atın beyler atın devran sizindir

Fakir halkı düşürdünüz tasaya
Saygınız yokmudur anayasaya
Kes sesini diye Aşık Musaya
Çatın beyler çatın devran sizindir

BENZİYOR

Ela gözlüm sözlerime darılma
Bakışların ilk bahara benziyor
Burcu burcu çiçek gibi her yanın
Kokuşların ilk bahara benziyor
Yanakların yeni açmış gül gibi
Dudakların arı yap;mış bal gibi
Yağan yağmur gibi coşkun sel gibi
Akışların ilk bahara benziyor
Seni gören uykusundan uyanır
Aşıklar aşkına nasıl dayanır
Sağın solun al yeşile boyanır
Nakışların ilk bahara benziyor
Cansıza can veren yağışlar gibi
Suçluyu af edip bağışlar gibi
Meyvesi çok tatlı ağaçlar gibi
Çıkışların ilk bahara benziyor
Hiç yalan katmadım sözüme benim
Sanki bir meleksin gözüme benim
Aşkın hançerini özüme benim
Çakışların ilk bahara benziyor
Arılar bal için düşer peşine
Dilsizler dillenir girsen düşüne
Şu Merdanoğlu'nu aşk ateşine
Yakışların ilk bahara benziyor

AŞIK KUL HASAN

Aşık Kul Hasan'la tanışmam 1966-67 yıllarına rastlar. O yıllarda halk yüreğindeki ezikliği bu günkünden daha çok hissediyordu. Sık sık Hacıbektaşı Veli , Pir Sultan Abdal geceleri düzenlenirdi. Aşıklar ozanlar, sanatçılar bahsi geçen konserlerde görüşürdük. Kul Hasan'ın kendisi çalar küçücük kızı Latife'de söylerdi.

Asıl adı Hasan Gören olan Kul Hasan 1933 yılında Maraş'ın Afşin ilçesinin Emirilyas köyünde dünyaya gelir. Çocukluğu çeltik tarlalarında sivrisineklere kan vererek, gençliği ise Çukurova'daki toprak ağalarına emek vererek geçer.

Birgün asar sazını omzuna ver elini Ankara başlar Ankara'da iş aramaya ve nihayet bir kamu kuruluşunda odacı olarak işe başlar. Boğazından kesip biriktirdiği beş on kuruşuyla bir gecekondu yapar artık. Benimde başımı sokabileceğim bir yuvam var der. Çok sürmez Kul Hasan'ın yuvası devletin azizliğine uğrar bir gün dozer gelir takar kepçesini yerle yeksan eder.

Bir tarihde Harun Reşidin kardaşı pehlül dane üstü başı yırtık pırtık pecmürde bir vaziyette yolun kenarında otururken Harun Reşid'in süslü püslü askerleri geçer. Pehlül Dana ellerini kaldırır havaya utan utan der. Bir Harun Reşidin kullarına bak bir de kendi kuluna bak.

Bu yönetim utanmalıdır gücünü halktan alan halkın gözü kulağı dili olan halktan aldığını halka veren yılların ozanı kiralarda sürünürken bir takım kıl oldumlar villalardan çıkıp Altında BMV arabalarıyla poz yapmaktadırlar.

KURULMAZ Kİ

Sermaye düzeni yıkılmadıkça
Halka dönük düzen kurulmaz ki
Yabancı üs yurttan sürülmedikçe
Korkusuz bir rüya görülmez ki

Bağımsız Türkiye hürleşmedikçe
Gerici akımlar körleşmedikçe
Gerçek demokrasi yerleşmedikçe
Özlenen hedefe varılmaz ki

Hırsız tilki halk emeğin çaldıkça
İşçi köylü perperişan oldukça
Fikir suçu yürürlükte kaldıkça
Gerçek demokrasi denilmez ki

Kurtuluş savaşı verilmiyorsa
Halka dönük düzen kurulmuyorsa
Mebus işçi gibi yorulmuyorsa
Halkın yaraları sarılmaz ki

Kul Hasan'ım halka danışmadıkça
Gerçekleri tek tek konuşmadıkça
Örgütsel eyleme dönüşmedikçe
Sömürünün çarkı kırılamaz ki

HALKIN BİRLİĞİNE İMANIMIZ VAR

Seçde eylemeyiz taşa duvara
Kabemiz kıblemiz didarımız var
Gönülden bağlıyız Ali Haydar'a
Hacı Bektaş Veli hünkarımız var

Allah bir Muhammed Ali şahımız
Pir eşiği Kâbe kıblegahıız
Oniki İmama çıkar rahımız
Kerbelada yatan serdarımız var

Benliğin yurdundan çokdan göçmüşüz
Abu hayat dolusunu içmişiz
Huri kılman sevdasından geçmişiz
Bizim can yoldaşı özyarimiz var

Kul Hasan'ım derki ağladık güldük
Şekilde şüpheyi gönülden sildik
Dört kitab ilmini bir nokta bildik
Hakkın birliğine imanımız var

BAYRAK GİBİYİM

Bakar kör olana göremeyene
Serseri avanak salak gibiyim
Kamil meçlisine giremeyene
Bostandan dışarı kabak gibiyim

Ferhat gibi benlik dağın delene
Özün turab edip engin olana
Gerçek insan olmasını bilene
Tereyağı bal ile kaymak gibiyim

Bal arısı gibi inlemeyene
Can kulağı ile dinlemeyene
Sazımdan sözümden anlamayana
Kel kafaya boynuz tarak gibiyim

Aşık olmam suna gibi mayaya
Aslı güzel demem yeşil boyaya
Asalak yaşayan patron ağaya
Acı biber acı kelek gibiyim

Kul Hasan halk derdin yazanıyım ben
Ah çekip bağrını ezeniyim ben
Uygar çağın uyğar ozanıyım ben
Milleti temsilen bayrak gibiyim

AŞIK RUHSATİ

Yazdığı şiirler Hak Müzigi Sanatçılarıca müziklendirilerek plak ve kasetlere okunan Aşık RUHSATİ 1836 yılında Sivas'ın Kangal ilçesinin Deliktaş bucağında dünyaya gelir. 1920'li yılların sonuna doğru Deliktaş'a atanan öğretmen Kemal Gürpınar tarafından yapılan bir incelemeyle ilk kez edebiyat dünyasına tanıtılır. Daha sonra yapılan geniş inceleme ve araştırmalarla Ruhsati Türk Halk Edebiyatında yaraştığı yeri alır.

Bundan tahminen kıryıl öncesiydi Divrğiden Sivas'a giden tozlu topraklı karayolu, Kangal'dan sonra Deliktaş köyünün içinden geçerdi. Çift kurnalı bir çeşmesi vardı. Adına yağ dolduran derlerdi. Otobüs çeşmenin başında durur yolcular inip suyunu içip yoluna devam ederlerdi. Ne bilirdim Deliktaş Aşık Ruhsati Babanın köyü olduğunu.

Yıllar sonraüzerinde Aşık Ruhsati yazan bir kitap geçti elime. İşte o kitapta öğrendim Aşık Ruhsati Baba'nın Deliklitaş'lı olduğunu

Yıl 1972, Ankara'da oturuyorum. Bir yakınımın arabasıyla memleketim Çamşıhı'na giderken, Kangal'a varmadan yolun solundaki levhada "Deliktaş" yazıyordu. Arkadaşıma, Ruhsati Baba'nın yurdunu bir ziyaret edelim dedi. "Olur" dedi.

Köy yeni yoldan beş, altı km. içerideydi. Köye varınca rastladığım orta yaşlı birine Ruhsati Baba'nın evini sordum. adam önümüze düşüp bir kaç ev geçtikten sonra, "burası" dedi. Arabadan inip kapısına aşkı niyaz ettim. Yaşamıyla ilgili birşeyler öğrenmek istedim. Ne acıdır ki Türk Halk Edebiyatı'nın ön sıralarında yer alan Ruhsati'nin doğup büyüdüğü Deliktaş köyünde doğru dürüst bilinen birşey yoktu Bilinen tek şey Koca ozanın dediği:

"Büyükçe bir taş dikin mezarım üstüne

Belki devir döner belirsiz olmuştu.

Burada bir konunun altına daha çizmek istiyorum Halk ozanı ve Sivas denince genellikle akla Pir Sultan Abdal, Kul Himmet, Aşık Veysel gibi ünlü Alevi ozanları gelir. Oysa Sivas'ta çok değerli sünni kökenli ozanlarda yetişmiştir. Örneğin Aşık Ruhsati, Emsali, Mesleki, Sefil Selimi gibi daha niceleri

Ayrıca bu değerli ozanların Alevi ozanlarıyla iki önemli noktada birleşmeleri birisi haksızlığa karşı çıkıp düzeni eleştirmeleri, diğer biri Bektaşı felsefesini benimsemeleri. Örneğin Ruhsati Baba bir dörtlüğünde

"Tadan biliri tarikimizi

Bal gibi Bektaşiyiz" diyor.

Yine sünni bir anne babadan gelen Sefil Selimi'de bir dörtlüğünde şöyle der:

Bu kızılbaş olmuş yunmaz diyorlar
Kesdiği harmdır yenmez diyorlar
Camiye mescide inmez diyorlar
İmam Hüseyine uydum uyalı

Biz burada gerçekleri yazıp Sezar'ın hakkını Sezar'a verelim dedik.

SANA KİM VERDİ

Hele bir düşünki gözümün nuru
Bu kadar parayı sana kim verdi
Bazı fukaraya bulma kusuru
Mesti kundurayı sana kim verdi

Kuş tüyü döşekte yattın uzandın
Haftada bir çeşit giydin özendin
Aferin aklına sen mi kazandın
Şu tumpu tarlayı sana kim verdi

Dinle RUHSATİ'yi ne diyem sana
Sana bir öğüttür sanma ki çene
Çalışmayla verseydi verirdi bana
Bu köşkü sarayı sana kim verdi

KİMDEN ÖĞRENDİN

Hak vergisi yoksa sen mi yaparsın
Bu gönül üzmeyi kimden öğrendin
Nerde bir antika görsen kaparsın
Gözlerin süzmeyi kimden öğrendin

Böyle bol kar ile böyle yaz ile
Böyle sohbet ile böyle saz ile
Böyle etvar ile böyle naz ile
Bu düğme çözmeyi kinden öğrendin

Acı poyraz gibi yanık esip de
Böyle nahak yere bana küsüpte
Rakibin yanında beni kesip de
Bu kuyu kazmayı kimden öğrendin

İşitmez kulağın sağır sanırdım
Herkese meyletmez soğur sanırdın
Ben seni gayretle ağır sanırdım
Bu kusur yazmayı kimden öğrendin

Kimsenin yüzüne bakmaz diyordum
Ruhsat'ın hatırın yıkmaz diyordum
Kapıdan dışarı çıkmaz diyodum
Bu mahle gezmeyi kimden öğrendin.

AŞIK ZEBUNİ

Asıl adı Ali Fazıl Bozdağ olan Aşık Zebuni 1929 yılında Hacı Bektaş İlçesinde doğar. Henüz iki yaşındayken babasını kaybeder. Yetim kalan Zebuni'ye ve kardeşlerine annesi hem annelik, hem de babalık eder. İlkokulu doğum yeri olan HAcı Bektaş'ta bitirir. Okumak ister, ne var ki imkanları el vermez. Bir deyim vardır: «Kıratta hüner çok, dizde derman yok». Erişilmesi güç olan büyük ozan Aşık Veysel'in bir dörtlüğünde «Ne bir fayda göndüm ne faydalandım» der.

Zavallı Zebuni Baba'da yazar şiirlerini, atar çantasına. Dertlerini bazen Hüseyin Çırakman'la bazen Kul ahmet'le, bazen de Muhrrem Yazıcıoğlu'yla paylaşır. Döner geriye bakar ki bir arpa boyu yol gidilmemiş. Yine sarılır kalemine:

SÜRERLER SENİ

Sesin güzel değil sazın akortsuz
O zaman kim arar kim dinler seni
Zülme karşı çıkıyorsan korkusuz
İtiş kalkış edip sürerler seni

Gel Hakkı seversen yalan söylemen
Eğer garibansan eser veremen
Vurguncu değilsin köşe denemen
Her yerde zem eder yererler seni

Her gün derdin artar sorun çok ise
Sen aç gezip karşısındaki tok ise
Kamalarda tanıdığın yok ise
Kapıdan çevirir kovarlar seni

Uzatma Zebuni dertlerin bitmez
Ahrazlara davul çalsan kar etmez
Gazete dergi hiç isminden bahsetmez
Eğer direnirsen döverler seni

İMANSIZ GELİR

Doğanın kanunu değişmez gider
Bulut yağmur yüklü dumansız gelir
Kışların tipisi savrulur biter
İlkbahar gelmeden çimensiz gelir

Ceylan otlar dağ başında ormanda
Çok yavru kaptırır çakala kurda
Kimseye zararı yoktur aslında
Avcunun kurşunu amansız gelir

Arif olna insan anlar her sözü
Kemaleerişir gittikçe özü
Cahil gibi görmez dünyayı gözü
Her yere sözleri yalansız gelir

Cahilin yobazın uyma sözüne
Uslanmaz tükürsen her gün yüzüne
Namussuzun artık vur boynuzuna
Bak o zaman yola gümansız gelir
ZEBUNİYİM kim sözümü dinlerse
Kanun nizam insanlığı bilmezse
İyilikle asla yola gelmezse
Dinsizin hakkından imansız gelir

AŞIK EKBERİ

Aşık Ekberi türküleriyle, ezgileriyle, ağıtlarıyla Çamşıhı'na çok benzeyen Arguvan ilçesinin Çavuş köyünde 1940 yılında dünyaya gelir. Sefaletin kol gezdiği yıllardır. Daha çocukluğunu yaşamadan kendini Çukurova'nın pamuk tarlalarında bulur. Orada edindiği beş on kruruş yol parasıyla kendini İstanbul sokaklarına atar. Karnını doyurmak için düşer iş peşine. Han köşelerinde, kahvehane sandalyelerinde sabahlar.

Kimileri derler ki ben ak sakallı pir elinde bade içtim da aşık oldum. Aslında ozanın badesi, çilesidir, sevdasıdır, çektiği hasretliktir, doğasıdır, halkıdır. Gönlünün bahçesindeki çiçeğidir, yüreginden boşalan şelalesidir.

«Aşk ve Gurbet» isimli kitabı olan Aşık Ekberi Tekel'deki emekli maşının yanında şiir yazarak, sanatçılara eser vererek günlerini geçirmekte. Şimdi Aşık Ekberi'nin bir kaç şiirinden örnekler sunmak istiyorum:

DELİ GÖNÜL

Deli gönül hangi dala konarsın
Senin tutulacak dalın mı kaldı
Ahu feryat ile niçin yanarsın
Şu dünyada senin malınmı kaldı

Felek seni gafletinden uyuttu
Eşin dostun ne varısa unuttu
Esti sam yelleri gülün kuruttu
Bülbüller ötecek gülün mü kaldı

Yerin yok yurdun yok nerde kalırsın
Her yüze güleni dostun sanırsın
Bunca derdi sen üstüne alırsın
Dert çekecek senin halin mi kaldı

Ateşlere yanan ey dertli Ekber
Bu dünyanın sonu yalanmış meğer
Bir yarin var idi almış yadeler
Candan başka senin varın mı kaldı

ÖLMEDEN

Gözüm yolda kaldı yaşım kırk oldu
Hep seni bekledim gelecekmisin
Ağardı saçlarım gözüm yaş doldu
Akan göz yaşımı silecekmisin

Yaktın kül eyledin bitmez mi nazın
HIç kışa dönmez mi baharın yazın
Bilemedim bana nedir garezin
Yoksa bu diyarda sürecekmisin

Seni sevdim ise günahım söyle
Var ise dermanı merhamet eyle
Hiç insafın yok mu her zaman böyle
Perişan halime gülecekmisin

Bir mekan tutupda duramadım ki
Ne yaptımsa sana yaranamadım ki
Ben kendi kendime soramadım ki
Bir vefasız için ölecekmisin

Ekberiye bakıp bakıp el eden
Ölümüme sevda denen dert eden
Kara toprak üzerimi örtmeden
Seni sevdiğimi bilecekmisin

OZAN İSMAİL NAR

İsmail Nar ozanlar diyarı Sivas'ın Kangal ihlçesine bağlı Karanlık köyünde 1940 yılında dünyaya gelir. Beşiğinde ninni yerine deyiş duyar, ezgi duyar, ağıt duyar. Bazende sevda türküleri duyar. Daha ilkokul yıllarında köye gelen aşıkları can kulağıyla dinler ve böylelikle ozanlar kervanına yavaş yavaş adımını atar. 1962 yılında ailesiyle birlekte Ankara'ya yerleşen İsmail Nar, başlar kendisinden daha önce halk kültürüne gönül vermiş üstatlarla tanışmaya. Zaman zaman Ankara Radyosu'nda program yapan İsmali Nar, boş durmaz. kendisini kültürel faaliyetler içerisinde bulur. 1986 yılında katıldığı şiir yarışmalarında birincilik alır. Kültür Bakanlığı'nın düzenlemiş olduğu yurtiçi ve yurtdışı festivallere katılır.

Ozan İsmail Nar'ın da arzusu tüm ozanların bu güzel gelenği bozmadan ileri çağlara taşıması.

GEREK

Şu güzel dünyada yaşamak için
İnsanca el ele vermemiz gerek
Senlik benlik nedir bilemiyorum
Kendi kendimize sormamız gerek

Bir olup dostluğu kursak temelden
Her şey insandadır bırakman elden
Cehalet korkunçtur ateşten selden
Set çekip önüne durmamız gerek

Umutla bakmalı gelen yarına
Kavgalar olmasın körü körüne
Yüreklerde kin nefretin yerine
Yumak yumak sevgi örmemiz gerek

Çalış oku öğren öğret durmadan
İnsana hizmet et gönül kırmadan
Başkasının yanlışını görmeden
Kendi yanlışımız görmemiz gerek

Her ne arar isen özünde ara
Haksızlık yapanlar düşerler dara
El ne derse desin İSMAİL NAR'a
Azmış yaraları sarmamız gerek

DİYORUM

Gelin hele gelin benim canlarım
Hepiniz el ele verin diyorum
Bağnazlık cehalet yok olsun gitsin
Artık gerçekleri görün diyorum

İnsanlık sevgisi alemi tutsun
Çal ozan sazının telleri ötsün
Birliğin, barışın gülleri bitsin
Gelin hep beraber derin diyorum

Çalışıp üreten darlık içinde
Geçinemez olduk zorluk içinde
Vurguncu soyguncu varlık içinde
Bunlardan hesabı sorun diyorum

Kimi feleğinen bulmuş arayı
Kimisinin vardır tahtı sarayı
Kimi ta bağrından almış yarayı
Azmış yaraları sarın diyorum

İsmali Nar dertli halkın ozanı
Gönül ister özgürce bir düzeni
Kalem alıp gerçekleri yazanı
Kollarınızı açın sarın diyorum

MURTAZA YALÇIN

Aşıklar çoğunlukla mahlas kullanırlar. Yani ek bir isim. Örneğin erişilmesi güç büyük üstat Pir Sultan Abdal'ın gerçek adı Haydar'dır. Yine büyük bir değer Kul Himmet üstadın adı mehmet'tir. Dönemimizde yaşayan Aşık Daimi'nin adı İsmail'-dir. Aşık ibreti Baba'nın gerçek adı Hıdır'dır. Böylece kimileri adının önüne "aşık" sözcüğü kullanır. Kimileri de kendi ismini tercih eder. Halk böylece tanımış olur.

Ben Ankara'da ikamet ederken Murtaza'yı arasıra görüyordum. Oda bizler gibi Divriği'de verimsiz bir kaç kıraç tarlayı bırakıp, alır sazını eline ve düşer Ankara'nın yollarına. İner kara tirenden, başlar iş aramaya. Bir matbaada kendine iş bulur Bir müddet çalıştıktan sonra Ankara Belediyesi'ne geçer. Boş durmaz. Karınca gibi koşar sağa sola, başlar dernekciliğe. Bir kaç ozan bir araya gelip, ozanlar derneğini kurarlar. Murtaza Yalçın bilahere Ozander'in başkanı olur. Daha sonra dernekte bir savaş başlarki Arap-İsrail harbi gibi. Başlarlar parçalanmaya. O gündür bu gündür bir araya gelemeyen gerçek Atatürkçü demokrat düşünceye sahip ozanlar, her biri bir yerde perişanlık çekerler. Aralarındaki kopukluk süre.-gider. Diğer taraftan kendilerini düzene entegre eden bir kaç tane yobaz ozan bozuntuları meydanı boş bulup, at oynatırlar.

Uzatmayalım. Murtaza Yalçın rahmetli Feyzullah Çınar'ı kendisine rehber seçer. Mamak Belediyesi'nin Tuzluçayır semtinde yaptırdığı parka merhum Feyzullah Çımar'ın adının verilmesine, heykelinin dikilmesine çaba gösterir. Yine bizleri acılara garkeden Sivas şehidi rahmetli Muhlis Akarsu'yun anısına bir konser düzenler. Konserden elde edilen hasılatı evleri olsun diye rahmetli Muhlis'in çocuklarına verir.

Elinizde tuttuğunuz "Yine Dertli Dertli İniliyorsun" adlı kitabımı hazırlarken Murtaza'ya bir kaç devlet dairesinde rastladım. Bütün gücüyle demokrat ve laik düşünceli ozanlara devletin sahip çıkması için mücadele veriyordu. Temennim odur ki demokrat düşünen tüm ozanlar birlik ve beraberlik içinde olsunlar.

SENİDİN

Yirminci asırın güçlü ozanı
İlim deryasına dalan sen idin
İçinde kaynardı aşkın kazanı
Halkına sazını çalan sen idin

Saz elinde diyar diyar dolaştın
En sonunda hedefine ulaştın
Toplum sana sen topluma karıştın
Herkese sevgili olan sen idin

Ağıt yazdın ATATÜRK'e ağladın
Figan ettin yüreğimi dağladın
Birlik bahçesinde coşup çağladın
Gönlümün bağına dalan sen idin

Anlatmak istedim kalem yazmadın
VEYSEL bu dünyayı boşa gezmedin
İkilik yaratıp düzen bozmadın
Birliğe daveti kılan sen idin

VEYSEL ozan ben de ondan birisi
Nerde kaldı Nesimi'nin derisi
Ozan YALÇIN ondan yoktur ayrısı
Ölmeden önce de ölen sen idin

FAYDASIZ OLMA

Düşün dostum kara toprak var deyi
İyilik yap, dik fidanın büyüsün
Gönülleri kırıp insan incitme
İyilik yap, dik fidanın büyüsün

Gaflete dalıp kötülere eş olma
Faydasızsan mezarlara taş olma
Zalim olup damla damla yaş olma
İyilik yap dik fidanın büyüsün

Fidanının gölgesinde dursunlar
Emek verip mahsulünü alsınlar
İlaç yapıp yaraları sarsınlar
İyilik yap, dik fidanın büyüsün

Bana ne deyip de faydasız olma
Ağlatıp garibi hakkını alma
İş işten geçer saçını yolma
İyilik yap, dik fidanın büyüsün

Gül dururken diken olup batmadan
Baykuş olup bacalarda ötmeden
YALÇIN gibi intizarda yatmadan
İyilik yap, dik fidanın büyüsün

AŞIK MESLEKİ

Asıl adı Umut Bekir olar Aşık Mesleki Kangal'ın Akçamescit köyünde 1864 yılında dünyaya gelir. Küçük yaşta babasını kaybeden Mesleki, yıllarca amcasına azaplık eder.

Birgün eğritarla denen yerde koyunlarını otlatırken uykuya dalar Rüyasında bir aksakallı pir, dağarcığından çıkardığı ekmek dürümünü kendisine uzatarak "Al, ye" der. Uykudan uyanan Mesleki gördüğü rüyanın etkisinde kalır. Akşam eve dönünce hastalanıp yatar. Tesadüf bu ya o gün de Aşık Ruhsati köye konuk gelir. Mesleki'nin amcası? bak" der Ruhsati kalkıp Mesleki'nin yanına gelir. Nasıl bir rüya gördüğünü sorar. Mesleki'de gördüğü rüyayı anlatır. Ruhsati, "Bekir bundan böyle benim meslektaşım oldun" der. O günden sonra Umut Bekir'irn adı Mesleki olarak kalır.

17 yıl boyunca Aşık Ruhsati ile gezer, Ruhsati Baba'nın yanında bir elmas gibi işlenir, olgunlaşır ve pişer. 1939 yılında Hakkın Rahmeti'ne kavuşan, Mesleki'nin şiirlerinden birkaç örnek:

TADI VAR

Gûş eyleyin ey aşıklar her dilin bir tadı var
Görelim dertli kim imiş ya kimin feryadı var
Kâmile hizmet etmişim yol ile erkân ile
Öyle pek dilsiz değilim kalbimizin şadı var.

Nuş eden var ise gelsin per açıp meydanıma
Nazar kılsın ehli diller sıtk ile irfanıma
Her ömrüm tefrik etTİM ol Kani Yezdanıma
Esti bezmi ezelden bu aşkın bünyadı var

Gitti akıl gitti fikir cülme oldu payimal
Umarım ki rahmet kıla ol Kerimi Zülcelâl
Gerçi imtihan olmak istersen aşk kitabın ele al
Mesleki'n Ruhsat gibi bir ehli dil üstadı var.

II

YAVAŞÇA YAVAŞÇA

Dolanı dolanı gelir
Ölüm yavaşça yavaşça
Kalem alıp yaz derdimi
Gülüm yavaşça yavaşça

Bir dem sönmez oldu narım
Sevda oldu öz diyarım
Güz dedi geeçti baharım
Seylim yavaşça yaşvaşça

Garip gönlüm gülmez oldu
Gözüm ırak görmez oldu
İşe güce varmaz oldu
Elim yavaşça yavaşça.

Sevdiğim bu yana bakmaz
Kaş eğip kipriğin yıkmaz
Kırıldı kanadım kalkmaz
Kolum yavaşça yavaşça

Şu dünyaya gelen gülmez
Ölmeyince gam kesilmez
Mesleki'm artar eksilmez
Zulum yavaşça yavaşça

III

Bu gün bir gamım var
Fidan boylu yarim gitti.
Yüreğimde bir ahım var
Dört köşeye zarım gitti

İsmem gezer dillerde
Gözlerim kaldı yollarda
Çürüdüm gurbet ellerde
Tutmaz dizim ferim gitti

Sabah günü doğar m'ola
Acep işim onar m'ola
Mesleki'yi anar m'ola
Gitti elden varım gitti.

AŞIK EMSALİ

Asıl adı Mustafa Turgut olan Emsali, Kangal'ın Sekiliyurt köyünde 1890'larda dünyaya gelir. Doğuduğu gün, tesadüfen aşık Ruhsati, Emsali'nin babası Osman Efendi'nin evinde konuktur.

– Aşık bir oğlumuz oldu. Senin adını verdik. Sen de bir dua et der. Ruhsati Baba da dua ettikten sonra,

– Emsalim bir ozan olsun der. Emsali mahlasını bu olaydan alır.

1957 yılında Kangal'ın Ağacamağra köyüne atanan öğretmen Ali Rıza Öztürk, Cumhuriyet Bayramı'nın yakınlığı nedeniyle öğrencilerinden bayramla ilgili birer şiir bulup getirmelerini ister. Öğrencilerin getirdiği şiirler arasından bayram töreninde okunması gerekenleri seçerken, içinden Cumhuriyetle ilgili olmayan bir güzelleme çıkar. Güzellemeyi getiren çocuğa bunu nereden aldığını sorar. Çocuk da;

– Öğretmenim, köyün imamı bizde konuk, Ben sizin şiir istediğinizi söyleyince, bunu yazıp verdi. Ben de size getirdim-der. Güzellemeyi çok beğenen ve bundan etkilenen öğretmen o akşam aynı ayaktan beş dörtlük bir güzelleme de kendisi yazarak İmam'a gönderir.

İşte köyün imamı Emsali'nin yazdığı şiir

TEK TEK

Bu gün hubların şahını gördüm,
Giyinmiş kuşanmış endamı tek tek
Ayağın tozuna yüzümü sürdüm
Edayıla basar kademi tek tek

Tanrı tek yaratmış zülfü siyahı,
Görenler mat olur ol ruyu mahı
Periler peykeri, güzeller şahı
Kudretten verilmiş kıdemi tek tek

Göründe gözüme zülfü siyahım
Zayetti aklımı ol ruyu mahım,
Arşı alâya dayandı ahım
Semaya çektiler sedamı tek tek

EMSALİ der şirin söz ile
Hatrın hoş eder dil niyaz ile
Eda ile cilve ile naz ile
Edalım doldurum bademe tek tek

Bu güzellemeye karşılık öğretmenin, Tataroğlu mahlasıyla yazdığı güzelleme de şu:

TEK TEK

Elest bezminde görüştüm yâr ile
Düzülmüş yüzünde halleri tek tek.
Muhabbet de gördüm Yezdan'ı şiir ile
Ledûn talim eder dilleri tek tek.

Cemali nurundan kamaşır gözler
Yârimi tasvire yetişmez sözler
Efsun kâr bakışlı manalı gözler
İmana getirir kulları tek tek.

Rabb'ı lâ mekandır çağırsam yeter
Adını andıkça dumanım tüter
Farz olan yılda bir devaha gider
Beytullahtır, Hacdır illeri tek tek

TATAROĞLU yarin böyle bildirir
Muhammed aşkı çok aşık öldürür
Sevdiğim bademi kendi doldurur
Sunar elimize elleri tek tek

OZAN SİTEMKAR DOĞAN

Ozan Sitemkar Doğanı tanımadan önce (dergisinde) gönüllerin sesi gazetesinde şiirlerini okudum. Bilahare 1991 basımı Ana isimli bir Antoloji'de okudum. Daha önce aşıkların dergahı diye adlandırdığım İstanbul'un Avcular semtinde Aziz Tatlısuyun mekanında oturuyordum. Birileri içeri girdi kendisini ozan Sitemkar olarak tanıttı. Tesadüflere bir bakınki bende sizlerle görüşmek istiyordum dedim. Sohbetimiz arasında kendisine sordum kimlerden esinlenerek şiir yazmaya başladınız? Ozan Sistemkar başladı anlatmaya ben Karaca Ahmet Sultan'ın üç oğlundan biri olan Hıdır Abdal'ın soyundanım. Hıdır Abdalın türbesi köyümüz olan Erzincan'ın Kemaliye'ye bağlı ocaktadır. Köyümüz modern bir köydür. Ecdadım Hıdır Abdal'ın türbesinin oluşu nedeniyle köyümüze dedeler, aşıklar, ozanlar sık sık gelir giderlerdi. Küçük yaşta esinlendim üstatlardan Oniki yaşlarındaydım ailemle birlikte İstanbul'a göç ettik. İstanbul'da ozanların kitaplarını bulup sık sık okudum. Başladım ozan türü yazmaya yazdığım şiirleri şairlere dergilere gazetelere gönderiyordum. Değerli üstat şair Şemsi Belliden takdirler aldım. Bilahare plakçılara kasetçilere şiirler gönderdim bazı şiirlerim ünlüler tarafından plaklara okundu. Örneğin rahmetli Muhlis Akarsu ve benzeri ozanlar şiirlerimi besteleyip okudular. Ne var ki yoksulluk bir türlü yakamı bırakmadı.

Hiç görülmüş mü kendini halkına adamış gerçek bir ozanın altında Mersedes arabası eğer varsa o gerçek ozan değil ozan müsvettesidir.

Koca ozan Pir Sultan Abdal bir dörtlüğünde şöyle der "Vardım ki tabibe derdimi soram, meğer tabibin derdi benden çok imiş"

Biter mi ozanın derdi çilesi tıpkı Sitemkar gibi.

YOKSULLUK

Kabus gibi gelip girdin düşüme
Ölümdende betermişsin yoksulluk
Tuz yerine ağu kattın aşıma
Ölümden de betermişsin yoksulluk

Yeter artık yeter gelme üstüme
Bilmemki ne yaptım bana kastın ne
Sözüm geçmez yarenime dostuma
Ölümden de betermişsin yoksulluk

Neşe nedir sevinç nedir bilmedim
Akıp gitti göz yaşımı silmedim
Hep ağlattın beni bir gün gülmedim
Ölümden de betermişsin yoksulluk

Hep sitemin zulmün bana mı senin
İsmini anmaya etmişim yemin
Adını duyunca ürperir tenim
Ölümden de betermişsin yoksulluk

Ozan SİTEMKAR'ım yaralı doğdum
Talihin elinde maskara oldum
Ne günler yaşadım ne günler gördüm
Ölümden de betermişsin yoksulluk

İZLERİ KALIR

Kanayan yarama merhem olsa da
Binlerce anının izleri kalır
Aşkından vaz geçmek mümkün olsa da
Şiire dönüşür sözleri kalır

Çatlayan dudağım ismini anar
Gençliğim beyhude yıllara yanar
Gönüller kıvılcım volkana döner
Yakıp harap eder közleri kalır

SİTEMKAR, hayalim pembe düş gibi
Damlamaya hazır akan yaş gibi
Sevip de özlemek kara kış gibi
Yıllara dönüşür yazları kalır

PROF. İREN MELİNKOF

Bir tarih de, İstanbul, Taksim'deki Spor ve Sergi Sarayı'nda bir konser düzenlenmişti. (Hacı Bektaş-ı Veli'yi Anma Gecesi). İstanbul'dan halk sanatçısı olarak Rahmetli Ruhi Su, Davut Sulari, Aşık Daimi, Haydar Ağbaba, şu anda hayatta olan Ali Ekber Çiçek ve Cemile Cevher Çiçek, Ankara'dan beni ve rahmetli Feyzullah Çınar'ı çağırmışlardı. Gecenin sunuculuğunu rahmetli Hasan İpci yapıyordu. Açılış konuşmasından sonra, tüm sanatçılar ve ozanlar sanatlarını icra etmeye başladılar. Bu arada, seyircilerin içerisinden Fransa'nın Paris Üniversitesi'nde öğretim görevlisi ve Araştırmacı Prof. İran Melinkof'da bulunuyormuş. Gece sona erdikten sonra rahmetli Hasan İpci, yaşlı bir hanımla kulise indi. İsmini orada öğrendiğim İren Melinkof'la bizi tanıştırdı. Melinkof rahmetli Fezyullah Çınar'la benim Ankara'daki adresimi aldı. Aradan çok geçmedi, müsade isteyip Feyzullah Çınar'la Ankara'ya döndük. Tahminen iki gün sonra rahmetli Avukat Cemal Özbay beni telefonla bürosuna çağırdı ve gittiğimde İren Melinkof, Feyzullah'ta oradaydı. Melinkof Paris'te Edebiyat Profesörüymüş, güzel de Türkçe konuşuyordu. Esas mevzuata gelindi, Avukat Cemal Özbey dönüp Feyzullah'la bana "hoca hanım sizleri Fransa'ya davet ediyor. Gidiş-geliş tüm masraflarınızı karşılıyor. Nedeni de söylediğiniz deyişlerdeki anlamı öğrencilerine Fransızca tercüme etmek istemesi" dedi. Ben işlerimden ötürü gidemedim. Rahmetli Feyzullah'ı beraberinde götürdü.

Ne acıdır ki, medeniyetin beşiği sayılan bir ülkenin bir profösörü kalkıp ülkemize gelip ozanların sözlerindeki manâyı ülkesindeki talebelerine öğretmek isterken, kendi ülkemizde başta devlet televizyonu olmak üzere, diğer özel televizyonlar kapılarını suratımıza kapıyorlar.

SAHİPSİZ OZANLARA

Kendi öz yurdunda bir kenara itilmiş ozanların durumları içler acısı. Ne sazına, ne de sözüne itibar edilmektedir.

Aslında bir ülkenin anayasasını yazan ne kadar değerli ise, o ülkenin destanını yazan gerçek bir ozan da o kadar değerlidir. Çünkü gerçek bir ozan gücünü halktan alır. Gerçek bir ozan halkın kulağı, gözü ve dilidir.

Hallacı Mansurlar, Nesimiler, Kul Himmet üstadlar, Pir Sultanlar susmadılar. Bizlerde tıpkı üsdatlarımız gibi susmayacağız. Gerçek bir ozanı ne kırılan kalemler, ne yargıç fetfaları, ne de yağlı urganlar susturamamıştır.

Ne acıdır ki, bir taraftan ülkenin türküsünü yazan, gücünü halktan alan, halkın gözü, kulağı, dili sayılan ozanlar "dört nüfusa bir tek ekmek yetsin diyom, yetmiyor ki" diyerek kahvehanelerde dilenirlerken, diğer taraftan devletin himayesi altında kulağı küpeli, kadın mı, erkek mi belli olmayan birtakım serfet sarhoşları ve onların özentileri, günün yirmi dört saati ekranlarda "kıl oldum abi, kıl oldum, kız hepsi senin mi" diyerek gününü gün etmektedirler. Kargaların bile güleceği bu saçmalıklar nereye kadar devam edecektir, merak ediyorum.

NE YAZAR

Böyle adalette, böyle düzenede
Atsınlar zindana suçsa ne yazar?
Din iman değildir yoksulun derdi
Ha İsa, ha Musa, putsa ne yazar?

Karada mersedes denizde yatı
Sayısız apartman villası, katı
Beş Nisanda ekonomi paketi
Açmasa ne yazar açsa ne yazar?

Serbest piyasanın yokmu zararı?
Zenginlere sağladılar yararı
Yirmidört Ocak'ın ara kararı
Ödülse ne yazar taçsa ne yazar

Avrupa'dan ğelir maması sütü
Et ile beslenir kedisi, iti
Yoksulun karnında kuru gürültü
Osursa ne yazar sıçsa ne yazar

MAHMUT ERDAL, yanıp gel düşme derde
Tilki aslan boğar söz geçmez ferde
Ha köyde sürünmüş, ha da şehirde
Göçmese ne yazar, göçse ne yazar?

SON SÖZ

Eskiler ne güzel söylemişler; "At ayağı yürük, ozan dili çevik olur"... Çamşıhı derken, seferberlik yıllarındaki Yemen acıları derken, gele gele sözün sonuna geldik. Bizim, bizden saydığımız ulu ozan Fuzuli'nin bir beytini ustalar söylüyorlar;

Aşk imiş her ne var alemde,
ilim bir kıyl ü kal imiş ancak...

Elbetteki Bağdat illerinin ölümsüz ozanı, burada gerçekten bilimi arkalara atmıyor. Onun amacı "aşkı öne çıkarmak"... Bu aşk, gerçeklerin aşkı, aydınlığın aşkı olsa gerek. Elbette ki bilimin aşkı da bir aşk. Doğduk doğalı, insan kutsallığına aşık olduk. Bu aşktır beni söyleten, beni yaşatan.

Bir sürçi lisan ettikse affola...

Deh demeden yürüyen at
Hayırlı olursa evlat
Bir de iyi olursa avrat
Düğüne gerek ne; gir oyna çık oyna

Ha babam ha yürümez at
Bir kaşık su vermez evlat
Bir de kötü olursa avrat
Ölüye gerek ne; gir ağla çık ağla

Halk Deyimi

MAHMUT ERDAL

Şiirleri

SAKIN ARINMADAN

Sakın arınmadan girme bu ceme
Canlara kem gözle bakarsan eğer
Gönül beytullahtır benzer erdeme
Yapılmaz tamiri yıkarsan eğer.

Eğilip doğrulup dirsek çürütme
Bilmediğin şeye ahkam yürütme
Beş vakit yıkanıp sabun eritme
İçten mundar gibi kokarsan eğer.

Kin ile garezi salma araya
Rastgele merhemi sürme yaraya
Candan bir dostunu kirli paraya,
Nefsine kul olup satarsan eğer.

Her kişi olamaz sözünün eri
Girdabın çarkına bağlanmaz seri
Ali de erdem-i Mülcemde şeri
Bir kefeye koyup tartarsan eğer.

Sıtk ile çağıran bulur mevlasın
Temizle gönülde kir ile pasın
Helal kazancına haram lokmasın
Zehir zıkkım olur katarsan eğer.

Dinle sükunetle edebin takın
Kaçın kov gıybetten zem etme sakın
Bile bile yersen yetimin hakkın
Taş olur midende yutarsan eğer.

MAHMUT ERDAL, mihnet eylemem cana
Arınsam günahtan dursam divana
İşte o zaman insan derim ben sana
İçinden benliğin atarsan eğer...

TAŞA BENİ

Ben insana eğilirim
Mecbur etmen taşa beni
Ne sağırım ne de körüm
Kullanmayın maşa beni.

Kıble diye döndüm yüze
Yatar kalkar gelmem dize
Bu Tanrı'yı inkâr ise
Yazsınlar en başa beni.

Taş Kâbe'de etmem ayin
Hak adem de mevcut daim
Ben insanlık kurbanıyım
Başka bilmen haşa beni.

Din imanı attım serde
Dönde bir bak ilim nerde
Tekkelerde camilerde
Hiç beklemen boşa beni.

Cehalete mekirim var
Hakka gerçek zikirim var
Akıl ile fikirim var
Getirmeyin tuşa beni

MAHMUT ERDAL, gel uy çağa
Yalpa vurma sola sağa
Bedenim koyman toprağa
Verin kurda kuşa beni...

DEĞİŞMEDİN

Asırlardan beri kafa yapını
Eşekler değişti sen değişmedin
İlkel kaldın yırtamadın kabını
Eşekler değişti sen değişmedin

Arap kültüründen aldığın dersin
Tarihler boyunca belasın şersin
İlime ters düşen bakar bir körsün
Eşekler değişti sen değişmedin.

Aydınlar okudu aydınlar yazdı
Arifler düşündü mantıktan süzdü
Maymunlar füzeyle fezada gezdi
Eşekler değişti sen değişmedin.

Acemin öküzü Arabın malı
İlim meyve verdi sen kaldın çalı
Başında yuları ayakta nalı
Eşekler değişti sen değişmedin

Çok sevdin cahilin fırlamasını
Karabaşlı gibi hırlamasını
Çıkıp mevkilerde zırlamasını...
Eşekler değişti sen değişmedin.

MAHMUT ERDAL der ki bu nasıl haldı
Cehalet oynadı yobaz tef çaldı
Babandan dedenden miras mı kaldı?
Eşekler değişti sen değişmedin...

BU NE REZALET

Her gün bir skandal bu ne rezalet
De gelde sen sövme böyle düzene
Hani nerde yasa nerde adalet?
De gelde sen sövme böyle düzene.

Kurtlar uluyarak enikler inde
İşlenir cinayet kan kokar günde
Hırsızların eli devlet cebinde
De gelde sen sövme böyle düzene.

Kara ses bir yandan terör bir yandan
Mollalardan fetva gelir İran'dan
Zamların elinden usandık candan
De gelde sen sövme böyle düzene

Kapıda mersedes denizde yatı
Yoksuldan kıymetli kedisi iti
Isıtmış koltuğu yapışmış götü
De gelde sen sövme böyle düzene

Tıkanmış adalet işlemez merci
Her tarafı sardı dinci gerici
İnsanlar yanarken kolluk seyirci
De gelde sen sövme böyle düzene.

Dur diyen yok soygunlara talana
Tüysüz yetim hakkı çalan çalana
"Adil Düzen"deki bak şu yalana
De gelde sen sövme böyle düzene.

İnsanı öldürmek varmıdır dinde
Çığlıklar duyulur Yemen'den Çin'den
"Kıl oldum" ağabeyler inmez gündemde
De gelde sen sövme böyle düzene.

MAHMUT ERDAL, sinemizi dağladık
Oy verdik güvendik umut bağladık
Gelen vurdu giden vurdu ağladık
De gelde sen sövme böyle düzene

VERDİM VERELİ

İnsan oluşumu yeni anladım
Gerçeklere meyil verdim vereli
Hocaya dedeye boşuna kandım
Gidip bir mürşide sordum soralı.

Boşuna dolaştım Mekke'de Şam'da
Doğruyu aradım sevinçde, gamda
Tekniğin icadı bir renkli camda
Bütün olanları gördüm göreli.

Üç nesneyle ikrar verdim pirime
Elime belime birde dilime
Doya doya baktım dost cemaline
Taassup zincirin kırdım kıralı.

Canlı bir Kurandır kusursuz kişi,
Kov gıybet eylemek kötünün işi
Seneler senesi hayali düşü
Sonunda gerçeğe yordum yoralı

Çok dinledim dinsiz ile dinliyi
Eşit gördüm aleviyi sünniyi
İnsan diye Vietnamlı Çinliyi
Açıpta bağrıma sardım saralı

MAHMUT ERDAL göç eyledim yurdumdan
Ne söylese söylesinler ardımdan
Sanki koca bir dağ kalktı sırtımdan
Cehalet defterin dürdüm düreli

KENDİ KENDİMİ

Sordum soruşturdum kendi kendimi
Senin de devranın geçti dediler
Sitem tezgahında ördüm bendimi
Sığmadı göz yaşım taştı dediler.

Banaz yaylasında Eğridir beli
Çağırdım duymazsın nerdesin Ali?
Çok aradım sordum koca Veysel'i
O, sadık yarine göçtü dediler.

Yandım kandillerde fitilsiz yağsız
Süründüm yerlerde elsiz ayaksız
Bir sahraya düştüm uçsuz bucaksız
Mecnun da bu yoldan geçti dediler

Sardı dişlisine düzenin çarkı
Bildirmedi gitti zamanı farkı
Gördüm ki bir eser, derin su arkı
Ferhat, Şirin için eşti dediler.

Türlü kazanlarda kaynadım piştim
Dost elinden zehri nuş edip içtim
Sadık bir yar için yandım tutuştum
Ağlamış gözleri yaştı dediler.

MAHMUT ERDAL, eğer ruhun insansa
Ezme karıncayı madem bir cansa
Sen gelip geçici dünya bir hansa
Hekes ektiğini biçti dediler...

İNSAN BEYNİ

Cihana hükmeden insanın beyni
Huzurla barışı sağlayamadı
Sarfı- nazar edip mezhebi, dini
"Enelhak" deyip te peyleyemedi.

Dört kitap insana buyruk edildi
Ayetle hadisi kuyruk edildi
Bölündü gönüller ayrık edildi
Kopmaz halat ile bağlayamadı.

İcat olmaz idi atom bombası
Sarmazdı dünyayı barut kokusu
Meydana gelmezdi nesil kavgası
Hak ile hukuku taylayamadı!

Dünya olmalıydı insanın yurdu
Hudutlar çevrildi gümrük kuruldu
Cennet sevdasıyla avundu durdu
Aslı olmadığını söyleyemedi.

Bir değeri olmaz idi paranın
Nizası kavgası akın karanın
Mazlumlara zulmü reva görenin
Dünyada anası ağlayamadı.

MAHMUT ERDAL: uyarırım sizleri
İşiten kulağı gören gözleri
Pisliğe bulaşmış kirli özleri
Neden arındırıp faylayamadı...

YARADANSIN

İnandık ki yaradansın
Nerden çıktın bilen yoktur
Arşa ismini yazmışsın
Yetişip te silen yoktur.

Yokmu senin oğlun kızın?
Ne saklarsın göster yüzün
Herşey senin fetbazmısın?
Bir de derler hilen yoktur.

Bunca ölü bunca sağlar
Gelip geçti nice çağlar
Canlı mahluk kesin ağlar
Senden başka gülen yoktur.

Diz çökeriz siretine
Katlanırız mihnetine
Cehennemle cennetine
Hiç gidipte gelen yoktur.

Acımazsın bunca gence
Bu yaptığın hata bence
Doğan ölür gün gelince
Senden başka kalan yoktur

Bağlamışsın bende arkın
Suyun akar döner çarkın
Senin Adem ile farkın
Hiçbir derdin çilen yoktur.

MAHMUT ERDAL, bence birsin
Adım adım izlenirsin
Vicdanımda gizlenirsin
Korkma seni çalan yoktur...

SÜLÜ EMMİ

Sülü emmi neler oldu bir bilsen
Pire yorgan alıp kaçtı duydun mu
Takunyalı Adil durup dururken
Birden bire cihat açtı duydun mu

Çankaya'dan sizin eve saparken
Yorgun düştü kalbi durdu koparken
Çapkın tekir damda zina yaparken
Fare polisinen bastı duydun mu

Birinci kanalda gördün mü çili
Nelerde öğrenmiş uzamış dili
Şahlandı karınca kocaman fili
Ayağının altında ezdi duydun mu

Panterin başına çorap ördüler
Uzattılar iki doksan serdiler
Hamsi kızı balinaya verdiler
Gerdeğe girmeden küstü duydun mu

Sürer gider hanedanın çarlığı
Engin bankta sağladılar varlığı
Memiş papatyaya göz nazarlığı
Eski Türkçe ile yazdı duydun mu

Deve berber oldu görsen bir paya
İşiten de derki çağ aşmış güya
Ha o Karadaniz'i bir boydan boya
Uşak kemençeyle yüzdü duydun mu

Sağdamı soldamı Ecenin yüzü
Hayretler içinde bıraktı bizi
Ölürde birleşmem dediği sözü
Ortanın solunu üzdü duydun mu

Azmi'gilin Bezirci'nin planı
Gök nal karıştırdı felan filanı
Kurtlar uluyunca kobra yılanı
Saldırdı herkese azdı duydun mu

Kapılara sığmaz koca bir ayı
Mafya mı, baba mı dayı mı dayı
Hamam kurnasında kara Fatma'yı
Kızı iğfal edip düzdü duydun mu

MAHMUT ERDAL, mana vardır sözünde
Ortak bir paylaşım yatar özünde
Başı bozuk laçka düzen yüzünde
Tüm millet canında bezdi duydun mu

VEKİL BEY

Seçimlerde söz vermiştin hanı ya
Bu yalanlar size kâr mı Vekil bey
Dört yıl oldu ne aradın ne sordun
Yollar mı kapalı kar mı Vekil bey

Sırra kadem olup gizlenip battın
Gününü gün edip yan gelip yattın
Mitinglerde vaatlerle aldattın
Bu millet bu kadar körmü Vekil bey

Giderken yalvardık düzene uyma
Belki üzülürsün sakın sen duyma
Üçyüzbine çıktı bir kilo kıyma
Bilmem ki haberin var mı Vekil bey

Anandan doğarken Mebus mu doğdun
Aradım meclis te orda da yoktun
Urbam kirli diye evinden kovdun
Eyledin kendine ar mı Vekil bey

Dokuzyüz doksan dört elli beş yaşım
Dikili bir ağaç yoktur bir taşım
Sade ekmek yesem yetmez maaşım
Yaşamın ben gibi zor mu Vekil bey

Her kapıyı açar bir satır yazın
Robert kolejinde oğlun ve kızın
Elbet iyi geçer gecen gündüzün
MAHMUT ERDAL, gibi zar mı? Vekil bey

SEN OLDA GEL GÜLME KARDEŞ

Nerden çıktı medyum Memiş
Geleceği bilirimiş
Cinlerinen evliymiş
Sen olda gel gülme kardeş

Keto tutulmuş saraya
Memiş vurur fukaraya
Bunlar gibi soytarıya
Sen olda gel gülme kardeş

Avrupada ünü varmış
Sekiz tane cini varmış
Müslümanmış dini varmış
Sen olda gel gülme kardeş

Sekiz cinin biri dişi
Yediye bir zordur işi
Parçalarlar garip kuşu
Sen olda gel gülme kardeş

Dişi benzermi kadına
Verse baksalar tadına
Böylelerin avradına
Sen olda gel gülme kardeş

MAHMUT ERDAL neler varmış
Memleketi yobaz sarmış
Bakan ayağına gidermiş
Sen olda gel gülme kardeş

DEĞİL ARTIK

Seni uyanmaz sandılar
Kendine gel ayıl artık
Hayvan gibi kullandılar
İnsanlığa sayıl artık

Neşter değmiş kanar yaran
Hekim bul da sardır bir an
İncir, Zebur, Tevrat, Kur-an
Derde çare değil artık

Hak insandır, insan haktır
Helal kazancın mübahtır
Gönlüm sana beytullahtır
Gir oraya eğil artık

Bugüne dek sanki niye
Boyun eğdin ağa, beye
Hacı hocayla dedeye
Yeter verme meyil artık

Ana, kızı, dayı yeğen
Sen hep açsın, onlar yiyen
Gerçekleri göremeyen
Ya kör ya da cahil artık

MAHMUT ERDAL vah başıma
Kan doğramayın aşıma
Beraber paylaşıma
Diyek olun kayıl artık

BEKLİYORUZ

Halk düzeni bekliyoruz tez yetiş
Satılacak elimizde saz kaldı
Bu nasıl idare bu nasıl gidiş
Mendil serip dilenmeye az kaldı

Diyebilsek çok şeyler var diyecek
Mahkum edip zindanlara koyacak
Sofra bomboş peynir yoktur yiyecek
Kuru ekmek kuru soğan tuz kaldı

Eller yarış edip giderken aya
Halimiz meydanda çağ aştık güya
Radyasyon madyasyon dayandık çaya
Kanser derdi yüreklerde iz kaldı

Zam kervanı başın aldı yürüdü
Çıkarcının gözünü kan bürüdü
Dikiş tutmaz ceket pantol çürüdü
Bir suyam iplikle bir de biz kaldı

Vurguncu soyguncu yükünü tuttu
İşçi köylü esnaf derde dert kattı
Odun yok kömür yok kış geldi çattı
Bahar geçti temmuz geçti güz kaldı

Başına çalınsın atının nalı
Yürekler acısı milletin hali
Orta direk çöktü büküldü beli
Bir deri bir kemik birde post kaldı

Yeraltı mafyası her taraf dayı
Yasa oluşturur alırlar payı
Hastaneler rehin tutar hastayı
Nerede yeşil kart rafta söz kaldı

Çıkarcılar mala konup kaldılar
Uyuttular bizi bizden çaldılar
Tekin saatını söküp aldılar
İs yutarız fiske ile gaz kaldı

Emekçiler grev yapsa suç olur
Yağ çekenler başlarında taç olur
Yağmur yağsa ayağımız lorç olur
Pabuç delik ayak yerde yüz kaldı

Gelse kurtarıcı görsek gününü
Gam yemezdik unuturduk dününü
Döşeği boşaltıp sattık yününü
Yırtık bir çul şilte ile bez kaldı

Fırsat elde ye iç derler kürkümüz
Mezhep mezhep ayırdılar ırkımız
Yasak olur lisanımız türkümüz
Arabesk disko ile caz kaldı

Çareler ararız toto da falda
Kulaklar haberde gözümüz yolda
Bu kadar söylemek MAHMUT ERDAL'da
Al sazını çık dağlara gez kaldı

FARKINDA MISIN

Aynaya bak iyi düşün yüzüne
Şekil olduğunun farkında mısın
Senden sonra oğlun ile kızına
Vekil olduğunun farkında mısın

Güvenme silinir şöhretin şanın
Yerle yeksan olur sarayın hanın
Servet edindiğin inci mercanın
Çakıl olduğunun farkında mısın

Yük etme sırtına gereksiz dinin
Ziyan olur gider her geçen günün
Her an yatıp kalkıp cennet Hurinin
Sakil olduğunun farkında mısın

Otomobil gemi tayyare tren
Hasretleri menziline yetiren
Çağlar alıp ileriye götüren
Okul olduğunun farkında mısın

MAHMUT ERDAL : tabibi ol yaranın
Cevherdir sözlerin hisse alanın
İlim ile bilgisayar bulanın
Akıl olduğunun farkında mısın...

TALAN YURDUM

Yazarları susturmuşlar
Oldu gitti talan yurdum
Ozanları küstürmüşler
Medyumlara kalan yurdum

Bıçak işlemiş derine
Düştük üçken çemberine
Kurtuluş destan yerine
Ölüm marşı çalan yurdum

Seçilen de olsa onur
Gerçek yolu bilir tanır
Bu gidişle zor kapanır
Korkarım ki yaran yurdum

Namussuzluk köşe bucak
Şerefsizler açar kucak
Geleceğin ne olacak
Hiç mi yoktur soran yurdum

Her tarafın tipi kar mı
Darda mısın işin zor mu
MAHMUT ERDAL gibi varmı
Sana kurban olan yurdum.

HABERİN VAR MI

Ne mümkün cananım seni unutmak
Göz yaşım sel oldu haberin var mı
Ne yemek ne içmek ne de uyumak
İşim figan oldu haberin var mı

Bakıp uğrun uğrun gülüşme bana
Gizli dertlerini danışma bana
Gönlümden uzak ol yanaşma bana
Sevdiğin el oldu haberin var mı

Yaktı bu sinemi bir gözü ela
Yüzün güldürmesin cenabı mevla
Ne hallere düştüm vefasız Leyla
Meskenim çöl oldu haberin var mı

Ne yaptım ki el diline söz ettin
Yakıp ateşlerde bağrımı köz ettin
Geldin geçtin üzerimi düz ettin
Mezarım yol oldu haberin var mı

MAHMUT ERDAL , kime diyem hallerim
Büküldü kamentim kırık kollarım
Yürüyüp gittiğim düzgün yollarım
Engelli bel oldu haberin var mı

KAÇMAYA KALKMA

Kulağına küpe olsun sözlerim
Coşupta kabından taşmaya kalkma
İğne deliğinden bulur çıkarır
Ecelin elinden kaçmaya kalkma

Benliğe kul olma yayılsa ünün
Sevgin ibadettir, günahtır kinin
Ne olursa olsun mezhebin dinin
Ademi ademden seçmeye kalkma

Rastgele konuşup karışma lafa
Sükunet altındır sor bir sarrafa
Bir ulu ırmaktan karşı tarafa
Yüzme bilmiyorsan geçmeye kalkma

Turap olmak yüce insan işidir
Kendi noksanını bilen kişidir
Muhabette içki mihenk taşıdır
Ehli değil isen içmeye kalkma

Yolcu gelip geçmez ıssız bir çölsen
Dibi gözükmeyen derin bir gölsen
Mezrolu makaslı terzi değilsen
Her bedene kaftan biçmeye kalkma

Bağrın siper etme hançere oka
Şerefli aç dolaş bildirme toka
Hesapsız kitapsız varlıktan yoka
MAHMUT ERDAL, gibi düşmeye kalkma

BARIŞIN UĞUR

Yakışmıyor sana ölüm sözcüğü
Yaşamla simgeydi barışın Uğur
Yürekten yadettik son öpücüğü
Kutlu olsun menzile varışın Uğur

Emekçi peşinde sel oldu taştı
Gözlerinden akan kan ile yaştı
İki değil üç bin yılını aştı
Bakış açın ile görüşün Uğur

Uzandı kalemin Afgan'a Çin'e
Bir idin bin oldun çıktın yüz bine
Karanlıkta kalmış yobaz beynine
Balyoz gibi yumruk vuruşun Uğur

Kitabıydın okuyanın yazanın
Hedefiydin sömürenin ezenin
Hukuk kavramında yasal düzenin
Önemle üstünde duruşun Uğur

Yürek olsa suikastçi piçinde
Korkmaz idi kaleminde gücünde
Bir dahiydin insanlığın içinde
Hele de erdemli oluşun Uğur

MAHMUT ERDAL, der ki gel kalman gafta
Kabrine yüz sürem her gün her hafta
Uygarlığa doğru gittin ön safta
Ödüle layıktır yarışın Uğur...

ANADOLUM

Anadolum şu perişan haline
Dilsiz yandı sağır yandı kör yandı
Zincir vurdu Hızır paşa koluna
Abdal yandı Sultan yandı Pir yandı

Özgürlük türküsün çaldı söyledi
Ruhi Su haykırdı, Neyzen neyledi
Zindanı ömrüne mekan eyledi
Nazım yandı Hikmet yandı Ren yandı

Açtın kucağını kalleş lordlara
Bilmem neden yar olmadın mertlere
Senden uzaklarda düştü dertlere
Yılmaz yandı Güney yandı fer yandı

Tef çalınır kalleşlerin oynunda
Bir yarasın vatanperver beyninde
Yağlı sicim koç yiğidin boynunda
Deniz yandı Gezmiş yandı dar yandı

Sinan'ın Yusuf'un tutuştu özü
Analar bacılar çektiler yası
Nurhak dağlarında eylem kavgası
Mahir yandı Çayan yandı har yandı

Hüküm sürer Osmanlının kör kadı
Çarşafa bürünür peçeli cadı
Abdi ağaların İnce Memedi
Yaşar yandı Kemal yandı der yandı

Sulanmıştın şehitlerin kanıynan
Parsellendin sarayınan hanıynan
MAHMUT ERDAL, sever seni canıynan
Özü yandı gözü yandı zar yandı...

KİŞİLİK GEREK

Reyisicumhur olsa önemli değil
Bence bir insanda kişilik gerek
Dünyanın malına eylese meyil
Bence bir insanda kişilik gerek

Ağa olsun paşa olsun bey olsun
Ergen olsun yaşlı olsun toy olsun
İster ise Peygambere soy olsun
Bence bir insanda kişilik gerek

Ben insanım demek kolaydır dile
Derde giriftar ol çekte gör çile
Harun kadar zengin olsan nafile
Bence bir insanda kişilik gerek

Dini bütün veya inkar, purutsa
Çok bilecen olup ahkam yürütse
Bir ömür boyunca dirsek çürütse
Bence bir insanda kişilik gerek

İster yazar olsun ister sanatkar
İsterse dünyadan olsun haberdar
Gam etme değerse değsin zülfiyar
Bence bir insanda kişilik gerek

MAHMUT ERDAL yar ol kendi kendine
Acı söz kurşundur parçalar sine
Sen doğru söyle de alsın tersine
Bence bir insanda kişilik gerek...

KARA SES

Şanlı Atam siz dünyadan göçeli
Deprem var ülkede toz duman oldu
Kara ses yükseldi azdı peçeli
Halimiz perişan çok yaman oldu

Fetvalar verildi, insanlar yandı
Vatan boydan boya kana boyandı
Şeriat kapıya geldi dayandı
Masonlar oy için Müslüman oldu

Çektiler peşkeşi yarene eşe
Soydular devleti döndüler köşe
Umutlar bağlandı Cinci Memiş'e
Gelecek karanlık bir güman oldu

Hele bak terörde vahşete kine
Feryadımız vardı Yemen'e Çine
Ne vicdana sığar ne de bir dine
Tarandı çocuklar kızıl kan oldu

İhanet dalalet çıkmış bağırır
İrtica kol gezer cihat çağırır
Ülke gebe ne oyunlar doğurur
Noktalandı beynimizde zan oldu

Sabır taşı olduk yürek dağladık
Oy verdik güvendik umut bağladık
Gelen vurdu giden vurdu ağladık
Her geçen günümüz zar figan oldu

Yeter MAHMUT ERDAL, çok gitme öte
Her tarafı sardı eşkiya çete
Ozana yer vermez yobaz T.R.T
Falcılar cinciler şöhret şan oldu...

AŞINIR DURUR

Gelecek karanlık kaygı verici
Devlet çarkı laçka aşınır durur
Her tarafı sardı dinci gerici
Bir devri alemdir yaşanır durur

Sürer gider hanedanın çarlığı
Tilki kümes bekler kurt karanlığı
Hırsız servetine katar varlığı
Yoksul çöplüklerde eşinir durur

Anası, babası oğul ve kızı
Tükürsen şükür der utanmaz yüzü
Hicap duymaz siyasetin uyuzu
Mayasıllı gibi kaşınır durur

Yokmudur bunların namusu arı
Yetim hakkı çalar ederler varı
Uçakla gemiyle yurttan dışarı
Tarihi değerler taşınır durur

Avanta bulunca kıymayla eti
Can ciğer dost olur fareyle kedi
Mebusun elinde oy icazeti
Partiden partiye kişinir durur

Bu nasıl düzendir bu nasıl bir hal
Tıkanmış kulağa ister davul çal
Yere batasıca şu MAHMUT ERDAL
Sanki bir kendiymiş düşünür durur

TEL İSYAN EDER

Derdimi duyursam dertli sazıma
Ah çeker perdeler tel isyan eder
Gözyaşım göl olur kara yazıma
Taşar dalga vurur sel isyan eder

Yazın derdim kağıt kalem yeterse
Gösterin bir dertli benden beterse
Bülbül suskun kalır karga öterse
Elbet hicap duyar gül isyan eder

Nice yol bekledim yağmurla kardan
Hayli zaman haber gelmez o yardan
Bir yaprak koparsan koca çınardan
Irgalanır gövde dal isyan eder

Açıldı sinemde onulmaz yara
Bülbül gibi düştüm figana zara
Sitemli bir name göndersem yare
Zarfın üzerinde pul isyan eder

Çağırdım mevlayı muradım verse
Elimden ne gelir sağırsa körse
LEYLA'yı arayan MECNUN değilse
Gark olur kumlara çöl isyan eder

Başım dumanlıdır, doldur ver saki
Şu fani dinyada kim kalmış baki
MAHMUT ERDAL dostâ varmadan taki
Meftanın konduğu sal isyan eder

BÜRÜNMEKTEYİZ

Atam halimizi sormak istersen
Yerde böcek gibi sürünmekteyiz
Batıda insanlar şortla gezerken
Biz hala çarşafa bürünmekteyiz

İpek tezgahında dokuruz çulu
Devrildi fidanlar, revaçta çalı,
İçimiz dışımız pislikle dolu,
Abdest suyu ile arınmaktayız

Boyun eğdik hurafenin şerrine
Din dersi okuruz kimya yerine
Yirminci asırda körü körüne
Bin yıllık Kur'ana sarılmaktayız

Rozet yaptık yakamıza bozkurtu
Mateme bürüdük bu güzel yurdu
Uygarlık fezada gökdelen kurdu
Bizler mağaralarda barınmaktayız

Kul köle oluruz ağaya, beye
Baykuşlar yerleşti mezraya, köye,
Laik, Atatürkçü, dinsizler diye
Yakılıp, asılıp vurulmaktayız

Haykır MAHMUT ERDAL, çekinme mertçe
Arapça gündemde, yasaktır Kürtçe
Biz olduk olalı böyle milletçe
Doğru söyleyene saldırmaktayız

ANLARSIN

Sakın bu gençliğin bakidir sanma
Yıllar ile yarışınca anlarsın
Olaki aynaya bakıp aldanma
Yüz hatların kırışınca anlarsın

Ömründen yıl çalar bu gün ve yarın
Hazana dönüşür gülün gülzarın
Hilal kaş altında göz kapakların
Günden güne buruşunca anlarsın

Ağrılar baş verir sızılar dizin
Sis çöker önüne puslanır gözün
İlenmeye başlar oğlun ve kızın
Eşin bile darılınca anlarsın

Elinde avcunda yok ise malın
Yad olur dostların sorulmaz halın
Toz toprak içinde saçın sakalın
Birbirine karışınca anlarsın

Geçmez kara günler gam ile çile
Elinde değil ki edesin hile
Yokuş şöyle dursun düz yolda bile
Adım başı yorulunca anlarsın

İşte MAHMUT ERDAL, örnektir sana
Göster baki kalmış bey ile ağa
Bir gün kucak açıp kara toprağa
Sadık dosta sarılınca anlarsın...

DÜŞÜN KARDEŞİM

Bilimsel düşünüp özgür yaşarsan
Bahara dönüşür kışın kardeşim
Sorun olan engelleri aşarsan
Gerçek olur hayal düşün kardeşim

Cahaletin zorbasından sinersen
Hürafayla cin atına binersen
Uygarlıktan ortaçağa dönersen
Elbetteki ağrır başın kardeşim

Asırlar boyunca dökülen kanlar
Yerle yeksan oldu saraylar hanlar
Asıldı, yüzüldü gerçek ozanlar
Oku da tarihi düşün kardeşim

Varlığın sürerken bedende, canda
Kimler baki kaldı hangi mekanda
Ot misali yaşıyorsan cihanda
Fark etmez bin olsun yaşın kardeşim

Aşınır akşamlar yorulur beden
Nerde hani göster babanla, deden
İçten temiz olsun vicdan muhaseben
Önemli değildir dışın kardeşim

MAHMUT ERDAL yükün enginden aşır
Herkes emelini sırtında taşır
Döner çarkı alem devran değişir
İbrettir kabrinde taşın kardeşim

ATEŞE BENZER

Mecnun etti bir güzelin bakışı
Yaktı bu bağrımı ateşe benzer
Yalın kılınç gibi kirpiği kaşı
Gözünün ziyası güneşe benzer

Rastlamadım benzerine eşine
Sevdalanır Derviş düşer peşine
Kerem edip yakar aşk ateşine
Tıpkı Aslıhan'la kardeşe benzer

Tahminen onsekiz ondokuz yaşı
Mağrurlu gururlu göklerde başı
Benlerle bezenmiş gerdanı döşü
Göznuru dökülmüş nakışa benzer

Şöyle bir eğilip bakınca suya
Cemali yansıdı yıldıza aya
Saçındaki bir tel bedel dünyaya
Uyku aleminde bir düşe benzer

Eğer böyle ise bülbülün han
Arşa direk olur figanı zarı
Derbeder eyledi MAHMUT ERDAL'ı
İçmiş fitil gibi sarhoşa benzer

ANAM

Gökyüzünde yıldızlardan yücesin
Bad-ı sabah mısın yel misin Anam
Sözlüklerde kelimesin hecesin
Nefes mi dudak mı dil misin Anam

Kum toprakta höllüğümü eledin
Ninni çaldın beşiğime beledin
Benimle ağladın benimle güldün
Şeker mi şerbet mi bal mısın Anam

Kur'an methin eyler ismi şanında
Huriler kim olur senin yanında
Emsalsiz bir koku gelir teninde
Lale mi sünbül mü gül müsün Anam

İsmin destan olur türküde sazda
Gül açar yüzünde baharda yazda
Mecnunlar koşturur saç sakal dizde
Leyla mı sahra mı çöl müsün Anam

Üzerimden ayrılmasın gözlerin
Pamuk gibi elin nurlu yüzlerin
Baş koyunca uyku verir dizlerin
Salıncak mı yoksa sal mısın Anam

Dokuz ay karnında ağır yüktüm ben
Biliyorum ne çileler çektin sen
Yavrum diye göz yaşları döktün sen
Derya mı deniz mi sel misin Anam

MAHMUT ERDAL- der ki başım tacında
Toka olsam zülüfünün saçında
Gönlümdeki has bahçenin içinde
Fidan mı yaprak mı dal mısın Anam

BOĞASIM GELİR

Sahte hoca ile sahte dedeyi
Basıp gırtlağına boğasım gelir
Falcı büyücü ehliyetsiz ebeyi
Evirip çevirip dövesim gelir

Diz çöküp yerlere dinlemem vazı
Kıble denen taşa etmem niyazı
Peçeli sarıklı kara yobazı
Arap çöllerine süresim gelir

Vız gelir hayalet kormam ecinde
Ödüm kopar cehaletin piçinde
Dolu olsam bulutların içinde
Yobazın beynine yağasım gelir

Kişinin kendine yoksa güveni
Hoş görürse emek teri yiyeni
Yoksulluğa yazı kader diyeni
Ana avrat çekip sövesim gelir

Dünyaya bedeldir canlının canı
Astılar yüzdüler nice ozanı
Ortak paylaşımı laik düzeni
Tüm arzum ölmeden göresim gelir

MAHMUT ERDAL, gel incitme canları
Devran yıkar sarayları hanları
Dünyada erdemli tüm insanları
Açıp da bağrıma sarasım gelir

YAZ

Gazeteci , kalem olam eline
Vurgunu, soygunu, talanları yaz
Belli bir zümreler yiyip içerken
Hesapla, geriye kalanları yaz

Asgari ücretle, sen olda geçin,
Yurdumda bir düzen kurulmaz niçin
Meclis kürsüsünde milleti için,
Namus şeref sözü verenleri yaz

Derdi vardır, söyleyemez içinde
Otuzunda, siyah kalmaz saçında
Alın teri döker, kir pas içinde
Masada hakkını çalanları yaz

Dertler kaynar kazanında, aşında,
Çile akar gözlerinde yaşında
Göğsünde madalya köşe başında
El açıp dilenip duranarı yaz

Kimi gök yüzünde canlı ararken,
Kimi balinaya yara sararken,
Kimi anahtarla iman kurarken,,
Cennete sıraya girenleri yaz

Beklerler ki daha bin yıl uyusun
Kadı yapar kimi kimse diyesin,
Sen sürün ki ekmek bula yiyesin
Bir kalemde milyar vuranları yaz

Çok söyleme MAHMUT ERDAL, asarlar
Neden susar aydınlarla yazarlar
Karın tokluğuna namus pazarlar
Anayı, bacıyı satanları yaz...

ANLAYAMAZSIN

Kapıda mersedes denizde yatın
Sen benim türkümden anlayamazsın
Villan apartmanın sayısız katın
Sen benim türkümden anlayamazsın

Gecekondu çamuruna batmadın
Sekiz nüfus bir odada yatmadın
Soğan kırıp kuru ekmek yutmadın
Sen benim türkümden anlayamazsın

Mızrapla tellerde derdi çalmadın
Benimle ağlayıp benle gülmedin
Fiş verip bakkaldan ekmek almadın
Sen benim türkümden anlayamazsın

Fiske bilmen oturmadın çıraynan
Eli bağlı cop izleri yaraynan
Dal guruba dizilmedin sıraynan
Sen benim türkümden anlayamazsın

Yeşil pasaportun, tüm dünya yurdun
Başkente uzanır kuvvetli ardın
Ne kira derdin var, ne kömür derdin
Sen benim türkümden anlayamazsın

MAHMUT ERDAL ödün verme sazından
Sen ayrılma benliğinden özünden
Çıkarsan Pir Sultan Veysel izinden
Sen benim türkümden anlayamazsın

PULA DÖNMÜŞSÜN

Hüzünlü duruşun o bakışların
Bir zalim elinden kula dönmüşsün
Solmuş gül cemalin yıkık kaşların
Gördüm ki ne halden ne hale dönmüşsün

Söyle pir aşkına, ne idi adın?
Çok mu çile çektin, neden yok tadın?
İpek halılara eş değer idin
Ayaklar altında çula dönmüşsün

Tebessüm yok olmuş neşen çekilmiş
Ağarmış saçların belin bükülmüş
Hazan değmiş, yaprakların dökülmüş
Özünden kurumuş dala dönmüşsün

Gül sineni çok canlara açmışsın
Karar kılmaz daldan dala uçmuşsun
Mektup gibi elden ele geçmişsin
Beş on damga yemiş pula dönmüşsün

MAHMUT ERDAL der ki, bir zarif sazdın
Mevsimler içinde bahardın, yazdın
Ödünsüz, gururla güzel bir kızdın
Bir kaç nikah yemiş dula dönmüşsün...

BOŞTAN İBARET

Faydan yoksa tabiata insana
Ömrün gelir geçer boştan ibaret
Gelip geçicidir güvenme cana
Kanat çırpar uçar kuştan ibaret

Alıcı kuş gibi yırtıcı olsan
Bakmaya kıyılmaz nevcihan olsan
Sırtı yere gelmez pehlivan olsan
Ecel çelme takar tuşdan ibaret

Ak düşer saçına buruşur yüzün
Sis çöker önüne puslanır gözün
İlenmeye başlar oğlun ve kızın
Tesellin gözdeki yaşdan ibaret

Cem olur cemaat ısınır suyun
Paşamı beymisin fark etmez soyun
Meftine kesilir koç veya koyun
Can için verilen aşdan ibaret

MAHMUT ERDAL , bir gün kabrin kazılır
Eşin dostun yarenlerin üzülür
Ak üstüne kara künyen yazılır
Başına dikilen taşdan ibaret

SOYAN SOYANA

Bu nasıl yasadır, nasıl adalet?
Devlette talan var soyan soyana
Ne hallere koydu bizi cahalet?
Hurafe hadise uyan uyana

Genel müdür, bakan, milletvekili,
Arkası sağlam da berkdedir beli
Mülkiye amiri kaymakam, vali,
Zehir zıkkım olsun yiyen yiyene

Azıttı hırlaşır yoz köpekleri
Yerler yetim hakkı, içerler teri,
Devlet sofrasından şiş göbekleri
Ganimet sayışta doyan doyana

Hele bak terörde vahşete kine
Feryadımız vardı Yemen'e Çin'e!
Ne vicadana sığar nede bir dine
Masum çocuklara kıyan kıyana

Çan sülünün kızı prenses leydi
Yeşil kart anahtar ne oldu vadi
Zam kazığı kıçtan mideye değdi
Cırtlak bir ses çıktı duyan duyana

Yeter MAHMUT ERDAL gel sıkma canı
Yetim hakkı yiyen bozuktur kanı
Umursamaz altmış milyon insanı
Enayi yerine koyan koyana...

DEVRİMLERİN VAR İKEN

Şanlı atam anıtından bir çakıl
Sökemezler devrimlerin var iken
Vatan toprağına şer tohumunu
Ekemezler devrimlerin var iken

Beyni bozuk diş bilese kastına
Can veririm el değdirmem büstüne
Şeriat rozeti göğsüm üstüne
Takamazlar devrimlerin var iken

Devrimin gündemde kalkamaz rafa
Nutkunda ki sözü almaz her kafa
Özgür türk kadını kara çarşafa
Sokamazlar devrimlerin var iken

Nöbette bekçidir general eri
Vatan bütünlüğüne koyarlar seri
Hedefin akdeniz dönüp de geri
Bakamazlar devrimlerin var iken

İlham aldık hitabından yazından
Mahşere dek geleceğiz izinden
Ödün yoktur laikliğin tezinden
Çıkamazlar devrimlerin var iken

MAHMUT EDAL, sil gönlünün pasını
Sarığa kul etme kafa tasını
Meşalen yanında gaz lambasını
Yakamazlar devrimlerin var iken...

EMEKLİ

Böyle maaş ile böyle zamlarla
Hiç oynama toton yatar emekli
Böyle keder ile böyle gamlarla
Durumun beterden beter emekli

Bu kışı atlatıp çıkarsan yaza
Ahmet, Mehmet, Veli, Fatma, Pakize
Akşam sekizinden sabah sekize
Banka kapısında yatar emekli

Aybaşını zor getirir zamanı
Borçlular çevirir vermez amanı
İliği saz çalar göğsü kemanı
Cırtlak zurna gibi öter emekli

Medet bekler oğlu ile kızından
Düşen param parça olur yüzünden
Ekmeği bölmeye diş yok ağzında
Çiğnemez lop diye yutar emekli

Yıllarca çalışıp didinip durdu
Kim başa geldiyse bir tekme vurdu
Sırtında urbası adak çaputu
Yinede bir niyet tutar emekli

Yeter MAHMUT ERDAL, fazla uzatma
Gir maaş kuyruğuna yol bekler Fatma
Herşeyi dert edip içine atma
Sorunun kabirde biter emekli...

ATMA YABANA

Gel kardeşim sözüm atma yabana
Uzak dur namertte numus ar olmaz
Yazık olur emeğine çabana
Boşuna yorulma yoktan var olmaz

Kardeş et kendine sırrını verme
Düşersen çukura atarlar çelme
Sevildiğin yere çok gidip gelme
Kopar sevgi bağın itibar olmaz

Böyledir kanunu bu çirkef çağın
Hangi birin diyem dert yığın yığın
Hakkın olmayanı çalıp çırptığın
Günaha yazılır helal kar olmaz

Ayak başa kollar bedene ektir
Vücut bir iskelet beyin mihenktir
Ne kadar uğraşsan eşek eşektir
Vursan üzengiyi rahvanı olmaz

Siper olma adilerin taşına
El uzatma muhannetin aşına
Sofra yerde iken kalkar başına
Hicap duyup söylemesi zor olmaz.

MAHMUT ERDAL kavrul kendi yağında
Tora düşme çehaletin ağında
Kış olsa da mürşitlerin dağında
Ağustos gibidir korkma kar olmaz

SOYA BAĞLANDI

Sanki yasa olup geçti mecliste
Hırsızlık mevkiye soya bağlandı
Doğuda insanlar meydan da işte
Kimi şıha kimi beye bağlandı

Bu vatan evladı değilmi Kürtler?
Heder olup gitti nice yiğitler
Din denen illette tüm kötülükler
Çıkarcı kesimde huya bağlandı

Yanarak can verdi Pir Sultanlılar
Mecliste dolaşır eli kanlılar
Şehire göç etti delikanlılar
Yaşlı horantalar köye bağlandı

Gözükmez meydanda, nerede devlet?
Kurdu partisini aldı icazet
Molla modeliyle yapar siyaset
Karanlık emeller oya bağlandı

Böylelikle bu günlere gelindi
Yasalar çiğnendi, ilke delindi
Emek teri sömürmeye yenildi
İşçinin emeği zaya bağlandı

MAHMUT ERDAL neden verilmez haklar
Dişliye sarılmış ters döner çarklar
Zengin düğününde dolarlar marklar
Uçuştu havada toya bağlandı...

ÇIKARIM UĞRUNA

Çıkarım uğruna bozuk düzene
Uyarsam namussuz şerefsizim ben
Kendin beğenmişe it kadar kıymet
Duyarsam namussuz şerefsizim ben

Gerçek insanlarla cem olsam günde
Kıvrılır yatarım dost eşiğinde
Namerdin serdiği yün döşeğinde
Uyursam namussuz şerefsizim ben

Köleyim kazanca ter dökenlere
Azrail gibiyim şer ekenlere
El aman deyip de diz çökenlere
Kıyarsam namusssuz şerefsizim ben

Rast gele birinin gitmem peşinde
Tutuşur yanarım dost ateşinde
Aç ölürüm muhanetin aşında
Doyarsam namussusz şerefsizim ben

Arın MAHMUT ERDAL, bühtan dan kinden
El etek öptün de ne buldun dinden
Bu saydıklarımın bir tek birinden
Cayarsam namussuz şerefsizim ben

NE FARKIM VAR Kİ

Özgür düşüncemi yazamıyorsam
O zaman hayvanla ne farkım var ki
Uygarca dünyayı gezemiyorsam
O zaman hayvanla ne farkım var ki

Baskı rejimiyle susturulduysam
Sinip bir köşede pusturulduysam
Gamsız kasafetsiz yatıp uyduysam
O zaman hayvanla ne farkım var ki

Hor bakarsam teknoloji bilime
Papaganlar bile güler halime
El kaldırıp pes diyorsam zalime
O zaman hayvanla ne farkım var ki

Yargıçlar katlime ferman yazarsa
Cellata mihnet yok assın asarsa
Canım idealimden ağır basarsa
O zaman hayvanla ne farkım var ki

MAHMUT ERDAL, riya yoktur sözümde
Eşit bir paylaşım yatar özümde
Gitmiyorsam aydın insan izinde
O zaman hayvanla ne farkım varkı

GERİ DÖN

Bücür Mervan Hakka kirli özünle
Varamazsın demedim mi geri dön
Dostun cemalini şaşı gözünle
Göremezsin demedim geri dön

Namus pazarladın şöhrete üne
Körler diyarında dolaştın yine
Yalan dolan ile Ali Cemine
Giremezsin demedim mi geri dön

Bir gerçek Alevi bühtan eylemez
Görmediğin gördüm diye söylemez
Döner çarkı devran neyi neylemez
Bilemezsin demedim mi geri dön

Faş eyledin namusunu arını
Çıkar için koz kullandın karını
Halkın yararına elde malını
Veremezsin demedim mi geri dön

Ellerde dolaşan kirli parasın
Her iki cihanda yüzü karasın
Bu sargıyla Kerbela'nın yarasın
Saramazsın demedim mi geri dön

Düşme MAHMUT ERDAL, kedere gama
Çulpare olurmu? ipeğe yama
O kara yüz ile sen bu katara
Yaramazsın demedim mi geri dön...

YOBAZ VAHŞETİ

İnsanların bilgisayar çağında
Hele şu yobazda vahşete bakın
Ormanda büyümüş yaban dağında
Hele şu yobazda vahşete bakın

Kaplamış içini kin nefret küpü
Sarığı sakalı tam şeytan tipi
Ağzında salyası kudurmuş gibi
Hele şu yobazda vahşete bakın

Kubilay'dan beri dinmedi kinler
Akarsu, Bezirci, Çimen, Metinler
Mumcu'lar, Aksoy'lar, Emeç, Tekin'ler
Hele şu yobazda vahşete bakın

Çorum'da Maraş'ta kanlı Sivas'ta
Pir Sultan şenliği bıraktı yasta
Otuz yedi ölü altmış beş hasta
Hele şu yobazda vahşete bakın

Arabı Acemi bağrına basar
ATATÜRK'e nefret duyar kin kusar
Yönetenler oy peşinde hep susar
Hele şu yobazda vahşete bakın

MAHMUT ERDAL, unutulmaz acımız
Hüzün dolu kan ağlıyor içimiz
Tek kelime insan olmak suçumuz
Hele şu yobazda vahşete bakın

BARIŞ İÇİN

Öyle uzak durma yaklaş yanıma
Ver elin elime kardeş olalım
Gül yüzüme, can katarsın canıma
Ver elin elime kardeş olalım

Tüm dünya özgürlük türküsü çalsın
Cehalet, düşünce geride kalsın
Dinin, dilin, ırkın n'olursa olsun
Ver elin elime kardeş olalım

Hiçbir canlıda yok bizdeki vechin
Mademki insanız bu kavga niçin
Yararlı olalım nesiller için
Ver elin elime kerdeş olalım

Şiddete baş vurmak şiddet getirir
Zedeler tarihi, kültür götürür
Konuşup anlaşmak sorun bitirir
Ver elin elime kardeş olalım

Akıtma gözyaşı, susama kana
İnsan olan insan kıyar mı cana?
Beyinsiz bir insan, benzer hayvana
Ver elin elime kadeş olalım

MAHMUT ERDAL der ki bir olsun canlar
Bayram, seyran olur her geçen günler
Tüm dünyada mutlu olur insanlar
Ver elin elime kardeş olalım

NE DEĞİŞTİ Kİ

Yıllar yılı başıbozuk düzene
Yazdık da ne oldu ne değişti ki
Dedik çare olun, dedi size ne
Kızdık da ne oldu ne değişti ki

Zenginin mersedes villası yatı
Yoksuldan kıymetli kedisi iti
Bir lokma ekmeğe diyar gurbeti
Gezdik de ne oldu ne değişti ki

Bir zaman Karaoğlan bir zaman keli
Tükense ne yazar çillinin pili
İçimizde gezen kanlı katili
Sezdik de ne oldu ne değişti ki

Çanakkale Afyon , Muş Vanımızdan
Suladık vatanı alkanımızdan
Zamların derdiyle biz canımızdan
Bezdik de ne oldu ne değişti ki

MAHMUT ERDAL, der ki keder peyledik
Alanlara gerçekleri söyledik
Tutup başımıza mebus eyledik
Seçtik de ne oldu ne değişti ki...

DÜNYA TATLISI

Kıskanırım seni, dünya tatlısı,
Arı yanağından bal, alır gider,
Giyinip salınma, şalı libası,
Nazara gelirsin dil alır gider

Aşıkın maşuka, sitemdir kârı
Gül olmasa, bülbül edermi zârı,
Seversen mevlayı, çıkma dışarı
Zülüfünden rüzgar, tel alır gider

Konuşma, yad ile, düşersin dile
Gel ağlatıp beni, çektirme çile
Aylar, günler, değil bir dakka bile,
Korkarım, ömründen, yıl alır gider

Eşin yoktur, tek gelmişsin evrene
Okursun meydanı, zaman devrana
Ağlayıp göz yaşı, dökme çevrene
Sanırım dünyayı, sel alır gider

Leylamısın, Mecnunların yolundan,
Ne tatlısın, bal dökülür dilinden
Doldur ver zehiri, içem elinden
Süzülür bedenden, bal olur gider

Ateşlere yakma, MAHMUT ERDALI
Soldurur yaprağı, kurudur dalı
Tutuşur yanarsam, Kerem misali
Sinen aslı gibi, kül olur gider...

SAYACAK GİBİ

Bir hışımla geldi zam furyaları
milleti kedere boğacak gibi
Gerildi sinirler yay gibi oldu
İnsanlar birbirin dövecek gibi

Yirmi Dört Ocakta ara kararı
Zenginlere sağladılar yararı
Beş Nisan'ın getirdiği zararı
Korkarım bu yara büyüycek gibi

Tüp yanmaz mutfakta boş kaldı kazan
Hesap altüst oldu bozuldu düzen
Bir dosta rastlayıp nasılsın desen
Sanki Ana avrat sövecek gibi

Hayasızlar memleketi soydular
Mevkilerde çaldı çırptı doydular
Zamların adını paket koydular
Kargalar bu işe gülecek gibi

Aybaşı zor gelir tek ekmek yesem
Herkes benden dertli kime ne desem
Varıp da komşuda çay içek desem
Kapıdan çevirip kovacak gibi

MAHMUT ERDAL, derdini dök sazına
Sözün geçmez oğlun ile kızına
Tebessüm eyleyip baksan yüzüne
Oturup derdini sayacak gibi...

YIKAR MI YIKAR

Sakın olmaz deme meydanda işte
Civcivden yumurta çıkar mı çıkar
Erler meydanında yağlı güreşde
Kara sinek fili yıkar mı yıkar

Haberin yok senin çok şeyler olur
Körler karanlıkta iğneyi bulur
Deve karıncadan hamile kalır
O da evlilikten bıkarmı bıkar

Ayaklanır düzenlerin çalığı
Koca bulur yetmişlerin kalığı
Büyük balinayı hamsi balığı
Çiğenemeden yiyip yutar mı yutar

Deryada havada çölde karadan
Daha varmı derler gelsin sıradan
Halkın kazıdığı küçük dereden
Okyanus boşalır akar mı akar,

Mazlum ağladıkça artarsa zulüm
İki kere iki dört eder bilin
Kazmanın sapında nasırlı elin
Çelikten setleri yıkar mı yıkar

MAHMUT ERDAL: yürek olur demir taş
Ne normali kalır ne de büyük baş
İçine düşerse kıvılcım ateş
Kül eder dünyayı yakar mı yakar...

SİLEMEMİŞTİR

Nefsine kul olmuş kibirli kişi
Özünden benliği silememiştir
İçi fitne fesat, melektir dışı
O kendi kendini bilememiştir

Ben bilirim diye atıp tutsa da
Riya olur el etekler öpse de
Üçyüz altmış beş gün kusur etse de
Birgün bile özür dilememiştir

Dokunur mideye çiğ yeme pişir
Bedeni, beynine yük eder taşır
Beyhude yorulur döner dolaşır
İstenen noktaya gelememiştir

Her aşık çalamaz aşkın sazını
Kendi söyler kendi dinler sözünü
Turab olup yol etmeyen özünü
Bir mürşitten ilham alamamıştır.

MAHMUT ERDAL der ki kıramam kaşı
Bile bile yemem muhannet aşı
Sevgi harmanında taneyle taşı
Hakkın kalburunda elememiştir

TAM ORTASINA

Sefalet dorukta vatan kan ağlar
Böylesi düzenin, tam ortasına
Yeşili yok olmuş kurumuş dağlar
Böylesi düzenin, tam ortasına

Çıkar arar ilerici gerici
Tıkanmış adalet işlemez merci
İnsanlar yanarken kolluk seyirci
Böylesi düzenin, tam ortasına

Oyumuzla ele verdik yuları
Yaşama entegre ettik doları
Musluklardan akar lağım suları
Böylesi düzenin, tam ortasına

Emekçi derbeder el ayak nasır
Devenin yükünü eşekler taşır
Suçsuz içeride suçlu dolaşır
Böylesi düzenin, tam ortasına

Göster bir siyasi sözünün eri
Hangi birin sayam dert sürü sürü
Anarşi yaratır devlet terörü
Böylesi düzenin, tam ortasına

Yeter MAHMUT ERDAL, tükendin sende
Yobazlık işlenir camide cemde
"Abone, kıl oldum" her gün gündemde
Böylesi düzenin, tam ortasına

NE DİYEK

O kadar dert varki açma diyorsun,
Vaatlere yalanlara ne diyek
Bu alın yazındır kaçma diyorsun
Emeğimizi çalanlara ne diyek

Seçimdeki nutuklara kandıda,
Kimler çare oldu umut sandıda
Ailece çöplükte, gecekonduda
Metan gazla yananlara ne diyek

Partinin gözdesi işi bağlarken
Oturduğu yerden kazanç sağlarken
Çaresizler için için ağlarken
Diskolarda gülenlere ne diyek

Hele doldur çuvalını hurcunu
KDV kesipte vermen harcını
Yıllarca birikmiş vergi borcunu
Bir kalemde silenlere ne diyek

Sayısız apartman,villası, katı
Mersedes kapıda, denizde yatı
Yün döşekte yatar kedisi, iti
Köprü altında ölenlere ne diyek

MAHMUT ERDAL neden belalı başın
Tükenmek bilmez mi gözünde yaşın
On gün bile yetmez bücür maaşın
Zam kararı alanlara ne diyek

ATATÜRKÜN İZİNDE

Vatanında özgür olmak istersen
Yürüyelim ATATÜRK'ün izinden
Laikliğe mesaj vermek istersen
Yürüyelim ATATÜRK'ün izinden

Uygarlık göçüne karışmak için,
Çağın tekniğiyle yarışmak için
Cihanda sulh, yurtta barışmak için
Yürüyelim ATATÜRK'ün izinden

Dışlayalım sömüreni, ezeni
Gör ülkede tatlı candan bezeni
Güvence istersen hukuk düzeni
Yürüyelim ATATÜRK'ün izinden

Annen, baban, halan, teyzen, dayını
Yakar, yıkar yok ederler soyunu
Dinle vicdanını, kullan oyunu
Yürüyelim ATATÜRK'ün izinden

Gözetip dünyayı bir kulak versen,
Diyeceğim yoktur sağırsan, körsen
Peçeden çarşaftan kurtulam dersen
Yürüyelim ATATÜRK'ün izinden

Söyle MAHMUT ERDAL özgürlük marşı
Gel diren karanlık güçlere karşı
İnsanlık yolunda başlat yarışı
Yürüyelim ATATÜRK'ün izinden

NE GÜZEL

Nedir ayrı gayrı niye husumet
Birlik beraberlik barış ne güzel
Bir bayrak altında var olan Millet
Uygar ülkelerle yarış ne güzel

Güzel Türkiyemin Edirne Vanı
Soyu Oğuzlardan söylenir şanı
Denizlerle çevrilmiştir üç yanı
Coğrafi yapısı duruş ne güzel

Eşit düzen mutlu olsun her yöre
Gereksiz boş yere çekmiyek çile
Tüm insan hakları demokrasiyle
İstenen hedefe varış ne güzel

Bir taraf da türban bir yanda sarık
Saldırır Ataya gönüller buruk
Yobazın beynine gereken yumruk
Olan gücümüzle vuruş ne güzel

Laik etsek geri kalmış hocayı
İlimle ışıtsak zifir geceyi
Kaldırıp çarşafı yırtıp peçeyi
Taassup zincirin kırış ne güzel

Yeter MAHMUT ERDAL, çektiğin bu gam
Sonra sana derler kesiyor ahkam
Liranın üstünde bir sürü rakam
Sıfırı az olan kuruş ne güzel

BAKIŞIN LEYLA

Tarumar eyledi deldi sinemi
Ceylana benzeyen bakışın Leyla
Nehir mi ırmak mı yoksa didemi?
Şelaleler gibi akışın Leyla

Aylar yıllar geçti sormadın zalim
Aşkına düşeli yoktur mecalim
Karıştı tozlara saçım sakalım
Duydum uğrun uğrun gülüşün Leyla

Sevdana düşeli derde dert kattım
Yazdım karaladım kendim avuttum
Zannetme ki cemalini unuttum
Daha dünkü gibi duruşun Leyla

Bakışın Dervişi sevdaya salır
Benim gibi kimler yandı kim bilir?
İrsi midir yoksa soydan mı gelir
Bu kadar vefasız oluşun Leyla

Netsin MAHMUT ERDAL, meskeni yurdu
Taş bastı bağrına dövündü durdu
Küsüp darılalı nice yıl oldu
Yoksa mahşerde mi barışın Leyla...

HAN GİBİSİN

Han gibisin kıç atmışın dünyası,
Kalmasam bir türlü, kalsam bir türlü...
Dert üstüne dert katmışın dünyası
Ağlasam bir türlü, gülsem bir türlü...

Geçmiyor günlerim, gam üstüne gam,
Efkârla içerim dem üstüne dem ,
Birikir düşüncem zam üstüne zam,
Satmasam bir türlü, satsam bir türlü...

Gönül gitmek ister Merih'e, Ay'a
Yük oldun sırtımda demirden kaya
Aç bakarken ağızımdaki lokmaya
Yutmasam bir türlü, yutsam bir türlü...

Ne yapsan yakışır dengi dengine
Bazan yüce uçtum bazen engine,
Alın terim bana, kazanç zengine,
Çalışsam bir türlü, yatsam bir türlü..

El atılmaz dert içinde yüzene
Sen sus derler gerçekleri yazana,
Şu ortamda başı bozuk düzene,
Çatmasam bir türlü, çatsam bir türlü...

Dostlar meclisinde sunsalar demi,
Bahrin deryasında yük çeker gemi,
Bir an şu gönlümden kederi gamı
Atmasam bir türlü , atsam bir türlü...

MAHMUT ERDAL, acımazlar halına,
Kimi mıha vurur, kimi nalına
Koz papazı buldum, asın yanına
Ütülsem bir türlü ütsem bir türlü

GİBİDİR

Cehaletin geleceği, yarını
Beyinde üreyen virüs gibidir
Sanki Muhammet'in gerçek torunu
Mirasına konan vâris gibidir

Gidip kör körüne saplanır dine
Halbuki iç yüzü şer ile hile
İşlediği cürüm şuç olsa bile
Saldırır ısırır kuduz gibidir

Günah vicdandadır sırtta taşınmaz
Cennet der de başka bir şey düşünmez
İnsanı öldürür öfkesi dinmez
Yakıpda zevk alır sadist gibidir

Yolcu gelir gider uğrar bu hana
Can taşıyan insan kıyar mı cana?
Alimi cahille korsan yan yana
Mezranın yanında Paris gibidir

Öğret çocuğuna kimyayı feni
Cehalet menzile yetirmez seni
Açıp can kulağın dinlersen beni
Sana bu sözlerim hadis gibidir

MAHMUT ERDAL, hayal eder düşlenir
Ekin zayıf yaban otlar güçlenir
Ne traktör girer ne de işlenir
Binüçyüz senelik harıs gibidir

YÜZ KARASIDIR

İnsanların çile diye çektiği
Cehalet denilen yüz karasıdır
Nedametle yer yüzüne ektiği
Tarihler boyunca din yarasıdır

Hâla kurtulmadık beledan gamdan
Borç mu ödenirmiş Mekke'de Şam'dan
İcraya koyup da tutmaz yakandan
Kullar da Tanrının fukarasıdır

Kul hakkını yeyip yalan söylemek
Kusura yazılır gıybet eylemek
Eğilip doğrulup iman peylemek
Sarıklı zındığın hürafasıdır

Benim kıblem insan döndüm yüzümü
Kötülükten pak eyledim özümü
Körkütük geçerim kıl köprüsünü
Bilmezler meyhane harabisidir

Bedenim de mevcut ateşim narım
Cennet hurisine yapmam yatırım
Gider cehennemde kız oynatırım
Desinler cehennem hovardasıdır

Gezdim bedestanı dolaştım şarı
Dostun acı sözü zehreder balı
Yanlış anladılar MAHMUT ERDAL'ı
Erenler yolunun turabisidir.

DERİM

Hak yolunda yürüyorsan
Düzgün yürü çıkma derim
Beni insan görüyorsan
Gönlüm Kâbe yıkma derim

Nesillere meşale yak
Hak ademde mevcut mutlak
İnsanlara bir gözle bak
Ayrı gayrı bakma derim

Sözle değil Müslümanlık
Her işe kadir insanlık
Düşünürsen tek bir anlık
Canlı insan yakma derim

Eşya doğa eseridir
İyi düşün başka nedir
İnsan, Tanrı suresidir
Kuran sonra çıkma derim

İlmi zatı sıfatına
Sakın binme cin atına
Cehaletin suratına
Birde sen vur tekme derim

MAHMUT ERDAL, uy özüne
Kulak verin her sözüne
İkilikle yer yüzüne
Nifak tohumu ekme derim...

BİRLE SAYILIR

Rakamın yazının tüm kelimenin
Başlangıç noktası birle sayılır
Müsbet ilimlerde geldiğimiz yer
Deryanın içinde zerre sayılır

Can bir muammadır maddedir beden
Dönüştü insana geçti haddeden
Çin de bile bir kelime öğreten
İlimde mürşittir pirle sayılır

Tarihler yazılıdı karada akta
Piramitler örnek ibret al bakta
Her nesne cinsiyle başla ayakta
Aslına rücudur türle sayılır

Parçalandı güneş koptu istişam
Kürrede gaz ile oluşutu cihan
Burdaki gerçeğe ters düşen insan
Yürür ğezer ama körle sayılır

Güneş, toprak, hava olunca mihenk
Doğada çiçekler oluştu renk renk
Çok okuyup gerçekleri öğrenmek
İnsana kazançtır karla sayılır.

MAHMUT ERDAL fazla gitme ileri
Sonra seni taşa tutar serseri
Beyinde gereksiz nikah defteri
Namus kavramında arla sayılır.

SAKIN GÜVENME

Bu devirde öz babana güvenme
Eğer niye dersen anandan öğren
Teminat almadan paranı verme
Bankere çarpılıp yanandan öğren

Dost sandığın düşman olur bir anda
Basar gırtlağına tutar yakandan
İbret alacaksan düşüp kalkandan
Attan inip eşeğe binenden öğren

Kazandığının kıymetini bilmezsen
Diyeceğim yoktur sağırsan körsen
Yine gözü doymaz dünyayı versen
Halâ yoksullara çunandan öğren

Ne çileler çekti ne günler gördü
Söylemekle gelmez arkası ardı
MAHMUT ERDAL, daki tükenmez derdi
Hele bir ol çekte sinen de öğren...

KADER DEDİLER

Sefalet içinde süründüğüme
Bu alın yazındır kader dediler
Sarığa peçeye büründüğüme
Bu böyle bir zaman gider dediler

Böyle atılmıştı temelde himi
Sabır ile dizginledim nefsimi
Ağlarken yükseltip hafif sesimi
Baş ağrıttın artık yeter dediler

Dereden ırmağa bulanık aktım
Yıllar yılı onlar yedi ben baktım
Gidip gülistanda ötmeye kalktım
Baykuşlar viranda öter dediler

Çalıdan çırpıdan bendimi ördüm
Bir ömür boyunca didindim durdum
Gidip bir hekime derdimi sordum
Derdin Eyüp'den de beter dediler

MAHMUT ERDAL, sefalete alıştım
Çare nedir rastgelene danıştım
Banker ile oynamaya kalkıştım
Hile yapar seni üter dediler

BİR TÜRLÜ

Yıllar yılı her nedense kendimi
Çözem dedim çözemedim bir türlü
Göz yaşımla göl eyledim bendimi
Yüzem dedim yüzemedim bir türlü

Müşkülüm danıştım mürşide varıp
Yüzümü ayaklar altına serip
Nefis illetini prese verip
Ezem dedim ezemedim bir türlü

Mey diye nuş ettim yaren zehrini
Saldım ummanlara yelken behrini
Arınıp günahtan gönül şehrini
Gezem dedim gezemedim bir türlü

Dost için harcadım elde varımı
Göklere çıkardım ahu zarımı
Kısaltıp dilimi dudaklarımı
Büzem dedim büzemedim bir türlü

Anlamak zor zamanenin piçini
Kavun değil koklayasın kıçını
Dost sandığım insanların içini
Sezem dedim sezemedim bir türlü

MAHMUT ERDAL : dönüp bakmadım geri
Kutsal saydım helal emeği teri
Kalem alıp ele, tüm gerçekleri
Yazam dedim yazamadım bir türlü...

NE YAZAR

Böyle adalette, böyle düzenede
Atsınlar zindana suçsa ne yazar?
Din iman değildir yoksulun derdi
Ha İsa, ha Musa, putsa ne yazar?

Karada mersedes denizde yatı
Sayısız apartman villası, katı
Beş Nisanda ekonomi paketi
Açmasa ne yazar açsa ne yazar?

Serbest piyasanın yokmu zararı?
Zenginlere sağladılar yararı
Yirmidört Ocak'ın ara kararı
Ödülse ne yazar taçsa ne yazar

Avrupa'dan gelir maması sütü
Et ile beslenir kedisi, iti
Yoksulun karnında kuru gürültü
Osursa ne yazar sıçsa ne yazar

MAHMUT ERDAL, yanıp gel düşme derde
Tilki aslan boğar söz geçmez ferde
Ha köyde sürünmüş, ha da şehirde
Göçmese ne yazar, göçse ne yazar?

YETMEZMİ

Düzen dedik, gelmez oldu bir türlü
Bunca yıldır çile çektik yetmezmi
Gelen vurdu, giden vurdu ağladık
Durmadan gözyaşı döktük yetmezmi

Vatan yas içinde millet kan ağlar
Kesilmiş fidanlar ah eder dağlar
Her nereye baksan gözyaşı çağlar
Nesil nesil ömür söktük yetmezmi

Daldı beylerimiz zevki sefaya
Bıraktılar bizi derde cefaya
Yeter demediler bunca vefaya
Divan durduk, boyun büktük yetmez mi

Kaldıralım senlik benlik farkını
Düzeltelim artık dümen çarkını
MAHMUT ERDAL gurbet elin kahrını
Ah ile vah ile çektik yetmez mi...

BEKLERİM SELAMIN

Beklerim selamın seher zamanı
Ilgıt ılgıt esen yel ile gönder
Engel olur ise dağlar dumanı
Mektupla geç kalır tel ile gönder

Aşk ateşi gül sinende coşarsa
Fırgat gelir ela gözler yaşarsa
Irmak kenarına yolun düşerse
Bırak boz bulanık sel ile gönder

Selviye benzersin dallar içinde
Herkes seni söyler diller içinde
Eğer dolaşırsan güller içinde
Kopar yaprağını dal ile gönder

Ateşlere yakma MAHMUT ERDAL'ı
Tükendi takâdı kalmadı hali
Kulağım haberde gözletme yolu
Ağızdan ağıza dil ile gönder

GÖNÜL BAĞLADIM

Bir vefasız yare gönül bağladım
Kül etti bağrımı, yaktı kor beni,
Ahu zarla gece gündüz ağladım
Sevdasıyla liğme liğme yer beni

Bilmem kader midir yoksa yazı mı
Bıraktım kenara attım sazımı
Her gelip geçkitçe çiğner yüzümü
Pas pas diye eşiğine ser beni

Bağla sürüklenem zülüfün telinde
Destan oldum el alemin dilinde,
Boynum kıldan ince ferman elinde,
Azat eyle diyar diyar sür beni

Artık gözüm yoktur sarayda, handa,
Bedenim yük oldu usandım candan
Yalvarırım sana iki elim kanda
Diz çökem önüne çekte vur beni

MAHMUT ERDAL çare nerde arayım
Çıkta şöyle cemalini göreyim,
Olaki ararsın adres vereyim
Yenibosna Kuleliden sor beni

BİLMEYEN GAFİL

Kendi varlığını bilmeyen gafil
Ya aptal, ya cahil yada zır deli
Özünden benliği silinmeyen gafil
Ya aptal ya cahil yada zır deli

Yarattı dünyayı ayı güneşi
Milyarlarca sene sönmez ateşi
Hakkın hikmetini bilmeyen kişi
Ya aptal, ya cahil yada zır deli

Canlı vücudundan var olan hücre
Nasılda dizilir yerli yerince
Ne kadar okusa bunaktır bence
Ya aptal ya cahil ya da zır deli

Bak nasıl varetmiş küreyi arzı
Dengede sağlamış nötür farzı
Doğada varlığı bilmeyen dürzü
Ya aptal ya cahil yada zır deli

Düşün bir rahimde ne kemik ne kan
Men denen sıvıda oluşur bir can
Bunun tam tersini düşünen insan
Ya aptal ya cahil yada zır deli

Enel Hak sırrına vakıf olanlar
Huzura kavuşur gerçek bulanlar
Ben bilirim diye tersten çalanlar
Ya aptal ya cahil yada zır deli

MAHMUT ERDAL, sözüm eylerim beyan
Ayaksız parmaksız yol gider yılan
Riya ile günde beş vakit kılan
Ya aptal ya cahil ya da zır deli...

EKME BOŞUNA

Gönül tohumunu boz taş üstüne
Mahsul alamazsın ekme boşuna
Üfleyip püfleyip doksan dokuzu
Bir yarar sağlamaz çekme boşuna

can tutma kafeste bırak, hür olsun,
Görmediğini gördüm deme sır olsun
Yanlış işe mürşit olsun, pir olsun
Divan durup boyun bükme boşuna

Varlığında o girenler koluna,
Yoksul düşsen ayak basmaz çuluna,
Vefasız, duyarsız dostun yoluna
Ağlayıp göz yaşı dökme boşuna

Sen ki hiç bir işe yaramıyorsan
Özünü yerlere seremiyorsan
Gelişen tekniği göremiyorsan
İsraf edip ışık yakma boşuna

MAHMUT ERDAL, hakka bağla özünü
Kendini bilmezden çevir yüzünü,
Eşin bile dinlemezse sözünü
Dert edip kafana takma boşuna

AYRI DÜŞERSE

Birgün yollarımız ayrı düşerse
Seher yeli olda es Leyla Leyla
Bu canı yolunda kurban adadım
Al hançer eline kes Leyla Leyla

Zerre yok gözümde sarayı hanı
De ki heder eyle, eyleyem canı
Yarğıla idamla çıkar fermanı
Götür saçlarında as Leyla Leyla

Hep küs mü geçecek ayların günün
Bitip tükenmez mi garezin kinin
Yok mu zerre kadar mezhebin dinin
İçini kaplamış pas Leyla Leyla

İhanet edersen benim serime
Kurtlar düşsün hem etine derine
Gül memen boş kalsın yavru yerine
Taşları bağrına bas Leyla Leyla

MAHMUT ERDAL : der ki nedir bu nazın
Ne baharın belli ne kışın yazın
Eğdirme kaşını astırma yüzün
Ömrünce çekersin yas Leyla Leyla

İNSAN EFSANESİ

Düşün insan düşün çok ince düşün
Bir alemsin ne âlemler var sende
Az yaşa çok yaşa neyise yaşın
Geliş sende gidiş sende zor sende

Hücre oldun bir rahimde döllendin
Zaman geldi emekledin dillendin
Kök saldın uzadın büyüdün dallandın
Bu gün sende yarın sende dün sende

İlk atan ne idi meçhuldur yaşı
Dişiye erkeksin erkeğe dişi
Canlı varlıklarda hepsinin başı
Akıl sende fikir sende fan sende

Oturursun yatar kalkar yürürsün
Atandaki geleneği sürdürürsün
Ayna gibi kâinatı görürsün
Duygu sende duymak sende göz sende

Nesil nesil hiç durmadan üredin
Midene kul oldun gıda aradın
Yeryüzünü adım adım taradın
Beden sende ayak sende diz sende

Terazisin gram gram tartarsın
Dalga dalga ekilirsin artarsın.
Haya eder edip yerin örtersin
Görgü sende utanç sende yüz sende

Bir haddin var milim milim uzarsın
Zavallı bulunca çöker ezersin
Kuvvetli görünce kaçar bezersin
Hışım sende korku sende ez sende

Uyarsın nevsine bir benim dersin
Helal haram demez bulunca yersin
Merhamet sağduyun sende var dersin
Ayrı sende gayrı sende biz sende

Acısın, tatlısın, tuzlusun narsın
Bedeninde su dolaşır menbasın
Bazan yas tutarsın bazan oynarsın
Gülmek sende figan sende yas sende

Tahta reva olup dehman olursun
Birkaç yıllığına mihman olursun
Gelip gittiğine pişman olursun
Zaman sende ölçü sende dar sende

Ayrı düştün hasret kaldın sılaya
Kaptırdın gönlünü gözü elaya
Bazı zaman başı koydun belaya
Gönül sende ferman sende yar sende

Sarıldın çarkına ince öğüttün
Servet yaptın zamanını avuttun
Tarumar eyledin vurdun dağıttın
Hızlı sende ağır sende dur sende

Ölmez gibi bu dünyaya kandın sen
Sema oldun bir boşlukta döndün sen
Aşık oldun aşk oldun yandın sen
Sevmek sende nefret sende hor sende

Mevsim oldun gazel gibi sarardın
Işı için yakacaklar arardın
Ateşlendin buharlandın daraldın
Tipi sende bahar sende güz sende

Bahar seli gibi çoşkun akmıştın
Benlik kalesini vurup yıkmıştın
Şöhret olup semalara çıkmıştın
Yokuş sende iniş sende düz sende

Aşkın deryasına girip dalmayan
İnsanlık babından nasip almayan
Tarifin şekille mümkün olmayan
Deve sende sinek sende vız sende

Gönül kışta bahar gelir yaz gelir
Sevinç gelir firkat gelir haz gelir
Güneşin ışını bile az gelir
Ağır sende yavaş sende hız sende

İstersinki hiç ölmeye kalasın
Nevsine kul olup çırpa çalasın
Benliğini kanatında bulasın
Gani sende güvez sende hırs sende

Vicdanında merhameti duyarsın
İçindeki şeytan ruha uyarsın
Bir an geli cana bile kıyarsın
Mertlik sende bühtan sende kin sende

Bazen olur bir ikrara taparsın
Mürit olur el etekler öpersin
Silersin inancı yoldan saparsın
İnanç sende inkar sende din sende

Gönülden gönüle akmısın gibi
Benlik kalesini yıkmısın gibi
Bir usta elinden çıkmısın gibi
Kemik sende, damar sende, kan sende

Beynin midir hücrelerin efesi
Özel midir organların kafesi
Teneffüsle aldın verdin nefesi
Girer sende, çıkar sende, can sende

Bir insansın yücelerden yücesin
Bir insansın cücelerden cücesin
Muammasın çözülmeyen hecesin
Nefret sende, şöhret sende, şan sende

Derin hayellere daldığın oldu
Ağladığın oldu güldüğün oldu
Ah edip saçını yolduğun oldu
Sargı sende, merhem sende, sar sende

Gönül bahçesinde açan gülleri
Seda verdin bülbül ettin dilleri
Çalıp konuşturdun sarı telleri
Keman sende, kaval sende, saz sende

Okudun kendini olmuştun alim
Zihin çalıştırıp aradın ilimi
Molla idin saydın yerinde talim
İlim sende, irfan sende, yoz sende

Pazarın yok ilim irfan satmadın
Sen güneş değilsin doğup batmadın
Mevsim gibi birbirini tutmadın
Kutup sende, güneş sende, buz sende

Keskin kılıç kıldan ince sırattın
Zindan olup beyinleri karattın
Toprağın altında cennet arattın
Yobaz sende, vahiy sende, vaaz sende

Bir zaman giyindin libaslı şallar
Bir zaman sırtında yamalı çullar
Bir zaman sofranda kaymaklı ballar
Acı sende, tatlı sende, tuz sende

Bak kendi kendine bu nasıl yapı
Ömrün geldi geçer boranlı tipi
Bütün insanları bir kardeş gibi
Bağır sende, kucak sende, bas sende

Hiç bir canlıda yok sendeki veçhin
Mademki insansın bu kavga niçin
Bir şeyler bilirsen insanlık için
Kalem sende, kağıt sende, yaz sende

Düşündükçe düşün bilmesi zorki
Öyle bir muamma öyle bir sır ki
Bu saydıklarımız daha nedir ki
Milyon sende, milyar sende, az sende

Var mıdır dünyada bir baki kalan
Ömür gelir geçer hepsi yalan
MAHMUT ERDAL, vardı oda saz çalan
Geldi sende, geçti sende, toz sende

SİLDİDE GEÇTİ

Avcılarda bir yosmaya rastladım
Sünger gibi zehnim sildide geçti
Cemali Mecnuna döndürdü beni
Serimi sevdaya saldıda geçti

Kiprikler ok gibi mühürlü gözü
Sanki kalem ile çizilmiş yüzü
Acep kimin nesi kimlerin kızı
Aklımı başımda aldı da ğeçti

Güzelliği sülaleden soy imiş
Söylerlerdi oyusaki buymuş
Bilmedim meğerse aşk hırsızıymış
Güpe gündüz aklımı çaldıda ğeçti

Tarif etsem kafi gelmez kelime
Mevladan dileğim düşme zalime
Saç sakal uzamış peşmur halime
Şöyle bir göz atıp güldüde geçti

İçim parçalandı boynun eğince
Birer birer dertlerini sayınca
Söz gelimi MAHMUT ERDAL, deyince
Sen aşıksın deyip bildide geçti...

GÖNÜL ARZ EYLER

Cemalin görmeyi gönül arz eyler
Yoktur dizlerimde fer DERVİŞ KEMAL
Dört mevsim sonunda ömrüm bağına
Yağmaya başladı kar DERVİŞ KEMAL

Kulağım haberde, gönül yol gözler
Söylenir beyitler, çalınır sazlar
Şiirde yazdığın o tatlı sözler
Tülbentten süzülmüş bal DERVİŞ KEMAL

Dostlar meclisinde sunarlar demi
Bahrin deryasında yük çeker gemi
Şu gönlümde yanan kederi, gamı
Volkan dağı gibi nar DERVİŞ KEMAL

Erenler cemine giremez körler
Keramet ehlidir hünkarlar pirler
Telsiz telefonsuz iletim derler
Gönülden gönüle yol DERVİŞ KEMAL

Güller açılırmış olunca seher
Bülbülün ötüşü ne tatlı meğer
İstanbul'a yolun düşmezse eğer
Ara sıra selam sal DERVİŞ KEMAL

MAHMUT ERDAL, ismin eylerim hece
Depreşir düşüncem, gündüz ve gece
Mürşidim ol benim duram el pençe
Özüm dara çekem sor DERVİŞ KEMAL...

BİRLİK OLUN

Altı okum, güvercinim zeytinim
Birlik olun Allah illah aşkına
Gelecek karanlık geçmiyor günüm
Birlik olun Allah illah aşkına

Bu birlik ülkeye yarar getirir
Ayrı baş çekmeniz zarar getirir
Yoksulluk sefalet terör getirir
Birlik olun Allah illah aşkına

Yolumuzda barış vardı ne oldu?
Uygarlıkta yarış vardı ne oldu?
ATATÜRK'cü görüş vardı ne oldu?
Birlik olun Allah illah aşkına

Canlı canlı yakıp astırman bizi,
Özgürlüğümüz olsun susturman bizi
Can boğaza geldi küstürmen bizi,
Birlik olun Allah illah aşkına

Birlikler de coşku olur, güç olur
Eyvah derler zaman geçer geç olur
Ben laikim demek bile suç olur,
Birlik olun Allah illah aşkına

MAHMUT ERDAL senlik benlik nazları
Nasıl kenetlenir sağın yozları
Hep elinde tutar ası kozları
Birlik olun Allah illah aşkına

BİR YANDA

Zaman, keman gibi büker belini
Ağrılar bir yanda, sızı bir yanda
Evde kocakarı tutmaz dilini
Dırdırı bir yanda, sözü bir yanda

Görki devr-i âlem neyi neylemez
İçten yanar elâleme söylemez
Beyin bedenine denge sağlamaz
Ayağı bir yanda, dizi bir yanda

Bir ömür boyunca sağırlar körler
Yardımcısı olsun erenler, pirler
Biraz çok konuşsan bunamış derler
Oğlanı bir yanda, kızı bir yanda

Bir Mecnun misali olur derbeder
Dostun acı sözü zehirden beter,
Düştüğü yerleri yakar, kül eder,
Ateşi bir yanda, közü bir yanda

Herşeyi dert edip içine attın,
Sanki iyi mi ettin, derde dert kattın
MAHMUT ERDAL neden bırakıp attın
Mızrabı bir yanda, sazı bir yanda

NE YAZAR

Dostun acı sözü yakar özümü
Ağlasa ne yazar, gülse ne yazar...
Gece gündüz kan ağlayan gözümü
Silmese ne yazar, silse ne yazar

Efkâr ile ele aldım kalemi,
Yaşadım ortamı, yazdım âlemi,
Dediler ki dostlar kesmiş selamı
Vermese ne yazar verse ne yazar

Türlü dümenlerle bulmuş yolunu,
Cebinde parası eder çalımı,
Aman sende, ayak üstü halimi
Sormasa ne yazar sorsa ne yazar

Gelmişken söyleyim sözün sırası
Yok gözümde artık pulu parası
Bir kaç yıllık ömür şunun şurası
Olmasa ne yazar olsa ne yazar

Sarıl bir mürşide bağla özünü
Haddelerden geçir söyle sözünü
Bundan sonra MAHMUT ERDAL sazını
Çalmasa ne yazar, çalsa ne yazar

DÜŞERSİN

Güvenme dünyanın toz pembesine,
Varlık elden gider dara düşersin
Ağlasan sızlasan kimin nesine?
Geçmez kara günler zora düşersin

Bir zalime gönül verenden beri
Hangi birin sayam dert sürü sür
Elim yakandadır gözün aç yürü
Gider uçurumda yara düşersin

Artık gözüm yoktur şöhrette ünde
Gerçek dost pâyine yüz sürsem günde
Rast gele dolaşma derya içinde
Atarlar bir örgü tora düşersin

Gönül dücar olma kedere, gama
Sil dideni muhanete ağlama
Vefasız güzele meyil bağlama
Yanar ateşlere kora düşersin

Beyler mi çok yaman, elmi çok yaman?
Merhametsiz kula deme el aman!
Herkes bir şey söyler düştüğün zaman,
Namus elden gider, ara düşersin

Bağlan bir mürşide kalmasın naçar
Bir kapıyı örten birini açar
Ne derdin tükenir, ne günün geçer
MAHMUT ERDAL, gibi zâra düşersin

BENZERLER

Benliğinde şahsiyeti olmayan
Viyak viyak öten kaza benzerler
Kamil sohbetinden nasip almayan
Kulak duymaz bir ahraza benzerler

Var mı ecel şerbetini tatmayan
Ver diyene cevherini satmayan
Mevsim gibi birbirini tutmayan
Ağustos ayında buza benzerler

Tok gözükür nefsi kokar acından
Atar tutar donu düşer kıçından
Başı bozuk bir ailenin içinden
Tükürsen şükür der yüze benzerler

Çıkarı uğuruna dostunu satan
Haram lokmasını lop diye yutan
Ne perde yerinde ne düzen tutan
Süslenmiş cilalı saza benzerler

MAHMUT ERDAL'ın muhanet atından
Zerre isen gerçeklerin katından
Nasibin ekmekse ağız tadından
Süzme bal içinde tuza benzerler

YÜZ KARASI

İnsanlığın yüz karası
Kanlı Sivas yobazları
Yakıp öldürmek töresi
Kanlı Sivas yobazları

Nifak tohumu ekerler
Uluyarak hu çekerler
Yezit Mevrandan beterler
Kanlı Sivas yobazları

Düşünmezler dünya fani
Yetiştirir yobaz cani
İdam etti Pir Sultanı
Kanlı Sivas yobazları

Hacı Bektaş, Taptuk Emre
örnek olmuş Yunus Emre
Lanet size yüz bin kere
Kanlı Sivas yobazları

Dün ne isen bu gün osun
Atütürk'e düşman mısın?
Yüzünüzü şeytan görsün
Kanlı Sivas yobazları

MAHMUT ERDAL budur sözün
İçimize koydun hüzün
Tarih boyu kara yüzün
Kanlı Sivas yobazları

YÜRÜMEZ

Bozuk kervan, bozuk yolda
Yürümez dostum yürümez
Kavga bitmez sağda solda
Yürümez dostum yürümez

Ege asfalt plaj dolu
Doğu üvey yoktur yolu
Parçalanmış nasır eli
Yürümez dostum yürmez

Kel kafada yeşil külah
Yardımcımız ola Allah
On milyara bir kadillak
Yürümez dostum yürümez

Ay başları zamlar günü
Dilenciler almaz bini
Siyasete kattık dini
Yürümez dostum yürümez

MAHMUT ERDAL var hayalim
Hangi birini sayalım
El verecek biz yiyelim
Yürümez dostum yürümez

ÇİRKEF DÜZEN

Çirkef yönetimin çirkef düzeni,
Yıllarca avuttu din diye diye
Susturdular gerçekleri yazanı
Cennet hurisiyle cin diye diye

Kıçımıza çatal kazık çaktılar,
Biz ağladık kendileri baktılar
İnsanları canlı canlı yaktılar
Çekil bir köşeye sin diye diye

Bir yanda sülükler kızıl kan emer
Son haddeye geldi sıkıldı kemer
Zalimin elinde sopayla semer
Mazlumun sırtına bin diye diye.

MAHMUT ERDAL gündemdedir kötüler
Yıllar yılı yetim hakkı yediler
Ortak paylaşıma öcü dediler
Örnek gösterdiler Çin diye diye

DELER GİDER

Bakışın şu gönlümü
Deler gider deler gider
Garip başım sevdalara
Salar gider salar gider

Bülbül güle zarı gibi
Kızgın ateş narı gibi
Kovansız bir arı gibi,
Talar gider talar gider

Baki kalmaz gençlik çağın,
Hazan sarartır yaprağın,
Zaman gelir gül yanağın,
Solar gider solar gider

MAHMUT ERDAL vebalime,
Hele düşte bak zalime
En sonunda bu halime
Güler gider güler gider

BARIŞALIM

Gönlümüzde güller açar,
Bu gün bayram barışalım
Ömür kısa gelir geçer
Bu gün bayram barışalım

Bülbül öter nazı güle
Ayrı düşer çeker çile,
Kanlı katil olsak bile
Bu gün bayram barışalım

Beraberce dağlar aşak,
İbret alsın gelen kuşak
Aç kolunu kucaklaşak,
Bu gün bayram barışálım

Bizim için her doğan gün,
Nedir garez nedir bu kin
Mutlu olmak insan için
Bu gün bayram barışalım

MAHMUT ERDAL yoldaş gibi,
Bir olalım sırdaş gibi,
Gel seninle kardeş gibi
Bu gün bayram barışalım

ARINMAYAN

Cehalletten arınmayan
Ya beladır ya da şerdir
Gerçekleri savunmayan
Hayvan ile eşdeğerdir

ÇİN'de olsa müsbet ilim
Kendindedir kimya bilim
Yorulsan da git bul derim
Arif için kisbi kardır

Kamil'deki diller ile
Yormaz seni günler ile
Cahille bir dakka bile
Sohbet etmek dahi zordur

Kime kalmış saray hanlar
Gelip gitti nice canlar
Fikirden yoksun insanlar
Ağustosta buzlu kardır

Abuk sabuk sözleriyle
Anlaşılmaz tezleriyle
Kainata gözleriyle
Bakar ama yine kördür

MAHMUT ERDAL gamın bitmez
İnsan olan bühtan etmez
Dıştan yıkamayla gitmez
İçte olan paslı kirdir...

POHPOHÇULAR

El üstünde tutulurlar
Yağdanlıklı pohpohçular
Maddiyata satılırlar
Yağdanlıkllı pohpohçular

Ucuz etin tiritleri
Çıkarcının müritleri
Siyasetin boz itleri
Yağdanlıklı pohpohçular

Hile yapar utar seni
Uçurumdan atar seni
Gözün kırpmaz satar seni
Yağdanlıklı pohpohçular

Etrafında döner turlar
Sensin deyip zıbratırlar
Hindi gibi kubartırlar
Yağdanlıklı pohpohçular

Sirke sabır küpüdürler
Hem üstü hem dibidirler
Sac ekmeği gibidirler
Yağdanlıklı pohpohçular

MAHMUT ERDAL pişirirler
Kaldırırlar düşürürler
Balon gibi şişirirler
Yağdanlıklı pohpohçular

HANCER MİDİR NEDİR?

Hançer midir nedir o bakışların
Yareler yareler yareler beni
Gönülden gönüle o akışların
Pareler paraler pareler beni

Bir eşin yok tek gelmişsin evrene
Okursun meydanı devri devrana
Ben ölürsem başındaki çevrene
Saralar saralar saralar beni

Leyla mısın, Mecnun'ların yolunda
Ne tatlısın bal dökülür dilinde
Gönül ister beni senin kolunda
Vuralar vuralar vuralar beni

MAHMUT ERDAL, figan edem güllere
Karışayım akıp giden sellere
İsmi cismi bilinmedik yerlere
Süreler süreler süreler beni

ÖYLE GİT ÖYLE GİT

Aşkın alev oldu yanar içimde
Gelde şu halimi gör de öyle git
Derbederim siyah yoktur saçımda
Biçare halimi sor da öyle git
Öyle git öyle git nazlım öyle git
Ne hallere düştüm gör de öyle git

Aşıkın maşuka sitem nazıdır
Kış olsa da bile bahar yazdır
Elletme yad ele yaram azıdır
Sen kendi elinle sarda öyle git
Öyle git öyle git nazlım öyle git
Ne hallere düştüm gör de öyle git

Aramıza girdi bir kara çalı
Soldurdu yaprağı kuruttu dalı
Uzardı saçlarım mecnun misali
Bari şu halime gülde öyle git
Öyle git öyle git nazlım öyle git
Ne hallere düştüm görde öyle git

MAHMUT ERDAL teller ötmez sazımda
Bir dem gülemedim bahar yazımda
Yaş kurumaz oldu iki gözümde
Akan gözyaşımı silde öyle git
Öyle git öyle git nazlım öyle git
Ne hallere düştüm görde öyle git

NE SORARSIN

Ne sorarsın be hey kardeş
Ağlamaktır işim benim
Gece gühdüz durmaz akar
Gözlerimden yaşım benim

Gitmez oldu serden keder
Her gün her gün artar gider
Dostlar bile kovum eder
Ne belalı başım benim

Gam alırım gam satarım
Dert üstüne dert katarım
Her gün bir yerde yatarım
Yastık oldu taşım benim

MAHMUT ERDAL nasıl edem
Söyleyin ki öyle edem
Çok bekledim gelmez vâdem
Zehir oldu aşım benim

ALİ MİSİN SEN

Gök yüzüne katarlanıp uçarken
Dizilin saf olun sıra turnalar
Kerbelanın üzerinden geçerken
Aşkı niyaz edin pire turnalar
Aman turnam aman Ali misin sen
Ali sevilmez mi deli misin sen
Yoksa Hünkar Hacı Bektaşı Veli misin sen

Sürün yaranıza pirin eminden
Nuş edin kırkların engür deminden
Necef'deki Şahi Merdan ceminden
Çekin özünüzü dara turnalar
Nakarat

Üryan öldü Ali Ekber'le bacısı
Ümmü Gülsüm, Zeynep tutarlar yası
Mahşere dek Kerbelanın acısı
Kalsın içinizde yara turnalar
Nakarat

Karışın Fırat'a akıp çağlayın
Mateme bürünün kara bağlayın
Gece gündüz demen durman ağlayın
Düşün ah figana zara turnalar
Nakarat

Yanar MAHMUT ERDAL, kül olur bağrın
Lehvi kalem yazmış kimlere kahrın
Eli zülfikarlı Şahı çağırın
Eğer düşerseniz zora turnalar
Nakarat

AHU GÖZLÜM

ERKEK

Ahu gözlüm sana
Gel acı sen bana
Virane bağlarda
O sendeki güller

Ömrüm tarak etsem
Derdime bir derman
Bir seher vaktinde
Anandan izin al

Gülmedim dünyada
Sinem boş kalmadı
Anandan doğalı
Garipler dünyadan

KADIN

Gönlümü verdin
Olmaz dedim ya
Güller mi derdin
Solmaz dedim ya

Alıp taramam
Melhem süremem
Olmaz gelmem
Salmaz dedim ya

Garip başlımı
Bağrın taşlı mı
Gözün yaşlımı
Gülmez dedim ya

OY GÜLÜM GÜLÜM

Kurban olam gözlerinin içine
Seni bana vermiyorlar suçum ne
Ver elini elime götürem seni
Sığmadık mı çamşıhının içine

Kutnu entare giymiş başında puşu
Fırat suyu gibi gözünün yaşı
Yari bana vermez kötü kardeşi
Gidek de kurtulak köyün dilinde

Sabahtan kalktımda günden ileri
Kimseyi sevmedim senden ileri
Ziyaret olmuşsun kurban istersin
Daha neyim vardır candan ileri...

DELEYLER BENİ

El ne bilir yar aşkına yandığım
Mecnuna dönderip deleyler beni
Aşkın kementini atar boynuma
Bağlar zülüfüne köleyler beni

Ateşten betermiş bu aşkın hali
Kurutur yaprağı soldurur dalı
Bağrım üryan olur Kerem misali
Yakar ateşlerde küleyler beni

Beklerim yolunu yağmurda karda
Hep günlerim geçer figanda zarda
Yazbahar ayında azgın sularda
Çarpar taştan taşa sal eyler beni

MAHMUT ERDAL, derdim dökem sazıma
Hangi bir gün yanam kara yazıma
Her gelip geçtikçe basar yüzüme
Ayaklar altında çul eyler beni

ÇARELERİNİ

Hayalin karşımda her an her zaman
Silmedim gönlümden karelerini
Eğer senden bana fayda yok ise
Arayım derdimin çarelerini

Hasretinle sinem dağlar gezerim
Karalar giyinip bağlar gezerim
Söyleyip derdimi ağlar gezerim
Sen açtın sinemin yarelerini

Gönül deryasında yelkenim battı
Dalga vura vura karaya attı
Kirpiklerin oku tarumar etti
Virane gönlümün parelerini

MAHMUT ERDAL destan oldum dillerde
Haberin bekledim esen yellerde
Kulağım haberde gözüm yollarda
Uzattın hasretlik aralarını...

YOL VER DAĞLAR

Şu gurbetin kahrı büktü belimi
Yolver dağlar yolver anama gidem
Gariplerin kimse sormaz halini
Yol ver dağlar yol ver anama gidem

Ağlayı ağlayı gezdim yollarda
Selamın bekledim esen yellerde
Gözyaşım sel oldu ıssız çöllerde
Yol ver dağlar yol ver anama gidem

Bozulmuş düzeni tellerim çalmaz
Garibim kimseler halimden bilmez
Ağlar dertli anam teselli olmaz
Yol ver dağlar yol ver anama gidem

Yeter MAHMUT ERDAL gel olma heder
Bu nasıl talihmiş bu nasıl kader
Yollarımı gözler zavallı peder
Yol ver dağlar yol ver anama gidem

OLMAZ OLAYDIN

Yürü yalan dünya olmaz olaydın
Aslanı çakala boğdurdun gittin
Yezidi geçirdin taa baş köşeye
Mümini yurdundan kovdurdun gittin

Kimin âşık etin yağmur altında
Kimi yaltaklanır mevran katında
Kiminin meymenet yok suratında
Kar üstüne kurum yağdırdın gittin

Kimine kurt derler tilki baş keser
Kimi dosta değmek için taş keser
Kimi halktanım der bire beş keser
Daima haksızı ondurdun gittin

Başım kurtulmadı kederden gamdan
Teselli aradım şişeden camdan
Gün geldi ki MAHMUT ERDAL candan
Bıkıp usandırıp soğdurdun gittin...

PUL ETTİN

Bir civan gibiydim dert yoktu serde
Büktün kemendimi dal ettin felek
En sonunda düçar ettin bir derde
Hastahaneleri yol ettin felek

Acı sözler hançer oldu canıma
Günde bin dert sıralandı önüme
Gelenim yok gidenim yok yanıma
Hışım akrabayı el ettin felek

Hep günlerim geçti figanda zarda
Yıllar oldu haber gelmez o yarda
Çağlayan ırmakta azğın sularda
Çaldın taştan taşa sal ettin felek

Kuruttun elimde fidan dalları
Yemezdim sofrada kaymak balları
Beğenip giymezdim libas şalları
Eğnimde urbayı çul ettin felek

MAHMUT ERDAL tükenmezken bitmezken
Olura olmaza mihnet etmezken
Ezel kıymetine paha yetmezken
Şimdi kıymetimi pul ettin felek

BU MEMLEKETTE

Kiminde mersedes kiminde eşek
Elbet huzur olmaz bu memlekette
Kimi çul bulamaz kiminde döşek
Elbet huzur olmaz bu memlekette
Kiminde iskarpin kiminde çarık
Kimi çırılçıplak kiminde sarık
Kimi havyar yerken kimi çökelik
Elbet huzur olmaz bu memlekette
Kimi çok kuvvetli kimisi güçsüz
Kimisi utagaç kimisi yüzsüz
Kimi fidan kimisi düzsüz
Elbet huzur olmaz bu memlekette
Kimisi ateist kimisi hacı
Kimisi pezevent kimisi yağcı
Kimi sola gider kimisi sağcı
Elbet huzur olmaz bu memlekette
Kimisi oltacı kimisi balık
Kimi sapasağlam kimisi çalık
Kimi dört karılı kimisi kalık
Elbet huzur olmaz bu memlekette
Kimisi vurulan kimisi vurancı
Kimisi Azmibent kimi Turancı
Kimisi inkarcı kimi kurancı
Elbet huzur olmaz bu memlekette
Kimisi Muaviye kimisi Ali
Kimisi akıllı kimisi deli
Kimi selvi boylu kimisi çalı
Elbet huzur olmaz bu memlekette
Kimisi gerçekçi kimisi yalan
Kimisi çaldıran kimisi çalan
MAHMUT ERDAL yoksa bir çare olan
Elbet huzur olmaz bu memlekette

GÜVENMEYESİN

Fayda etmez iş işten geçtiği zaman
Dizlerine çarpıp dövünmeyesin
Ellerim yakandadır aman ha aman
Oğluna kızına güvenmeyesin

Böyledir kanunu bu çirkin çağın
Hangi birin sayam dert yığın yığın
Değer som yelleri bozulur bağın
Sararmış gazele boyanmayasın

Varmı MAHMUT ERDAL halinden bilen
Bitmedi bir türlü dert ile çilen
Dilenirsen bile cömerde dilen
Cimri kapısına dayanmayasın

SENİ SENİ

Aldırma elalem ne derse desin
Yargıla özünde sor seni seni
İnsanlığa yararlıysa varlığın
Gam yeme görmesin kör seni seni

Köksüz dala tutunup da sarılma
Her duyduğun söze küsüp darılma
Cahil meclisinde boşa yorulma
İrfan meclisinde yor seni seni

Yaranmazsan yarenine eşine
Bağrın siper etme adü taşına
Hal bilmez namerdin düşme peşine
Bekle kara günler zor seni seni

Yeter Mahmut ERDAL her söze kanma
Nerde güzel görsen Aslı'dır sanma
Yanarsan da Kerem misali yanma
Kül eder bağrında kor seni seni

NİĞDELERİMİ

Bir dilber elinde aman el aman
Göklere çıkarır ahuzarı mı
Eğdirir kaşını baktığı zaman
Söker bedenimde edaları mı

Hered olup gitti gençlik çağlarım
Baykuşlara mesken oldu bağlarım
Gece gündüz figan eder ağlarım
Duymazlıktan gelir nidaları mı

Yerim yurdum sahra ettim çöl ettim
Yüzümü yerlere serdim çul ettim
Gözyaşımı yağmur ettim sel ettim
Hasrete bağladım cüdaları mı

Mateme bürülüp giydim karalar
Açıldı sinemde onsuz yaralar
Mahmut ERDAL dertelerimi sıralar
Dökerim sazıma sedaları mı

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No:
İNCELEME TARİHİ :

YÖRESİ
SİVAS

KİMDEN ALINDIĞI
MAHMUT ERDAL

SÜRESİ:

DERLEYEN
MAHMUT ERDAL

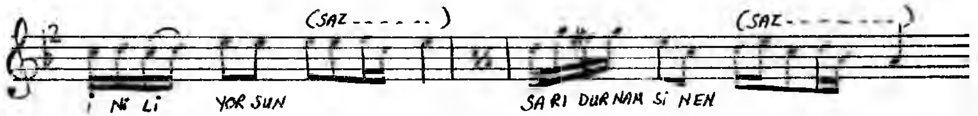
DERLEME TARİHİ

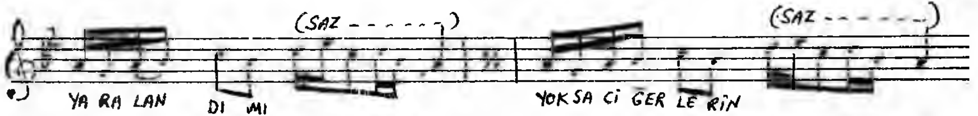
NOTAYA ALAN

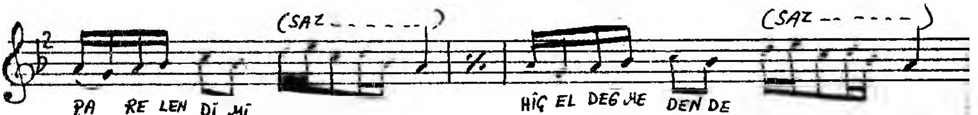
GİNE DERTLİ DERTLİ
(SEMAH)

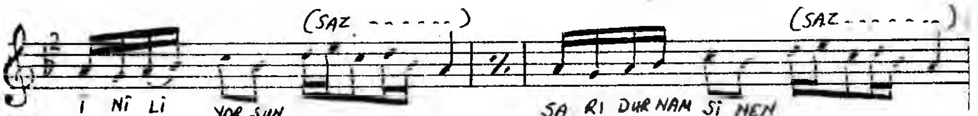

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No:
İNCELEME TARİHİ :

YÖRESİ
SİVAS

KİMDEN ALINDIĞI
MAHMUT ERDAL

SÜRESİ:

DERLEYEN
MAHMUT ERDAL

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN

GİNE DERTLİ DERTLİ
(SEMAH)
(2)

PA RE LEN Dİ Mİ PA RE LEN Dİ

Mİ YOK SA SA NA YAD DÜ ZEN Mİ

DÜZ DÜ LER PER DE LE RİN TEL TEL E DİP

BÜZ DÜ LER KÜS KÜN MÜ SÜN NE DE Dİ LER

ÜZ DÜ LER SA RI DA DUR NAM Sİ NEN DE YA RE
AL LI DA DUR NAM

LEN Dİ Mİ YOK SA Cİ ĞER LE RİN PA RE

(HIZLI....)

LEN Dİ Mİ HAY HAY BA HAR SE Lİ

Gİ Bİ A KIP ÇAĞ LA MA DERT Lİ Ö TÜP

YÜ RE Gİ Mİ DAĞ LA MA ÜS TA DI NI

ᵀT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
HM REPERTUAR SIRA No:
İNCELEME TARİHİ :

DERLEYEN
MAHMUT ERDAL

ÖRESİ
SİVAS

DERLEME TARİHİ

İMDEN ALINDIĞI
MAHMUT ERDAL

ÜRESİ :

NOTAYA ALAN

(SEMAH)

GİNE DERTLİ DERTLİ
(3)

BUL DU RA YIM AĞ LA MA SA RI DA DUR NAM
AL LI DA DUR NAM

Sİ NEN YA RA LAN DI MI YOK SA Cİ ĞER

LE RİN PA RE LEN Dİ Mİ

YOKSA Cİ ĞER LE RİN PA RE LEN Dİ Mİ

YAS MI TUT TUN Gİ YİN MİŞ SIN KA RE LER
SE NİN DER DİN A ÇAR BA NA YA RE LER
E Sİ Rİ DİR NE DİR BU NA ÇA RE LER
(ALLI) ŞA RI DUR NAM Sİ NEN YA RA LAN DI MI
YOK SA Cİ ĞER LE RİN PA RE LEN Dİ Mİ

HAY HAY

DUR NAM Nİ GİN AH VA Lİ MI
BEN DE Kİ YA RE LER TÜR LÜ
E GÜT VER SEM E GÜ DUM DEN
BEN DE Kİ YA RE LER TÜR LÜ
U ÇUP HA VA LAN MA YEL LE
BÜL BÜL Fİ GAN E DER GÜL LE
GEL BE Rİ AĞ LAT MA EL LE
BEN DE Kİ YA RE LER TÜR LÜ

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No:
İNCELEME TARİHİ :

YÖRESİ
SİVAS

KİMDEN ALINDIĞI
MAHMUT ERDAL

SÜRESİ :

DERLEYEN
MAHMUT ERDAL

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN

GİNE DERTLİ DERTLİ
(SEMAH)
(4)

(SAZ------

(SEKİZ TEKRARDAN SONRA)

BİL MEZ SİN
TÜR LÜ DÜR
AL MAZ SAN
TÜR LÜ DÜR
SI
SI
RE KAR ŞI
TÜR LÜ DÜR

BEN DE Kİ YA RE LER TÜR LÜ TÜR LÜ DÜR

(SAZ---)

AB DAL PİR SUL TA NIM HEY HEY BEN DE BÖY LE YİM
E MİR HAK TAN GEL Dİ HEY HEY Kİ ME NEY LE YİM
DER DİM ÇOK TUR HAN Gİ Sİ Nİ SÖY LE YİM
BEN DE Kİ YA RE LER TÜR LÜ TÜR LÜ DÜR

TURNALAR SEMAHI

Yine dertli dertli iniliyorsun
Sarı turnam sinen yaralandı mı
Hiç el değmeden de iniliyorsun
Sarn turnam sinen yaralandı mı
Yoksa ciğerlerin parelendi mi

Yoksa sana yad düzenmi düzdüler
Perdelerin tel tel edip düzdüler
Küskünmüsün ne dediler üzdüler
Sarıda turnam allı da turnam sinen yaralandı mı
Yoksa ciğerlerin paralendi mi

Hay hay hay hay hay
Bahar seli gibi akıp çağlama
Dertli ötüp yüreğimi dağlama
Ustadını buldurayım ağlama

Sarıda turnam allı da turnam sinen yaralandı mı
Yoksa ciğerlerin parelendi mi

Yasmı tuttun giyinmişsin kareler
Senin derdin açar bana yareler
ESİRİ der nedir buna çareler
Sarıda turnam allıda turnam sinen yaralandı mı

Hay hay hay hay hay
Turnam niçin ahvalimi bilmezsin
Bendeki yareler türlü türlüdür
Öğüt versem öğüdümden almaszın
Bendeki yareler türlü türlüdür

Uçup havalanma yellere kaşı
Bülbül figan eder güllere karşı
Gel beni ağlatma ellere karşı
Bendeki yaralar türlü türlüdür

PİR SULTAN ABDAL'ım hey hey bende böyleyim
Emir haktan geldi hey hey kime neyleyim
Derdim çoktur hangisini söyleyim
Bendeki yareler hey hey türlü türlüdür

Söz : Aşık Esiri Abdal Pir Sultan
Derleyen : Mahmut ERDAL

İÇİNDEKİLER

Mahmut ERDAL

Birlik ve barış içinde yaşamanın yolu, bir başkasının diline, dinine, mezhebine, ırkına, rengine ve düşüncesine saygı duymaktan geçer.

Bir Deyim

ISBN 975-95 123-0-0